

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău

Anul X, nr. 10, decembrie 2023

Membri ai Asociației Învățătorilor din județul Bacău
în vizită la Palatul Parlamentului cu ocazia Zilei Educației, 5 octombrie 2023

Editura Casei Corpului Didactic „Grigore Tabacaru” Bacău

ALBUM FOTO 2023

Membrii Asociației Învățătorilor din județul Bacău
în vizită la Palatul Parlamentului cu ocazia Zilei Educației, 5 octombrie 2023,
primiți de domnul Nicolae Ciucă, Primul Ministru al României,
și de doamna deputat Elena Hărățău

ANUARUL

Asociației Învățătorilor din județul Bacău

Anul X

Nr. 10

Decembrie 2023

COLEGIUL DE REDACȚIE:

conf. univ. dr. Ioan DĂNILĂ,
prof. univ. dr. Venera-Mihaela COJOCARIU,
conf. univ. dr. Liliana MĂȚĂ.

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

conf. univ. dr. Ioan DĂNILĂ,
inspector școlar, prof. înv. primar Daniela-Cristina MOCONDOI,
prof. înv. primar Rodica LEONTE,
prof. înv. primar Isabela-Elena ADAM,
prof. înv. primar Gabriela MELINCIANU,
prof. înv. primar Maria BOTEZATU,
prof. înv. primar Antonina GHEORGHIU,
prof. înv. primar Ramona-Mirela LĂZĂRICĂ,
prof. înv. primar Ionel-Cătălin DIACONU,
prof. înv. primar Adriana ISTRATE-ȘTEFĂNESCU.

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău

ISSN 2392 – 8336

ISSN-L 2392 – 8336

Corectură și tehnoredactare:

prof. înv. primar Ionel-Cătălin Diaconu

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine autorilor.

CUPRINS

EDITORIAL

IOAN DĂNILĂ

- O nouă generație de manuale pentru clasa a II-a.
Studiu de caz: fonetica limbii române 10

PARTEA I - LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI REGIONAL „EDUCAȚIE DE CALITATE ÎN ORICE SITUAȚIE”, ediția a III-a

ABABEI CAMELIA

- Educația ecologică în învățământul primar 14

ABABEI MIHAI-CODRIN

- Educația ecologică și mediul înconjurător 16

ALEXA VIORICA

- Proiect educațional „Mărțișor cu zâmbete” 18

ALEXANDRU ANDREEA

- Școala românească modernă 19

ALTIPARMAC ANCA

- Terapia prin artă 21

ANDREI IOANA

- Ora de religie din perspectivă interdisciplinară 22

ANDREI SIMONA ELENA

- Salvăm natura prin lectură 25

ANTOHE GABRIELA

- Creativitatea elevilor – de la diagnoză la prognoză, de la model la acțiune. Creativitatea matematică 26

ANTON ROXANA-MIHAELA

- Mentoratul în educație, context facilitator și modalitate de sprijin pentru cariera didactică 29

APOSTU CORNELIA

- Drumul către școală e o aventură! Parteneriat educațional grădiniță-părinți-școală 32

AYGAN DANIELA

- Exercițiile ortografice la clasele primare 34

BARCAN CARMEN-MIHAELA

- Promovarea educației STEM prin intermediul proiectelor educaționale 35

BÂRJOVEANU ALINA-LOREDANA

- Educația și cei 7 ani de acasă 38

BOȘCOR MIHAELA-VIOLETA

- Importanța metodelor interactive în didactica modernă 39

BOTEZATU CRISTINA

- Importanța predării-învățării gramaticii în ciclul primar 41

BOTEZATU LAURA	
Importanța utilizării platformelor de învățare în dezvoltarea formatului blended-learning în procesul educațional	43
BOTEZATU LUMINIȚA	
Educația STEAM – învățare activă, aplicată și contextuală	44
BOTEZATU NADIA	
Jocul și matematica la clasa a V-a	47
BRATU TEODORA	
Fișă de lucru – comunicare în limba română, clasa a II-a	48
BUCUȚĂ FLORINELA-RAMONA	
Fișă de evaluare – clasa a VIII-a, limba română	49
BULAI NORINA-DANIELA	
Metoda Mozaic (Jigsaw)	51
BUȘILĂ ȘTEFANIA-LAURA	
Cunoașterea mediului – treaptă de trecere eficientă în abordarea științelor	52
BUZDUGA ALINA-MARIA	
Profilul de formare al absolventului, prezentat părinților	56
CATANA LILIANA	
Școala părinților	58
CHIRICĂ RALUCA-IULIANA	
Activitățile outdoor în învățământul preșcolar	61
CIOTLOȘ SIMONA-ELENA	
Învățământul simultan între necesitate și eficiență	63
CÎRSTEA GEORGETA	
Rolul activităților extrașcolare în educația copiilor	66
CIUPALĂ ANGELA	
Grădina geometriei	67
COMAN IRINA-ANCUȚA	
Rolul limbajului nonverbal în comunicare	69
CORBULEȚ IOANA-ANDRA	
Fișă de lucru – Noțiuni de fonetică și vocabular	70
CREANGĂ LILIANA	
Alternative pedagogice de instruire a elevilor di ciclul primar prin proiecte educaționale	71
CREȚU MĂRIOARA	
Importanța cunoașterii modelelor explicativ-interpretative ale culturii pentru a preveni șocul cultural	73
DAVID ALINA-SONIA	
Învățătorul creativ și elevul creativ	75
DEGERATU ROXANA	
Metoda „Față-Verso”	77
DIACONU IONEL-CĂTĂLIN	
Fișă de lucru – comunicare în limba română, clasa I „Să ne jucăm inteligent cu albinuțele”	79
DOBRIN TEODORA-MĂDĂLINA	
Evaluarea – apreciere și valorizare a competențelor	80

DORIN ANDREEA-ELENA	
Modalități de adaptare a elevilor la clasa pregătitoare	82
DRĂNICEANU ELENA-DORINA	
Metode activ-participative utilizate în predarea limbii și literaturii române	84
DUMITRU MARIA	
Practici stereotipe și clișee didactice	85
DURAC ELENA	
Oportunitatea utilizării resurselor educaționale deschise	87
DURAC IONEL-CIPRIAN	
Educația religioasă – între familie și școală	89
DURLAN VIOLETA-MAGDALENA	
Metode flexibile de dezvoltare profesională în educație	90
DUȚĂ MIHAELA	
Promovarea principiilor egalității de șanse și nondiscriminării în mediul școlar	92
FODOR LENUȚA	
Descoperim împreună istoria neamului românesc – proiect de excursie școlară. Exemple de bune practici	94
FORCOȘ VETURIA	
Metode novatoare în actul educațional. Învățarea centrată pe elev	96
FRIGURĂ CRISTINA-MARIA și RADU ELENA	
Proiect comunitar „Ludoteca”	98
FUIOAGĂ OANA-MARIA	
Aplicarea softurilor educaționale în procesul de predare-învățare- evaluare. Schiță de proiect	100
GÂRMACIA SIMONA-MARIA	
Arta cusăturilor populare – curriculum la decizia școlii	102
GÂRȚU MIHAELA	
Tehnologia digitală în procesul educațional	104
GHINEA MIHAELA	
Valențe formativ-educative ale jocului, în învățământul primar	106
GULER MĂDĂLINA-IOANA	
Probă de evaluare – Numere naturale de la 0 la 31.....	107
GURALIUC LUCICA	
Formele gândirii: noțiunea, judecata și raționamentul	109
GURIN ION	
Scurtă prezentare despre pedagogia digitală	110
HOZOIU OANA	
Școala modernă – perspective în educație	112
HURJUI PĂUNIȚA	
Metode interrogative în scrierile sfinților părinți	114
IONAȘCU CRISTINA	
Învățarea colaborativă în învățământul primar. Exemple de bune practici	116
IOSUB LENUȚA	
Metode de dezvoltare a capacității de a emite judecăți morale	118

IOSUB MARICICA	
Metode moderne de predare-învățare-evaluare a limbii franceze	121
KARPFEN RAMONA-MARIA	
Proiect de suflet – Educația parentală	123
LADARU VICTORIȚA	
Educația de calitate	125
LEONTE RODICA	
Proiectarea activității de lucru asupra unei probleme simple (adunare și scădere)	126
LOVIN LĂCRĂMIOARA	
Proiect de lecție (matematică, clasa a IV-a)	129
MACARIE BIANCA-ANDREEA	
Proiect educațional „Ziua Internațională a Educației”	130
MACARIE MĂDĂLINA-LARISA	
Subsisteme ale comunicării didactice	132
MĂGIRESCU IONELA	
Jocul didactic geografic	133
MAREȘ ALINA	
Culorile cuvintelor – Proiect cultural-artistic	135
MARIN ANA-MARIA	
Metode moderne de predare a noțiunilor de gramatică	139
MĂRINICĂ ROXANA	
Dezvoltarea exprimării elevilor – condiție primordială în formarea personalității acestora	141
MATASĂ ELENA	
Modelul pedagogic de diminuare a anxietății școlare	142
MAXIM MIRELA	
Abordarea didactică a textului nonliteral	144
MELINESCU MARLENA	
Valențe formative ale metodelor activ-participative	146
MERLUȘCĂ CLAUDIA	
Importanța utilizării tehnologiei digitale în activitatea la clasă	147
MIHAI CORNELIA	
Reflecții asupra lecturii explicative	148
MOCANU VIORICA-ELIZA	
Importanța metodelor didactice moderne specifice școlarității mici	151
MOCONDOI DANIELA-CRISTINA	
Importanța lecturii în dezvoltarea competențelor de comunicare la elevi	153
MOISĂ CRĂIȚA-ADINA	
Importanța și dezvoltarea gândirii critice	156
NASTASE IONELA	
Proiect educațional „Învierea Domnului”	158
OLARU ALINA-FLORINA	
Metode didactice moderne în educația religioasă	160
ONEL MARILENA	
Metode inovative de predare-învățare-evaluare în educația timpurie	162

PĂRUȘ ALINA-MANUELA	
Evaluarea lecturilor elevilor prin strategii alternative	163
PAVĂL MONALISA-DELIA	
Fișă de lucru – La școala iepurașilor, de Grigore Vieru	166
PAVĂL-OLARU NICOLETA	
Utilizarea instrumentelor digitale în învățământul primar	168
PAVELUC MARIA-GIANINA	
Diviziunea digitală	169
PERJU MIHAELA-LOREDANA	
Tehnici de rezolvare a conflictelor în sala de clasă	170
PINTILIE ALINA-CECILIA	
Învățarea prin cooperare la școlarii mici	173
POPA CARMEN	
Promovarea metodelor interactive în învățământul primar	174
POPA NICOLETA-ANCA	
Tehnica creativă - „Rotația desenelor”	175
PURICE LILIANA	
Drumeția în activitatea extracurriculară	177
RĂDULESCU PAULA-MARIA	
Portofoliul elevului – instrument de evaluare	178
ROMAN MONICA-ANDREEA	
Proiect de lecție – Limba și literatura română, clasa a IV-a	180
ROMANESCU CAMELIA	
Meseria de părinte	183
ROȘU NICOLETA-DENISA	
Rolul voluntariatului	184
ROTARU ANCA	
Tic-Tac-Toe, strategie de diferențiere a învățării	186
ROTARU RAMONA-ELENA	
Exemple de bune practici în învățământul primar	188
RUGINĂ JANA	
Test, clasa a VI-a – Organismul, un tot unitar	189
SABĂU LIDIA	
Studiu privind impactul social al educației financiare a elevilor	191
SĂNDULACHE DANIELA-MARIA	
Multiplier Event – modalitate de conștientizare a impactului negativ al (cyber)bullying-ului asupra copiilor și tinerilor	193
SCUTARU ANDRA	
Creativitatea individuală versus creativitatea de grup. Studiu de specialitate	196
SÎRBU BIANCA-LĂCRĂMIOARA	
Creativitate prin activități extrașcolare	197
ȘTIRBĂȚ ADINA	
Dezvoltarea gândirii critice. Jurnalul reflexiv	200
TÎNJALĂ MARIANA	
Importanța educației digitale și abilitățile media	202

TEBEICĂ ANA-LOREDANA	
Educație și distracție la vârsta micilor exploratori	203
TOMA MIMI-LENUȚA	
„Un mediu curat, o viață sănătoasă” prin activități practice cu elevii	204
TRANDAFIR FLORENTINA	
Eficiența manualelor digitale	207
TRIFAN MARCELA	
Trecut și prezent – liant între educația formală și nonformală	208
TROFIN-RADOVICI LENUȚA	
Utilizarea manualelor digitale – perspectiva pedagogică	210
TUFĂ NADIA	
Autoevaluarea și aplicarea acesteia	212
TUMURUG MARCELA	
Particularități ale citirii textelor cu conținut istoric la ciclul primar ...	213
UNGUREANU MĂDĂLINA-PETRONELA	
Proiect educațional „Ziua europeană a limbilor străine”	216
URDEA MARIA-MAGDALENA	
Educație de calitate în orice situație. Exemple de bune practici	217
VASILOIU DOINIȚA	
Creșterea eficienței predării și învățării prin folosirea metodelor activ-participative	218
VESPAN MIHAELA	
Învățarea interactiv-creativă	221
VÎLCU OANA-ADINA	
Rolul „stimulentelor” în activitatea didactică	224
VITALYOS ȘTEFAN	
Importanța metodelor interactive în didactica modernă	225
VRĂJMAȘU MARIANA	
Modalități de consemnare a informațiilor care urmează a fi utilizate în compuneri	227
ZAHARIA COSTINA-IULIANA	
Predarea - învățarea - evaluarea interactivă	230

**PARTEA A II-A - LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI JUDEȚEAN
„TRADIȚIA – OGLINDA SUFLETULUI ROMÂNESC”, ediția a II-a**

ABABEI CAMELIA	
Luncani – tradiții de Anul Nou	234
ABABEI MIHAI-CODRIN	
Obiceiuri și tradiții în satul bunicilor	235
BENCHEA CLAUDIA	
Tradițiile culinare specifice comunității catolice (ceangăii) din Bacău	236
CONSTANTINESCU MARIANA	
Bogăția noastră neprețuită: tradițiile și obiceiurile	238
DOROFTEI ELENA	
Trecut și prezent – liant între educația formală și nonformală	240

GHEORGHITĂ CEZARINA	
Farmecul Crăciunului de altădată	241
IOJĂ ANGELA	
Turluianu, plai mioritic străbun	243
LEUREANU ADINA	
Păstrarea tradițiilor strămoșești și promovarea folclorului local prin activități școlare și extrașcolare	244
MAFTEI CAMELIA	
Obiceiuri străvechi și tradiții de iarnă	246
MATEI NICOLETA	
Tradiții și obiceiuri din străbuni	247
MELINCIANU GABRIELA	
Eficientizarea demersului instructiv-educativ prin intermediul proiectelor educaționale	248
NEGRU ANCA-NICOLETA	
Ritualul Botezului în satul meu natal, Dofteana	254
PURICE LILIANA	
Închistrarea ouălor pe Valea Cașinului – o tradiție distinctivă și păstrătoare de patrimoniu	256
RADU ELENA și FRIGURĂ CRISTINA-MARIA	
Tradiția – oglinda sufletului românesc	257
SCUTARU ANDRA	
Folclorul într-o lume interculturală	259
SEMEȘ ANA-CARMEN	
Martie, mărtisor... ..	261

EDITORIAL

O NOUĂ GENERAȚIE DE MANUALE PENTRU CLASA A II-A. STUDIU DE CAZ: FONETICA LIMBII ROMÂNE

Conf. univ. dr. Ioan Dănilă
Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău

Prin Ordinul de ministru din 4 august 2023, este aprobată o serie nouă de manuale de limba și literatura română pentru clasa a II-a, denumite ca și până acum *Comunicare în limba română*. Fundamentarea administrativ-pedagogică este dată de *Programa școlară* aprobată de ministrul Educației și Cercetării din 19 mart. 2013. (Pe versoul copertei I: „ministrul educației și cercetării”.) Prin urmare, conținutul disciplinei nu a cunoscut modificări, intrându-se în al doilea deceniu de valabilitate a curriculumului pentru clasele pregătitoare și I-IV.

Nu e locul pentru a discuta reprezentarea capitolului de fonetică în programa analitică, fiindcă, evident, e același, dar am manifestat interes pentru felul în care un colectiv de autori nou a înțeles să aplice noțiunile suficient de dificile pentru a crea confuzii și a genera erori. Ne-am oprit la manualul Editurii EDU, din Târgu Mureș, având ca autori pe Corina Istrate, Dora Măcean și Manuela Koszorus și ca referenți științifici pe prof. univ. dr. Mușata-Dacia Bocoș (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Cluj-Napoca) și pe prof. dr. Ioana-Rodica Nemeș (Școala Gimnazială „Dacia” Târgu Mureș). Deschidem la pagina 36, pentru a afla detalii despre sunet, literă, vocale și consoane. După ce se precizează corect că sunetele se rostesc și se aud, iar literele se scriu și se citesc, se menționează că „sunetele *a, e, i, o, u, y, ă, â/î* se pronunță ușor, fără ajutorul altor sunete” și că acestea „se numesc vocale”. Celelalte sunete „se rostesc cu ajutorul unor vocale și se numesc consoane”. Autoarele au consultat probabil ediția a treia a *Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (2021), unde descoperim concepte noi: *litere-vocale* (nouă la număr: *a, ă, â, e, i, î, o, u, y*), „care notează *sunete-vocale* și *sunete-semivocale*” (p. 44), respectiv *sunete-consoane*. „Celelalte 22 de litere din alfabetul românesc sunt *litere-consoane*, care notează *sunete-consoane*” (p. 45). După cum se vede, DOOM-ul păcătuiește prin faptul că nu amintește aici (în alte pagini, da) despre *i* „șoptit” sau ultrascurt (final postconsonantic, asilabic) din clasicul exemplu /pomi/. Aici *i* nu este nici vocală, nici semivocală, dar nici literă ajutătoare/diacritică sau fonem zero dintr-un cuvânt precum „ciob”, transcris [čob]. De aceea nu e potrivit ca în manualul din 2023 citat mai sus să fie date ca exemple pentru cerința „Desparte în silabe cuvintele *toamnă, ploaie, trotuar, frunze, mărunte, vacanță*, apoi precizează vocalele și consoanele, ca în model: *pă-sări cv-cvcv*” (ibidem). Succesiunea literală *cv-cvcv* este așezată de

autoarele manualului sub cuvântul analizat, *păsări*. (Se impunea ca înainte de despărțirea în silabe să fi fost scris cuvântul întreg: *păsări*.) Problema e că *i*-ul din *păsări* nu este nici vocală, nici semivocală, ci acel *i* „șoptit” (cf. DOOM³) sau ultrascort, iar în cuvântul *ploaie* nu avem o succesiune de patru vocale, ci doi diftongi ascendenți, adică alcătuiți dintr-o semivocală (*ö* și *ï*) și o vocală (*a* și *e*): [*plöa – ie*]. Modelele date de manual în continuare sunt deficitare: *cvvcv*, pentru *soare*, sau *vv*, pentru *ou*, fiindcă *o* notează o semivocală, ca și *u*, din al doilea cuvânt.

Cum putea fi evitată capcana? Cel mai lesne de aplicat era principiul ignorării situației, prin ocolirea exemplor de cuvinte care conțin *i* semivocalic sau *i* ultrascort (evident, și *i* zero). Fiind vorba despre clasa a doua, cred că se putea ataca frontal subiectul, mizând pe specificul generației actuale de copii și tineri, antrenați în dinamica unităților simple de comunicare lingvistică: sunetul și litera. Mai mult decât atât: aș încuraja învățătorii să abordeze aplicat, adică științific, problema corespondenței literă-sunet, apelând la notații distincte. Relatez în continuare o experiență didactică proprie.

Eram de un an (școlar: 1976-1977) învățător (titular, prin concurs) la Școala Generală Nr. 11 Piatra-Neamț. Directoarea Ecaterina Stanca mi-a încredințat clasa I și mi-a lăudat colectivul de elevi, pregătiți bine de o educatoare pasionată și cu vechime în învățământ. Am lucrat cu ei utilizând abecedarul Mariei Giurgea și al Mariei Georgescu-Boștină, ghidat fiind de îndrumarul alcătuit la fel de bine ca și manualul. Pentru predarea-învățarea-evaluarea citit-scrisului, dispuneam de un alfabetar mobil: un fel de lădiță, cu litere și grupuri de sunete/litere, pe care le combinam demonstrativ în fața clasei, operație repetată apoi de elevi cu alfabetarele lor, procurate din comerț. Urma „desenarea” propoziției, după rigorile metodei fonetice, analitico-sintetice, cu un segment –limitat la capete, desigur –, dreptunghiuri pentru cuvinte, liniuțe pentru silabe, cerculețe pentru sunete (pline, pentru consoane, sau goale, pentru vocale). Analiza era urmată de sinteză, prin procesul invers, rezultând o clepsidră. Dacă un cuvânt conținea o semivocală, aceasta era marcată printr-o jumătate (cea superioară) de cerculeț gol. Pentru că operațiile de analiză și sinteză le făceam în combinație permanentă cu rostirea (în cor și apoi individual), elevii au deprins neașteptat de rapid sistemul notației.

În iulie 1977, am susținut examenul de admitere la Facultatea de Filologie și Istorie a Universității din Craiova, la o specializare în continuă nesiguranță: limba și literatura română – limba și literatura latină. Prudent, mi-am luat concediu fără plată pentru un an, iar în 1978, la 1 septembrie, m-am prezentat la școala pietreană, cu gândul de a trece cursurile de zi de la Craiova în cursuri fără frecvență. Am lucrat cu elevii intrați acum în clasa a doua până la începutul lui octombrie, când mi s-a transmis de la Facultate că nu s-a aprobat transferul meu la FF și că trebuie să mă prezint cât mai iute la cursurile de zi. Apucasem să le predau micuților mei și „grupurile de vocale *ea, ia, oa, ie*” (Programa școlară pentru clasa a doua), notând semivocalele, după obișnuințele din clasa întâi, cu un semicerc gol. Văzând că au deprins intimitățile fonetice ale limbii române până în acest punct, am îndrăznit să plusez tratând tema lui *i* ultrascort. A mers la fel de bine ca în cazul semivocalelor,

convenind, în chip logic, ca semnul să fie un sfert dintr-un cerculeț gol. Eram absolvent al cursului de fonetică și fonologie (semestrul I al anului universitar 1977-1978), predat magistral de Flora Șuteu, și de aici cred că a venit suplimentul de încredere în abordarea relației întreg (vocala) și ultima parte a acestuia (*i* foarte scurt i-am spus atunci, iar azi îi zic *i* ultracurt). Deci se poate, cu un plus de curaj, pentru a nu izgoni cuvintele din vocabularul uzual supus analizei și sintezei.

Partea I
LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI REGIONAL
„EDUCAȚIE DE CALITATE
ÎN ORICE SITUAȚIE”,
ediția a III-a

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Ababei Camelia
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni, jud. Bacău

Accelerarea schimbărilor pe toate planurile, impactul dintre tehnologie și mediul natural, reclamă o nouă mentalitate privind problematica mediului, deci o **educație ecologică** de la cea mai fragedă vârstă.

Un document UNESCO din 1982 propunea sub titulatura de *Probleme mondiale în școală*, introducerea în școală, printre alte teme și a unor teme de mediu, de alimentație, nutriție și subnutriție.

Infuzarea „noilor educații” în curriculum-ul școlar este, la momentul actual, o necesitate, cu atât mai mult cu cât asistăm la noi provocări în evoluția socială (deteriorarea continuă a mediului, exploziile demografice, agresiunea culturală provocată de mass-media etc.), toate acestea având un impact deosebit asupra formării comportamentelor de bază ale copilului, viitorul cetățean.

Educația ecologică în școală reprezintă o preocupare constantă în toate categoriile de activități. Acest demers este de o importanță majoră întrucât primele forme de organizare a cunoașterii de către copii a mediului înconjurător apar în învățământul preprimar și se continuă în clasele primare prin reintroducerea obiectului *Cunoașterea mediului* începând cu clasa I.

Întrucât problematica mediului are un caracter pluridisciplinar și o mare complexitate, o evoluție rapidă și greu de prevăzut și un caracter prioritar, conținuturile trebuie relaționate cu viitorul planetei și supraviețuirea speciei umane.

După părerea mea, cea mai potrivită cale de introducere a educației ecologice în școli este infuzarea unor dimensiuni ale acesteia în cadrul disciplinelor existente. Prin tratare interdisciplinară se poate ajunge la formarea unei viziuni globale și a unui sistem coerent de atitudine și comportamente potrivit vârstei școlarului. Urmărită pe toată durata școlarității, educația ecologică poate forma cetățeni responsabili prin conștientizarea pericolelor ce amenință umanitatea și patrimoniul său natural.

Educația ecologică este o problemă de politică educațională, deoarece trebuie să vizeze dezvoltarea simțului responsabilității și solidaritatea între țări și regiuni, indiferent de nivelul lor de dezvoltare, pentru păstrarea și ameliorarea mediului.

Obiectivele ce trebuie urmărite în școală sunt:

- „alfabetizarea” în materie de mediu;
- conștientizarea diversității și importanței problemelor ecologice, ca și a comportamentelor umane care afectează mediul;
- înțelegerea corectă a raportului individ-mediu (George Văideanu sublinia că „omul se integrează în mediu – acest ansamblu extrem de complicat –, iar viața lui e condiționată de viitorul mediului”);
- dezvoltarea respectului față de mediu și a responsabilității;
- analiza critică a problemelor de mediu;
- dezvoltarea capacității de a lua decizii etc.

Printre situațiile de învățare funcțională a cunoștințelor referitoare la mediu, V. de Landsheere enumera: observațiile de teren, constituirea de dosare plecând de la observațiile directe și de la analiza presei sau a documentelor tehnice, difuzarea informațiilor primite și

analizate prin diverse mijloace – jurnal școlar, corespondență interșcolară etc. –, discuții de grup cu sau fără participarea unor persoane – resurse sau experți, studii de caz, jocuri de rol, exerciții de simulare etc.

Pornind de la premisa că școala mileniului III este centrată pe elev – deci pe cel care învață – se impune înlocuirea caracterului enciclopedist al actului educativ cu un proces activ care să implice atât activitate mentală, cât și activitate fizică, formând capacități și competențe necesare pe parcursul întregii vieți: de a observa și analiza, de a interpreta, de a compara, de a selecta, apoi de a generaliza, de a comunica, de a coopera, de a iniția și de a finaliza un proiect. Se impune astfel o abordare interdisciplinară a problemelor de studiat și, de asemenea, parteneriatul între învățători sau învățători-profesori de la anumite discipline.

Aparent, tema *Educație ecologică – educație pentru viață* ne-ar trimite doar la disciplinele Științe și Geografie. Dar, valorificând creativ conținuturile ce trebuie transmise elevilor consider că valențe ale acestei teme pot fi abordate chiar de la clasa I, în orele de Limba română, Educație plastică, Abilități practice și Cunoașterea mediului.

Deși ar părea pretențios, termenul de *portofoliu* poate fi introdus încă din clasa I, copiii putând realiza diverse lucrări, individual sau în echipă. Pe parcursul următoarelor clase, conținutul portofoliului se poate îmbogăți pentru ca, la sfârșitul clasei a IV-a, fiecare elev să aibă un portofoliu cu acest conținut tematic.

Mai mult, urmărind pe parcursul întregului ciclu primar realizarea obiectivelor educației ecologice, atât prin valorificarea conținuturilor unor texte din manual, cât și prin excursiile, vizitele, mapele tematice realizate, vom constata că la sfârșitul acestei perioade elevii au un bagaj de cunoștințe, dar și de abilități în stare să-i facă să acționeze în vederea protejării mediului, chiar de la această vârstă. Astfel, copilul va fi capabil să protejeze mediul apropiat (curtea, spațiul verde, arborii existenți), să planteze o floare, un copac, să atragă atenția celorlalți pentru a păstra curățenia, să participe la reciclarea unor deșeuri (din sticlă, plastic, hârtie) etc. Elevul va fi antrenat atât în activitățile de observare, cât și de manipulare și experimentare, avându-se în vedere faptul că învață mult mai temeinic atunci când lucrează practic și când forma de activitate depășește spațiul băncii de școală. Nu trebuie scăpat din vedere și faptul că o învățare eficientă presupune feed-back, care-i oferă copilului nu numai măsura realizării unei sarcini, cât, mai ales, valoarea (calitatea) pe care o are activitatea desfășurată.

Ca opțional la diverse clase, *Educația ecologică – educație pentru viață* poate viza derularea unor acțiuni lunare sau bilunare. Aceste acțiuni vor cuprinde o parte de informare teoretică: copiii caută materiale din cărți, ziare, reviste, emisiuni TV pe care le prezintă în ședințele programate și o parte practică: acțiuni de ecologizare a zonei în care locuiesc dar și de conștientizare a localnicilor prin afișe, sloganuri, panouri plasate în zone aflate în pericol de distrugere (anexă).

Bibliografie

***, *Curriculum național. Programe școlare pentru învățământul primar*, MEN, CNC, Editura Corint, București, 1998;

***, *Lecturi istorico-geografice (antologie de texte), clasele I-IV*, Editura Aramis, București, 1998;

Landsheere, V., Landsheere, G., *Definirea obiectivelor educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979;

Dumitrescu, F., Stănculescu, C., *Natura pe înțelesul copiilor*, Editura Carminis, Pitești, 1998

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

*Prof. învă. primar Ababei Mihai-Codrin
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Starea mediului înconjurător, pe an ce trece este din ce în ce mai îngrijorătoare: spațiile împădurite se reduc, deșeurile se extind, solurile agricole se degradează, gradul de poluare este mai ridicat și astfel stratul de ozon se subțiază, efectul de seră de accentuează și numeroase specii de plante și animale sunt pe cale de dispariție. Se poate generaliza că, țările dezvoltate produc mari cantități de deșeuri și poluanți, consumă cantități mari de energie și de resurse naturale. Impactul pe care aceste țări îl au asupra mediului înconjurător este puternic distructiv. Există o proporționalitate inversă între nivelul industrializării și starea mediului înconjurător.

Pentru că viața nu poate fi separată de mediul ambiant, întreaga educație ar trebui îndreptată în direcția protecției mediului înconjurător. Societatea umana trebuie să fie în interrelație și să cunoască faptul că, fiecare acțiune a sa, va produce o reacție care în complexul sistemelor vii este deseori imprezvizibilă. Când resursele naturale vor fi epuizate pe scară largă și mediul ambiant va fi poluat, nu numai acesta este cel care va suferi, ci și sănătatea oamenilor va fi afectată. Aceasta din urmă, nu poate fi menținută respirând aer poluat, consumând alimente și apă contaminate cu pesticide și alte substanțe chimice. Ce este sănătos pentru natură, de regulă este sănătos și pentru viețuitoarele sale. Fiecare om trebuie să fie responsabil pentru impactul pe care viața lui îl are asupra vieții planetei.

Educația ecologică, trebuie să înceapă, din frageda copilărie. Aceasta contribuie la formarea unei conștiințe și a gândirii ecologice despre natură, dar și a formării unei comportări atente și corecte față de ea. Nu este suficientă o simplă informare cu privire la mediul înconjurător, ci este important ca elevii să-și poată exprima idei personale și să manifeste o atitudine legată de responsabilitatea pe care și-o asumă în privința mediului în care trăiesc. Trebuie să fie capabili să înțeleagă relațiile existente între anumite situații și să analizeze, să sintetizeze și să generalizeze informațiile. Este importantă rezolvarea cauzelor care au dus la o anumită situație și nu a efectelor acestora.

Educația pentru mediu este un mod de viață și problemele acestuia nu vor fi rezolvate doar prin soluții tehnice, ci prin înțelegerea profundă a legăturii existente între ființa umană - natură - mediu de viață și atitudinea individuală și comună față de aceste probleme.

Educația privind protecția mediului înconjurător se adresează atât minții cât și sufletului elevilor. Un rol deosebit îl prezintă stimularea interesului și entuziasmului acestora.

Școala joacă un rol major în educația privind mediul înconjurător, deoarece tinerii petrec o mare parte din timp aici și pentru că este locul unde sunt transmise cunoștințe care au menirea de a dezvolta atitudinea pozitivă a elevilor față de problemele mediului înconjurător.

În general, majoritatea elevilor din România nu au formată o educație ecologică - pungii, ambalaje, cutii de plastic etc. aruncate în curtea școlii sau pe stradă, stau mărturie lipsei de educație ce ar trebui să provină din familie și să fie consolidată în instituțiile de învățământ.

Educația ecologică se poate realiza prin orice tip de activitate școlară, activități științifice, artistice, practice, sportive sau religioase. Din multitudinea formelor de

manifestare menționăm: observații în natură, experimente, povestiri științifice, desene, plimbări, drumeții, excursii, vizionare de diapozitive sau expuneri Powerpoint, jocuri de mișcare instructiv-distractive, labirinturi ecologice, vizitarea muzeelor, expoziții, spectacole, vizionări de emisiuni TV cu specific educațional, concursuri. Tematicile care pot fi parcurse sunt stabilite în funcție de subiectul propus: „Să ocrotim natura”, „Poluarea în diferite anotimpuri”, „Ce se întâmplă iarna cu plantele și animalele?”, „Ce știm despre pădure?”, „Natura se trezește la viață”, „Copac tânăr, copac bătrân”, „Ce ne învață natura?”, „S.O.S. natura...”, „Culorile și sănătatea”, „Aspectul cartierului meu, satului meu”, „Curiozități ecologice”, „Pământul, planeta vie”, „Măști și costume ecologice” etc.

Specialiștii în teoria și practica educațională definesc metoda de predare ca fiind „modalități de acțiune cu ajutorul cărora elevii, sub îndrumarea profesorului își însușesc cunoștințe, își formează priceperi, deprinderi, își dezvoltă aptitudini și iau atitudini”. Realizarea acestor acțiuni este asigurată de baza teoretică structurată a metodelor și mijloacelor de învățare, de strategii privind organizarea procesului predării-învățării materializate în comunicarea dintre profesor și elev. Procesul de învățare este susținut de materiale didactice variate, mijloacele audio-vizuale, aplicații de teren, utilizate în practica educației ecologice.

Educația ecologică se poate realiza prin cele trei forme ale educației: formală, informală și nonformală.

Educația ecologică prin școală iese dincolo de școală, în lumea numeroasă a adulților cu multitudinea lor de preocupări și ocupații, dar din ce în ce mai sensibili la ceea ce ar putea afecta viitorul generațiilor ce vin. Educației ecologice nimeni nu i se va putea sustrage, întrucât este o educație a tuturor. Statutul ei foarte dinamic, complex, universal, mereu înnoit și înnoitor, este pe termen lung, însoțind întreaga existență umană.

Educația ecologică este o educație a solidarizării acționale. Strategiile transferului și evaluării educației ecologice acționează între acești poli: observ, constat, analizez, iau măsuri. A ști trebuie să însemne și a ști să acționezi: sesizând, antrenând la faptă ecologică.

Educația ecologică în școală și dincolo de școală evaluează mereu contribuția fiecăruia și a grupurilor sociale în soluționarea problemelor grave privind gospodărirea noastră planetară, starea ei de ordine, de resurse, de sănătate.

Educația ecologică îndeamnă permanent la responsabilitate și solidaritate, la reflecții și acțiune. Satisfacțiile sale vin din inițiativă, din pasiune și acțiune, răspunzând unui imperativ planetar.

Educația privind mediu înconjurător este un proces complex de lungă durată. Rezultatele concrete pot fi observate peste câțiva ani și de aceea este necesar ca procesul de educație să înceapă foarte devreme și să se continue de-a lungul întregului ciclu de învățământ. S-a constat că atunci când sunt mici, copiii au o atitudine pozitivă față de mediul înconjurător, aceasta modificându-se pe măsură ce cresc datorită influenței exercitate de tehnologiile moderne și modului de consum al vieții moderne. Soarta viitorului vieții în ansamblul ei depinde de gândirea și efortul nostru de a menține echilibrul în natură prin formarea unei conștiințe ecologice de sine stătătoare în rândul oamenilor.

Bibliografie

- http://eke.ro/document/Raport%20de%20cercetare_EDUCATIE%20ECOLOGICA.pdf
Oana Andra Bălăceanu, *Educația ecologică formală și importanța ei*, Editura Columna, București, 2013;
Societatea de Științe Biologice din România, *Natura*, seria III, Arad, 2007;
Susan Shapiro, C. F. Zonis, *Manual de ecologie*, SUA, 1995.

PROIECT EDUCAȚIONAL „MĂRȚIȘOR CU ZÂMBETE”

Prof. Alexa Viorica

Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești, jud. Bacău

Proiectul educațional S.N.A.C. a fost lansat și desfășurat în anul școlar 2022-2023 de școala noastră în parteneriat cu Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr. 2 Comănești. Categoria în care se încadrează proiectul: proiect caritabil - domeniul educație civică, voluntariat. Nivel propus: preșcolar - primar – gimnazial.

Proiectul educațional constituie un program educațional, un parteneriat de învățare, care conectează școlile cu Centrele de educație incluzivă în scopul de a dezvolta interacțiunea-integrarea-insertia socială care se derulează prin acțiuni și stagii de voluntariat.

Prin acest proiect s-a urmărit implicarea tuturor elevilor din clasele primare ale Școlii Gimnaziale „Liviu Rebreanu” Comănești și CSEI Nr. 2 Comănești în desfășurarea unor activități practice ce fac parte din proiectul SNAC „Mărțișor cu zâmbete”. Au fost propuse mai multe teme dat fiind faptul că „mărțișorul” este și o mare sărbătoare strămoșească la care participă îndeosebi copiii.

Mărțișorul este o tradiție veche românească, moștenită de la daci și de la romani, inexistentă la alte popoare. Acest străvechi obicei își are originea în credințele și practicile agrare. Sărbătoarea lui are loc în prima zi a lui martie, considerată ca prima lună a primăverii.

Mărțișorul - simbol al primăverii, se confecționa în casă din fire de cânepă sau lână, unul roșu și altul alb, care se legau în formă de 8 și se atârnau monede de aur sau argint, muguri, flori. Se lega la piept sau la gât, mână, picior, în funcție de zonă și se purta toată luna martie. Se credea despre el că va aduce noroc, fiind adevărat talisman protector și binefăcător. El simbolizează prosperitatea primăverii, victoria binelui asupra răului, curățenia spirituală, renașterea.

Cu aceste gânduri, de a păstra și promova tradițiile legate de mărțișor, am pornit în derularea acestui proiect. Cine nu se bucură când oferă sau primește un mărțișor?

Au fost propuse numeroase activități care să conducă la reușita acestui proiect.

Activitățile propuse, în ordinea în care s-au desfășurat:

Activitatea 1: *Bucuria de a dăru*

Activitatea 2: *Mărțișorul de ieri și de azi*

Activitatea 3: *Atelierul de mărțișoare*

Activitatea 4: *Iată ce putem face ÎMPREUNĂ - expoziție*

Activitatea 5: *Darul bucuriei!*

Întâlnirile au avut loc conform datelor stabilite în planul acțiunilor la nivel de școală.

Programul activităților a fost considerat o experiență pozitivă pentru toți cei implicați, deoarece și-au împărtășit preocupările, copiii fiind îndrumați să înțeleagă ce este prietenia, să conștientizeze de ce este important să se respecte normele de conviețuire socială, să adapteze comportamentul propriu la cerințele grupului cu care vin în contact; au înțeles că fiecare om are în suflet o comoară ascunsă: bucuria de a dăru și a zâmbi sincer.

Lucrând în echipă, ne descoperim talentul și îndemânarea în realizarea unor mărțișoare originale, suntem mândri de roadele muncii noastre întâmpinând primăvara cu încântare și bucurie. Dăruind un mărțișor au făcut o bucurie cuiva, oferind din căldura sufletească și din dragostea fiecăruia.

Copiii din învățământul de masă au conștientizat că, în ciuda diferențelor dintre ei și copiii cu CES, aceștia din urmă pot dovedi că sunt capabili de fapte și gânduri frumoase,

că ȘTIU, că POT, că SIMT și că merită cunoscuți, apreciați, tratați cu înțelegere și respect, acordându-li-se astfel drepturi și șanse egale tuturor în procesul de integrare socială și educațională.

Impactul educativ:

Proiectul s-a bucurat de reușită producând o schimbare în mentalitatea celor care au predispoziție de a adopta un comportament negativ și de a emite judecăți bazate pe o generalizare eronată și rigidă. În același timp, copiii grupului-țintă au conștientizat că toți au drepturi și șanse egale. Prin participarea la activitățile proiectului se evidențiază capacitățile creatoare ale copiilor, talentul artistic, sentimente de respect pentru mediul social și natural din care facem parte, se cultivă abilitățile de cooperare și de a lucra în echipă, este stimulată creșterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii.

Elevii au fost mândri că roadele muncii lor nu vor rămâne piese de muzeu în vreo expoziție și au fost valorificate în totalitate, fiind dăruite colegilor de la CSEI, dar și mamelor.

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ MODERNĂ

*Prof. înv. primar Alexandru Andreea
Școala Gimnazială Nr.1 Negoiești, jud. Bacău*

Învățământul românesc modern se conduce după o filosofie a educației, care promovează o nouă concepție despre formarea elevului, astfel încât activitatea școlară să vină în întâmpinarea trebuințelor dezvoltării individuale a fiecărui elev. Conform acestei filosofii este promovată gândirea creatoare, inițiativa și cooperarea, capacitatea de decizie, aptitudinile și talentul, personalitatea elevului, așadar un învățământ care cultivă dinamismul și disponibilitatea pentru înnoire, aptitudinea pentru schimbare, capacitatea de invenție și inovație.

Vocația învățământului modern este de a forma oameni capabili de a opera cu informații, de a face din informațiile existente în memorie un instrument de căutare și cercetare. Conform unor asemenea cerințe și în condițiile creșterii continue a volumului de informații accentul cade pe caracterul formativ al educației, pe cultivarea capacității de a învăța, pe stăpânirea metodelor și tehnicilor specifice dobândirii unor noi cunoștințe, educarea capacităților creative, interdisciplinaritate. Un principiu de bază după care se conduc activitățile didactice concrete, în vederea dobândirii unor astfel de competențe, este principiul instruirii prin acțiune. Profesorul trebuie să evite pasivitatea elevilor, determinându-i să aibă inițiativă, să acționeze pentru a descoperi, să provoace atitudini în legătură cu cele comunicate. Profesorul trebuie să trezească elevilor dorința spontană de acțiune și realiza, de a se angaja într-un efort propriu de căutare, de descoperire și însușire, în cadrul căruia elevii vor întreține un permanent schimb de idei cu profesorul. Voința de a realiza ceva este rezultatul dorințelor personale și nu ceva impus din exterior.

În satisfacerea propriilor interese, curiozități, pasiuni prin realizarea sarcinilor școlare, elevii vor resimți plăcerea și bucuria învingerii dificultăților și atingerii scopurilor,

cea ce contribuie la dezvoltarea proceselor de voință, favorizează căutările personale și afirmarea ideilor proprii.

Una din principalele cerințe ale învățământului modern românesc este aceea a formării la elevi a deprinderilor de studiu individual, care să fructifice capacitatea de a gândi și acționa liber și creativ.

Se pornește de la ideea că efectele instructive și educative ale procesului didactic se află într-o dependență directă de nivelul de angajare și participare al elevilor la activitățile școlare. Fără a subaprecia valoarea acțiunilor profesorului, precizia și claritatea expunerilor sale, intervenția sa stimulatorie și pentru dirijarea procesului, rezultatele școlare depind, într-un mod direct, de măsura în care elevii participă efectiv la transmiterea și asimilarea cunoștințelor și la formarea abilităților. Predarea și învățarea în școala modernă se bazează pe antrenarea elevilor în acțiuni independente, pe afirmarea lor ca subiecți ai educației, care încetează a mai fi achizitori pasivi de cunoștințe.

Însă în primul rând profesorul trebuie să fie un model, un exemplu pozitiv prin întreaga sa personalitate. Educarea elevilor se va face în spirit cooperant. Elevii trebuie să înțeleagă faptul că omul este o ființă socială, care trăiește și își desfășoară activitatea în cadrul unor comunități umane. Tocmai de aceea trebuie să dezvoltăm atitudinea morală a elevilor, astfel încât ei să conștientizeze faptul că sunt parte a unui colectiv. Aceasta presupune formarea conștiinței și a conduitei cooperant participative. Copilul, ca ființă socială, simte nevoia stabilirii unor relații cu ceilalți, simte nevoia apartenenței la un grup. Este important să orientăm aceste relații în spiritul cooperării; doar în acest mod vom reuși să formăm la elevi trăsături de voință și de caracter precum sinceritatea, solidaritatea, compasiunea, principialitatea, cinstea, hotărârea, consecvența, tactul sau altruismul. Munca în echipe sau pe grupe sunt activități care dezvoltă conduita cooperant – participativă.

Calitatea activității didactice în școala modernă românească ar trebui să fie dată de capacitatea sa de a-și multiplica efectele formative asupra elevilor și de a evita acele situații în care învățarea devine un proces de memorare a răspunsurilor date unor întrebări, pe care elevii înșiși nu și le-au pus. Profesorul îl face pe elev părtaș la propria formare.

În școala modernă accentul trebuie să cadă pe învățarea prin acțiune, deoarece aceasta stimulează gândirea și trăirile individului, astfel încât se ajunge la o modalitate comprehensivă de a evalua personal o serie de valori. Procesele formative îl pot pregăti pe elev pentru stăpânirea și utilizarea informației, în scopul atingerii idealurilor personale.

A realiza o lecție bună nu înseamnă a-i determina pe elevi să rețină cât mai multe cunoștințe prezentate verbal de către profesor, ci a-i face să participe activ la procesul de predare-învățare. Simpla prezență a unui elev la lecție nu conduce automat la producerea învățării dorite. Ori de câte ori este posibil, cerințele trebuie prezentate elevilor în contexte problematizante, încât să ridice probleme de gândire ce urmează a fi rezolvate prin efort propriu deus în acest sens.

Profesorul modern trebuie să solicite și să valorifice la maximum potențialul de acțiune, cunoaștere și simțire al elevilor săi, întrucât personalitatea lor se modelează nu numai sub influența unor conținuturi, ci și în funcție de caracterul activității întreprinse și exercițiul mental la care sunt supuși.

În școala modernă, sarcina profesorului nu se mai rezumă la predare și ascultare. Rolul sau este îndeosebi acela de a organiza, îndruma și evalua activitatea instructiv-educativă a elevilor. Tipurile de activități practicate și strategiile utilizate pun elevii în situații de muncă efectivă, în cadrul cărora iau contact, în mod diferențiat, cu conținutul de însușit. Acționând sub conducerea profesorului, ei își vor forma un sistem de capacități și

deprinderi absolut necesare pentru a-și desăvârși pregătirea, pe baza unor relații de cooperare, comunicare reală și încredere reciprocă.

O „școală românească modernă” presupune un climat educațional deschis, stimulant care favorizează cooperarea între elevi, între elevi și profesori, astfel încât aceștia să-și poată monitoriza, gestiona și regla învățarea, devenind autonomi. Nu în ultimul rând, ar fi necesar ca școala să devină un pol de atracție pentru tinerii care o frecventează prin profesori abilitați care să descopere ce atuuiri, abilități au elevii și să le dezvolte. De mare și real folos, prin care școala să devină un pol, ar fi existența unor terenuri, spații cu personal calificat, unde elevii să-și petreacă timpul liber (teren de tenis, golf, fotbal, săli de șah, popice, cursuri de dans, teatru etc.).

După cum și Aristotel afirma în antichitate că „Toți oamenii au de la natură dorința de a cunoaște”, profesorul trebuie să găsească metoda prin care să „exploateze” în mod eficient această dorință de cunoaștere. Aici intră în acțiune metodele interactive nou învățate care îl pun pe elev să gândească efectiv, pregătindu-l pentru a face față problemelor din societate.

În concluzie, dezideratul unei școli românești moderne este ca ea să corespundă cerințelor societății, să valorifice la maximum capacitățile și calitățile native ale elevilor pentru a-i pregăti cu adevărat pentru piața muncii și pentru viață.

Bibliografie

- Constantin Cucuș, *Pedagogie*, Prefață de Adrian Neculau, Editura Polirom, Iași, 1996
Constantin Cucuș (coordonator), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
Mariana Marinescu, *Tendențe și orientări în didactica modernă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007

TERAPIA PRIN ARTĂ

Prof. dr. Altiparmac Anca

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

Arta a fost vreme îndelungată folosită ca și suport pentru diverse metode terapeutice, îndeosebi în medicina tradițională cu ramura sa psihiatria. Ca și definiție generală am putea folosi: „Terapia prin artă este o profesie a sănătății medicale ce face uzanță de procesele creative ale producerii lucrărilor de artă cu scopul de a ameliora sau îmbunătăți starea de bine emoțională, fizică sau mentală a indivizilor de toate vârstele”.

O scurtă istorie

Deși terapia prin artă este un domeniu relativ tânăr, rădăcinile sale se află undeva în secolul al XVIII-lea, prin încercările de tratare a pacienților cu probleme „morale” și a celor cu alte probleme psihiatrice. Aceasta ca și profesie a debutat mai târziu, la mijlocul secolului XX-lea, în țările europene. Domeniile pe care și le asumă ca și influență sunt: estetică, psihanaliză, reabilitarea, educația timpurie a copilului, în grade diferite. Artistul britanic

Adrian Hill a fost cel care a fixat termenul de terapie prin artă în 1942. Suferind de tuberculoză, acesta a descoperit beneficiile terapeutice ale desenului și picturii în convalescență. Mai apoi a sugerat aplicarea acestei tehnici colegilor de salon, astfel începând studiul său în domeniu, ce a fost documentat în 1945, prin cartea „Artă contra bolii”. În anul 1969 s-a înființat Societatea Americană de Terapie prin Artă.

Aplicarea terapiei prin artă utilizează procesul creativ pentru a ajuta subiecții să depășească traume, să-și sporească abilitățile cognitive, memoria, pentru a combate stresul, pentru a ameliora relațiile interpersonale. Mulți utilizează resurse de imagini de tip ARAS pentru a incorpora arta istorică și simbolurile în muncă lor cu pacienții.

Țelul terapiei prin artă este unul esențial și anume de a vindeca, largă sa aplicabilitate, variind de la pacienți cu probleme fizice, mentale sau emoționale, face ca această formă de terapie să fie aleasă cu predilecție orice tip de artă vizuală sau mediu artistic poate fi întrebuințat precum tehnicile de pictură, desen, arta fotografică, sculptura sau artele digitale. Această terapie este în contrast cu cele ce întrebuințează dansul, muzica, sau artele dramatice. Cea mai mare diferență între aceste tipuri de terapii este faptul că nu folosește expresia verbală sau alte forme de limbaj pentru comunicare. În cadrul ședințelor de terapie prin artă, elevii realizează o activitate artistică, apoi interpretează și dau sens simbolurilor reprezentate în imagini, desene, fotografii etc. Deși sunt simboluri care au o semnificație universală, în cadrul art terapiei persoana dă propria interpretare simbolurilor cu care lucrează.

Pentru o lungă perioadă de timp terapia prin artă a fost folosită în cadrul persoanelor cu afecțiuni mentale. Astăzi este practică pe o scară mai largă, cu obiective multiple încurajarea și dezvoltarea încrederii în sine, scăderea anxietății și a depresiei, îmbunătățirea stimei de sine, dezvoltarea creativității, exprimarea emoțiilor.

ORA DE RELIGIE DIN PERSPECTIVĂ INTERDISCIPLINARĂ

Prof. Andrei Ioana

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

Realizarea educației religioase în școală, prin ora de Religie, constituie o „liturghie” prelungită, o nouă formă de pastorație, o responsabilitate misionară a întregii Biserici. Obiectivul principal, esențial și general al orei de Religie este realizarea laturii educative, de sensibilizare a elevilor pentru valorile moralei creștine, care contribuie treptat la formarea, conturarea personalității umane și din punct de vedere spiritual.

Ca disciplină de învățământ, religia se încadrează, ca și celelalte obiecte, în norme bine stabilite: programe, planificare, proiectare didactică, obiective, metode și mijloace de învățământ, conținut etc. Religia se diferențiază de celelalte obiecte prin scopul ei înalt: omul cu un comportament moral, cu o conștiință morală. Rolul educației religioase este mai întâi

„apropierea de învățăturile Evangheliei”¹. Această apropiere prin cunoaștere și acceptare a cunoștințelor religioase are perspectiva urcării treptate pe scara desăvârșirii, știut fiind că omul este perfectibil. Reușita acestui demers depinde în foarte mare parte de educatori. Lor le revine sarcina, misiunea și marea responsabilitate de a forma sufletele elevilor. Sfântul Ioan Gură de Aur compară sufletul copiilor cu mărgăritarele proaspete care, după ce au primit o anumită formă, nu mai este cu puțință să i se mai imprime alta. A educa, în viziunea sa, înseamnă a purta de grijă de copiii și de tineri în ceea ce privește curățenia și buna cuviință, a-i crește în evlavie, a avea grijă de sufletul lor, a-i forma moral, a ne îngriji de mântuirea sufletelor lor².

Modelarea, formarea conduitei morale la elevi se poate realiza prin: lecturi sfinte, exemplul personal, exercițiul moral, aprobarea sau dezaprobarea faptelor, îndemnul de a face fapte bune, plăcute lui Dumnezeu.

Având în centrul ei demersurile intelectuale și afective ale elevilor, activitatea educativă are ca finalitate formarea unor competențe cu caracter interdisciplinar, ce țin nu numai de cunoaștere, ci și de comunicare, creație, interacțiune socială. Este nevoie de o abordare modernă, de un nou mod de gândire pentru depășirea unor granițe rigide între disciplinele de învățământ în vederea explicării mai în profunzime a fenomenelor.

Activitățile pe discipline trebuie să alterneze cu cele transdisciplinare pentru crearea unui complex al predării integrate în care întreaga activitate să fie centrată pe elev, pe demersurile intelectuale și afective ale acestuia. Învățarea inter și transdisciplinară nu este o cale nouă, cerințele didactice sunt legate de o reactualizare a noțiunilor specifice mai multor discipline, în forme noi și interesante, oferind o viziune de ansamblu asupra fenomenului vizat. Se presupune o selectare și adaptare specială a situației didactice, în funcție de corelațiile existente între diferite materii școlare. Realizarea unei astfel de învățări trebuie să aibă în vedere formularea unor obiective ce vizează tratarea complementară a problemei plecând de la un declanșator comun, printr-un recurs adecvat la conținutul altei materii școlare.

Caracteristicile activităților interdisciplinare și argumente pentru integrarea lor în programul activităților educative: învățarea devine un proiect personal al elevului, îndrumat și orientat de către profesor; învățarea devine interesantă, stimulativă, semnificativă; la baza activității stă acțiunea practică, cu finalitate reală; elevii participă pe tot parcursul activităților desfășurate; sunt în opoziție cu instruirea verbalistă și livrescă; accentul cade pe activitatea de grup și nu pe cea cu întreaga clasă; cadrul didactic trebuie să renunțe la stilul de lucru fragmentat, în care lecțiile se desfășoară una după alta, cu distincții clare între ele, ca și cum nu ar face parte din același proces și să adopte o temă de interes pentru elevi, care transcede granițele diferitelor discipline, organizând cunoașterea ca un tot unitar; obiective ale mai multor discipline planificate în cursul săptămânii sunt atinse în cadrul unor scenarii/activități zilnice care includ fragmente din disciplinele respective sub un singur generic. Unitățile de învățare ale disciplinelor se regăsesc în cadrul conturat de temele activităților interdisciplinare.

---

¹ Simion Mehedinți, *Apropierea de Iisus în Biserica noastră prin alegerea educatorilor*, Atelierele grafice Socec & Co., S.A., București, 1935, p.27;

² Hierotheos Vlachos, *Psihoterapia ortodoxă, continuare și dezbateri*, Editura Sophia, București, 2001, p.168;

Sintezele inter- și transdisciplinare reprezintă demersurile didactice cele mai promițătoare dar și mai greu de aplicat. Ele presupun activități bine pregătite, puncte de vedere globale, criterii și exemple problematice cu caracter comun.

Abordarea transcuroriculară permite adâncirea reală între discipline. Activitățile interdisciplinare au pronunțate valențe formative. Jocul didactic interdisciplinar este o activitate în care se îmbină sarcini didactice din domenii de cunoaștere diverse, de obicei 2-3 discipline, într-o structură unitară, axată pe învățare, în condiții agreabile, relaxante.

Pornind de la principiul potrivit căruia copiii nu fac bine decât ceea ce le place, se pot organiza cu succes jocuri didactice, în orice moment al lecției, ca activitate de sine stătătoare. Prin jocuri interdisciplinare li se oferă elevilor o mai puternică motivație, sunt solicitați în timpul orelor (fără ca ei să simtă învățarea ca o povară), li se trezește dorința și bucuria de a participa la joc.

Jocurile interdisciplinare asigură transferul cunoștințelor asimilate la situații nou-create, apropiate de realitatea vieții, consolidează deprinderi motrice, facilitează efortul intelectual, pregătesc elevii pentru activități practice, le stimulează creativitatea. Această modalitate de organizare a activităților de predare-învățare îi aduce profesorului avantajele învățării ce oferă posibilitatea adaptării demersului didactic în vederea atingerii obiectivelor. Prin acest tip de activități, cunoștințele și capacitățile sunt transferate de la o arie curriculară la alta. Diversitatea exercițiilor ce pot fi lucrate favorizează verificarea capacităților intelectuale ale elevilor, creează un mediu ce poate face învățarea interesantă și stimulativă. Exercițiile-joc situează elevii în centrul acțiunii, valorificând experiența cotidiană a fiecăruia și-i pune într-o situație inedită.

Astfel, ora de religie dezvoltă interesul religios-moral, înobilează, întărește voința și îmbogățește spiritul elevului cu adevărurile propovăduite de Biserică, pentru ca acestea să ajungă astfel o putere reală, în stare de a determina toate acțiunile lui.

Ora de Religie din școală reprezintă o garanție educativă, culturală și socială. Un tânăr educat după morala creștină este un creștin cu frica de Dumnezeu și cu respect față de semenii.

Bibliografie

***, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1990;

Simion Mehedinți, *Apropierea de Iisus în Biserica noastră prin alegerea educatorilor*, Atelierele grafice Socec & Co., S.A., București, 1935;

Hierotheos Vlachos, *Psihoterapia ortodoxă, continuare și dezbateri*, Editura Sophia, București, 2001.

SALVĂM NATURA PRIN LECTURĂ

Prof. înv. primar Andrei Simona-Elena
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești, jud. Bacău

*MOTTO: „A înțelege natura înseamnă a înțelege viitorul,
dar a face ceva pentru salvarea naturii, atât de amenințată azi,
înseamnă a contribui la fericirea omenirii.” (E. A. Pora)*

Atitudinea omului față de mediul în care trăiește depinde foarte mult de nivelul de educație și de cultură al fiecărui individ. În condițiile de viață ale omului modern în care tehnologia computerizată ocupă un loc deosebit, ritmul de distrugere al naturii a devenit foarte rapid, ceea ce afectează profund mediul înconjurător, punând în pericol însăși sănătatea oamenilor. Educația ecologică, componentă a noilor „educații”, necesită cunoașterea interacțiunii dintre om și mediu și conștientizarea acestuia privind necesitatea implicării lui în protejarea mediului înconjurător.

Un rol deosebit în sesizarea și conștientizarea opiniei publice privind necesitatea protejării mediului, a reducerii poluării și conservarea mediului natural revine, mai ales, școlii, care prin acțiunile sale, trezește interesul pentru domeniul ecologic, formând la copii comportamente ecologice și atitudini dezaprobatore față de cei ce încalcă aceste norme. De asemenea, conștientizează părinții acestora și factorii responsabili ai comunității locale cu privire la rolul lor – exemplul personal – în informarea și educarea propriilor copii, ai cetățenilor, pentru păstrarea curăteniei și menținerii unui mediu de viață curat și sănătos în comunitatea în care locuiesc, implicându-se direct în activități menite să prevină poluarea apei, a aerului și a solului, în colectarea și valorificarea deșeurilor, conservând astfel resursele naturale de care dispun.

Școala are menirea de a organiza și a desfășura o susținută mișcare de educație ecologică, de protejare a mediului. Elevii, sub îndrumarea cadrelor didactice, pot și trebuie să devină protectorii naturii.

Din dorința de a forma elevilor mei o gândire și un comportament ecologic, precum și stimularea curiozității lor pentru investigarea acestuia, am elaborat și desfășurat proiectul educațional „Salvăm natura prin lectură”, în colaborare cu un ONG și comunitatea locală.

Prin intermediul acestui proiect, elevii au învățat ce înseamnă să gândești ecologic, despre importanța colectării selective a deșeurilor și a reciclării lor, conștientizând necesitatea reducerii poluării și protejarea mediului înconjurător. Derulat sub forma unei campanii de colectare a deșeurilor din plastic, respectând condițiile reciclării (curate și compresate), pe parcursul mai multor luni, având ca scop educarea un comportament eco-responsabil în rândul tinerei generații, proiectul a implicat elevii și părinții clasei, care au participat cu mult entuziasm. Pornind de la *Povestea sticlutei de plastic*, campania a fost concepută ca o competiție, astfel încât participanții să aibă o contribuție majoră în derularea ei, fiind apreciați și recompensați. Pe parcursul derulării proiectului, elevii au colectat cât mai multe bidoane din plastic, respectând condițiile reciclării și regulamentul campaniei, depozitându-le în tomberonul special amenajat din curtea școlii, fiind monitorizați de partenerii ONG-ului pentru a primi punctajele corespunzătoare. La finalul proiectului, fiecare elev a primit, din partea sponsorului, un număr de cărți de povești, în funcție de numărul de puncte acumulat, îndeplinind unul dintre obiectivele proiectului de a implica și responsabiliza elevii în viața comunității locale, prin activități ecologice. Rezultatele și

evaluarea proiectului, realizate prin postere, albume foto, chestionare pentru părinți și elevi, desene, texte scurte cu impresiile lăsate de campania efectuată, au condus la concluzia că, toți partenerii implicați au înțeles că este important să luptăm împreună pentru a proteja natura, casa vieții și să-i facem și pe alții să o protejeze.

Prin participarea elevilor la astfel de proiecte educaționale se realizează cu ușurință formarea unor comportamente prietenoase cu mediul, mai ales în ceea ce privește colectarea selectivă și reciclarea, care cu siguranță vor folosi în definirea personalității și conștiinței viitorilor cetățeni.

Adevărata educație ecologică își va atinge scopul numai atunci când elevii – cetățenii de mâine vor fi convinși de necesitatea ocrotirii naturii și vor deveni factori activi în acțiunea de conciliere a omului cu natura.

CREATIVITATEA ELEVILOR – DE LA DIAGNOZĂ LA PROGNOZĂ, DE LA MODEL LA ACȚIUNE. CREATIVITATEA MATEMATICĂ

Prof. înv. primar Antohe Gabriela
Școala Gimnazială Nr.1 Negoiești, jud. Bacău

Fără îndoială, creativitatea este una din cele mai valoroase însușiri ale omului. A fi creativ înseamnă să creezi ceva nou, original, înseamnă să fii tot timpul cu un pas înaintea celui alt, să creezi ieri, pentru mâine. Conținutul articolului vizează câteva aspecte cheie: Creativitatea – subiect care se regăsește astăzi în toate domeniile; Creativitatea – nevoie socială; Creativitatea – factor fundamental pentru progresul tuturor domeniilor.

Termenul de creativitate își are originea în cuvântul *creare* (limba latină), care înseamnă *a zămisli, a făuri, a da naștere, a genera, a produce*, a crea ceva nou, original, iar savanții psihologi l-au formulat în mod diferit.

În lucrarea *Despre natura creativității*, J. Piaget descrie o concepție diferită despre esența gândirii creative și căile ei de dezvoltare, evidențiind două probleme:

- problema surselor de creativitate;
- problema mecanismelor care influențează creativitatea: care sunt condițiile în care se manifestă, ce reprezintă acest proces, cum creează omul ceva nou, ce nu a existat anterior.

U. Șchiopu (2008) definește creativitatea drept o dispoziție spontană de a crea și inventa, un potențial care există în fiecare persoană, inclusiv și cea cu dizabilități și la toate vârstele. Ea susține că toate persoanele au imaginație și pot crea, iar datoria cadrelor didactice este de a stimula această creativitate. Creativitatea, după Al. Roșca (1981), este un fenomen complex cu multiple aspecte, activitate sau proces care conduce la un produs ce se caracterizează prin noutate sau originalitate și valoare pentru societate. În opinia lui P. Popescu-Neveanu (1987), creativitatea presupune predispoziția generală a personalității spre nou, o anumită organizare a proceselor psihice în sistemul de personalitate.

E. P. Torrance menționa că fenomenul creației evoluează invers proporțional cu vârsta, astfel, ea crește până la vârsta de 9 ani, are o perioadă liniară în intervalul 9-12 ani și cunoaște apogeul între 9-17 ani. Când se vorbește despre educarea creativității elevilor

întrebările sunt diferite: *Creativitatea este educabilă?*, *Care este calea optimă de stimulare a creativității elevilor?* Creativitatea este educabilă. Creativitatea se învață. Ar fi mai nimerit să spunem că se descătușează sau se dezvoltă, așa cum sublinia B. Schwartz în lucrarea sa „Educația mâine”.

Eficiența și calitatea sistemului de învățământ este reprezentată de latura deosebită, creativă de abordare a situațiilor. Creativitatea este o sursă inepuizabilă care poate fi valorificată în diverse activități, la toate disciplinele. Activitățile de instruire de la clasă trebuie să fie realizate astfel încât să promoveze și să stimuleze gândirea elevilor, să fie direcționate către nivelurile superioare ale gândirii. Fiecare copil are un potențial latent. Profesorul este cel care poate afla mai multe despre produsele gândirii elevilor, utilizând metode prin care poate strânge informații, acestea fiind utilizate apoi în instruirea de grup și individuală.

Aspectele psihologice cele mai importante ale conceptului de creativitate sunt:

- Procesul creativ – care nu este subordonat unui model unic; personalitatea unui individ fiind unică și procesul are individualitatea sa, produsul va fi unic;
- Produsul creativ – modul în care se apreciază creativitatea: nou, original, cu valoare socială;
- Personalitatea creatoare – este influențată de factori: psihologici, biologici, sociali.

Ca forme ale creativității se desprind: creativitatea științifică, creativitatea tehnică, creativitatea artistică.

Creativitatea elevilor

La vârsta școlară mică, procesul de educație solicită forțele creative ale elevilor, care sunt antrenați într-o activitate intelectuală continuă. Mare parte dintre acestea sunt noi pentru elevi, mai ales pentru cei care intră în clasa pregătitoare. Aceasta este una din perioadele senzitive din viața copilului când – printr-un efort minim, anumite însușiri psihice se pot valorifica și orienta către dezvoltarea dimensiunilor de personalitate, respectiv creativitate. Studiile susțin în unanimitate că vârsta școlarității mici, baza naturală a creativității, este susținută de însușirile psihice caracteristice copilului: activism intelectual, interesul crescut către cunoaștere/ descoperire, dorința de auto-exprimare, curiozitate mărită.

Sămânța de creativitate se poate găsi în orice copil, dar pentru a încolți trebuie să fie prezenți factorii psihici ai creativității, de personalitate, cei sociali, o instruire organizată și constantă, altfel, acest potențial creativ, rămâne nevalorificat. Dezvoltarea creativității în cadrul lecțiilor de matematică în învățământul primar Activitățile matematice la clasele primare sunt extrem de importante, deoarece elevii își însușesc acum noțiuni de bază, instrumente la care ei vor apela pe toată perioada școlarității, apoi pe tot parcursul vieții. Creativitatea științifică, ca trăsătură definitorie pentru creativitatea matematică, reprezintă ușurința în manevrarea mai multor tipuri de informație.

Creativitatea matematică se prefigurează încă de la vârsta preșcolară, ea urmând să se dezvolte treptat, în învățământul primar. Trăsăturile pe care le putem identifica și dezvolta la elevi în vederea dezvoltării unui comportament creator sunt: gândire, pasiune pentru matematică, orientarea cu ușurință în mediul înconjurător, acuitate vizuală, coordonare ochi-mână, simțul proporției, al formei, al volumului, dexteritate practică în utilizarea instrumentelor de lucru, perseverență, motivație. Competența matematică are un caracter complex, care presupune capacitatea de a dezvolta și aplica gândirea matematică cu scopul de a rezolva probleme ce apar în viața de zi cu zi. Pentru dezvoltarea creativității în orele de matematică, dascălul trebuie să organizeze constant activități de învățare, astfel încât să dezvolte la elevi gândirea, judecata, imaginația creatoare. Gândirea logico-matematică îi

ajută pe elevi să combine și să recombine noțiuni cunoscute, în așa fel încât să ajungă la produse noi, originale. Creativitatea gândirii poate fi dezvoltată, atunci când se cere elevilor să formuleze întrebări pentru o problemă, să formuleze altă întrebare astfel încât problema să se rezolve printr-o operație inversă, să compună probleme plecând de la anumite date etc. Problema (matematică) reprezintă o activitate de descoperire prin experiment, exercițiu, verificări practice. Rezolvarea de probleme solicită în cel mai înalt grad capacitățile intelectuale ale copiilor, procesele psihice cognitive, în special inteligența.

În psihologie, pentru formarea noțiunilor se recomandă realizarea legăturii dintre: senzație – percepție – reprezentare. Înainte de a începe predarea unei noi noțiuni este necesară o etapă premergătoare, în care elevii se familiarizează cu elementele noi. În această etapă de pregătire, noțiunea lucrează eficient în mintea elevilor, pregătind baza de plecare în descoperirea ulterioară.

Încă de la clasa pregătitoare, elevii pot rezolva probleme (datele problemei, condiția, întrebarea), astfel încât ei se vor familiariza cu noțiunea de problemă, ce înseamnă rezolvarea acesteia. Plecând de la o problemă simplă, vor ajunge să înțeleagă mai târziu problemele complexe. În activitățile de rezolvare de probleme elevii vor fi stimulați și încurajați să răspundă, chiar dacă nu vor găsi o soluție corectă. Aceste etape trebuie parcurse treptat, astfel încât elevii să-și însușească metodele de rezolvare a problemelor. Dezvoltarea gândirii matematice se realizează treptat și se caracterizează prin rigoare și competență, având la bază factori innăscuți, dar și factori dobândiți. Metodele didactice pentru stimularea creativității sunt diverse, pot fi cele specifice disciplinei matematice, dar și metode specifice altor discipline. Matematica, mai mult decât celelalte discipline, oferă punți cognitive interdisciplinare pentru toate disciplinele de învățământ, caracterul interdisciplinar creează motivarea pentru învățarea acesteia. Principiul corelației dintre teorie și practică subliniază faptul că tot ceea ce se însușește în activitatea didactică trebuie să-și găsească că într-un fel sau altul aplicabilitatea practică prin activitățile ulterioare, fie prin activități de învățare sau activități materiale. La disciplina *Arte vizuale și abilități practice*, apar competențe matematice în activitățile de învățare: la exercițiile de identificare a formelor de obiecte, a formelor geometrice, a formelor plastice, localizarea unor puncte/obiecte, la realizarea unor construcții grafice (în cazul compoziției decorative, împărțirea cercului în părți egale etc.); compunerea elementelor în spațiul plastic: sus-jos, mic-mare, centru. Unele teme care fac referire la noțiunile de punct și linie: Linia - element de limbaj plastic, Punctul - element de limbaj plastic, compoziția decorativă apelează la noțiuni din domeniul geometriei, tehnicile Origami, Tangram au la bază îndoirea/ decuparea figurilor geometrice pentru realizarea unor figuri/corpuri/figurine.

Educația prin artă se bazează pe ideea că procesul creativ facilitează învățarea și toți elevii au capacitatea de a se exprima într-o anumită formă. Educația este ea însăși artă și arta este inseparabilă de procesul educațional. Dacă îi dăm crezare lui Picasso, care spunea că Fiecare copil este un artist. Problema este cum să rămână artist și după ce va crește, atunci ar trebui să folosim arta în școală, integrată în multe discipline de studiu, în avantajul elevilor. Programa școlară permite o abordare didactică flexibilă și lasă loc adaptării la particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor. În procesul educativ este ideal să combinăm cele șapte moduri de învățare ale lui Gardner: învățarea prin mișcare, muzică și ritm, inteligența vizual-spațială, logico-matematică, inteligența interpersonală și cea intrapersonală. Învățarea și gândirea creativă se produc în momentul procesului de detectare a dificultăților, a problemelor, a necunoscutelor în informație, atunci când apar formulări de

presupuneri, de ipoteze cu privire la o anumită temă, testarea, revizuirea și apoi comunicarea rezultatelor. Este un lucru benefic ca elevii să învețe creativ.

Abordările didactice inter- și transdisciplinare îi aduc pe elevi mult mai aproape de viața de zi cu zi, dezvoltându-le o gândire flexibilă, creatoare, în măsură să ofere soluții, să-i canalizeze spre o carieră școlară la standarde europene. (Exemplu de lecție e-learning, pe platforma educațională Livresq, *Elemente de geometrie plană, clasa a III-a*, library.livresq.com/view/5ffd7cbf9eb0b300075bb948/)

În dezvoltarea creativității, un rol important îl are imaginația. Einstein spunea că aceasta este mai importantă decât cunoașterea. Copiii își arată din plin imaginația și creativitatea în activitățile în care sunt implicați; ei sunt curioși, inventivi, spontani. Rămâne doar măiestria dascălului, care trebuie să fie un descoperitor, un bun observator, atent cu fiecare elev în parte. El trebuie să descopere în fiecare atribuțiile creativității, originalitatea, flexibilitatea, fluența.

Torrance a creat *Programul de rezolvare a problemelor viitoare*, al cărei misiune era de a dezvolta abilitatea tinerilor la nivel global, de a proiecta și promova viitorul pozitiv, folosind gândirea critică și creativă. El susținea ideea că abilitățile creativității ar trebui să facă parte din educația fiecărui copil.

Rolul școlii este acela de a forma la elevi un comportament creator, acesta fiind principalul instrument pe care adultul de mâine îl va folosi cu succes în dezvoltarea sa. Factorii creativității depind și de competențele dascălului: un profesor creativ va atrage după sine și elevi creativi.

Bibliografie

Amabile, T., *Creativitatea ca mod de viață*, Editura Tehnică, București, 1997;

***, *Encyclopedia Britannica Online*, 05 Jun. 2009, *Creativity*

Piaget, J., *Psihologia copilului*, Editura Cartier, București, 2011/.

MENTORATUL ÎN EDUCAȚIE, CONTEXT FACILITATOR ȘI MODALITATE DE SPRIJIN PENTRU CARIERA DIDACTICĂ

*Prof. înv. primar Anton Roxana-Mihaela
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Mentoratul este un termen general folosit pentru a descrie relațiile dintre un individ mai neexperimentat, numit discipol sau protejat de către un alt individ, mai experimentat, numit mentor. În mod tradițional, mentoratul este văzut ca o relație diadică, față-în-față, pe termen lung, dintre un supervisor adult și un învățăcel pentru a-i întări celui din urmă dezvoltarea profesională, academică sau personală.

În context educațional, mentoratul este o relație de colaborare temporară între doi profesori bazată pe relația dintre un profesor mai experimentat și un novice, sau debutant.

Scopul acestei relații este de a oferi noului profesor un sistem de sprijin care să-l poată ajuta pe acesta să reușească. Cercetările au arătat că există o legătură între colaborarea

dintre profesorul experimentat și debutant, în sensul că sunt mai multe șanse ca acesta din urmă să rămână în profesia de cadru didactic, decât cei care nu sunt susținuți. Mentorii eficienți trebuie să aibă pregătirea și practica lucrului cu adulții, să știe să asculte, să facă observații și să fie capabili de rezolvarea problemelor.

Mai mult decât atât, succesul relației de mentorat se bazează pe emoția reciprocă dintre mentor și profesorul debutant, pe modul comun cum văd aceștia munca împreună și stilurile de învățare pe care le abordează. În parteneriatele cele de mai succes, participanții realizează o creștere intelectuală și creativă, cu idei comune care acționează ca un stimul pentru această creștere.

Goff și Torrance descriu mentoratul ca un suport psihologic pentru discipol, prin faptul că îi oferă un mediu sănătos de manifestare și posibilitatea de a fi ascultat. El poate să își exprime ideile, să le probeze și să le modifice fără a se confrunța cu destructive „critică abrazivă”. Mentorul întreține discuții cu discipolul, dând cale liberă creativității sale.

Mentoratul este:

Reciproc – Mentorul și profesorul debutant muncesc împreună pentru a dezvolta relații de parteneriat reciproc, în care fiecare devine, în aceeași măsură, profesor și discipol.

Dinamic – Mentoratul influențează și schimbă contextul, iar contextul modelează relația.

Reflexiv – Mentoratul facilitează reflecția din partea profesorului începător pentru a sprijini dezvoltarea identității profesionale, mentorul provoacă profesorul debutant, din punct de vedere profesional, să-și dezvolte propria filosofie cu privire la predare, precum și să-și definească eficacitatea ca profesor.

În acest context mentoratul nu este:

- o clonare sau o substituție a părinților sau acapararea unui discipol sau o oportunitate de a demonstra cât de minunați suntem, sau o oportunitate de a stabili o bază de putere;

- o alternativă la o consiliere sau o relație confesională;
- despre o persoană (profesorul debutant) care devine cunoscător, este despre două persoane într-o relație de dezvoltare care susțin creșterea și dezvoltarea reciprocă.

În cele din urmă, în domeniul educației, mentoratul este un proces complex și multidimensional de orientare, de predare, influențare și sprijinire a unui nou profesor. Un mentor se remarcă prin ajutorul dat unui discipol în atingerea unor performanțe ale vieții.

Prin aceasta discipolul capătă cunoștințe, educație, experiență de viață, o certă „stare de bine” datorată satisfacerii depline a trebuinței de autorealizare.

Sintetizând dimensiunile rolului unui mentor, Barbara R. Frey și Ruth B. Noller, le reduc la trei:

- mentorul își îndeplinește această sarcină în paralel cu alte responsabilități;
- servește drept canal de înțelepciune;
- este o sursă continuă de ghidare până ce discipolul „își ia zborul” ca o personalitate independentă.

Pentru a fi un mentor de succes, persoana trebuie să posede anumite calități:

Atitudine și caracter:

- Dornic de a fi un model pentru ceilalți;
- Demonstrează un angajament solid pentru profesia de pedagog;
- Este convins că mentoratul contribuie la îmbunătățirea practicilor de predare;
- Este dispus să apere interesele colegilor;
- Demonstrează un angajament pentru învățarea de-a lungul întregii vieți;

- Este capabil să reflecteze și să învețe din greșeli;
- Este dornic să facă schimb de informații și de idei cu colegii;
- Este flexibil, perseverent, deschis și receptiv;
- Are simțul umorului și este ingenios.

Competențe profesionale și experiență:

- Este considerat de colegi drept un pedagog remarcabil;
- Are cunoștințe excelente în domeniul pedagogiei și al disciplinelor de studiu;
- Este încrezător în abilitățile sale de predare;
- Demonstrează abilități excelente în domeniul managementului clasei;
- Menține o rețea de contacte profesionale;
- Înțelege politicile, procedurile și regulile școlii;
- În clasă este un observator excelent;
- Este dispus să învețe strategii noi de la ceilalți.

Abilități interpersonale:

- Este capabil să stabilească relații profesionale bazate pe încredere;
- Știe cum să manifeste grijă față de necesitățile emoționale și profesionale ale debutantului;
- Lucrează eficient cu persoanele de diferite culturi;
- Stabilește ușor contacte cu alte persoane;
- Este răbdător și are capacitatea de a nu-i judeca pe alții.

Rezultatele performantice ale mentoratului sunt atribuite deopotrivă calităților mentorului și ale profesorului debutant. Compatibilitatea lor reiese în trăsături definitorii pentru personalitățile creative: sensibilitate la probleme, divergență în gândire, preferință pentru complexitate, nonconformism.

Analizele de cazuri sintetizează genurile de deprinderi pe care un debutant le însușește:

- Deprinderi de comunicare, receptare, expunere;
- Asumarea riscului;
- Deprinderi specifice legăturii teoriei cu practica;
- Sociologie, deprinderi organizaționale;
- Deprinderi de negociere.

S-a dovedit că, în mentorat, schimbul de avantaje are dublu sens. Cea mai importantă recompensă pentru mentor este să vadă cum competența, formată în ani de muncă, este de folos unui candidat la o carieră strălucită.

Din studiul câtorva sute de cazuri, s-au identificat avantajele profesionale și personale ale mentorului:

- Desfășoară o muncă mai amplă cu ajutorul discipolului;
- O învățare continuă prin schimbul de informații, tehnici de predare, planuri de lecție și feedback;
- Practica reflexivă ca o oportunitate de dezvoltare, de aprofundare și reînnoire a actului de predare – învățare - evaluare prin reflecții proprii asupra activității sale;
- Abilitare a profesorilor cu experiență și implicit creșterea „stimei de sine” și a satisfacției profesionale;
- Dispune de o nouă cale de îmbogățire a cunoștințelor;
- Este recompensat prin dezvoltarea unui nou talent;
- Face investiție în viitorul discipolului.

Bibliografie

- Grigore, N., *Comunicare didactică și creatologie*, Editura Psihimedia, Sibiu, 2004;
Manolescu, M., *Ghid de practică pedagogică. Program de conversie profesională la nivel preuniversitar pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar*, 2011;
Lazăr, E., Leahu, G., *Mentoratul în educație. Context facilitator și modalitate de sprijin pentru cariera didactică*, Editura Universitară, București, 2020;
***, *Suport de curs – Metoda (modelul) de mentorat între profesori în învățământul secundar și liceal*, 2015

DRUMUL CĂTRE ȘCOALĂ E O AVENTURĂ! PARTENERIAT EDUCAȚIONAL GRĂDINIȚĂ-PĂRINȚI-ȘCOALĂ

*Prof. învă. preșc. Apostu Cornelia
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău*

ARGUMENT

O strânsă colaborare între grădiniță și școală este impusă de faptul că acestea sunt incluse în același ciclu curricular, numit ciclul achizițiilor fundamentale. Finalitățile învățământului preșcolar și ale primelor clase ale școlii primare, sunt comune, abilitățile formate deja în învățământul preșcolar sunt reluate în clasa pregătitoare și în clasa I și exersate în contexte noi, mai complexe. Grădinița își amplifică în mod sensibil funcțiile în sistemul școlar, transformându-se într-o autentică verigă a acesteia. Cel mai important obiectiv al grădiniței este dezvoltarea capacităților intelectuale, punerea bazelor pentru conturarea unei personalități armonioase, cultivarea motivației afective față de învățatură în general și față de frecventarea școlii în particular.

Complementar, funcția grădiniței de a oferi copiilor o sumă de cunoștințe, capacități, experiențe și activități instructiv-educative favorizează accesul preșcolarilor în învățământul primar.

Grădinița și școala se află în raport privilegiat de continuitate care implică în mod obligatoriu necesitatea colaborării dintre educatoare și învățători, respectiv dintre preșcolari și școlarii mici. Considerăm că este necesar că micuții preșcolari să fie pregătiți să știe în ce constă rolul de școlar, ce sarcini le revin și, mai ales, ce satisfacții are școlarul când rezultatele sale îi bucură pe părinți și învățători.

Pe de altă parte, cadrele didactice din grădiniță au nevoie oricum de sprijinul familiei copiilor, atât pentru a prelua și dezvolta direcțiile de acțiune formativ-educativă pe care le antrenează instituțional, cât și de a găsi rezolvări concrete la necesități de diverse categorii: financiare, practic-aplicative, organizaționale sau logistice. Toate acestea conduc la necesitatea unui parteneriat real, activ, cu implicarea părinților.

Pornind de la argumentul prezentat am optat pentru derularea unui parteneriat cu tema „Drumul către școală e o aventură!” Parteneriatul ne oferă prilejul de a constitui o echipă care să aibă un proces comun de reflecție, de implicare, de activitate și evaluare. Prin derularea parteneriatului dorim să creăm preșcolarii și școlarii o multitudine de situații de exersare a aptitudinilor de comunicare și nu numai.

SCOPUL

- Sprijinirea copiilor preșcolari pentru a dobândi cunoștințe, capacități și aptitudini necesare integrării optime în activitatea școlară precum și în societate.
- Dezvoltarea spiritului de colegialitate și de întraajutorare între copiii de vârste diferite: preșcolarii și școlarii mici.

OBIECTIVE

- Familiarizarea preșcolarii de nivel I cu viața de școlar;
- Familiarizarea cu statutul de școlar, cu sarcinile ce-i revin acestuia;
- Exprimarea opiniilor participanților cu privire la pregătirea copiilor pentru pășirea cu succes spre școală;
- Stabilirea unor puncte de vedere comune referitoare la activitatea propusă în parteneriat;
- Să-și facă prieteni, să realizeze teme comune;
- Să se simtă ocrotiți și ajutați de copiii mai mari;
- Să urmărească comportamentul și activitățile preșcolarii (școlarii mici), în vederea ajutării acestora;
- Să își autocorecteze permanent comportamentul, în vedea oferirii unui exemplu pozitiv preșcolarii;

ACTIVITĂȚI PE PERIOADA DERULĂRII PARTENERIATULUI

1. Vizitarea școlii și a școlarii din clasa pregătitoare de către copiii din grupa mare
2. „Învățăm colinde împreună/ Scriem scrisoare lui Moș Crăciun/ Confectionăm podoabe pentru pomul de Crăciun”
3. „Parada costumelor ciudate” - activitate ecologică „Refolosim, nu aruncăm!”
4. „Mărțișoare, mărțișoare” - activitate practică, expoziție
5. „Suntem pregătiți de școală?” - activitate demonstrativă
6. Prezentarea ofertei școlii - masă rotundă
7. Petrecem împreună Ziua Copilului - activități de joc și voie bună

EXERCIȚIILE ORTOGRAFICE LA CLASELE PRIMARE

Prof. înv. primar Aygan Daniela
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău

Exercițiile ortografice încep din clasele primare, încă din perioada pregramaticală și trebuie continuate până când elevii și-au format deprinderile necesare. Durata îndelungată și numărul lor mare sunt justificate de faptul că deprinderile se formează greu și se pierd, dacă nu sunt menținute prin repetare continuă. În alegerea exercițiilor, gradul de complexitate este un criteriu de care trebuie să se țină cont în permanență. Astfel, pot fi aplicate exerciții: de repetiție, de recunoaștere, de exemplificare, de completare și înlocuire, de transformare, creatoare, cu caracter ludic. Totodată gradul de participare a profesorului și a elevilor este important în alegerea tipurilor de exerciții de ortografie. Se pot folosi exerciții: dirijate, semidirijate și independente. Prin ele putem urmări formarea deprinderilor ortografice, formarea unei grafii corecte din punct de vedere logic și gramatical.

Exercițiile ortografice la nivelul primar de învățământ presupun:

- copierea/transcrierea propriu-zisă, selectivă (doar a unor cuvinte/structuri date);
- dictarea cu explicații prelabile (se analizează diversele forme ortografice din fiecare propoziție/text destinat dictării);
  - dictarea cu unele comentarii (comentarea orală a ortogramelor întâlnite în momentul scrierii după dictare);
  - dictarea selectivă (scrierea, din textul dictat, doar a cuvintelor/ structurilor care ridică probleme de ortografie);
  - dictarea de control (după parcurgerea unei unități de învățare, la început sau la sfârșit de an școlar, după parcurgerea unei teme date);
  - dictarea fulger sau „momentul ortografic” (scurte exerciții ortografice);
  - autodictarea (scrierea din memorie a unui text și învățat pe de rost, analizat gramatical și ortografic în prealabil);
  - dictarea în comun la tablă;
  - dictarea cu corectarea surpriză.

Pentru a eficientiza formarea competenței ortografice la elevi, am realizat diverse tipuri de exerciții. Voi prezenta câteva tipuri de exerciții care contribuie la formarea acestei competențe:

1. Exerciții de recunoaștere a ortogramelor

- Încercuiește forma corectă a cuvintelor „ceai” sau „ce-ai”.

În familia noastră este obișnuit ca în fiecare seară să servim ceai/ce-ai.

Mama mă întreabă: Ce-ai/ceai zice de un ceai/ce/ai de tei?

Mie îmi place să beau o cană mare de ceai/ce/ai. Ceaiul îmi dă multă energie.

2. Exerciții de completare cu forma corectă a ortogramelor

- Completează cu forma corectă a cuvintelor „nor” și „n-or”:

Deasupra, cerul cu un _____ greoi ca de bumbac; în largul lui, stoluri întregi de păsări plecau în șir. (Emil Gârleanu).

Puii _____ puteau zbura în țările calde fără ajutorul mamei lor. (Emil Gârleanu).

3. Exerciții de selectare a ortogramelor corecte

- Transcrie propozițiile, folosind forma corectă a cuvintelor „neam” și „ne-am”

*Noi suntem un **neam** / **ne-am** viteaz.*

Întotdeauna **neam** / **ne-am** mândrit cu Ștefan cel Mare.

Noi **neam** / **ne-am** înfrățit cu pământul.

4. Exerciții de exemplificare a ortogramelor în contexte

- Alcătuiți propoziții cu ajutorul cuvintelor „la” și „l-a”:
- Alcătuiți un text cu titlul „Mama cea mai gingașă ființă”, utilizând cuvintele „al” și „a-l”.
- Continuați cu 4-5 enunțuri textul, utilizând următoarele ortograme: „într-o”; „dintr-un”; „n-au”, „s-au”, „sa”.

Primăvara

A sosit primăvara. Câmpia s-a dezvelit de plapuma albă și moale a iernii. Razele blânde ale soarelui au dezghețat pământul. Pomii și-au desfăcut mugurii.

5. Dictarea

- Scrieți după dictare:

*N-ai trecut astăzi pe la mine. Am primit de la vărul meu, Nae, un **nai** adevărat.*

6. Autodictarea

Andrei, Sorin și Marin s-au dus după ciuperci. Sorin s-a rătăcit de prietenii săi, întâlnindu-se mai târziu cu o colegă de-a sa.

Astfel, toate exercițiile ortografice la care s-a făcut referire mai sus își găsesc locul în învățarea deprinderilor ortografice la nivelul primar de învățământ și nu numai, ele având un conținut de limbă specific. Elevul trebuie să dobândească capacitatea de a opera cu noțiunile de limbă în mod aplicativ-creator și trebuie format să le folosească corect.

Pentru a eficientiza formarea competenței ortografice la elevii claselor primare, cadrele didactice trebuie să aplice următoarele tipuri de exerciții: exerciții de recunoaștere a ortogramelor, exerciții de completare cu ortogramele corecte, exerciții de selectare a ortogramelor, exerciții de exemplificare a ortogramelor.

Bibliografie

Ilinca Anton, *Metodica limbii române în învățământul primar*, Editura „Grigore Tabacaru”, Bacău, 1999;

Cartaleanu T., *Dictarea în școală: formarea și evaluarea competențelor*, Editura ARC, Chișinău, 2014.

PROMOVAREA EDUCAȚIEI STEM PRIN INTERMEDIUL PROIECTELOR EDUCAȚIONALE

*Prof. înv. primar Barcan Carmen-Mihaela
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău*

STEM este un acronim provenit din cuvintele englezești Science, Technology, Engineering și Mathematics și presupune un curriculum bazat pe ideea de educare a elevilor cu ajutorul a patru discipline diferite: știință, tehnologie, inginerie și matematică, în scopul creșterii interesului elevilor față de științele exacte și alegerii unei cariere în domeniul tehnologiei și informației.

Motivați de dorința implementării educației STEM și în rândul elevilor școlii noastre, împreună cu membrii echipelor de proiect, am propus o serie de activități care stimuleze lucrul în echipă, spiritul de inițiativă, să încurajeze pasiunea pentru științele exacte, atât în rândul elevilor, cât și al cadrelor didactice, pentru noi, pentru comunitate, pentru viitor.

Totul a început din toamna anului 2016, când am obținut, cu sprijinul Fundației Comunitare Bacău, o finanțare nerambursabilă, prin programul de finanțare Fondul Științescu, a proiectului intitulat sugestiv „**O școală luminoasă**”, pentru activități variate, în cadrul unui cerc de științe, care să se finalizeze cu realizarea unei machete la scară a școlii, respectiv iluminarea efectivă a holurilor școlii cu ajutorul unor panouri fotovoltaice, folosind energia solară. Pe parcursul anului școlar, echipa proiectului a desfășurat activități variate, de promovare a științelor exacte, despre Sistemul Solar, lumină, surse de lumină, soluții practice pentru producerea energiei electrice, cu ajutorul tehnologiilor alternative. Am trăit satisfacția realizării unor circuite electrice, cât și a machetei la scară a școlii, în care holurile sunt iluminate cu leduri care primesc energie de la mini panouri fotovoltaice, descoperind și valorificând diverse cunoștințe din domeniile electronică, tehnică, proiectare, construcții, matematică, ecologie ș.a. Cu sprijinul unei echipe de specialitate, proiectul nostru s-a finalizat cu iluminarea efectivă a holurilor școlii, prin montarea unor panouri fotovoltaice, folosind energia solară.

Pentru a doua oară consecutiv, la începutul anului școlar 2017/2018, am aplicat iar la aceeași instituție neguvernamentală, pentru un alt proiect, „**Laboratoarele naturii. Plantele – aliment, medicament, culoare și condiment**”, ce-și propunea tot promovarea educației de tip STEM, prin punerea în practică a unor cunoștințe dobândite prin abordare interdisciplinară, în vederea cultivării unui stil de viață sănătos, în condițiile în care tentațiile unei alimentații nesănătoase sunt la tot pasul.

În acest sens, copii din clasele III-VIII, au conlucrat în cadrul unui cerc de științe pentru realizarea unor produse care au promovat un stil de viață care să vizeze sănătatea, performanța socială și profesională, prin utilizarea plantelor medicinale în cele mai variate moduri, folosind noțiunile de la științe și beneficiind de aportul nemijlocit al echipei de proiect, al profesorilor de științe, al specialiștilor din diferite sectoare de activitate, care au oferit consultanță și expertiză în acest domeniu.

Elevii au fost puși în situații de viață concrete, fiind pe rând oameni de știință: chimiști, biologi, biochimiști, farmaciști sau dieteticieni, bucătari, antreprenori, agenți de marketing, cetățeni activi capabili. Cu ajutorul presei organice, au creat produse care au promovat un stil de viață cu adevărat verde: uleiuri terapeutice, tincturi, coloranți alimentari, creme, condimente, arome. Acestea au fost prezentate în fața colegilor, părinților, profesorilor și comunității prin amenajarea unui „stand verde”, îmbiind la savoare, culoare, sănătate și stare de bine și argumentând științific importanța și beneficiile folosirii lor.

Dacă proiectul precedent a avut ca obiectiv principal readucerea elevilor în mijlocul naturii, deconectarea de la aparatură, studiarea plantelor și a beneficiilor lor, în anul următor școlar ne-am axat chiar pe latura „ignorată” data trecută: calculatorul, misterele care stau în spatele tehnologiei.

Astfel, prin proiectul ce a urmat, „**Laboratorul cu sentimente**”, am intenționat să evidențiem partea pozitivă a tehnologiei, sub formă de joc interactiv și captivant, ce vizează trăsături ale personalității elevilor, sugestii de modelare a comportamentului moral-civic al elevilor. Pe de altă parte, prin intermediul softului educațional *Alice*, copilul a descoperit, prin efort propriu, elementele de bază în programare, le-a aplicat prin crearea de jocuri și

animații simple, cu mesaj educativ. Manipulând obiecte în lumea virtuală, utilizând *Alice*, mediul inovator de programare 3D, copilul a ajuns în final să aibă capacitatea de a-și modela comportamentul în funcție de contexte variate, cu impact emoțional, din viața de zi cu zi, de a se autocunoaște, repoziționa, valida.

Orele de informatică au fost alternate cu ore de dezvoltare personală, în care au fost abordate teme de actualitate pentru elevul din societatea actuală: bullying-ul și cum să reacționeze în fața agresorilor fără a se poziționa în rolul de victimă, autogestionarea în contexte diferite întâlnite la școală sau în familie, teste de autocunoaștere și de identificare a punctelor forte din propria personalitate și a punctelor fragile care pot fi conștientizate și metamorfozate.

Informația a fost sintetizată și „transferată” personajelor din *Alice*, care au devenit „subiecți” în ipostaze create de ei și „consilieri” care dau sfaturi în funcție de contextul creat. Elevii au învățat astfel, făcând un lucru pe care ei îl agreează, jucându-se la calculator, să gândească pozitiv, să rămână conectați la „robinetul stării de bine”.

De asemenea, proiectul „**O. A. Z. A. (Ordine, Armonie, Zel și-un pic de ... Alchimie)**”, derulat în anul școlar 2019/2020, ne-a oferit posibilitatea amenajării unui foișor în curtea școlii, în care s-au desfășurat și se desfășoară și în prezent lecții variate, aplicative și interactive la diverse discipline, dar și alte activități educative extrașcolare. Din păcate, perioada pandemiei ne-a limitat considerabil desfășurarea activităților propuse, de explorare a beneficiilor naturii, copiii implicați realizând mai mult acasă „Agenda grădinarului”, prin studiu individual, prin plantarea unor semințe și urmărirea ciclului de viață al acestora sau, cu ajutorul părinților, confecționarea unor hrănitore și căsuțe pentru păsărele, dar și hoteluri pentru insecte din materiale reciclabile.

Anul trecut școlar, am implementat proiectul „**Recreația mare – joc, veselie și culoare**”, prin care ne-am propus să amenajăm curtea și spațiul verde al școlii noastre într-un mod cât mai plăcut, mai prietenos, mai vesel și mai atractiv pentru copii.

În zona în care este amplasat monumentul eroilor, s-a refăcut structura solului și a vegetației ierboase și au fost plantate plante ornamentale, care să redea un aspect mult mai plăcut locului. Pe toată perioada derulării proiectului, elevii au fost implicați și în alte activități cu tematică ecologică: diverse experimente practice, observații în natură asupra factorilor biotici și abiotici, văruirea tulpinii copacilor din curtea și grădina școlii, construirea și montarea unor hoteluri de insecte, folosind diverse materiale reciclabile. Cu ajutorul noilor instrumente achiziționate în cadrul proiectului, au realizat primele măsurători în teren: temperatura și umiditatea aerului, viteza vântului, nivelul de zgomot și au fost observate viețuitoarele din curtea școlii, cu ajutorul binoculului.

Spațiul alocat intrării elevilor în curtea școlii a fost amenajat cu o alee senzorială, cu băncuțe și măsuțe din paleți vopsiți în culori vesele, toate împrejmuite de jur-împrejur cu garduț vopsit de către elevii ai școlii și panouri pictate cu desene specifice copilăriei. Pe asfalt, au prins viață desene atractive cu jocuri specifice școlărilor mici.

Astfel, curtea și spațiul verde al școlii au devenit un cadru integrat de învățare. Și datorită implicării copiilor, recreațiile vor oferi modalități variate de recreere, prin intermediul jocului, dar și de învățare creativă și interactivă, într-un spațiu prietenos, plin de veselie și culoare.

Cu siguranță, toate aceste activități au avut un pronunțat caracter educativ și au contribuit semnificativ la promovarea educației STEM în rândul copiilor.

EDUCAȚIA ȘI CEI 7 ANI DE ACASĂ

Prof. înv. primar Bârjoveanu Alina-Loredana
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău

„Educația este ceea ce rămâne după ce ai uitat tot ceea ce ai învățat în școală”.
Albert Einstein

Dacă procesul de învățământ începe cu prima zi de școală, educația începe din prima zi de viață a copilului. Educația unui copil nu constă numai în a-l învăța să scrie, să citească și a deveni un bun exemplu la școală. Educația se reflectă în toate domeniile de dezvoltare: socială, psihologică, intelectual-cognitivă etc. Cei 7 ani de acasă sunt adesea caracterizați prin cât de manierat este copilul în interacțiunile cu ceilalți.

Până la 6 - 7 ani, un copil trebuie să aibă dezvoltate - în principal prin educația primită „acasă” - un anumit grad de autonomie (să se îmbrace singur, să se spele, să fie ordonat), un nivel rezonabil de politețe, învățată din regulile impuse de familie, un limbaj dezvoltat care să-i permită să comunice eficient, un grad de dezvoltare emoțională care să-i dea posibilitatea de a-și controla fricile și emoțiile și capacitatea de relaționare socială.

În calitate de învățătoare, observ cum primele zile de școală sunt un moment de schimbare în viața copilului. Dacă nu a mai fost într-o colectivitate (cămin, grădiniță), intrarea sa în școală este prima lărgire importantă a mediului său social, mediu în care trebuie să se integreze apoi pas cu pas. De la un regim de joacă, de activitate liberă, el trece dintr-o dată la un regim de activitate dirijată, de disciplină.

Copiii nu sunt identici nici în ceea ce știu, nici în ceea ce simt, nici în felul cum vorbesc și nici în felul cum se poartă. Fiecare dintre acești copii este imaginea vie a educației primite acasă, educație a cărei amprentă se observă cu ușurință în comportamentul copilului în noul său mediu școlar.

Educația este un proces continuu, care se desfășoară treptat și care trebuie să țină pasul cu fiecare etapă de dezvoltare din viața copilului. Completarea lipsurilor educative ale primilor ani este posibilă, dar ea se face mai anevoios la vârsta școlară, într-un moment în care copilul trebuie să facă oricum față unor cerințe cu totul noi pentru el, cum sunt învățarea și adaptarea la viața de școlar.

Practica arată că majoritatea copiilor se adaptează relativ ușor la viața școlară. Totuși, există și copii care se adaptează anevoios, tulburând activitatea clasei prin purtarea lor nepotrivită sau prin neputința lor de a ține pasul cu ceilalți copii la învățatură. Această situație este în mare măsură rezultatul unor greșeli educative din primii ani de viață a acestor copii.

În afară de satisfacerea trebuințelor sale de ordin material (hrană, somn, condiții de locuit, îmbrăcăminte etc.), copilul are nevoie de un anumit „climat familial”, în care dragostea ocupă primul loc. Îngrijirea făcută fără participare lăuntrică nu poate satisface trebuințele copilului.

La polul opus se situează dragostea zgomotoasă, manifestată la tot pasul prin îmbrățișări și sărutări care copleșesc copilul. Aceasta este dragostea plină de slăbiciune a părinților care cedează la cel mai mic capriciu al copilului ca să-i demonstreze cât de mult îl iubesc. Copilul tratat astfel se va transforma într-un mic tiran, care crede că totul i se cuvine, că vrerea sa este suverană pentru toți cei din jurul său și va căpăta trăsături negative de caracter (egoism, vehemență, lipsă de respect etc.), trăsături care, dacă nu se corectează, îl

vor pune în conflict cu mediul social. Relațiile de afecțiune dintre familie (părinți, frați, surori, bunici, etc.) și copil trebuie să se bazeze pe autoritate și respect.

Ca și adultul, copilul are nevoie de pauze, atât de importante pentru refacerea energiei sale creatoare. De aceea, programul lui nu va fi plin până la refuz, nu vom crea în jurul lui o atmosferă de veșnică încordare. În mod voit vom face mici pauze, pentru a se bucura de succesul său sau pentru a-și limpezi neplăcerile care survin în chip firesc în procesul educativ.

Această atitudine a educatorilor presupune mult tact, răbdare și o bună cunoaștere a posibilităților de manifestare ale copilului. Dacă este împins de la spate în tot ceea ce face, se va produce un dezechilibru în funcțiile neuropsihice, stânjenind dezvoltarea copilului și transformându-l într-o ființă irascibilă, nervoasă.

Realizarea tuturor cerințelor enumerate mai sus presupune existența unui cămin armonios, a unei ambianțe familiale echilibrate, bazate pe dragoste, înțelegere, respect între părinți și copii. În funcție de relațiile din familie, se constituie diferite atitudini generale ale copilului față de oameni, față de obiecte, față de îndatoriri și se formează conduita și caracterul lui.

IMPORTANȚA METODELOR INTERACTIVE ÎN DIDACTICA MODERNĂ

*Prof. înv. primar Boșcor Mihaela-Violeta
Școala Gimnazială Nr.1 Negoiești, jud. Bacău*

Învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune, operatorie, deci pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității. „Activ” este elevul care „depune efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborarea a noilor cunoștințe. „Activismul exterior” vine deci să servească drept suport material „activismului interior”, psihic, mental, să devină un purtător al acestuia.

Experiențele de învățare în grup sunt marcate de dialog reflexiv, de stimularea atitudinii metacognitive (crearea de moduri alternative de gândire, oferind o bază rațională pentru negocierea interpersonală a sensurilor, o cale de a ajunge la înțelegerea reciprocă), de crearea de jurnale reflexive și de stimularea gândirii critice. Încrederea în procesul de învățare eficientă conduce la diminuarea controlului și la instaurarea unor relații de muncă degajate între educator și educat.

Noile orientări postmoderniste asupra științei educației solicită cu necesitate aplicarea unor strategii interactiv-creative în predarea și învățarea școlară. Clasele de elevi în viziune postmodernistă sunt privite de către Peter Appelbaum drept adevărate comunități de cercetare și inter-învățare, demonstrând importanța activismului și a interrelațiilor pentru progresul cunoașterii. Scopul nu este neapărat cel de a-i antrena pe elevi în formularea de răspunsuri la întrebările și problemele enunțate, ci mai mult, de a-i ajuta să descopere căile de a pune întrebări și de a analiza critic problemele.

Reușita activității didactice a unui profesor este asigurată și de varietatea de metode de predare- învățare-evaluare pe care le deține și pe care știe să le gestioneze corect și la momentul potrivit. Între acestea, metodele și tehnicile active și interactive au un loc important. În învățământul modern sunt promovate metodele interactive, a căror utilizare are numeroase valențe formative. Astfel, este de dorit ca implicarea activă și interactivă a elevilor și învățarea (inter)activă realizată de aceștia, să îi ajute să descopere plăcerea de a învăța, care poate da naștere sentimentelor pozitive – de încredere în propriul potențial, de dorință de cunoaștere, de împlinire .

Învățământul nou aduce o perspectivă actuală a educației, acest lucru presupune folosirea unor metode interactive la clasă, care să pună accent pe mecanismele gândirii, imaginației, inteligenței, și creativității. Problema principală a didacticii contemporane este aceea de a găsi formele, mijloacele, procedeele și strategiile, pentru a realiza un învățământ capabil să trezească la viață, mai mult decât până acum, forțele creatoare ale copiilor și să angajeze la învățatură întregul potențial spiritual. Prin aplicarea metodelor interactive, în cadrul orelor se creează condițiile optime pentru afirmarea individuală și în echipă a elevilor, receptivitate pentru experiențe noi, căutate și rezolvate prin dezvoltarea gândirii critice, deducție, analiză, evaluarea performanței proprii și creșterea motivației pentru învățare.

Metodele interactive au o eficiență mărită atunci când elevii lucrează în grup sau în echipe. Acest tip de învățare stimulează colaborarea între membrii grupului sau echipei atunci când sunt puși în fața unei situații problematice. Respectând regulile echipei, elevii își valorifică creativ propriile idei care ajută la rezolvarea situației impuse. Într-un grup, elevii pot să-și verifice nivelul de cunoștințe, iar încrederea reciprocă induce o stare psihică pozitivă. Se creează o relație de colaborare între elevi, iar aceasta duce la formarea unor trăsături de caracter cum ar fi: responsabilitatea, devotamentul, curajul, onestitatea.

Metodele interactive au în comun faptul că ele oferă un spor de idei și soluții, facilitează un transfer mai mare de cunoștințe și astfel fac să crească productivitatea muncii intelectuale, să creeze o stare de satisfacție, o senzație de succes. Marii pedagogi spun că folosirea metodelor diferite în procesul de învățare au ca rezultat diferențe în pregătirea elevilor. Cunoștințele sunt mai bine însușite de copii și mai accesibile dacă metodele folosite sunt atent alese, potrivit vârstei. Petrovici C. spune că „metodele interactive ajută cadrul didactic să imprime orei un caracter mai viu și mai atrăgător. Aducând varietate și idei noi, alungă monotonia plictiseala și oboseala elevilor și le trezește buna dispoziție și interesul pentru ceea ce învață. Elevii sunt astfel stimulați să înțeleagă mai bine conținutul lecției, stimulează formarea de opinii, sprijină munca în echipă și pune accentul pe formarea de deprinderi și aptitudini durabile. Metodele interactive folosite în timpul activității are multiple valențe formativ-informative care se răsfrâng asupra viitoarei personalități ale copilului”.

Metodele interactive îi pun pe elevi în situații diferite de învățare. Aceste situații sunt deosebite deoarece noul, ineditul sunt factori motivanți de învățare. Fiecare membru al echipei reprezintă o individualitate, iar munca în echipă conduce la autocunoaștere și cunoaștere reciprocă. De aceea, un eventual eșec nu-l mai poate descuraja atât de mult pe elevul care lucrează în echipă. Este vital ca toți elevii din echipă să fie responsabili, să conștientizeze faptul că trebuie să-și ducă bine la îndeplinire sarcinile ce le revin, pentru ca rezultatele să fie cele mai bune. Un elev care gândește, care se mobilizează, descoperă, are spirit de inițiativă, curaj, cercetează este un coechipier ideal pentru grup.

Pentru eficientizarea metodelor interactive ar fi indicat să organizăm spațiul în funcție de cerințe. Mobilierul și materialele folosite în metoda respectivă să fie așezate

corespunzător. Copiii își gestionează spațiul în timpul derulării demersului metodei pentru a-și realiza cu succes sarcina. Dacă este nevoie ei pot modifica spațiul de învățare pentru a deveni funcțional stilului lor de învățare, se va da frâu liber creativității lor. Copiii se vor simți confortabil în acel spațiu, vor fi cooperanți cu colegii vor asculta activ și vor învăța să accepte părerile celorlalți. Profesoara va fi mereu atentă în desfășurarea și derularea demersului de învățare și va ajuta la menținerea ordinii și respectarea regulilor, va interveni și va atenționa copiii în momentul în care se vor încălca anumite reguli prestabilite.

Pentru un profesor este important să dețină un repertoriu metodologic complex, variat și adaptat. Metodele nu au însă o valoare în sine. Valoarea le este conferită de maniera în care profesorul le integrează în practica instruirii în armonie cu celelalte variabile ale spațiului de instruire (obiective, conținuturi, pregătirea elevilor, resursele de timp, mijloacele de învățământ).

Strategiile didactice interactive de predare-învățare, corelate cu cele evaluative conduc împreună la eficientizarea activității desfășurate de profesor cu elevii săi.

Bibliografie

Bocoș, M., *Instruire interactivă. Reper pentru reflecție și acțiune*, ediția a II-a, revăzută, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca, 2002;

Cerghit, I., *Metode de învățământ*, ediția a IV-a, revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2006;

Găvenea, A., *Cunoașterea prin descoperire în învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975;

Oprea, C.L., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, ediția a IV-a, București, 2009;

IMPORTANȚA PREDĂRII-ÎNVĂȚĂRII GRAMATICII ÎN CICLUL PRIMAR

*Prof. înv. primar Botezatu Cristina
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău*

Studierea limbii române în școală prezintă o importanță inestimabilă, pentru că însușirea corectă a acesteia de către elevi devine condiția de bază în vederea realizării obiectivului fundamental al învățământului de cultură generală, și anume formarea omului în perspectiva integrării lui rapide în societate. Astfel, limba română contribuie la dezvoltarea tuturor laturilor conștiinței elevilor și la cultivarea disponibilităților de a colabora cu semenii, de a întreține relații interumane eficiente pe diverse planuri de activitate, imperativ categoric al dezvoltării vieții moderne.

Predarea-învățarea elementelor de gramatică în ciclul primar este susținută de cel puțin trei argumente, și anume:

- În primul rând, gramatica, fiind un sistem de reguli, care guvernează folosirea corectă a limbii, servește școlarului să utilizeze științific limbajul cult, oral și în scris. Cu alte cuvinte, învățarea gramaticii se confundă cu învățarea limbajului;

• În al doilea rând, învățarea gramaticii are un rol formativ. Exercițiile gramaticale, spiritul logic în care se desfășoară analiza gramaticală, constituie un veritabil mijloc de antrenament pentru dezvoltarea multiplelor tipuri de raționament cu implicații în învățarea altor științe. Aplicarea unor reguli reclamă reflexie și atenție și, prin aceasta, posibilitate întrebuirii resurselor și nuanțelor care pun în valoare subtilitățile gândirii. Astfel spus, gramatica contribuind la îmbogățirea mijloacelor de exprimare, contribuie în același timp la antrenarea operațiilor gândirii ca: analiza, sinteza, abstractizarea, generalizarea comparativă.

• În al treilea rând, gramatica are un rol practic. Însușindu-și regulile gramaticale, elevii trebuie să știe să citească, să scrie și să compună corect și explicit. Exprimarea confuză în relațiile de muncă are efecte negative în luarea și punerea în practică a deciziilor. Gramatica este înainte de toate un auxiliar pentru folosirea corectă a limbii. Neavând un scop în sine, studiul gramaticii contribuie la conștientizarea unor deprinderi empirice precum și la dezvoltarea gândirii logice prin însușirea cunoștințelor teoretice (concretizate în diferite reguli de lucru), spre a fi transferate imediat în practica exprimării.

Lucrarea „*Gramatica limbii române pe înțelesul școlarilor*” se adresează elevilor de clasa a III-a, reprezentând un material auxiliar complex ce cuprinde o varietate de exerciții structurate în noțiuni teoretice, aplicații și teste, conform programei în vigoare, și nu numai, pentru însușirea corectă și completă a noțiunilor despre părțile de vorbire (substantiv, adjectiv, pronume și verb). Diversitatea cerințelor asigură însușirea, consolidarea și aprofundarea cunoștințelor care vizează și noțiuni de fonetică, lexic, morfologie, ortografie și punctuație, structurate pe niveluri de dificultate, la finalul fiecărui capitol fiind propuse teste de evaluare sumativă asociate conținuturilor lucrate.

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE PE ÎNȚELESUL ȘCOLARILOR - CLASA A III-A

NUMĂRUL SUBSTANTIVULUI

1. Colorează steluța din dreptul definiției complete despre numărul substantivului:

<p>Substantivul la numărul plural denumește mai multe ființe, mai multe lucruri, mai multe fenomene ale naturii.</p>	<p>Substantivul la numărul singular denumește o singură ființă, mai multe lucruri, mai multe fenomene ale naturii.</p>
--	--

2. Colorează mingea pe care sunt scrise substantive la numărul singular:

minge, copce, flori

elev, carte, pom

bânci, berze, creșe

3. Transformă substantivele de la numărul singular, la numărul plural, după model:

SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
pădure	păduri	zid	ziduri
școală		vrăbie	
ghiveci		idee	
liceu		stradă	

Transformă substantivele de la numărul plural, la numărul singular, după model:

PLURAL	SINGULAR	PLURAL	SINGULAR
alei	alee	idei	idee
omneni		ștri	
turnee		furfuri	
cărți		sezi	

35

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE PE ÎNȚELESUL ȘCOLARILOR - CLASA A III-A

Fricoși iepurași mănâncă terburii uscate din tușfuri.

Ce ai observat? Mai sunt și alte cuvinte care s-au transformat? **RETINE!**

Pentru o exprimare corectă, substantivul trebuie să se potrivească (să se acorde) în număr cu celelalte cuvinte (înșușiri, acțiuni) cu care intră în legătură, la enunț.

6. Încercuiește forma corectă de plural a substantivelor:

coale-cole	coperte-coperți
ciocolate-ciocolăți	înghețai-înghețate
ușe-uși	chibrituri-chibrite

7. Descoperă în careu substantive și scrie-le în coloane, după număr:

Z	C	A	R	T	I	L	[ ]	[ ]
C	U	P	A	A	P	A		
U	R	S	M	R	A	I		
M	C	D	E	A	R	C		
T	U	A	H	H	C	O	[ ]	[ ]
Q	B	R	A	T	L	A		
G	E	N	E	Y	E	N		
U	U	R	M	E	I	E		

8. Elimină câte un substantiv intrus din fiecare serie și precizează criteriul:

perce găleată fourcă dinți clepsidră	cești linguri mână piese stropi	ochi ochiuri cornuri coarne lei	grădine mici urechi colțuri inele
--	---	---	---

37

GRAMATICĂ / LIMBA ROMÂNĂ PE ÎNTELȚESUL ȘCOLARILOR - CLASA A III - A

Se vor extrage din imagine cât mai multe substantive și se vor nota pe rândurile de alături!

FELUL SUBSTANTIVULUI   **NIVEL 1**

1. DUPĂ REALITATEA DENUMITĂ:
 ❖ **SUBSTANTIVE COMUNE:**
 denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii, însușiri, sentimente, stări sufletești, acțiuni de același fel.

- Substantivele comune se scriu cu literă inițială mică.
- Ele pot fi scrise cu literă inițială mare, atunci când reprezintă primul cuvânt al unui enunț sau al unui titlu.
- Exemple: creangă, măr, felie, fulg, zămbet, întrecere, ochi
- Cușorul a mâncat felia aceeași din măr. (sunt subliniate substantivele comune)
- Am aflat rezultatul acestei probleme de la temă. (se vor sublinia substantivele comune)
- Bunica mea a cultivat în grădina sa: _____ și _____. (se vor completa substantivele comune)

17

GRAMATICĂ / LIMBA ROMÂNĂ PE ÎNTELȚESUL ȘCOLARILOR - CLASA A III - A

9. Transformă cuvintele după model, apoi precizează numărul fiecărui substantiv obținut:

 măr = nr. _____	 mere = nr. _____
 mărul = nr. _____	 meret = nr. _____
 floare = nr. _____	 flori = nr. _____
 _____ = nr. _____	 _____ = nr. _____
 _____ = nr. _____	 _____ = nr. _____
 _____ = nr. _____	 _____ = nr. _____

10. Alcătuieste enunțuri care să respecte cerințele:

 _____ ?

 _____ ?

 _____ ?

 _____ ?

11. Încercuiește forma corectă de plural a substantivelor date:

om	oameni, oamenii	cojocul	cojocace, cojocacele
omul	oamenii, oamenii	perete	pereti, peretiți
cameră	camere, camerele	peretele	pereti, peretiți
camera	camere, camerele	vorbă	vorbe, vorbele
cojoc	cojocace, cojocacele	vorba	vorbe, vorbele

18

Elaborată pe principiul accesibilității, acest instrument de lucru eficient, atât elevilor, cât și cadrelor didactice, este recunoscut în procesul de predare-învățare-evaluare prin facila aplicabilitate.

IMPORTANȚA UTILIZĂRII PLATFORMELOR DE ÎNVĂȚARE ÎN DEZVOLTAREA FORMATULUI BLENDED-LEARNING ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

*Prof. învă. primar Botezatu Laura
 Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Învățarea a evoluat semnificativ în ultimele decenii, cu tehnologia jucând un rol din ce în ce mai important în procesul educațional. Unul dintre conceptele cheie care a capturat atenția educației moderne este blended-learning, care combină elementele de învățare tradițională cu cele online, utilizând platforme de învățare. În acest articol, vom explora importanța utilizării platformelor de învățare în dezvoltarea formatului blended-learning și cum aceasta poate aduce beneficii semnificative în procesul educațional.

Blended-learning reprezintă un cadru flexibil de învățare, care integrează tehnicile tradiționale de predare în clasă cu resursele online. Acest format hibrid oferă elevilor oportunitatea de a accesa materialele de învățare și de a participa la activități educaționale în orice moment și de oriunde, ceea ce este deosebit de important în era digitală. Cu toate acestea, pentru a dezvolta cu succes un program blended-learning, este esențială utilizarea platformelor de învățare.

Platformele de învățare sunt instrumente software specializate care facilitează gestionarea și distribuirea conținutului educațional, comunicarea între profesori și elevi, urmărirea progresului și evaluarea. Aceste platforme oferă un cadru centralizat pentru resursele educaționale, cum ar fi materiale didactice, teste și exerciții, permițând astfel accesul facil la conținutul curriculumului.

Una dintre cele mai importante contribuții ale platformelor de învățare în dezvoltarea formatului blended-learning este flexibilitatea pe care o aduc în procesul educațional. Elevii pot învăța în ritmul lor, având acces la resursele online oricând doresc. Profesorii pot să încarce materiale educaționale actualizate și să creeze activități personalizate pentru fiecare elev, ceea ce poate îmbunătăți semnificativ experiența de învățare. De asemenea, platformele de învățare permit profesorilor să ofere feedback rapid și să monitorizeze progresul elevilor.

Un alt aspect crucial al platformelor de învățare în dezvoltarea formatului blended-learning este creșterea interacțiunii și colaborării. Prin intermediul acestor platforme, elevii pot participa la forumuri de discuții, chat-uri și colaborări online, permițându-le să comunice cu colegii și să-și dezvolte abilitățile de colaborare și gândire critică. De asemenea, profesorii pot să ofere suport individualizat, să răspundă la întrebări și să încurajeze discuții online.

Platformele de învățare pot, de asemenea, să ofere date utile pentru profesori și administratori școlari. Acestea pot să urmărească progresul și performanța elevilor și să identifice ariile în care aceștia pot avea nevoie de ajutor suplimentar. Aceste date pot contribui la luarea deciziilor mai bine informate privind adaptarea curriculumului sau suportul suplimentar acordat elevilor.

În concluzie, platformele de învățare joacă un rol esențial în dezvoltarea formatului blended-learning și în procesul educațional în general. Acestea aduc flexibilitate, interacțiune și date utile pentru profesori și elevi, contribuind astfel la îmbunătățirea calității învățării. Prin integrarea platformelor de învățare în procesul educațional, școlile și instituțiile de învățământ pot să se adapteze la cerințele schimbătoare ale elevilor și să pregătească generația viitoare pentru succes în lumea digitală.

EDUCAȚIA STEAM - ÎNVĂȚARE ACTIVĂ, APLICATĂ ȘI CONTEXTUALĂ

*Prof. înv. primar Botezatu Luminița
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Comănești, jud. Bacău*

STEAM este o disciplină educațională care își propune să trezească interesul și dragostea pe tot parcursul vieții pentru arte și științe la copiii de la o vârstă fragedă. Știința, Tehnologia, Ingineria, Artele și Matematica sunt domenii similare de studiu, în sensul că toate implică procese creative și niciunul nu folosește o singură metodă de investigare. Predarea competențelor relevante, solicitate, care îi va pregăti pe studenți să devină inovatori într-o lume în continuă evoluție, este esențială, nu numai pentru viitorul studenților înșiși, ci și pentru viitorul țării.

STEAM reprezintă un acronim pentru știință (Science), tehnologie (Technology), inginerie (Engineering), arte (Arts) și matematică (Mathematics). Integrarea acestor domenii în educație este cunoscută sub numele de abordare STEM/STEAM și are ca scop promovarea unui învățământ interdisciplinar, axat pe dezvoltarea abilităților critice și creative ale elevilor în contextul problemelor reale.

Formarea profesională STEAM se referă la pregătirea educatorilor, instructorilor și altor profesioniști din domeniul educației pentru a implementa cu succes abordarea STEM/STEAM în procesul de învățare. Această formare se concentrează pe dezvoltarea competențelor necesare pentru a integra conceptele din știință, tehnologie, inginerie, arte și matematică în activitățile de predare și în proiectele educaționale. Iată câteva aspecte cheie ale formării profesionale STEAM:

- ✓ Cursuri și ateliere specializate: Formarea STEAM începe de obicei cu participarea la cursuri, seminarii sau ateliere care acoperă fundamentele abordării STEM/STEAM, metode de predare și strategii de proiectare a lecțiilor interdisciplinare.
- ✓ Instruire în integrarea tehnologiei: Tehnologia joacă un rol important în abordarea STEAM, astfel că formarea profesională trebuie să includă instruire în utilizarea instrumentelor tehnologice potrivite, precum software de simulare, proiectare asistată de calculator și dispozitive pentru experimente.
- ✓ Planificarea și proiectarea lecțiilor STEAM: Educatorii trebuie să învețe cum să creeze lecții și proiecte STEAM bine structurate, care să ofere oportunități de învățare interdisciplinară și aplicată.
- ✓ Învățarea bazată pe proiecte: Formarea profesională STEAM ar trebui să se concentreze pe modalitățile de încurajare a învățării bazate pe proiecte și a abordărilor practice, care implică elevii în rezolvarea de probleme concrete și în realizarea de proiecte interdisciplinare.
- ✓ Colaborarea și comunicarea: Educatorii trebuie să învețe cum să faciliteze colaborarea și comunicarea între elevi în cadrul proiectelor STEAM, așa cum se întâmplă într-un mediu de lucru real.
- ✓ Evaluarea și feedback-ul: Formarea profesională trebuie să includă strategii de evaluare autentică pentru proiectele STEAM, precum și moduri de oferire a feedback-ului pentru a încuraja dezvoltarea continuă a elevilor.
- ✓ Gestionarea resurselor: Educatorii trebuie să fie pregătiți să identifice și să utilizeze resurse adecvate pentru proiectele STEAM, cum ar fi materialele didactice, echipamentele și tehnologiile necesare.
- ✓ Adaptarea la nevoi individuale: Formarea profesională ar trebui să fie flexibilă și adaptată nevoilor individuale ale educatorilor, pentru a se asigura că aceștia sunt pregătiți să implementeze cu succes abordarea STEAM în propriile lor contexte de învățare.

În ansamblu, abordarea STEAM își propune să pregătească elevii pentru provocările lumii moderne, dezvoltându-le abilitățile necesare pentru a gândi critic, a rezolva probleme complexe și a colabora într-un mediu interdisciplinar.

Proiectele STEAM sunt activități interdisciplinare care îmbină conceptele din domeniile Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică pentru a rezolva probleme reale sau pentru a crea produse inovatoare. Aceste proiecte încurajează elevii să lucreze în echipă, să aplice cunoștințele într-un context real și să dezvolte abilități critice și creative. Iată câteva exemple de proiecte STEAM:

- ✓ Construirea unui dispozitiv robotic pentru curățarea mediului: Elevii pot construi un robot care să colecteze gunoaiile dintr-o zonă specifică, folosind cunoștințe de inginerie, programare și tehnologie. Proiectul poate implica și aspecte de matematică și știință pentru a calcula traiectoriile și forțele necesare.
- ✓ Proiect de design arhitectural pentru o clădire ecologică: Elevii pot lucra la proiectarea unei clădiri sustenabile din punct de vedere energetic și ecologic. Acest proiect poate combina principiile de inginerie, design, matematică și știință pentru a crea un plan detaliat.
- ✓ Expoziție de artă și știință: Elevii pot crea lucrări de artă care să reprezinte concepte științifice sau fenomene naturale. De exemplu, pot realiza picturi sau sculpturi care să ilustreze procese de fizică sau biologie.
- ✓ Realizarea unui joc video educativ: Elevii pot dezvolta un joc video care să ofere informații și provocări legate de un anumit concept științific. Aceasta implică cunoștințe de programare, design grafic și înțelegere a subiectului în cauză.
- ✓ Proiect de cercetare în domeniul științelor: Elevii pot alege un subiect de cercetare din domeniul științelor (de exemplu, impactul poluării asupra mediului) și pot efectua experimente și analize pentru a ajunge la concluzii bazate pe date.
- ✓ Construirea unui prototip de mașină cu energie regenerabilă: Elevii pot crea un model de mașină care să folosească energie solară, eoliană sau alte forme de energie regenerabilă. Acest proiect implică înțelegerea principiilor fizice și tehnice.
- ✓ Crearea unei expoziții interactive despre corpul uman: Elevii pot realiza o expoziție care să prezinte funcționarea corpului uman prin intermediul modelelor interactive, ilustrațiilor artistice și explicațiilor științifice.
- ✓ Design de modă inspirat din natură: Elevii pot crea piese de îmbrăcăminte sau accesorii de modă inspirate de structurile și modelele din natură. Acest proiect combină aspectele creative ale artelor cu cunoștințele de design și știință.

Acestea sunt doar câteva exemple de proiecte STEAM. Ideile pot varia în funcție de nivelul de vârstă, interesele și resursele disponibile. Scopul este să ofere elevilor oportunități de a aplica cunoștințele într-un mod practic și captivant, stimulând astfel gândirea creativă și abilitățile interdisciplinare.

Bibliografie

<https://ro.wikipedia.org/wiki/STEM>
Raven, P. H., *Science, Sustainability, and the Human Prospect*. Science, 2002, pag. 297, 954-958.

JOCUL ȘI MATEMATICA LA CLASA A V-A

Prof. Botezatu Nadia

Școala Gimnazială „Explorator Teodor Gheorghe Negoită” Sascut, jud. Bacău

Probabil că cea mai frecventă întrebare legată de matematica învățată la școală vizează utilitatea acesteia în viața de zi cu zi sau în diverse domenii profesionale. Astfel, matematica este redusă deseori la calitatea de simplu instrument necesar pentru a rezolva o problemă curentă. Dienes atrăgea atenția asupra riscului acestui mod de abordare a matematicii: „în realitate, în viața de fiecare zi avem nevoie de foarte puțină matematică” (în raport cu nivelul de dezvoltare a acestui domeniu de cunoaștere, n.n.) și, de aceea, completează același autor, ar trebui „fie să reducem volumul matematicii învățate de copii, fie mai degrabă să înțelegem motivele pentru care trebuie să învețe. (...) Poate că atunci când ne gândim la învățământul matematicii avem, fără voie, în minte, cu totul altceva, ceva care nu este în întregime practic și anume un simțământ că matematica trebuie să adauge în minte cu totul altceva la calitatea persoanei care și-a însușit-o, îngăduindu-i să participe la un flux cultural”

Învățarea matematicii în școală este blocată de utilizarea excesivă a unui limbaj matematic, puternic formalizat, în detrimentul raționamentelor specifice gândirii matematice. De aceea, se recomandă în mod explicit evitarea abuzului de notații. Astfel, i se oferă elevului ocazia de a se concentra pe înțelegerea noțiunilor și pe aplicarea cunoștințelor în diferite contexte.

Elevii de clasa a V-a vin spre gimnaziu cu emoție, cu rețineră că se îndreaptă spre ceva nou, necunoscut plin de noutăți. Trecerea de la „doamna învățătoare” la numărul mare de cadre didactice, fiecare cu cerințele sale legate de disciplină, cu stilul personal de predare, cu personalitatea sa, fac ca bobociei ciclului gimnazial să fie ușor timorați la începutul anului școlar.

În predarea-învățarea matematicii pentru clasa a V a pentru a facilita trecerea cu ușurință spre gimnaziu și pentru că dezvoltarea psihologică a elevului este încă înclinată spre joc trebuie îmbinate în lecție jocuri care duc la învățarea cu plăcere prin joacă.

Jocul, ca metodă, accentuează rolul formativ al activităților matematice prin: exersarea operațiilor gândirii (analiză, sinteză, comparație, clasificare, ordonare, abstractizare, generalizare, concretizare); dezvoltă spiritul de inițiativă, de independență, dar și de echipă; formează deprinderi de lucru corect și rapid; favorizează însușirea conștientă, temeinică, într-o formă accesibilă, plăcută și rapidă, a cunoștințelor matematice.

Structura jocului didactic: scopul, sarcina didactică, elementele jocului, conținutul matematic, materialul didactic, regulile jocului.

Etapele unui joc didactic: introducerea în joc, anunțarea titlului jocului și prezentarea lui, explicarea și demonstrarea regulilor, fixarea regulilor, executarea jocului explicative (cu o parte din elevi), executarea jocului (cu toată clasa), executarea jocului, complicarea jocului de către elevi prin introducerea de noi variante, încheierea jocului, evaluarea conduitei de grup sau individuale.

Pentru clasa a V-a, voi exemplifica cu un joc didactic: **Ghici ce fracție sunt eu?**

Scopul jocului: consolidarea noțiunilor privind fracțiile și dezvoltarea capacității de a lucra cu acestea.

Sarcina didactică: să găsească fracții care îndeplinesc anumite condiții.

Conținutul matematic: fracții ordinare

Elementele jocului: 1. întrecere: individual; 2. Recompensare 3. Penalizare - să nu se accepte abateri de la regulile jocului.

Materialul folosit: fișe de ghicitori

Regula jocului: un elev propune prima ghicitoare de forma celor ce urmează. Cel care răspunde corect primește un punct și adresează celorlalți următoarea ghicitoare. După ce se epuizează ghicitorile din fișă, elevii propun ghicitori compuse de ei; ghicitorile corect formulate aduc propunătorului 2 puncte.

Câștigă elevul care are punctaj maxim.

Ghicitori:

1. Am numărătorul 7. Din întreg sunt jumătate. Care-i numele meu?
2. Sunt fracție echiunitară, iar la numitor eu port triplul lui 3 și încă 8!
3. Dacă sunt subunitară și am numitorul 2, spuneți- mi pe nume voi!

Orice exercițiu sau problemă matematică poate deveni joc didactic dacă realizează un scop și o sarcină didactică din punct de vedere matematic; folosește elemente de joc în vederea realizării sarcinii; folosește un conținut matematic accesibil și distractiv, utilizează reguli de joc cunoscute anticipat și respectate de elevi.

Experiențele trăite în cadrul orelor de matematică din școală trebuie orientate în sensul dezvoltării comunicării, creativității și inițiativei personale, capacității de muncă în echipă, rezolvării de probleme, asumării unor decizii și riscuri.

Bibliografie

Șoitu, L., Cherciu, R. D., *Strategii educaționale centrate pe elev*, UNICEF, București, 2000

FIȘĂ DE LUCRU - COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ CLASA A II-A

*Prof. înv. primar Bratu Teodora
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești, jud. Bacău*

Numele și prenumele .....

Data.....

BIBLIOTECA LUI STARDI

de Edmondo de Amicis

- Fișă de lucru -

1. Titlul textului: .....
2. Autorul: .....
3. Personajele: .....
4. Mesajul:

Textul prezintă experiențele unui băiat, Stardi, care descoperă lumea minunată a cărților într-o bibliotecă.

a) De ce crezi că este important să citim cărți și să mergem la bibliotecă?

.....

b) Ce lucruri noi putem învăța din cărți?

.....

5. Tu știi să păstrezi cărțile? Bifează cu „X” răspunsurile potrivite:

- scriu și subliniez pe paginile cărții;
- le păstrez pe raftul unei etajere sau în bibliotecă;
- le pun învelitori înainte de a le citi;
- le îndoi din cotor atunci când le citesc;
- ordonez cărțile în funcție de subiect (legende, basme, povești etc.);
- îndoi pagina ca să știu unde am rămas;
- le țin în sertarul biroului sau pe birou;
- folosesc un semn de carte.

6. Scrie o scurtă povestire despre ce carte crezi că a citit Stardi în bibliotecă. Ce aventuri sau povești crezi că a descoperit în acea carte?

FIȘĂ DE EVALUARE - CLASA A VIII-A, LIMBA ROMÂNĂ

Prof. Bucuță Florinela-Ramona
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiuș, jud. Bacău

Citește textul:

Totul a început într-o vineri. În momentul în care cineva și-a înfipt degetul în butonul soneriei noastre și l-a uitat acolo timp de treizeci de secunde, dacă nu mai bine, lucrurile nu arătau grozav prin casă. Și nici în afara ei. Dacă stau să mă gândesc, rareori lucrurile arată grozav prin casă - iar despre ce se întâmplă pe afară nici n-are rost să vorbim.

Era după-amiază, acel moment al zilei când totul pare s-o ia razna. Cărțile și hainele prind viață și se risipesc te miri unde, cu o oarecare preferință pentru cel mai puțin probabile sau greu accesibile locuri: pe covor, sub pat, sub masa de la bucătărie și, cu puțin noroc, în lada de cartofi din cămară sau în congelator (mda, știu, dar chiar mi s-a întâmplat).

Partea bună: oriunde te-ai afla, e suficient să întinzi mâna ca să apuci o carte. Sau o haină. Sau o jucărie. Sau orice altceva, cu excepția lucrurilor de care chiar ai nevoie.

Partea proastă: ești certată sau pedepsită, de la caz la caz, după care trebuie să strângi și să pui totul la loc.

Nici vremea nu era grozavă. Deasupra orașului se adunau nori negri de ploaie, iar după câteva zile fierbinți vremea se stricase și se anunța o furtună. Unde pui că și vântul sufla tot mai puternic, împrăștiind peste tot bucăți de hârtie, pungi de plastic și praf.

(Alex Moldovan, *Olguța și un bunic de milioane*)

Partea I – Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

A. Receptarea textului

1. Completează următoarele enunțuri cu informații din textul dat: 6p
  - a. Titlul textului citat este _____
  - b. Autorul textului citat este _____
  - c. Naratorul povestește la persoana _____
2. Transcrie din text un epitet. 5p
3. Transcrie, din textul dat, un pasaj descriptiv. 5p
- B. Limbă și comunicare
4. Precizează dacă afirmațiile următoare sun adevărate (A) sau false (F) 12p
  - a. Cuvântul *noastre* conține un diftong.
  - b. În structura *Cărțile și hainele prind viață* există un subiect simplu.
  - c. Cuvântul *și* din structura *trebuie să strângi și să pui totul la loc* este o conjuncție coordonatoare copulativă.
  - d. În structura *lucrurile nu arătau grozav prin casă*, cuvântul *lucrurile* este un adverb.
5. Explică rolul virgulei în secvența *pe covor, sub pat, sub masa de la bucătărie*. 5p
6. Transcrie, din textul dat: 12p
  - a. Un verb la perfect compus. _____
  - b. O prepoziție simplă. _____
  - c. Un complement direct. _____
  - d. Un substantiv în cazul nominativ. _____
7. Transcrie, din textul dat, două pronume diferite. 5p
8. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect: 10p

Sinonimul cuvântului *se risipesc* este:

  - a. se prăpădesc
  - b. se împrăștie

Conține vocale în hiat cuvântul:

  - a. bucătărie
  - b. (se) adunau

Partea a II-a – Redactează o compunere narativă de 10-15 rânduri în care să povestești o întâmplare petrecută în bucătărie. Dă un titlu compunerii tale. 18p

În compunerea ta trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând ordinea logică a faptelor;
- să precizezi spațiul și timpul acțiunii;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

Notă: 12 puncte se acordă pentru redactarea întregii lucrări astfel: unitatea compoziției – 1 p, coerența textului – 2 p, registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 1 p, ortografia – 3 p, punctuația – 3 p, așezarea corectă a textului în pagină – 1 p, lizibilitatea – 1 p.

METODA MOZAICUL (JIGSAW)

Prof. înv. primar Bulai Norina-Daniela
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău

Este o metodă promovată de susținătorii predării-învățării în maniera gândirii critice și poate fi utilizată la diverse discipline.

Mozaicul urmărește învățarea prin colaborare la nivelul unui grup de elevi și predarea achizițiilor dobândite de către fiecare membru al grupului „expert” unui alt grup.

Ca toate celelalte metode de învățare prin cooperare și aceasta metodă are **avantaje**:

- dezvoltarea răspunderii individuale și de grup;
- dezvoltarea abilităților de comunicare argumentativă și de relaționare în cadrul grupului;

- dezvoltarea gândirii logice, critice și independente;
- optimizarea învățării prin predarea achizițiilor altcuiva;
- stimulează încrederea în sine a elevilor;

Mozaicul presupune următoarele **etape**:

- împărțirea clasei în grupuri eterogene de 4 - 5 elevi, fiecare primind câte o fișă de învățare numerotată de la 1 la 4. Fișele cuprind părți ale unei unități de cunoaștere;

- prezentarea succintă a subiectului tratat;

- explicarea sarcinii care constă în înțelegerea întregii unități de cunoaștere;

- regrouparea elevilor, în funcție de numărul fișei primite, în grupuri de experți: toți elevii care au numărul 1 - „Experții 1” vor forma un grup, cei cu numărul 2 - „Experții 2” vor forma alt grup ș.a.m.d.;

- învățarea prin cooperare a părții care a revenit grupului din unitatea de cunoaștere desemnată pentru oră: elevii citesc, discută, încearcă să înțeleagă cât mai bine, hotărâsc modul în care pot preda ceea ce au înțeles colegilor din grupul din care au făcut parte inițial. Strategiile de predare și materialele folosite rămân la latitudinea grupului de experți. Este foarte important ca fiecare membru al grupului de experți să înțeleagă că el este responsabil de predarea secțiunii respective celorlalți membri ai grupului inițial.

- revenirea în grupul inițial și predarea secțiunii pregătite celorlalți membri. Dacă sunt neclarități, se adresează întrebări expertului. Dacă neclaritățile persistă se pot adresa întrebări și celorlalți membri din grupul expert pentru secțiunea respectivă.

- trecerea în revistă a unității de cunoaștere prin prezentare orală cu toată clasa/ cu toți participanții.

APLICAȚIE:

Disciplina: Comunicare în limba română, clasa a II-a

Unitatea de învățare: Bucuriile iernii

Tema: „Iarna”, după Mihail Sadoveanu

Tipul lecției: predare-învățare

Pentru etapa – *Dirijarea învățării*, metoda *Mozaicul* poate fi utilizată astfel: 16 elevi au fost împărțiți grupe de câte 4, aleși fiind în funcție de inteligențele multiple:

Învățătoarea citește cu intonație întregii clase textul suport.

1. Experții Povestitori (inteligența lingvistică), **2. Experții Detectivi** (inteligența vizual-spațială), **3. Experții Informaticieni** (inteligența logico-matematică), **4. Experții Îndemânatici** (inteligența kinestezică). Echipele de experți primesc sarcini diferite de lucru,

sarcini care au legătură între ele, aparținând temei „Iarna”, de Mihail Sadoveanu, ca lecție integrată. Fiecare echipă va avea la dispoziție câte un laptop. Astfel:

1. Experții Povestitori au ca sarcină citirea textului suport, explicarea cuvintelor noi din vocabular, povestirea orală a textului, răspuns la întrebări. Primesc fișa de lucru aferentă.

2. Experții Detectivi, vor avea de rezolvat fișa de lucru interactive, descoperind singuri cum vor rezolva sarcinile de lucru, folosind laptopul și colaborând între ei:

<https://www.liveworksheets.com/qk1475293kb>

3. Experții Informaticieni cu ajutorul laptopului, vor intra pe aplicația WordArt și vor crea imagini utilizând cuvinte ce se regăsesc în textul suport: *iarna, zăpada, sanie, troiene, costișă, înghețat*.

4. Experții Îndemânatici au la dispoziție o carte .pdf cu sarcinile de lucru pentru realizarea unor omuleți de zăpadă. Au la dispoziție și materialele de lucru: foi printate cu modelul dat, creioane colorate, vată albă, conuri mici de brad, lipici. Colaborând, ei vor învăța sarcinile de lucru și vor realiza oamenii de zăpadă din hârtie, ca model.

După ce fiecare expert își cunoaște bine rolul, se formează grupe de elevi combinate, câte 4 elevi, fiecare grupă având câte un expert de la fiecare grupă (Povestitori, Detectivi, Informaticieni, Îndemânatici). În ordinea de mai sus, fiecare expert va prezenta fiecăruia ce a învățat la grupa lui astfel încât să se facă înțeles, dând explicații și îndrumând ceilalți colegi pentru a rezolva sarcinile.

În final, învățătoarea face o verificare frontală, iar elevii își vor prezenta produsele.

Bibliografie

Cerghit, Ioan (1980), *Metode de învățământ*, București: Editura Didactică și Pedagogică;
Cojocariu, V.M. (2010), *Strategii educaționale centrate pe beneficiarul învățării. Constructivism și practice eficiente*, Bacău: Editura Alma Mater.

CUNOAȘTEREA MEDIULUI - TREAPTĂ DE TRECERE EFICIENTĂ ÎN ABORDAREA ȘTIINȚELOR

*Prof. înv. primar Bușilă Ștefania-Laura
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău*

Cunoașterea mediului și Științe ale naturii nu trebuie să reprezinte doar o alăturare de teme din domeniile: biologie, fizică, chimie sau geografie, ci abordarea lor într-o manieră integrată mai apropiată modului în care copilul percepe mediul. Un copil nu vede în jurul său fenomene și procese biologice, fizice, chimice sau socio-culturale ale comunității în care trăiește, ci vede ansamblul și complexitatea mediului cu ale cărui probleme înțelegerea sa este confruntată.

Noul curriculum a fost realizat pentru a stimula și a satisface curiozitatea nativă a copiilor și creșterea implicării elevului în activitatea de la clasă. Procesul de cunoaștere a mediului înconjurător trebuie să se desfășoare în strânsă relație cu particularitățile psihofizice ale școlarului mic, realizându-se trecerea de la cunoașterea concretă, nemijlocită la cunoașterea abstractă, mijlocită de cuvânt și imagine legată strâns de activitatea gândirii.

Implicarea activă a elevului în construirea propriilor trasee de învățare presupune integrarea intradisciplinară și interdisciplinară. Elevul trebuie inclus în chiar structura disciplinei, care nu trebuie să-i definească ceea ce el intuiește sau folosește, ci să-l provoace să (re)descopere ceea ce-l înconjoară, ceea ce se întâmplă în jurul său, pentru a găsi soluții problemelor cărora trebuie să le facă față.

Integrarea interdisciplinară implică alegerea unei teme care, pe parcursul unei zile sau al unui interval de timp mai lung, să fie studiată din perspectiva tuturor disciplinelor. Exemplu: „Poluarea” cuprinsă în conținuturile învățării poate fi studiată la: matematică (*Folosii numerele naturale în înregistrarea unor date statistice privind poluarea mediului*); limbă și comunicare (*Povestii una dintre acțiunile de protejare a mediului la care ați participat*; sau, *Imaginați-vă o discuție între un topor și un copac*); educație plastică (*Realizați un afiș cu tema - Salvați Pământul!*), abilități practice (*Confecționați obiecte de vestimentație din materiale refolosibile sau jucării din deșeuri*).

Abordarea interdisciplinară are avantajul de a crea elevului mai multe facilități de structurare a informației și mai multe conexiuni cu elemente vizuale, auditive, tactile sau chiar olfactive care să-l conducă spre accesarea informației.

Pornind de la premisa că „elevul se dezvoltă prin exercițiile pe care le face și nu prin acelea care se fac în fața lui” (Marc Gabaude), activitățile de învățare din orele de cunoașterea mediului antrenează elevii în acțiuni de observare, în experimentarea unor lucrări practice pe măsura posibilităților lor. Astfel, elevii desfășoară o muncă creatoare, formându-și tehnici de investigare a realității înconjurătoare cum ar fi: urmărirea fenomenelor naturii specifice fiecărui anotimp, observarea creșterii plantelor și animalelor, influența factorilor de mediu asupra acestora etc.

Primul pas în cercetarea naturii se face prin organizarea observațiilor în mijlocul acesteia (vizite, excursii, drumeții). Ieșirile în aer liber dau posibilitatea elevilor mici să urmărească copaci, diverse plante, tipuri de frunze sau flori. Elevii ascultă cântecul păsărilor, respiră aer proaspăt, observă influența fenomenelor naturii asupra viețuitoarelor.

La început, elevul mic va găsi răspunsuri la întrebări simple, pentru ca mai târziu să înțeleagă raporturile tot mai complexe ale omului cu natura.

Demonstrația cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale: prezentări Powerpoint de pildă, suscită curiozitatea, stimulează imaginația. Urmărirea unui filmuleț animat privind ciclul de viață al unei plante generează noi interese de cunoaștere.

Prin folosirea conversației, mai ales de tip euristic, elevii înțeleg mai ușor alcătuirea unei plante, a unui animal, relațiile dintre acestea și mediul în care trăiesc, particularitățile alcătuirii lor (De exemplu: dialog între o crizantemă și un tei), interdependențele dintre organism și mediu, a legăturilor de cauzalitate (Din ce cauză...? Prin ce se aseamănă...? Prin ce se deosebesc...? De ce...?)

Jocul didactic poate fi folosit în orice moment al lecției. Învățarea prin efort personal însoțită de satisfacție și bucurie va fi temeinică și va genera noi interese de cunoaștere. Exemple: să reconstituie din fragmente imagini complete; să atașeze la mediul corespunzător plantele și animalele potrivite; să completeze desene lacunare cu părțile lipsă; să aparțină unei echipe de control și să observe greșelile făcute de alte echipe „Micii ecologiști, naturaliști, botaniști sau zoologi”; Să observe și să selecteze plante / animale care nu aparțin unui mediu (terestru, acvatic, aerian).

De mare atractivitate sunt jocurile-ghicitori sau cele de cuvinte interzise. Uneori întrebarea ghicitoare cuprinde mai multe elemente eronate. Cei care răspund recunosc eroarea, motivează, apoi formulează răspunsul corect.

Problematizarea. Această metodă presupune crearea, în mintea elevului, a unor contradicții, a unor așa numite „situații problemă” care să conducă la descoperirea întregului conținut de idei al temei.

O întrebare devine problemă numai în cazul în care trezește în mintea elevilor o contradicție neașteptată, o tensiune, o incertitudine, o uimire, care le stimulează interesul, le mobilizează capacitățile psihice și îi determină o atitudine activă până la găsirea soluției.

Învățarea prin descoperire îi pune pe elevi în situația de a descoperi adevărul, reconstituind printr-o activitate proprie, drumul elaborării cunoștințelor: de a vedea, a analiza și a formula impresii despre fenomene necunoscute de ei.

EXPERIMENTUL este o metodă de explorare directă a realității, constând într-o observare provocată și dirijată de anume ipoteze, ce urmează a fi verificate experimental.

Potrivit statisticilor, gradul de retenție al informației crește, de la 5-10% în cazul expunerii, la 80-85% în cazul experimentului desfășurat de elev.

În practica școlii sunt cunoscute mai multe tipuri de experimente:

- experimentul demonstrativ, utilizat pentru a dovedi sau verifica un adevăr științific;

- experimentul de însușire a unor priceperi și deprinderi pentru a mânui unelte și aparate utilizate în diferite activități tehnice;

- experimentul aplicativ în cadrul căruia elevii verifică și aplică cunoștințe teoretice;

- experimentul de investigare și descoperire, unde sunt cercetate și descoperite anumite adevăruri științifice.

Elevii pot realiza experimente simple. De exemplu: pun la încolțit boabe de grâu pe o bucată de vată îmbibată cu apă, așază farfuria la lumină, udă zilnic, apoi observă timp de trei săptămâni ce se întâmplă cu ele. Acest experiment va stârni cu siguranță interesul mai ales dacă este realizat sub formă de joc: „Păpușa vie”.

Pentru a observa legătura dintre plante și medii diverse de viață se alege un morcov mare, în care se fac câteva orificii (de aproximativ 2 cm adâncime). În acestea se sădesc un cățel de usturoi, o mică ceapă de arpagic, o sămânță de fasole și una de mazare. Se instalează morcovul într-o farfurie care se pune într-un loc bine luminat și suficient de cald, dar nu pe calorifer. Se udă zilnic orificiile plantate, cu ajutorul unei pipete. În scurt timp toate plantele vor încolți și vor începe să crească.

Principiile abordării științelor înlesnesc copiilor descoperirile directe gen „pune mâna și vezi”.

Rolul învățătorului este acela de a organiza situații de învățare, uneori problematice. O activitate utilă cu un important beneficiu informativ și formativ este realizarea unor colecții de plante (ierbarul), colecții de semințe sau scoarță de copac.

Elevii presează plantele între foi de sugativă sau ziar care se schimbă dacă se umezește. Înainte de presare acestea se curăță de praf sau de pământ, se spală și se șterg. Se aranjează în ierbar pe foi de hârtie sau carton pe care, se pot trece o serie de date despre acestea pe o etichetă. Copiii pot realiza prin ierbar clasificări de părți componente ale plantelor, clasificări morfologice ale rădăcinilor, tulpinilor, frunzelor, florilor sau fructelor.

Cum colectăm semințele?

Multe semințe ale unor plante comestibile sunt ușor de colectat: pepene, măr, cireșe, prune, roșii, dovlecei, floarea soarelui.

În alte cazuri însă, cum ar fi semințele unor arbori sau plante ierboase, colectarea semințelor este destul de dificilă. Ele cad pe sol unde sunt împrăștiate de ploaie sau de vânt sau sunt mâncate de animale.

O metodă ușoară de colectare a unor semințe este cu ajutorul unei punguțe de plastic. Ea se pune deasupra florii și se leagă la baza acesteia. Când floarea moare semințele se scutură direct în punguță. Pentru ale păstra punguța se pliază și se închide cu capse. Se scrie numele plantei pe etichetă, dar și data și locul recoltării.

La activitățile practice de cunoașterea mediului copiii pot învăța să realizeze colecții de modele de scoarță de copac. Pentru aceasta sunt necesare coli de hârtie, creioane ceracolor cu diverse nuanțe de maro, griuri, alb și negru, sfoară.

Scoarțele arborilor sunt variate ca desen și colorit. Aceasta face ca de multe ori, arborii să poată fi identificați doar după scoarța lor.

Fără a distruge copacii, o colecție de modele de scoarțe de copac se poate obține astfel: se fixează cu sfoară coala de hârtie de trunchiul copacului, se alege culorile necesare modelului, se hașurează cu atenție, cu o apăsare de intensitate constantă suprafața hârtiei. Rezultatul este chiar modelul căutat.

Influența fenomenelor naturii asupra viețuitoarelor se poate determina prin observarea schimbărilor petrecute în natură și observarea comportamentului acestora, iar un experiment simplu precum estimarea umidității atmosferice (în valori relative) cu ajutorul unui con de brad stârnește curiozitate elevului mic. Se lipește conul pe o bucată de carton îndoit astfel: 1/3 suport și 2/3 ecran de verificare a umidității. Se înfige un ac între solzii centrali ai conului, iar peste el se pune un pai. Așezat afară, dar protejat de ploaie conul va indica prin închiderea sau deschiderea sa, starea de umiditate atmosferică.

Prin astfel de abordări ale mediului înconjurător elevii trec de la un nivel inferior la un nivel superior de gândire.

Elevii trebuie încurajați să observe, să compare, să sorteze, să facă predicții, să experimenteze și să împărtășească informația obținută. Numai astfel putem aprecia disciplina *Cunoașterea mediului* - treaptă eficientă în abordarea științelor.

Bibliografie

- ***, *Cunoașterea mediului - Ghidul învățătorului*, Editura Sigma, 2005;
- ***, *Demersul investigativ în predarea științelor. Suport de curs* – CCD Suceava, 2004;
- Cerghit Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București 1997;
- Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga, *Metode interactive de grup*, Editura Arves, 2002.

PROFILUL DE FORMARE AL ABSOLVENTULUI, PREZENTAT PĂRINȚILOR

Prof. învă. primar Buzduga Alina-Maria
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

„Școala nu poate avea decât două scopuri. Primul e să dăm copilului cunoștințele generale de care, bineînțeles, va avea nevoie să se servească: aceasta este instrucția. Cealaltă e să pregătim copilul de azi pentru omul de mâine, și aceasta este educația.”

(Gaston Berger)

Iată cum poate fi prezentat profilul de formare al absolventului de ciclul primar, la prima întâlnire cu părinții:

Stimați părinți,

Călătoria pe care o începem în clasa pregătitoare vizează formarea unui absolvent capabil să se adapteze la o societate în continuă schimbare, motiv pentru care, pe parcursul celor cinci ani, elevii vor atinge opt competențe cheie care vor face din ei eroii ai viitorului. Acest profil se conturează prin dezvoltarea capacității elevului de a rezolva probleme și situații problemă din viața cotidiană, de a proiecta și derula un demers investigativ pentru a verifica o ipoteză de lucru, de a prelucra, reprezenta grafic și interpreta date și dovezi experimentale, de a-și imagina și realiza unele produse utile pentru activitățile curente și de a manifesta interes pentru o viață sănătoasă și pentru păstrarea unui mediu curat. Lumea în care trăiesc copiii acum nu va mai exista când ei vor fi mari. Atunci să îi învățăm să se adapteze, să îi pregătim pentru viitor, nu pentru lumea de azi!

- Ansamblu de competente + priceperi + atitudini cu alte cuvinte: ce trebuie să știe, ce trebuie să știe să facă, cum trebuie să se raporteze la sine, la ceilalți, la diferite situații sau lucruri, idei. Nu e important ceea ce știi, ci ceea ce știi să faci cu ceea ce știi; care îi transformă din stadiul de „a ști” în acela de „a fi, a deveni...”
- Care ar fi acele competențe (cunoștințe, abilități și comportamente) care susțin o bună integrare a absolventului în viața reală? Acestea sunt:
  1. Comunicare în limba maternă;
  2. Comunicare în limbi străine;
  3. Competențe matematice;
  4. Competențe digitale;
  5. A învăța să înveți;
  6. Competențe sociale și civice;
  7. Spirit de inițiativă și antreprenoriat;
  8. Sensibilizare și exprimare culturală

1. COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ

Elevii vor identifica fapte, opinii, emoții în mesaje orale sau scrise, în contexte familiare de comunicare; își vor exprima gânduri, păreri, emoții în cadrul unor mesaje simple în contexte familiare de comunicare; vor participa la interacțiuni verbale în contexte familiare, pentru rezolvarea unor probleme de școală sau de viață, identificate prin comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune), citire / lectură, scriere / redactare.

2. COMUNICARE ÎN LIMBI STRĂINE

Competența de comunicare în limbi străine presupune ca până la sfârșitul clasei a IV-a elevii vor avea capacitatea de a identifica informații în limba străină în mesaje orale sau scrise simple, în contexte familiare de comunicare; de a-și exprima păreri și emoții în cadrul unor mesaje scurte, simple, scrise și orale, în contexte familiare; de a participa la interacțiuni verbale simple în contexte familiare de comunicare.

3. COMPETENȚELE MATEMATICE (A) ȘI COMPETENȚELE DE BAZĂ ÎN ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGII (B)

- Manifestarea curiozității pentru aflarea adevărului și pentru explorarea unor regularități și relații matematice întâlnite în situații familiare (A);
- Formularea unor explicații simple, utilizând terminologia specifică matematicii (A);
- Rezolvarea de probleme în situații familiare, utilizând instrumente și/sau procedee specifice matematicii (A);
- Realizarea unui demers investigativ simplu prin parcurgerea unor etape în vederea atingerii unui scop (B) ;
- Realizarea unor produse simple pentru nevoi curente în activitățile proprii de învățare, cu sprijin din partea adulților (B);
- Manifestarea interesului pentru sănătatea propriei persoane și pentru mediul curat (B);
- Aplicarea unor reguli elementare de igienă personală și de comportament responsabil în raport cu mediul (B);

4. COMPETENȚĂ DIGITALĂ

Competența digitală presupune ca până la sfârșitul clasei a IV-a elevii să dobândească capacitatea de a utiliza în învățare unele funcții și aplicații simple ale dispozitivelor digitale din mediul apropiat, cu sprijin din partea adulților; de a dezvolta unele conținuturi digitale simple în contextul unor activități de învățare; de a respecta normele de siguranță în utilizarea a dispozitivelor, aplicațiilor, conținuturilor digitale și pe internet.

5. A ÎNVĂȚA SĂ ÎNVEȚI

Competența „a învăța să înveți” presupune ca până la sfârșitul clasei a IV-a elevii să aibă capacitatea de a identifica elementelor pe care le presupune sarcina de lucru înainte de începerea unei activități de învățare ; de a formula întrebări pentru clarificarea unei sarcini de lucru; de a utiliza tehnici, metode simple pentru a învăța, activa cunoștințe anterioare și înregistra informații; de a persevera în lucru la o sarcină până la finalizarea corespunzătoare și verificarea propriei activități.

6. COMPETENȚE SOCIALE SI CIVICE

În planul competențelor sociale și civice, școlarul își va forma abilități de utilizare a serviciilor publice, sociale și culturale.

7. SPIRIT DE INIȚIATIVĂ ȘI ANTREPRENORIAL

Spiritul de inițiativă și gestionarea evoluției personale, precum și disponibilitatea pentru efort fizic și intelectual, vor constitui aspecte ale competenței antreprenoriale.

8. SENSIBILIZARE ȘI EXPRIMARE CULTURALĂ

Presupune ca elevii să aibă capacitatea de a identifica utilitatea unor meserii/profesii pentru membrii comunității; de a recunoaște elementele contextului cultural local și ale patrimoniului național și universal; de a-și exprima bucuria de a crea prin realizarea de lucrări simple și prin explorarea mai multe forme de expresivitate; de a participa la proiecte culturale (artistice, sportive, de popularizare) organizate în școală și în comunitatea locală.

O competență cheie nu se dezvoltă izolat și nu este apanajul unei anumite discipline. Fiecare disciplină are mijloacele specifice de a contribui la dezvoltarea competențelor din profilul de formare. Toate sunt în interacțiune, în continuu dinamism și constituie o bază pentru învățare pe tot parcursul vieții.

***, *Program de formare continuă a cadrelor didactice, CRED, Suport de curs, 2018;*

***, *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale, versiune de lucru, Institutul de Științe ale Educației*

ȘCOALA PĂRINȚILOR

Prof. înv. primar Catana Liliana
Școala Gimnazială „Tristan Tzara” Moinești, jud. Bacău

Societatea umană formată din cele mai vechi timpuri și până astăzi, din copii, tineri, adulți și bătrâni urmărește dezvoltarea relațională interpersonală în vederea dezvoltării vieții cotidiene, a fiecărei persoane având ca factor de bază școala și familia. Rolul conducător în procesul de educație îl are, fără îndoială, școala. În calitatea sa de cel mai apropiat colaborator al școlii, familia trebuie să o secondeze. Părinții iau cunoștință de cerințele școlii față de copii, în materie de educație prin diverse moduri. Întâlnirile cu părinții constituie un bun prilej pentru profesori și învățători de a învăța din experiența părinților - „**înveți învățând pe alții**” spunea Seneca, iar pentru părinți aceste întâlniri colective reprezintă un prilej de informare pedagogică avizată, de înțelegere a complexității fenomenului instructiv - educativ.

Ședințele organizate de către învățători și diriginți oferă modele, alternative și soluții confirmate de experiență și cunoaștere, ajutându-i să construiască personalitatea copilului, consiliindu-i în fața unor situații noi; învățătorii urmăresc canalizarea discuțiilor spre cele două dimensiuni ale educației: consiliere și orientare.

Sprijinindu-ne reciproc, dascăl și părinți, adoptând atitudini unitare vom reuși să creștem din copii de azi, oamenii de nădejde de mâine. Ei nu pot fi decât așa cum îi creștem noi. O modalitate reală și firească a colaborării cu școala este îndeplinită prin controlul copiilor de către părinți. Știm deja că în școală acest control se efectuează zilnic, la fiecare materie și constă în verificarea temelor scrise sau în evaluarea curentă ori sumativă. Există deci o preocupare constantă și sistematică pentru această problemă la fiecare profesor. Dar acasă? Unii părinți consideră că aceasta este o treabă a profesorilor, iar alții se scuză că nu o fac, deoarece nu au competența necesară pentru a realiza un control asupra efectuării temelor. Elevii controlați de părinți vor ajunge în scurt timp la autocontrol.

Părinții au datoria să își controleze copiii nu numai asupra modului în care își îndeplinesc obligațiile școlare, ci și asupra relațiilor pe care le au în afara școlii cu alți copii.

Ne cunoaștem copiii? În momentul în care facem aprecieri privitoare la proprii noștri copii apare fără voia noastră o mare tentă de subiectivism. În general, părinții „văd” proprii lor copii mai buni, mai frumoși, mai dotați decât în realitate. Încărcătura de subiectivism pozitiv este generată de dragostea lor față de copii. Lipsa de obiectivitate în cunoașterea și aprecierea lor determină o bună parte din greșelile pe care părinții le fac în orientarea școlară și profesională a acestora. Este bine ca părinții să își cunoască copiii, pornind de la faptele lor, de la rezultatele muncii de școlari, măsurate în calificative. În aceeași măsură activitățile desfășurate de copil în timpul liber, constituie un bun mijloc de a-l cunoaște. De obicei, interesul și pasiunea pentru activitate sunt indicatorii talentului, chiar dacă acesta nu și-a arătat încă roadele. Un hobby din copilărie poate deveni la maturitate o profesiune vocațională desfășurată cu succes, dacă acea pasiune este bazată pe talent și dacă este cultivată. Lucrările practice realizate în orele de AVAP pot dezvălui părinților calități valoroase, cum sunt aptitudinile tehnice și abilitățile practice.

Întâlnirile colective dezvăluie complexitatea fenomenului educațional, făcându-i pe părinți să conștientizeze rolul și răspunderile ce le revin ca educatori - de aici coerența sporită

a actului educativ familial scos de sub influența unor factori particulari și orientat către valori și atitudini cerute de societate.

Aceste întâlniri constituie un moment optim de conștientizare și mobilizare a părinților în direcția unui parteneriat real - permit schimburi de idei și opinii, făcând posibilă întrepătrunderea experienței parentale cu experiența educatorului școlar. Pentru învățători sedințele cu părinții constituie o reală sursă de ameliorare a stilului educativ, întrucât relațiile cu părinții pot determina o reconsiderare a atitudinii sale în raport cu un elev anume sau cu clasa de elevi.

În activitatea de educație, în special cea din familie, climatul educativ este rezultatul raporturilor dintre membrii familiei. Aceste raporturi și caracterul lor pot forma un climat pozitiv favorabil sau unul negativ, nefavorabil educației. Raporturile dintre părinți și copii sunt raporturi educative, cu repercusiuni asupra formării personalității copiilor, lucru de care ar trebui să fie conștienți toți părinții. Atitudinile, comportamentele noastre, vorbele noastre, ale părinților, influențează atitudinile, comportamentul și modul de a fi al copiilor noștri.

În ce privește tehnica de învățare în familie, trebuie să se pună accent pe folosirea judicioasă, a timpului copilului, adică odihnă, cursuri, lectură și studiu, joacă și activități de relaxare, dar și activități culturale împreună cu familia: excursii, vizite la muzee, grădini zoologice, obiective istorice și drumeții pentru cunoașterea împrejurimilor natale. Tehnica învățării în familie trebuie să se bazeze pe deprinderile de învățare, ca apoi părinții să urmărească dezvoltarea interesului copilului pentru învățare și folosirea timpului pentru a învăța prin activități în comun: părinți – copii, emisiuni TV urmărite împreună cu copiii, comentarea unor lecturi în vederea formării comportamentelor corecte ale copiilor în familie, în școală, în diferite împrejurări, cu prietenii și colegii.

Părintele trebuie să acționeze atent în folosirea metodelor adecvate în vederea dezvoltării copilului, a pasiunii în învățare cu conștiința dorinței de școlar, tinzând spre nivelul unei atitudini de interes, prin raportul dintre spațiul de viață familial și personalitatea copilului. Părinții trebuie să-i stimuleze, să-i aprecieze ori de câte ori e necesar, urmărindu-le zilnic programul de acasă unde permanent să fie un mediu ambient, care să-l determine să înțeleagă rostul său în viață.

Avem modele de oameni de cultură ai căror părinți au găsit metode și procedee care i-au determinat pe copiii lor să devină scriitori, oameni de știință, muzicieni etc. Poznașul Nică care a ajuns acasă gol de la gărlă, își amintește și scrie despre discuțiile în contradictoriu dintre Smaranda, mama sa și tatăl său, Ștefan Apetrei, care nu înțelegea rostul școlii. „Dacă toată lumea ar învăța carte, n-ar mai avea cine să ne tragă ciuboțele?”. „Și când învățăm eu la școală, mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire și Alexandria mai bine decât mine, și se bucura grozav când vedea că mă trag la carte”. „Ce-i pasă copilului când mama și tata se gândesc la neajunsurile vieții, la ce poate să le aducă ziua de mâine, sau că-i frământă alte gânduri pline de îngrijire. Copilul, încălecat pe bățul său, gândește că se află călare pe un cal dintre cei mai strașnici, pe care aleargă cu voie-bună, și-l bate cu biciul, și-l strunește cu tot dinadinsu, și răcnește la el din toată inima, de-ți ie auzul; și de cade jos, crede că l-a trântit calul, și pe băț își descarcă mania în toată puterea cuvântului... Așa eram eu la vârsta cea fericită și așa cred că au fost toți copiii, de când îi lumea și pământul, măcar să zică cine ce-a zice”.

Lucian Blaga a vorbit abia la vârsta de patru ani, după mărturisirile sale din cartea autobiografică „Hronicul și cântecul vârstelor”. Tot mama sa este cea care îl determină și îl motivează pe micuțul Lucian să înceapă să comunice, iar până astăzi opera sa este studiată în toată țara de elevii de liceu, iar chipul său stă mărturie pe bancnota de 200 de lei că a fost

un geniu. „Mama, care dealtfel nu vorbea decît prea puțin, ținea gata pentru toate împrejurările cîte-un cuvînt plastic și plin de sevă. Nu căuta aceste cuvinte, căci ele îi veneau de la sine, și apoi le lăsa să cadă fără teamă de a le stinge puterea și culoarea printr-o prea deasă întrebuițare”. Teama pe care mama copilului o simte, o determină să îl ducă la doctor. De acum urma să se afle adevărul, de aceea poetul afirma: „Nu mai era nimic de spus”. Mama copilului urma să afle adevărul: Lucian putea să vorbească, dar se temea să o facă. Până acum a preferat să se creadă că este mut, dar doctorul va spulbera orice teamă a mamei. Ajungând acasă femeia încearcă să-și convingă odrasla că vor cunoaște rușinea dacă nu va începe a vorbi, însă strădaniile acesteia au fost în zadar, căci cuvîntul nu voia să se aleagă numaidecât. Ca răsplată pentru protecția oferită de mamă, Lucian se vede nevoit să vorbească, dominat și acum de un aspru sentiment de frică. Copilăria lui Blaga este formată din mai multe părți care cuprind începuturile cuvîntului, descrierea casei părintești și un rol important - părinții. Cuvintele „mama” și „tata” sunt scrise cu literă majusculă sugerându-se astfel sentimentele de venerare, de respect, de admirație, mulțumindu-le pentru viața pe care i-au făcut-o drept dar. Descrierea tatălui se rezumă doar la aspirațiile sale: un pasionat al cărților, devotat bisericii și satului, uitînd de propria gospodărie pentru alte fumuri ale satului. Din pasiunea pentru cărți se desprinde totodată dorința de cunoaștere, preotul fiind un om cu carte. Mama este pentru poet ființa primară, aducătoare de viață și de speranță, mereu iubitoare, dar cu instincte materne foarte bine dezvoltate.

Ana Blaga este tipul femeii mature, întreprinzătoare, egoistă, însă egoistă doar din dragoste pentru familie, căci femeia nu se gîndește decît la familie și niciodată asupra ei însăși.

Asemănată cu o ființă măreață, fără de păcat, puternică precum o stîncă în marea învolburată și în același timp o fire blîndă, o zână coborâtă din tărîmul basmelor pentru a-i fi alături, este imaginea mamei iubitoare, ocrotitoare. „Mama mai făcu o ultimă încercare să mă ademenească în sfera sunetului. Hotărâse să mă ia cu binișorul, ca pe un copil mare, și-mi vorbi. Se căznea să mă înduplece, să-mi stîrnească mîndria. *Dragul mamei, tu ești copil mare de acu! Va trebui să vorbești... Asta nu se poate... Așa nu mai merge... Ne faci de rușine... Azi-mîine, copiii din sat au să spună că ești mut...* M-am uitat la Mama cu aceiași ochi, mereu limpezi, vii, înțelegători. O ascultam, dar nici după această caznă cuvîntul meu nu voi să se aleagă numaidecît. A doua zi, după cine știe ce noapte de zbucium, pe care am uitat-o acolo în viața fără de grai, m-am dus lîngă ea. Și prinsei a vorbi vorbe legate. Țineam mîna, rușinat, peste ochi, și vorbeam. De sub strașina degetelor și a palmei, cu care mă apăram încă de lumea cuvîntului, graiul ieșea din gura mea, întreg, lămurit, picurat ca argintul strecurat.”

Așadar, școala părinților este sfîntă în ceea ce privește formarea și dezvoltarea copiilor ca oameni adevărați, ca la rîndul lor să poată lăsa în urmă generații educate model.

ACTIVITĂȚILE OUTDOOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

*Prof. inv. preșcolar Chirică Raluca-Iuliana
Școala Gimnazială Asău, jud. Bacău*

Educația outdoor este o formă de educație ce se desfășoară în aer liber, care, în accepțiunea sistemelor de educație din alte țări europene și nu numai, are la bază învățarea prin contactul direct cu elementele naturii și a mediului înconjurător apropiat. Sub umbrela educației outdoor se regăsesc mai multe domenii, cum ar fi: educația pentru natură și om, educația ecologică, educația științelor exacte (matematică, fizică, chimie) etc., și diferite activități, de tipul celor de dezvoltare personală, formarea abilităților de viață, abilităților practice, de relaxare, plimbări, drumeții și aventură etc. Scăpând de rutina zilnică a activităților desfășurate în sala de grupă, activitățile desfășurate în natură capătă un caracter atractiv și mai aplicat. Învățarea outdoor nu înseamnă doar un nou loc al învățării, ea presupune o schimbare de abordare, de viziune asupra desfășurării activităților, o nouă filozofie de acțiune, o nouă perspectivă asupra învățării, o permisivitate ridicată pentru achiziția experiențială și prin punerea în situație. Educația în aer liber este o formă organizată de învățământ care, prin specificul mediului în care se desfășoară, pregătește copiii pentru viitoarea lor viață în mediul natural, pentru o viață liberă, îi ajută să dezvolte relații mai strânse cu mediul înconjurător, îi învață diferite modalități de învingere a greutăților.

Activitățile în aer liber oferă mult mai mult decât beneficii fizice. Dezvoltarea cognitivă și social-emoțională sunt și ele incluse. Afară, copiii își pun imaginația în mișcare, și mai mult decât atât inventează jocuri. Făcând acest lucru, copiii se exprimă cu o ușurință mult mai mare și învață despre lumea din jurul lor pe care o percep prin maniere proprii și unice. Se simt în siguranță și în control, ceea ce promovează și întărește autonomia, îi ajută să ia decizii. Prin practicarea de sporturi ce implică mânguirea mingii, aruncarea sau prinderea, ei devin mai organizați. De asemenea capătă deprinderi de mânguire a obiectelor: învață să împingă un leagăn, să tragă un vagon, să ridice și să care obiecte. Educația în aer liber este o formă de învățământ care, prin specificul mediului în care se desfășoară, pregătește copiii pentru viitoarea lor viață în mediul natural, pentru o viață liberă, îi ajută să dezvolte relații mai strânse cu mediul, îi învață diferite modalități de învingere a greutăților.

Educația outdoor reprezintă o puternică sursă de experiențe de învățare, diverse, interesante, atractive și stimulative pentru copiii de orice vârstă. Un mediu relaxant, liber, fără constrângerile pe care le impun „cei 4 pereți ai unei săli de clasă” poate oferi copiilor nenumărate provocări, astfel că procesul educațional capătă puternice valențe practice-aplicative și un caracter formativ, de natură să schimbe comportamente antisociale, să creeze o relație puternică între oameni bazată pe sprijin reciproc.

Educația outdoor oferă nenumărate beneficii fizice, emoționale, mentale ce asigură atât copiilor cât și cadrelor didactice un confort psiho-emoțional necesar parcurgerii cu succes a tuturor momentelor zilei, oferind relaxare și liniște.

Obiectivele generale ale educației outdoor sunt:

- Dezvoltarea abilităților socio-personale: îmbunătățirea spiritului de echipă, a relațiilor sociale, dezvoltarea competențelor de conducere etc.;
- Dezvoltarea abilităților de management: organizare, coordonare, evaluare, atât a celor care o aplică, cât și a participanților copii.

Un aspect important al educației outdoor este acela că aceasta răspunde atât nevoilor de bază ale individului, cât și celor care îl particularizează în grupul din care face parte:

Nevoia de a fi respectat – derularea de diferite activități în aer liber încurajează copilul să se simtă în largul său, astfel el va fi mult mai deschis, va comunica, își va exprima propriile opinii, se va simți băgat în seamă și va simți ca deciziile sale contează pentru ceilalți; elevii pot fi consultați cu privire la diferite jocuri sau activități.

Nevoia de a fi responsabil – activitățile outdoor permit copilului oportunitatea de a primi diferite sarcini, responsabilități pentru atingerea scopului propus (spre exemplu, dacă se optează pentru o activitate de ecologizare, un copil poate primi sarcina de a curăța pomii, un altul sarcina de a uda florile, important este însă, ca prin comunicarea cu copilul, profesorul să-i transmită acestuia sentimentul că prin ceea ce întreprinde el, mediul va fi mai curat, astfel el va conștientiza că are o responsabilitate față de protejarea mediului).

Nevoia de a fi activ – implicarea în diferite activități sportive, jocuri, plimbări tematice, aduce numeroase beneficii dezvoltării fizice, psihice ale copilului. Jocul, fiind activitatea fundamentală a copilului, este important ca toți copiii să fie stimulați în mod constant să se joace, să alerge, să participe la diferite activități în mod activ.

Nevoia de a se simți în siguranță - interiorul sălii de grupă, al grădiniței este mult mai sigur pentru copii, în timp ce mediul exterior implică diferite riscuri și situații neprevăzute care pot avea efect negativ. Educatoarea va identifica posibilele riscuri ce pot să apară și va concepe un plan de management al riscului, întrucât este un aspect deosebit de important care i-a făcut pe unii specialiști în domeniu să nege utilitatea utilizării educației outdoor.

Ca și formă de educație nonformală, educația outdoor poate fi integrată cu succes în educația formală cu scopul maximizării efectelor procesului de învățare, tendința actuală fiind aceea de amplificare a celor două forme, mai ales pentru faptul că încorporate, ele conduc la un sistem educativ mult mai valoros din punct de vedere al calității, producând avantaje pe termen lung, prin acoperirea unei game largi de discipline.

Învățământul preșcolar poate fi considerat precursor al educației outdoor, având în vedere că activități formale, informale și nonformale se desfășoară și în afara grădiniței dintotdeauna. Excursiile, plimbările în aer liber, vizitele la muzee au fost mereu prilej de transmitere către copii de informații, priceperi și deprinderi, niciodată nefiind organizate doar de dragul de a fi organizate. Activitățile outdoor nu sunt activități lipsite de un efect formativ, ci reprezintă o realitate educațională mai puțin formalizată, conceptul de educație nonformală fiind asociat conceptului de „învățare pe tot parcursul vieții” (lifelong learning).

Evaluarea în cadrul educației nonformale este realizată de cel care învață, iar abordarea multi-disciplinară a procesului de învățare, ajută copiii să înțeleagă și să aprecieze mediul și legătura lor cu acesta, pregătindu-i pentru un viitor durabil, prin analiza și contactul direct cu realitățile interdependenței om-natură.

Bibliografie

***, *Programa activităților instructiv-educative în învățământul preșcolar*, Ediție revizuită, Editura DPH, București, 2009;

***, *Scrisoare metodică pentru anul școlar 2013/2014*;

***, *Life Long Learning Program, Manual de educație outdoor*, Primăria Cătunele, 2012

Anghel Diana, *Educația outdoor: o necesitate sau o provocare pentru actualul sistem de învățământ?*, Tribuna învățământului, Cluj –Napoca, 2014;

***, *Manualul de educație outdoor*, 2013, Comenius regio partnership eco-edu beyond rhetoric project, traducere

Ionescu, M., Radu, I. (coord), *Didactica Modernă*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2001

ÎNVĂȚĂMÂNTUL SIMULTAN ÎNTRE NECESITATE ȘI EFICIENȚĂ

*Prof. învă. primar Ciotloș Simona Elena
Școala Gimnazială Palanca, jud. Bacău*

Învățământul cu predare simultană este specific zonelor în care numărul de elevi este foarte mic. Din această cauză, elevii învață în câte două clase simultane (I – III și II – IV) sau chiar toți elevii claselor I – IV într-o singură clasă. Chiar dacă pare un lucru simplu, în realitate predarea la clasele simultane prezintă multe dificultăți, care pot contribui la obținerea unor performanțe slabe, la eșecul școlar al elevilor în cazul în care aceste dificultăți nu vor fi depășite.

Capacitatea și pricepera învățătorului de a îmbina cu măiestrie activitatea independentă cu cea directă constituie elementul hotărâtor în obținerea performanțelor la astfel de clase. Prin activitate independentă înțelegem mijlocul instructiv – educativ, care constă în activitatea de îmbogățire a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, fără a apela la ajutorul altor persoane și ducând, sub îndrumarea învățătorului, la formarea spiritului de independență.

Deprinderile de muncă independentă se formează în clasă la lecții, în activitățile de laborator, în ateliere, cercuri de elevi, potrivit îndrumărilor date de învățător, consolidându-se prin efectuarea în mod independent a acțiunilor ce vrem să le transformăm în deprinderi.

Atractivitatea conținutului exercițiilor de activitate independentă, capabile să capteze atenția elevilor, să le stimuleze creativitatea reușind astfel să-i determine să rezolve sarcinile primite fără să li se abată atenția la celelalte activități din clasă, constituie tocmai secretul succesului activității la clasele cu predare simultană.

Lecțiile desfășurate în condițiile predării simultane trebuie să țină seama de anumite cerințe:

- Elevii clasei mai mici, pe lângă că au o capacitate de concentrare a atenției mai redusă, nici nu stăpânesc suficient tehnicile de învățare și de raționalizare a timpului. Deci, lecția va începe prin activitatea directă la clasa mai mică. În timp ce aceștia lucrează independent, atenția învățătorului va fi îndreptată și asupra lor, paralel cu activitatea desfășurată cu a doua clasă.

- Conținutul activității independente trebuie să aibă un scop clar precizat și astfel ales încât să ocupe tot timpul afectat acestei activități. Aici se va folosi din plin tratarea diferențiată și individualizată. Elevii vor fi astfel grupați în bănci pentru o bună supraveghere și îndrumare, fără să se influențeze reciproc.

- În proiectarea lecțiilor la clase simultane trebuie să se țină seama de faptul că acestea trebuie să cuprindă toate etapele tipului de lecție respectiv. De multe ori, din cauza lipsei de timp se sare peste anumite momente, cum ar fi verificarea cunoștințelor sau verificarea temei pentru acasă, alteleori se respectă acestea dar se omite fixarea. În acest caz nu se vor obține rezultatele dorite. Fiecare lecție trebuie bine gândită și organizată.

- Nepregătirea din timp a lecțiilor va pune cadrul didactic în postura de a nu putea antrena elevii într-o activitate independentă eficientă și deci a-i pune pe elevi să rezolve orice fel de sarcină doar pentru a putea păstra liniștea și a putea desfășura activitatea directă cu cealaltă clasă (exemplu: transcriere, copiere). Copierea temelor din manuale sunt activități independente care se deosebesc între ele doar prin schimbarea textului pe care îl vor scrie, oferind elevilor o capacitate mică de muncă independentă, conduce la monotonie, fapt ce constituie o piedică serioasă în formarea deprinderilor și priceperilor.

• Oferind de fiecare dată ceva nou, atractiv, care să solicite procedee noi de rezolvare și de exersare a cunoștințelor, vor stimula elevii să participe activ și conștient la rezolvarea sarcinilor, asigurând astfel formarea și dezvoltarea deprinderilor și priceperilor de muncă independentă, deprinderi ce vor sta la baza învățării și implicit vor contribui la scăderea numărului de elevi neatenți la ore sau care pur și simplu își irosesc timpul.

• În timpul activității independente trebuie să depunem eforturi deosebite pentru ca elevii să rămână concentrați cât mai mult asupra celor ce au de lucrat. În acest scop, dacă ne permite sala de clasă și mobilierul, putem să încercăm diferite scheme de aranjare a băncilor, astfel încât desfășurarea activității directe să deranjeze cât mai puțin pe elevii care lucrează independent. O altă modalitate o constituie și educarea elevilor de a respecta reciproc și atunci când învață, vorbind cu ton scăzut, calm, lucrând în liniște.

• Unul dintre cei mai mari „dușmani” ai activității simultane este timpul. De aceea învățătorul trebuie să fie cel mai vigilent și exigent paznic al acestuia. Fiecare minut trebuie folosit cu maximă eficiență, mai ales în folosul elevului. Activitatea diferențiată și individualizată urmărește tocmai valorificarea la maxim a timpului elevilor dar și eliminarea deficiențelor, a decalajului de cunoștințe dintre elevi, în scopul apropierii nivelului de cunoștințe, a prevenirii și eliminării eșecului școlar.

• Un alt neajuns al predării simultane, este acela că elevii, sunt avantajați sub raportul formării deprinderilor de activitate independentă, deoarece solicitările fiind progresiv mărite determină un grad mai mare de concentrare a atenției și voinței, în detrimentul exprimării orale. Învățătorul trebuie să fructifice toate ocaziile pentru a suplini acest lucru.

• Activitatea în condiții simultane nu constituie un impediment pentru folosirea metodelor și procedeele activ-participative sau a metodelor interactive de grup. Din contră, acestea trebuie utilizate ca și în cazul celorlalte clase, adaptându-le la specificul activității simultane. Mai ales activitățile în grup vor rupe monotonia activităților independente și vor contribui la rezolvarea problemelor de relaționare, de comunicare, de responsabilizare, de învățare reciprocă, etc. Astfel copilul e participant activ pentru că el întâlnește probleme, situații complexe pentru mintea lui de copil, dar lucrând în grup și reușind să rezolve sarcinile va simți satisfacție, va fi stimulat să participe activ și pe viitor, se va simți responsabil și mulțumit în finalul lecției.

Voi prezenta în continuare aplicarea unor metode interactive de grup în predarea figurilor geometrice. Pot participa elevii de la ambele clase (I–III), diferențiind și adaptând sarcinile pentru fiecare clasă în parte.

1. Tehnica Lotus – este o modalitate interactivă de lucru în grup care oferă posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte opt.

Obiective: stimularea inteligențelor multiple și a potențialului creativ în activități individuale și de grup pe teme din domenii diferite.

Etape:

1. Construirea schemei tehnicii de lucru
2. Plasarea temei principale în mijlocul schemei grafice.
3. Grupul se gândește la conținuturile/ ideile/ cunoștințele legate de tema principală.

Acestea se trec în spațiile desenate (cadrane), de la 1 la 8 înconjurând astfel tema principală 8 în sensul acelor de ceasornic).

4. Abordarea celor 8 teme principale
5. Stabilirea de noi legături/ relații/ conexiuni pentru cele 8 teme.
6. Prezentarea rezultatelor muncii în grup.

- Beneficii:
- Stimulează potențialul creativ.
  - Dezvoltă capacități și abilități:
    - cognitive;
    - de relaționare;
    - de lider de grup;
    - de autoevaluare și autoapreciere.

Aplicație: Formele geometrice

Obiectivul: Exersarea capacităților de a recunoaște, denumi și utiliza figurile geometrice după criterii diferite

1. Construirea schemei de lucru
2. Plasarea temei principale în mijlocul schemei
3. Stabilirea echipelor . Se gândesc la ideile legate de tema principală și se trec în spațiile desenate, înconjurând tema principală
4. Grupează, regroupează, construiesc, alternează elementele, discută cu colegii de grup, iau decizii, execută, colaborează. Se observă modul de lucru, cooperarea între membri, se notează ideile care apar pe parcurs, se stimulează și încurajează elevii.
5. Prezentarea rezultatelor muncii în grup. Elevii clasei a III-a vor urmări cu atenție prezentările colegilor lor mai mici pentru a descoperi eventualele greșeli.
6. Evaluarea vizează: – implicarea elevilor în realizarea obiectivelor activității
  - colaborarea în interiorul grupului
  - capacitatea de a aștepta momentul prezentării rezultatelor
  - participarea creatoare a copiilor la activitate.

Tema pentru acasă: „Desenați din figuri geometrice diferite construcții” (ca cele realizate în clasă: copaci, castele, blocuri, pădure de brazi etc.)

Învățarea în cerc

Temă: Formele geometrice

Stația 1 - Material: Trusa Logi, forme geometrice decupate din șmirghel sau alt material poros

Obiectiv: recunoașterea formelor geometrice prin exersarea simțului tactil

Stația 2 - Desenarea formelor geometrice indicate după șablon

Stația 3 - Puzzle

Având ca material forme geometrice de culori și mărimi diferite tăiate în două sau trei părți, trebuie să reconstituie diferite forme geometrice

Stația 4 Construirea formelor geometrice din bețișoare

Stațiile sunt așezate într-o anumită ordine, fiind depărtate una de alta. Elevii împărțiți în grupe își vor alege câte o stație. Mutarea de la o stație la alta se face în funcție de opțiunea copiilor. În dreptul fiecărei stații se fixează un grafic ilustrat în care copii își scriu numele echipei și bifează sarcina îndeplinită.

Învățarea în circuit are trei faze:

Începutul: se împart copiii pe grupe; fiecare grup își alege o stație.

Continuarea: după realizarea sarcinii, grupele își completează tabelul și aleg altă stație; se explică sarcinile stației pentru care au optat; copiii realizează sarcina apoi continuă la celelalte stații.

Faza superioară: realizarea unui proiect (caracter integrat) pe o durată mai mare. Evaluarea se realizează în cerc, fiecare grup prezentându-și produsele în cadrul stațiilor la care au lucrat.

Sinteza finală urmărește ca toate grupele să aprecieze implicarea individuală sau colectivă la soluționarea unei sarcini, uneori vaste, din care au dobândit noi cunoștințe, și-au însușit noi tehnici de lucru și cooperare, și-au perfecționat ritmul de învățare.

Ca și în cazul metodei anterioare, elevii clasei a III-a pot desfășura jocul cu aceeași temă dar cu sarcini mai complexe, sau cu o temă diferită, vizând o altă disciplină.

Utilizarea metodelor interactive de grup solicită din partea cadrului didactic mai mult timp, diversitate de idei, angajare în acțiune, responsabilitate didactică, descoperirea de noi valori, capacitatea creatoare de a le aplica. Metodele implică mult tact pedagogic, cadrul didactic trebuind să se adapteze în funcție de fiecare copil, găsind pentru fiecare aprecierea de care acesta are nevoie. Metodele interactive de grup se pot combina între ele sau cu cele tradiționale.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN EDUCAȚIA COPILOR

*Prof. înv. primar Cîrstea Georgeta,
Școala Gimnazială „Eliza Opran” Ișalnița, jud. Dolj*

Activitățile extrașcolare reprezintă un element prioritar în politicile educaționale întrucât au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității elevilor, asupra performanțelor școlare și a integrării sociale.

Activitățile extracurriculare sunt activități complementare activităților de învățare realizate în clasă, urmăresc lărgirea și adâncirea informației, cultivă interesul pentru diferite ramuri ale științei, atrag individul la viața socială, la folosirea timpului liber într-un mod plăcut și util, contribuind la formarea personalității.

Activitățile extrașcolare vizează, de regulă, acele activități cu rol complementar orelor clasice de predare-învățare. Aria de desfășurare a acestora e greu de delimitat. Pot fi excursii, drumeții, vizite la muzee, la diverse instituții publice, la alte unități de învățământ, vizionarea de spectacole de teatru, operă, muzică clasică, activități artistice, cluburi tematice, activități sportive, legate de protecția mediului etc. Iată câteva caracteristici de bază ale activităților extrașcolare: înglobează activitățile organizate de școală în afara mediului școlar sau/și de către alte instituții extrașcolare specializate (cluburi sportive, cluburi și palate ale copiilor, școli de artă/ muzică pentru copii etc.).

Prin aceste activități li se oferă elevilor un alt mod de însușire a unor trăiri, valențe pozitive ale vieții. Cât sunt mici, toți copiii trebuie să își însușească valori morale, să trăiască momente înălțătoare, să conștientizeze rolul religiei în formarea lui ca individ și să participe la toate evenimentele importante alături de familia unită.

Aplicarea cunoștințelor în cadrul activităților extrașcolare are valoarea unui exercițiu de dezvoltare a aptitudinilor elevilor. Important în derularea acestor activități este faptul că elevii pot fi antrenați atât în inițiere și organizare, cât și în modul de desfășurare a acestora.

Activitățile extrașcolare au un caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

Bibliografie

Țîru C. Maria, *Pedagogia activităților extracurriculare. Suport de curs*, Cluj-Napoca 2007
Lazăr V., Cărășel A., *Psihopedagogia activităților extracurriculare*, Editura Arves, Craiova, 2007

GRĂDINA GEOMETRIEI

*Prof. înv. primar Ciupală Angela
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Grădina geometriei a pornit de la o idee și s-a materializat într-un proiect educațional, în care au fost implicați elevii clasei a III-a A. Scopul acestui proiect este educarea elevilor cu privire la numere și forme geometrice într-un mediu natural, în mod direct și interactiv; sensibilizarea copilului față de mediul natural, sensibilizare ce are în vedere cultivarea respectului față de mediu, a folosirii raționale a resurselor, a responsabilizării în legătură cu protecția și ocrotirea acestuia, a estetizării mediului, a sporirii resurselor și nu în ultimul rând a optimizării relației dintre copil și natură.

Pentru ca pașii noștri să mai poată atinge covorul fraged al ierbii, pentru ca florile să mai smălțuiască pajiștile cu mătăsurile lor multicolore, pentru ca brazii, asemenea unor făclii, să ardă cu flacără verde, pentru ca pruncii noștri să știe gustul apelor pure de izvor și să admire, în voie, păsările înălțându-se grandioase spre cerul senin, avem datoria sfântă să ocrotim acest pământ, casa noastră, a tuturor!

Educația, pe lângă faptul că este un drept al omului, este o premisă pentru obținerea dezvoltării durabile și un instrument esențial pentru o bună administrare, pentru adoptarea unor decizii în cunoștință de cauză și promovarea democrației. O instituție de învățământ, în întregul ei, inclusiv elevii, profesorii, directorii și părinții, ar trebui să urmeze principiile de dezvoltare durabilă. Educația pentru dezvoltarea durabilă se vrea a fi o dezvoltare umană, realizabilă prin voința oamenilor și având ca finalitate binele individual și colectiv al acestora. Ea devine fezabilă doar în condițiile în care între generații și în interiorul aceleași generații se manifestă un spirit asociativ, de toleranță, solidaritate și grijă reciprocă; unul în virtutea căruia binele și bunăstarea unuia nu trebuie, în nici un fel, să afecteze fericirea altuia.

Educația durabilă are în vedere cinci obiective:

- *conștientizare*: sprijin acordat copiilor pentru a ajunge la un nivel de conștiință și atenție față de mediul înconjurător și problemele sale, pentru a dezvolta capacitatea de a observa și alege stimuli, de a prelucra, perfecționa și extinde aceste percepții, de a folosi această nouă calitate într-o varietate de cazuri;

- *cunoștințe*: sprijin acordat copiilor pentru a ajunge la o înțelegere a modului cum funcționează mediul înconjurător, cum apar problemele legate de mediu și cum pot fi ele rezolvate;

- *atitudine*: sprijin acordat copiilor pentru a-și însuși un set de valori: grijă față de mediu, motivație și dorință de a participa la acțiuni menite să îmbunătățească condițiile de mediu;

- *abilități*: sprijin în vederea însușirii unor abilități necesare pentru identificarea și investigarea problemelor de mediu și pentru participarea la rezolvarea acestor probleme;

- *participare*: sprijin în vederea însușirii de experiențe pentru a folosi cunoștințele și abilitățile căpătate în luarea unor decizii bine gândite, pozitive, pentru rezolvarea problemelor de mediu.

Proiectul se adresează elevilor clasei a III-a A, profesorilor, părinților, elevilor din Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău și comunității locale.

Obiectivele specifice:

O1: copiii să dobândească un sistem coerent de cunoștințe elementare despre mediul înconjurător care să le permită adoptarea unei atitudini corespunzătoare față de natură precum și o comunicare adecvată cu acesta în plan afectiv, acțional, comportamental;

O2: să perceapă omul (implicit pe sine) ca element în acest spațiu, să conștientizeze rolul pe care îl are acțiunea omului asupra mediului înconjurător, identificând activități umane negative care conduc la degradarea mediului;

O3: să amenajeze grădina școlii prin însămânțarea plantelor anuale și perene în forme geometrice, conștientizând, totodată, necesitatea, importanța și aplicarea instrucțiunilor teoretice și practice.

Activități propuse:

Grădina geometriei

Obiective:

- educarea elevilor cu privire la numere și forme geometrice într-un mediu natural, în mod direct și interactiv;

- utilizarea exemplurilor practice de logică și raționament, pentru a ilustra modul în care matematica este folosită pentru a rezolva probleme din viața reală;

- folosirea, ca mediu educațional pentru orele de științe, a Grădinii geometriei.

Elevii clasei a III-a A Step by Step, împreună cu părinții își propun să amenajeze grădina școlii, plantând anemone, Yucca, levănțică, dalii, lalele, petunii și begonii în forme geometrice.

ADUNAREA pentru reciclare!

Obiective:

- conștientizarea de către copii a importanței reciclării corecte a deșeurilor, în special a dozelor de aluminiu și a bateriilor portabile uzate;

- implicarea în colectarea efectivă a acestora;

- folosirea tichetelor permise pentru achiziționarea unor truse de geometrie.

Elevii clasei a III-a A Step by Step, împreună cu părinții, își propun să colecteze doze de aluminiu, baterii și acumulatori portabili. Se vor cântări separat, utilizând instrumente de măsură diferite, dozele și bateriile uzate. Vor face transformări utilizând unitățile de măsură învățate. Vor alcătui probleme utilizând ca date kilogramele de baterii strânse, kilogramele de doze și de acumulatori.

Educația pentru dezvoltare durabilă contribuie la dezvoltarea competențelor cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți în ceea ce privește următoarele domenii:

- ✓ competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii;
- ✓ spirit de inițiativă și antreprenoriat;
- ✓ sensibilizare și exprimare culturală;
- ✓ competență digitală;
- ✓ competențe sociale și civice.

Bibliografie

Lupu, C., *Didactica predării activităților matematice*, Bacău, Editura Alma Mater, 2012
Burke, K., *Predarea orientată după necesitățile copilului*, Iași, Editura Cermi, 1999
Nedelcu, G., Nedelcu, M., *Educația ecologică și voluntariatul în protecția mediului*, Oradea, Editura Treira, 2003

ROLUL LIMBAJULUI NONVERBAL ÎN COMUNICARE

*Prof. înv. primar Coman Irina Ancuța
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

A fi comunicativ e confundat adesea cu legarea de relații, cu sociabilitatea, cu deschiderea către ceilalți. Acestea nu sunt echivalente, dar se întrepătrund și se completează. Comunicarea reprezintă cheia relațiilor interumane.

Albert Mehrabian, în urma studiilor realizate în 1967 a concluzionat că din totalul mesajelor transmise în procesul de comunicare, aproximativ, 7% sunt verbale (doar cuvinte), 38% sunt vocale (incluzându-se aici tonalitatea vocii, inflexiunea dar și alte sunete guturale), iar 55% sunt mesaje non-verbale. Studiile sale au fost completate de profesorul Ray Birdwhistell care a făcut estimări similare în privința cantității informațiilor non-verbale transmise în timpul comunicării între oameni. După aprecierile sale, de-a lungul unei zile, o persoană obișnuită vorbește efectiv timp de zece sau de unsprezece minute, iar o propoziție afirmă acesta durează în jur de două secunde și jumătate.

Allan Pease în lucrarea *Limbajul trupului* atrage atenția asupra unui fapt observat de toată lumea dar controlat de foarte puțini: „Dar, uimitor, omul este rareori conștient de faptul că mișcările și gesturile sale pot transmite o anumită poveste, în timp ce vocea sa poate spune cu totul altceva.” (Pease, A., 1995, p. 13)

Comunicarea nonverbală este foarte importantă în plan social. De obicei afirmațiile noastre sunt influențate de numeroși factori ce pot determina o sincronizare mai mică sau mai mare între ceea ce spunem și ceea ce transmitem: teama de a nu jigni sau supăra duce adesea la rețineri, dorința de a fi plăcuți, de a duce la bun sfârșit o sarcină. Comunicarea nonverbală de cele mai multe ori completează, întărește mesajele verbale sau le nuanțează. De multe ori interlocutorul dă crezare în primul rând acestui tip de comunicare și abia apoi cuvintelor rostite.

Un comunicator bun stăpânește bine ambele tipuri de comunicare, atât pe cea verbală cât și pe cea nonverbală. În activitatea didactică limbajul nonverbal permite cadrului didactic să asculte povestea din spatele cuvintelor, îl poate sprijini să deslușească personalitatea, credințele și atitudinea interlocutorului. Adesea copiii nu au curajul de a spune ceea ce nu înțeleg, ce îi supără, dar urmărindu-i cu atenție poți completa povestea.

Controlându-și cu atenție limbajul nonverbal, armonizându-l cu cel verbal, poate câștiga încrederea celui din fața sa, fie el copil, părinte, cadru didactic, se poate face mai bine înțeles.

Contactul vizual, distanța la care ne poziționăm față de interlocutor, expresia feței, zâmbetele arată că participăm activ la conversație, că ne place sau ne displace ceea ce spunem, sau auzim/receptăm.

Jocurile de rol, de mimă și pantomimă pot oferi elevilor satisfacții multiple iar cadrului didactic îi permit să creeze o relație reușită cu elevii săi. Pot destinde atmosfera, pot oferi informații suplimentare, pot ajuta la creșterea socializării, chiar dacă nu se pune accentul pe cuvinte. Adesea copiii nu caută pe cineva să le ofere soluții miraculoase, ci pe cineva care să îi înțeleagă, să îi asculte. Astăzi, la un clic distanță, elevul poate accesa informații, dar dezvoltarea comportamentelor și atitudinilor implică mai mult decât oferirea de informații.

Ascultarea e o componentă esențială a procesului de comunicare. În timpul acesteia e foarte vizibil limbajul nonverbal. Dezinteresul, plictiseala sunt foarte vizibile de multe ori în timpul ascultării. Nu toate subiectele ne pot stârni interesul, dar ține de fiecare în parte să ofere interlocutorului respectul cuvenit, atenția de care are nevoie. În cazul elevilor de primar interesul se dezvoltă și se menține cu efort constant. Cu diplomatie, se pot evita discuțiile inutile și se pot structura informațiile cu adevărat importante. Folosită cu abilitate, tăcerea poate fi o strategie de încurajare la dialog. Unii oameni au nevoie de aceste momente de liniște, pentru a își alege cuvintele, pentru a se convinge că vor fi ascultați, pentru a prinde curaj.

Avem două urechi și o singură gură, tocmai pentru a asculta mai mult. Abilitatea de a asculta eficient, pentru a înțelege clar mesajul emis, este cheia construirii relațiilor și duce la succesul procesului de consiliere.

Bibliografie

Corniță, G. (2006), *Comunicare și semnificare. Studiul mimicii. Perspective interdisciplinare*, Baia Mare: Editura Universității de Nord;

Pease, A. (1995), *Limbajul trupului*, București, Editura Polimark

Pavalache-Ilie, M. coord. (2015), *Mozaicul comunicării*, Cluj Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană

FIȘĂ DE LUCRU - NOȚIUNI DE FONETICĂ ȘI DE VOCABULAR

Prof. Corbuleț Ioana-Andra

Școala Gimnazială „Ion Rotaru” Valea lui Ion, jud. Bacău

Se dă textul:

„Părăsiseră câmpiile roditoare și ajunseră deasupra unui platou plin de blocuri uriașe de piatră, o rocă asemănătoare granitului. Păreau bine șlefuite, cu linii armonioase, dar nu erau statui. Nu semănau cu nimic din ce văzuse Meg vreodată și fata se întrebă dacă fuseseră modelate de vânt și ploaie, dacă se formaseră odată cu planeta pe care se aflau sau dacă fuseseră făurite de făpturi ca aceasta pe spatele căreia zburau.

Traversară și platoul de granit și zburară apoi deasupra unei grădini mai frumoase decât cele mai minunate vise, plină de alte creaturi ca doamna Ce. Unele stăteau tolănite între flori, altele înotau într-un râu lat și limpede precum cristalul, ce străbătea grădina, iar altele se unduiau în zbor pe deasupra copacilor, prinse în ceva ce Meg își zise că trebuia să fie un dans. Compuneau muzică, acorduri ce se nășteau nu doar din găturile făpturilor, ci și din mișcările impunătoarelor aripi.

– Ce cântă? întrebă Meg entuziasmată.

Doamna Ce clătină frumosul ei cap și spuse:

– Nu se poate exprima în cuvintele voastre. Nu pot să-ți traduc. Charles, tu înțelegi ce zic?

Charles Wallace stătea nemișcat pe spatele lat al doamnei Ce și asculta foarte atent, cu aceeași privire pe care o avea când le citea gândurile lui Meg sau ale mamei lor:

– Puțin, foarte puțin. Dar cred ca, în timp, o să-nțeleg mai mult.”

(Madeleine L'Engle, *O buclă în timp*)

Rezolvă următoarele exerciții :

1. Desparte în silabe cuvintele: *câmpiile, statui, deasupra, acorduri, entuziasmată* .
2. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: *aceasta, erau, copacilor, ceva, înțelegi*.
3. Precizează grupurile de sunete din cuvintele: *roditoare, statui, nășteau, erau, făurite, platoul, unduiau* și găsește în text câte un alt cuvânt pentru fiecare grup de sunete învățat.
4. Precizează cum s-au format cuvintele: *roditoare, șlefuite, vreodată, odată, alte, precum, voastre, nemișcat, atent, privire*.
5. Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele *frumoase* și *bine* și alcătuiește câte un enunț în care acestea să fie altă parte de vorbire.
6. Formează familiile lexicale ale cuvintelor *piatră* și *gând*.
7. Găsește sinonimele cuvintelor: *modelate, făurite, străbătea, se unduiau, nemișcat*.
8. Alcătuiește enunțuri cu omonimele cuvintelor: *mai, dar, care, lui*.
9. Construiește 4 enunțuri pentru a demonstra polisemia cuvântului *spate*.

ALTERNATIVE PEDAGOGICE DE INSTRUIRE A ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR PRIN PROIECTE EDUCATIONALE

*Prof. inv. primar Creangă Liliana
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

O vizită la Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” din Bacău poate ține locul a o sută de povești și explicații.

Cum acasă nu suntem siguri că elevii urmăresc împreună cu familia emisiunile cu conținut istoric, științific, cel mai potrivit este să facem noi acest lucru.

Acțiunea este și mai valoroasă cu cât fiind realizată cu întregul colectiv de elevi, ea va putea fi evaluată la nivelul orelor de istorie, de limba și literatura română sau la educație civică sau arte vizuale și abilități practice.

Activitățile extrașcolare, în general, au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

De aceea, consider că este bine să organizăm activități extracurriculare de calitate, care să-i implice activ pe copii, să-i provoace la căutări, cugetări, alegeri, acțiuni. Este important ca aceste activități să acopere cât mai multe domenii, cât mai variate și să răspundă intereselor copiilor, să ducă la dezvoltarea personalității lor, sub toate aspectele.

Școlarul mic se află în etapa gândirii concret-intuitive, de aceea este foarte important ca el să vină în contact în mod direct cu materialul didactic, să vadă, să audă, să pipăie. Într-un cuvânt, la această vârstă simțurile încă îl ajută în formarea reprezentărilor.

Pe lângă cunoștințele strict istorice dobândite de elevi în timpul acestei vizite la Muzeul de Istorie, elevii vor avea ocazia să-și educe conduita comportării într-un spațiu public.

Realizarea activităților planificate într-un proiect educațional, impune stabilirea și respectarea unor etape importante, cum ar fi:

- contactarea Directorului Complexul Muzeal „Julian Antonescu” din Bacău și stabilirea programului zilei.
- informarea în legătură cu programul de lucru și vizita de la Muzeul de Istorie .
- informarea elevilor și a familiilor acestora.
- instructajul copiilor referitor la normele de protecție ce trebuie respectate în timpul deplasării spre muzeu.
- îndrumarea și supravegherea elevilor în timpul activității de la Muzeul de Istorie.

După stabilirea acestor etape, elevii au participat cu interes la prima activitate din cadrul proiectului „Trecutul și prezentul din jurul nostru”, activitate cuprinsă în Proiectul educațional „Bacău - istorie și cultură locală”.

Cu ajutorul ghidului care a însoțit grupul de elevi în această vizită, copiii au avut posibilitatea cunoașterii valorilor istorice, geografice și culturale locale, a tradițiilor și obiceiurilor moldovene. Artiștii băcăuani, ca toți artiștii români, s-au inspirat din etnografie, pe intuiții originale în trecut, fiind păstrate de muzeologia băcăuană, pentru iubitorii de etnografie și artă populară. Elevii din ciclul primar, au învățat despre valorile culturale băcăuane, despre oamenii de seamă ai orașului în care trăiesc sau învață, oameni care au avut drept stindard: performanța, geniul, statornicia, talentul, credința și perfecțiunea. Elevii și-au exprimat dorința de a cerceta geografic terenul băcăuan, de a studia realizări culturale, devenind colaboratori la strângerea multor materiale și date pentru lecțiile de istorie și geografie. Astfel, au realizat afișierul „Bacău – istorie și cultură locală cu lucrări precum desene, picturi, colaje, afișe, pliante și alte creații literare și artistice, amenajat în holul școlii. Cea de-a doua activitate a constat într-o vizită la Biserica Precista Bacău, monument istoric, parte componentă a Complexului arhitectonic al Curților Domnești din Bacău, construită în vremea lui Ștefan cel Mare, de fiul său, Alexandru.

Vizitele la expoziții și muzee reprezintă o altă activitate mult îndrăgită de copii dar și cu multe valențe educative. Cu fiecare nouă generație vizităm expozițiile din cadrul Muzeului de Științe ale naturii, Vivariu, Muzeul de Istorie „Julian Antonescu” și alte expoziții în cadrul excursiilor efectuate de obicei la sfârșit de an școlar. Impresiile despre ceea ce au văzut elevii în muzee și expoziții pot fi valorificate ulterior în cadrul lecțiilor, în cercurile cu elevii. Vizitarea acestor obiective deosebit de interesante și valoroase în același timp, are pe lângă valoarea instructivă și educativă și o valoare integrativă, elevii se simt membri ai aceluiași colectiv școlar.

Activitatea în afara clasei și extrașcolară ocupă un loc foarte important în ansamblul influențelor educative. Astfel, elevii sunt antrenați în diverse activități, evenimente și serbări școlare, excursii, acțiuni de voluntariat, menite să contribuie la formarea unor competențe sociale și civice, orientând copiii spre succes. În școala noastră s-a afirmat în ultimii ani un sistem de activități extrașcolare, care se perfecționează în permanență, tendința de dezvoltare a acestui sistem fiind orientarea spre satisfacerea intereselor și opțiunilor individuale ale elevilor. Ne axăm în activitatea noastră pe doleanțele elevilor, dorindu-ne să creăm o comunitate școlară care își cunoaște și își valorifică tradițiile, învață prin cooperare, stimulează participarea și are o imagine proprie.

Activitatea în afara clasei și cea extracurriculară trebuie să cuprindă masa de copii. Dacă sunt bine pregătite, devin atractive la orice vârstă. Pentru că se desfășoară într-un cadru nou, diferit de cel de școală, aceste tipuri de activități facilitează asimilarea de cunoștințe, formarea deprinderilor, chiar dacă cere un efort suplimentar. Mediul de acțiune fiind diferit, dar și deosebit, iar tehnicile de instruire altele, contribuie la dezvoltarea spiritului de observație, îmbunătățesc memoria, ajută la dezvoltarea gândirii operatorii. Elevii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să sistematizeze date, învață să învețe.

IMPORTANȚA CUNOAȘTERII MODELELOR EXPLICATIV- INTERPRETATIVE ALE CULTURII PENTRU A PREVENI ȘOCUL CULTURAL

*Prof. înv. primar Crețu Mărioara
Școala Gimnazială Solonț, jud. Bacău*

Școala are rolul de a forma indivizi adaptați și adaptabili la mediul social propriu unui cadru temporal și spațial delimitat. Educația este astfel procesul prin care indivizii învață să funcționeze în mediul lor social, prin transmiterea normelor sociale și a regulilor explicite sau implicite ale culturii naționale.

În raportul UNESCO privind educația secolului XXI, învățământul este reprezentat ca sprijinindu-se pe patru stâlpi, ca patru componente de bază ale educației: deprinderea de a ști, de a face, de a trăi împreună cu ceilalți și deprinderea de a fi. Aceste patru roluri complementare ale educației nu pot fi dissociate unele de altele, iar direcția către care converg este însăși emanciparea individului, privită ca și capacitatea de a participa la o cetățenie deplină într-o societate deschisă și democratică.

Educația interculturală corespunde celui de-al treilea stâlp al educației: deprinderea de a trăi împreună cu ceilalți. Comisia Internațională pentru educația secolului XXI pune accentul pe această componentă a educației, ca fiind una vitală în dezvoltarea unei societăți armonioase. Acest stâlp se referă la deprinderea de a trăi împreună cu ceilalți, prin dezvoltarea cunoașterii celuilalt, a istoriei sale, a tradițiilor și a spiritualității sale.

Obiectivul general al educației interculturale este acela de a facilita deprinderea acestor abilități de conviețuire în societatea plurală a zilelor noastre.

Astăzi, când comunicarea interculturală a devenit indispensabilă, prin schimbul de experiență, job, turism și multe alte mijloace de contact cu alte culturi, indivizii încearcă anumite stări de anxietate manifestate prin confuzii, incertitudine și dezorientare atunci când sunt nevoiți să se manifeste într-un mediu social sau cultural necunoscut, trăind astfel, ceea ce specialiștii numesc *șoc cultural*. Atunci când reprezentanți ai unor culturi diferite vin în contact, ei aduc cu sine și scot în evidență, inconștient, elementele specifice culturii lor, fie perceptuale sau socio-culturale.

Înțelegerea specificului cultural al unui anumit grup (plecând de la familie până la un popor) este un prim pas pentru o educație culturală adecvată și pentru schimburile culturale care ne îmbogățesc identitatea. Un argument important pentru cunoașterea modelelor explicative ale culturii este de a preveni șocul cultural, unul dintre cele mai importante scopuri ale educației interculturale.

Șocul cultural constituie acea experiență emoțională și intelectuală ce apare la cel care, plasat accidental sau datorită unor activități specifice în afara contextului socio-cultural inițial, resimte o puternică stare de disconfort și de stres existențial. (Cucuș, 2000, p.131)

Sentimentul de profundă dezorientare pe care-l trăiește o persoană la întâlnirea cu o cultură străină este desemnat în literatura de specialitate drept „șoc cultural”. El reprezintă o experiență traumatizantă pe care au descris-o exploratorii și misionarii care au ajuns în locuri în care se vorbeau limbi complet necunoscute lor, unde obiceiurile erau străni.

Șocul cultural desemnează, de asemenea, efectul disturbator pe care-l produc schimbările prea rapide ale societății asupra persoanelor insuficient pregătite pentru a se adapta. Efectele șocului cultural pot fi mai mult sau mai puțin grave: dezorientarea, anxietatea, xenofobia, alienarea. Aceste efecte sunt resimțite chiar și de reprezentanții unor culturi care s-au impus ele însele în întreaga lume. Fenomenul de șoc cultural explică într-o mare măsură sentimentele de înstrăinare, dezorientare și frustrare care îi chinuie pe americani când au de-a face cu alte societăți. El provoacă o întrerupere a comunicării, o interpretare greșită a realității, o incapacitate de adaptare.

Din perspectiva didacticii interculturale șocul cultural este o reacție de deznădăcinare, și chiar în mai mare măsură de frustrare sau de respingere, de revoltă și de anxietate; pe scurt, o experiență emoțională și intelectuală care apare la cei care, scoși din contextul lor printr-o întâmplare sau din motive profesionale, sunt puși în situația de a trebui să abordeze într-un fel străinul. Acest șoc este un mijloc important de conștientizare a propriei identități sociale, în măsura în care este regândit și analizat.

Majoritatea cercetătorilor acestui fenomen iau în considerare și consecințele pozitive pe care le poate avea șocul cultural asupra personalității. Trebuie remarcat faptul că o reacție de tip *șoc cultural* se produce numai când distanța culturală depășește o anumită limită. Un german care vizitează pentru prima dată Franța, Spania sau Italia nu poate fi *șocat* de întâlnirea cu aceste culturi, în schimb, într-o cultură asiatică sau africană s-ar putea confrunța cu aspecte complet necunoscute, în fața cărora trăirile sale ar putea căpăta aspectul unui șoc cultural. Printre simptomele acestuia se numără și o atenție exagerată față de alimentele din țara gazdă, hipersensibilitate față de cele mai neînsemnate maladii și dureri, rețineri majore în a stabili contacte cu localnicii.

Definiția conceptului de *șoc cultural* presupune o anumită înțelegere a culturii. Geert Hofstede a formulat o definiție a culturii des invocată astăzi: Cultura este „software of the mind”, așadar o programare mentală care se presupune că-l ajută pe fiecare membru al societății să acționeze eficient în cadrul ei. În opinia lui Hofstede cultura cuprinde, pe lângă valori elevate, și o mulțime de lucruri obișnuite ale vieții, precum formele de salut, masa,

expunerea sau ascunderea emoțiilor, distanța corporală față de ceilalți etc. În orice societate, toate acestea sunt reglate cultural, sunt controlate și procesate de un fel de „software”. Din această perspectivă „șocul cultural” este o reacție mentală și emoțională la un „software” străin. Nu se spune în fața unei situații sau unor lucruri neașteptate: „am rămas blocat”? Ființa noastră rămâne blocată atunci când nu recunoaște *software-ul* străin. Distanța culturală poate fi explicată în aceiași termeni: cu cât *software-ul* străin este mai îndepărtat de al meu, cu atât distanța culturală este mai mare.

Pentru a înțelege șocul cultural sau adaptarea la o nouă cultură trebuie în primul rând să realizăm că mare parte din comportamentul nostru este legat de cultura în care trăim și nu este o inițiativă individuală. Cultura, ca și limbajul sunt învățate gradual, mai întâi în timpul copilăriei și apoi în perioada următoare.

Cum să prevenim șocul cultural

Majoritatea indivizilor și familiilor care imigrează au posibilitatea de a aborda într-o manieră pozitivă noua cultură.

Unele dintre metodele de a reduce stresul provocat de șocul cultural sunt să:

- Adunăm cât mai multe informații. Cu cât știm mai multe despre loc și oameni, cu atât mai puțin străini și înspăimântători par.
- Nu criticăm cultura gazdă.
- Încercăm să ne facem prieteni.
- Privim imaginea de ansamblu. Găsim modele și explicații pentru lucrurile care se întâmplă astfel încât să nu mai pară neclare.
- Evităm să ne plângem de milă.
- Încercăm să ne găsim noi puncte de interes, să încercăm activități noi.

Bibliografie

Cucoș, N., *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Iași, Editura Polirom, 2000
Nicola, Ioan, *Tratat de pedagogie școlară*, București, Editura Aramis, 2000

ÎNVĂȚĂTORUL CREATIV ȘI ELEVUL CREATIV

*Prof. inv. primar David Alina-Sonia
Școala Gimnazială Nr.1 Negoiești, jud. Bacău*

Pentru înfăptuirea cerințelor creativității la lecție, este necesară instaurarea unui climat favorabil „caracterizat printr-o tonalitate afectivă-pozitivă, de exigență și de înțelegere, de responsabilitate”, afirmă Ana Stoica în lucrarea „Creativitatea elevilor”. Tot autoarea continuă, arătând că: „Învățătorii și profesorii creativi determină avântul creativității de la profesor la elev, fenomen urmat de automodelarea copilului în funcție de atitudinile și convingerile devenite ale lui”.

Este necesar ca învățătorul să-i pună pe elevi în situația de a învăța să dobândească cunoștințe în mod independent, să caute soluții noi, originale, să aplice creator cunoștințele.

Învățătorul creativ oferă învățarea într-o atmosferă neautoritară, încurajează procesul gândirii creative. El știe cum să folosească întrebările. Conduita creatoare este provocată de întrebarea operațională potrivită pentru că ea duce la explorare și dezvoltă curiozitatea. Un învățător creativ încurajează elevii să exprime teorii ce par ridicole, să combine materialele și noțiunile în modele noi, originale.

Cadrul didactic trebuie să fie un mediator între elev și lumea înconjurătoare, faptul acesta presupunând:

➤ Structurarea și restructurarea unui cadru pentru a face posibilă o experiență utilă celor care învață;

➤ Indicarea experiențelor pe care le pot avea; folosirea posibilității de a experimenta;

➤ Participarea alături de individ în scopul ameliorării liniilor orientative pentru selectarea unui prilej favorabil experienței;

➤ Ajutor în folosirea timpului, spațiului, echipamentului;

➤ Ajutor pentru a extrage din experiența: informații, deprinderi, valori;

➤ Ajutor pentru interpretarea și evaluarea experiențelor.

În activitatea școlară se face transferul setului de valori propice creativității de la profesor la elev. Colaborarea are tendința de a stimula efortul fiecăruia.

„Dintre modalitățile de manifestare a elevului creativ, sunt de remarcat:

➤ Nu e sociabil în raport cu egalii săi, uneori e sfidător față de profesori;

➤ Nu e prea conștiincios; învață în salturi;

➤ Este imprudent; se avântă în răspunsuri înainte de formularea lor în minte;

➤ E curios, activ; are un nivel superior de aspirații;

➤ Are încredere în forțele proprii;

➤ Își asumă riscurile legate de îndeplinirea unor proiecte dificile și curajoase;

➤ Este perseverent în căutarea de soluții și realizarea proiectului propus;

➤ Are simțul valorii și atitudine valorizatoare

➤ Este receptiv la tot ce este nou;

➤ Cultivă consecvent originalitatea, pentru care are un respect deosebit.

Copilul care are posibilitatea să fie spontan și independent, va putea, în viitor, să fie creativ. De aceea învățământul trebuie să capete un caracter participativ, de aceea învățătorul trebuie să dirijeze, ca un adevărat dispecer - dialogul euristic sau exploatarea ipotezelor.”

Identificarea elevilor creativi

Ana Stoica, în lucrarea „Creativitatea elevilor”, propune o listă ce poate fi utilizată în identificarea elevilor creativi:

➤ curios, investigator cu întrebări profunde;

➤ original, în gândire și acțiune, oferă soluții neobișnuite;

➤ independent în gândire și conduită, individualizată, plin de sine;

➤ imaginativ, fantezist, povestitor de istorii;

➤ nonconformist;

➤ vede corelațiile;

➤ plin de idei, cu fluență verbală și conversațională;

➤ experimentator care încearcă idei noi, produse noi;

➤ flexibil în idei și gândire;

➤ persistent, perseverent;

➤ construiește, reconstruiește;

➤ preferă complexitatea, se ocupă de mai multe idei în același timp;

➤ preocupat.

Pentru depistarea elevilor creativi din clasă, am aplicat chestionare elevilor, părinților și profesorilor. Ele și-au dovedit utilitatea. Este necesar să cunoaștem elevii creativi și domeniul în care pot excela. În lucrarea „*Invenție, descoperire, creativitate*”, A.D. Moore consemnează: „*Ne deosebim prin capacitățile și talentele individuale, mai puternice sau mai slabe. Strădania de a cultiva talente acolo unde ele nu există le-a stricat multora viața. O primă condiție pentru a fi fericiți în viață constă în a descoperi domeniul pentru care suntem mai bine înzestrați și a folosi talentul astfel identificat pentru scopuri creative*”.

Bibliografie

- Mihaela Roco, *Creativitate și inteligență emoțională*, Editura Polirom, Iași, 2004;
Venera-Mihaela Cojocariu, *Educație pentru schimbare și creativitate*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
A.D. Moore, *Invenție, descoperire, creativitate*, Editura Didactică și Pedagogică, București

METODA „FAȚĂ-VERSO”

*Prof. învă. primar Degeratu Roxana
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Într-o abordare modernă, profesorul/învățătorul se preocupă de crearea de ocazii de învățare pentru elevii săi. În acest context, metodele pe care le va folosi sunt mijloacele prin care sunt configurate activitățile de învățare ale elevilor.

Ca o metodă inovativă, propun spre utilizare metoda „*Față-Verso*”. Această metodă poate fi considerată și metodă de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor. Informația este rezumată, sintetizată, esențializată, prelucrată în cuvinte cât mai puține, pe baza a două criterii „față” și „verso”. Are mai multe *etape*:

- comunicarea sarcinii de lucru;
- activitatea individuală (în perechi sau pe grupe);
- activitatea frontală/evaluarea muncii în echipă.

Modul de desfășurare: stabilirea tipului de activitate (individual, în perechi, pe grupe), aranjarea mobilierului și a locului, în funcție de tipul de activitate, comunicarea sarcinilor de rezolvat și precizarea timpului de lucru, propunerea celor două criterii „alb” și „negru”, formularea răspunsurilor pentru fiecare criteriu, observarea și dirijarea, când e cazul, a lucrului unui elev, a unei perechi sau a unei grupe, raportarea modului cum au fost rezolvate sarcinile, prezentarea integrală a sarcinilor, evaluarea rezultatelor în funcție de forma de activitate propusă.

Erori de aplicare:

- alegerea inadecvată a temelor, lipsă de corelare între criteriul de stabilire a grupurilor și natura sarcinii primite spre rezolvare;
- angajare inegală a membrilor grupului pentru rezolvarea sarcinii comune.

Exemple de folosire a metodei:

La Comunicare în limba română – clasa a II-a – „Cuvinte cu înțeles opus”.

Sarcina: Scrie cuvintele cu înțeles opus, în dreptunghiurile albe!

	mic		urât		dulce
<i>lumină</i>		ușor		<i>oferă</i>	
	trist		rece		înalt

La Matematică și explorarea mediului – clasa a II-a - „Adunarea și scăderea în centrul 0-100, fără trecere peste ordin ”

Sarcina: Rezolvă exercițiile din dreptunghiurile negre, apoi în dreptunghiurile albe, faceți proba prin operația inversă .

31+11=		55-12=	
	75-23=		47+11=
45+23=		64-31=	

La Limba și literatura română – clasa a III-a – textul narativ „D-l Goe”, de Ion Luca Caragiale.

Sarcina: Scrie trăsăturile negative ale lui Goe, așa cum reies din text, în dreptunghiurile negre și în casetele albe, trăsăturile pozitive care ar trebui să caracterizeze un copil de vârsta lui.

Bibliografie

Cojocariu, V. (2002), *Teoria și metodologia instruirii*, București: Editura Didactică și Pedagogică.

Dulamă, M. (2002), *Metode, strategii și tehnici activizante*, Cluj-Napoca: Editura Clasiu

Leonte, R., Stanciu, M. (2004), *Strategii activ-participative de predare-învățare în ciclul primar*, Bacău: Editura Casei Corpului Didactic.

Oprea, C. (2009), *Strategii didactice interactive*, București: Editura Didactică și Pedagogică.

FIȘĂ DE LUCRU
COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ, CLASA I
„SĂ NE JUCĂM INTELIGENT CU ALBINUȚELE”

Prof. învă. primar Diaconu Ionel-Cătălin
 Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău

1. Unește prin linii câte 3 piese de **puzzle** de pe coloane diferite pentru a forma cuvinte. Colorează fiecare cuvânt descoperit cu o altă culoare.

me	mi	te
ca	ra	on
se	ca	tat
că	ri	tori
cu	i	nic
cro	ca	să
ta	lă	os
a	len	tor

2. Ajută albinuța să găsească în iarbă **cuvintele ascunse** pe orizontală și verticală. Colorează-le diferit.

	N	S	C	R	I	S	O	A	R	E	S
	M	A	S	Ă	S	A	R	M	E	S	Ș
C	S	I	N	S	R	A	M	U	R	Ă	I
O	S	A	S	N	E	S	L	U	M	I	Ă
V	A	R	Ă	S	S	N	A	M	A	R	T
O	S	N	S	C	A	S	T	E	L	S	I
R	A	Ă	N	O	C	T	E	R	E	N	R
S	C	S	S	T	R	E	N	A	S	O	E
C	O	R	T	O	U	L	Ș	S	U	S	O
N	Ș	S	S	R	L	E	M	N	E	Ă	C
S	Ă	S	N	S	N	S	Ă	S	T	S	O
T	O	A	M	N	Ă	N	R	S	E	S	M

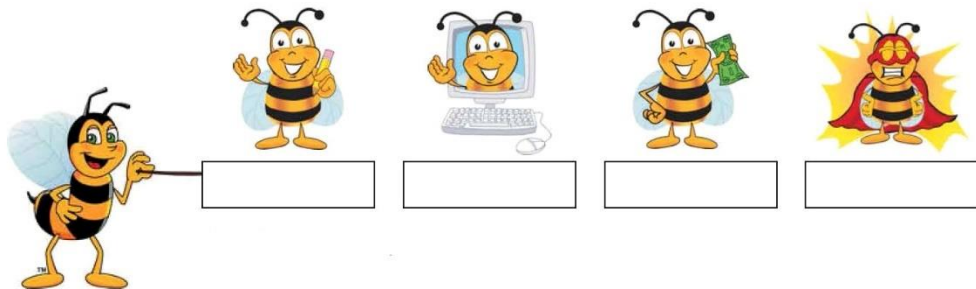
3. Află care sunt **prieteni albinuței** (Ina-Albina, Corina-Albina, Relu-Bondărelul și Costel-Bondărel), citind propozițiile de mai jos. Scrie numele albinuțelor în chenare cu litere de tipar mari.

COSTEL ESTE UN EROU.

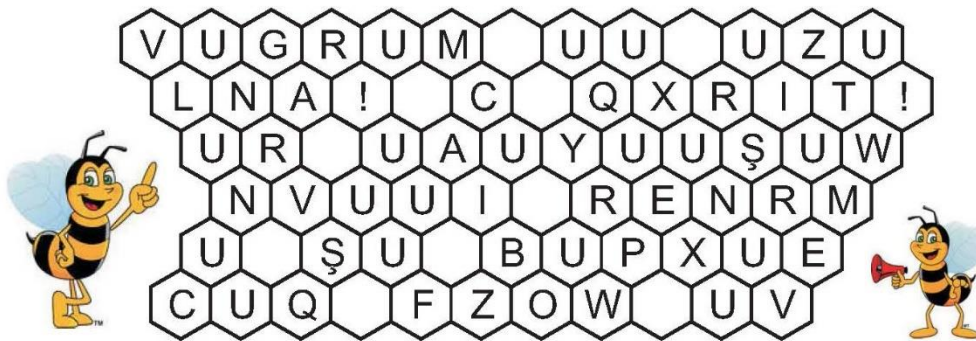
CORINA ESTE LA CALCULATOR.

INA ARE UN CREION NOU.

RELU ARE UN LEU ÎN MÂNĂ.

4. Ajută albinuța să traverseze fagurele pășind doar pe alveolele care formează **un mesaj pentru tine**. Citește mesajul și colorează-l.

EVALUAREA - APRECIERE ȘI VALORIZARE A COMPETENȚELOR

*Prof. înv. primar Dobrin Teodora-Mădălina
Școala Gimnazială Nr.1 Negoiești, jud. Bacău*

Problema evaluării educaționale este una dintre cele mai incitante și mai controversate probleme. Este greu de conceput un sistem educațional și un act educațional fără evaluare. Valorizarea activităților umane și a rezultatelor acestora este procesul prin care instituim ierarhizări, facem aprecieri care conduc la certificarea abilităților și competențelor noastre, la stabilirea nivelului acestora și care determină încredere în forțele proprii, sentimentul autoeficacității și o stare psihologică de bine.

Evaluarea este un act absolut necesar în procesul conducerii unei activități și în luarea deciziilor, ea furnizând informații necesare reglării și ameliorării activității didactice, prin adoptarea măsurilor corespunzătoare situațiilor de instruire. Ea este prezentă în orice activitate pedagogică și se află în relație de interdeterminare, de interacțiune funcțională cu predarea și învățarea, făcându-le mai eficiente.

Prin activitățile educative, evaluarea este menită să realizeze cunoașterea și aprecierea schimbărilor produse de elevi în toate planurile personalității lor (intelectual, afectiv, psihomotor, al capacităților creative etc.)

Viața școlii, ca și viața socială în general, se află sub semnul valorilor și al valorizării. Pe parcursul școlar, educațional și profesional, fiecare dintre noi ne supunem exercițiului axiologic. Activităților noastre și produselor acestora le sunt conferite sau atribuite valori.

Metodele alternative de evaluare educațională (portofoliul, eseul, studiul de caz, investigația etc.) așa cum menționează înseși denumirea lor, sunt „o alternativă” la cele clasice (probe orale, scrise sau practice). Adeseori metodele alternative sunt considerate moderne, aici termenul „modern” având conotația de ceva diferit față de ceea ce este considerat „clasic”. Astfel, „modern” nu are semnificația de ceva mai bun decât „clasic”, ci, mai degrabă, de ceva nou, diferit de ceea ce este considerat a fi clasic și o „alternativă”, o „complementaritate” la metodele clasice.

Metodele alternative / moderne nu sunt, prin ele însele, nici mai bune, nici mai rele decât cele clasice / tradiționale, ci, mai degrabă, reprezintă o altă modalitate de a evalua rezultatele învățării elevilor.

Pornind de la ideea determinării locului și rolului metodelor alternative / moderne de evaluare a performanțelor școlare ale elevilor în cadrul ansamblului metodelor și tehnicilor de evaluare educațională, practicate în școală.

Pe măsură ce cadrele didactice conștientizează necesitatea, utilitatea și eficacitatea metodelor alternative / moderne de evaluare educațională, ele sunt dispuse să le utilizeze tot mai frecvent, iar consecințele utilizării lor, asupra elevilor și asupra cadrelor didactice însele sunt în măsură să determine schimbarea de atitudine față de aceste metode și intensificarea preocupării cadrelor didactice de a le cunoaște cât mai bine, de a se abilita pentru a le folosi.

Prin urmare, esența acțiunii de evaluare este de a cunoaște efectele activității desfășurate în vederea perfecționării procesului în etapele următoare. Rezultatele constatate pot fi apreciate și aplicate corespunzător, în măsura în care sunt puse în legătură componentele procesului didactic și cu întreaga activitate. Restrângerea ariei acțiunii de evaluare a activității de învățământ la rezultatele obținute de elevi, fără a fi integrate în evaluarea învățământului întreg, nu fac posibilă ameliorarea acestei activități.

Proiectarea activității didactice și evaluarea rezultatelor școlare constituie condiții esențiale ale creșterii procesului de învățământ. Această creștere se poate realiza prin:

- sistematizarea cunoștințelor;
- urmărirea realizării obiectivelor operaționale propuse;
- respectarea particularităților individuale ale elevilor prin tratarea diferențiată;
- comunicarea imediată a rezultatelor obținute la testele de evaluare formativă având posibilitatea de a verifica cunoștințele elevilor și de a putea stabili noi modalități în vederea înlăturării lacunelor constatate în urma evaluării;
- argumentarea calificativului acordat, astfel că fiecare elev să conștientizeze nivelul performanței la care a ajuns și să se poată evalua.

Este nevoie de o implicare în ceea ce privește noua metodologie de evaluare a anului școlar, astfel încât formele și procedeele de evaluare să susțină evaluarea formativă, una dintre condițiile absolut necesare pentru succesul aplicării Curriculum-ului Național.

Aprecierea rezultatelor școlare se face în funcție de obiectivele pedagogice. Orice activitate de evaluare nu se limitează la măsurare, ci, constă și în formularea unor judecăți de valoare, cu privire la situația estimată.

Sunt posibile două modalități de apreciere a rezultatelor obținute:

- compararea stării constatate, a rezultatelor estimate, cu cele care caracterizează grupul din care face parte elevul;

- compararea rezultatului înregistrat cu cel așteptat, care să poată fi definit prin obiectivele stabilite la începutul activității, iar situația constatată poate să coincidă cu nivelul așteptat evaluarea confirmând îndeplinirea obiectivelor, sau numai realizarea lor parțială.

Evaluarea efectuată în afara unor obiectivelor are un caracter global, care constituie o condiție care se află la originea variațiilor în aprecierile efectuate de mai multe persoane. Absența obiectivelor face ca criteriile să fie fixate în mod diferit, deci nu poate fi vorba de o evaluare exactă. Unii profesori țin la reproducerea exactă a celor explicate, în timp ce alții pun preț pe nota personală a răspunsurilor, pe interpretarea datelor etc.

Determinarea obiectivelor are efecte pozitive asupra evaluării din punctul de vedere al muncii elevilor. Aceștia dobândesc repere utile în autoevaluarea propriilor progrese. Necunoașterea de către elevi a obiectivelor, sau determinarea lor eronată au efecte nedorite în ceea ce privește atitudinea elevilor. Aceștia dobândesc repere utile în autoevaluarea propriilor progrese, au efecte nedorite în atitudinea elevilor față de școală.

În țara noastră activitatea de învățare pornește de la enunțarea obiectivelor generale. Programele școlare pentru disciplinele de învățământ încep prin a enunța obiectivele specifice fiecărei discipline, oferind un ghid celor care le folosesc, iar profesorii stabilesc sisteme de lecții și fiecărei lecții în parte le vor stabili obiectivele operaționale. Acestea devin repere ale activității de predare-învățare și criterii de evaluare a progreselor înregistrate de elevi, a eficacității activității.

Bibliografie

- Bruner J. S., *Pentru o teorie a instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970.
Cerghit I., Neacșu I., Negreț-Dobridor I., Pânișoară I. O., *Prelegeri pedagogice*, Editura Polirom, Iași, 2001.
Meyer, G., *De ce și cum evaluăm*, Editura Polirom, Iași, 2000.
Piaget J., Chomsky N., *Teorii ale limbajului, teorii ale învățării*, Editura Politică, București, 1988.

MODALITĂȚI DE ADAPTARE A ELEVILOR LA CLASA PREGĂTITOARE

*Prof. învă. preșcolar Dorin Andreea-Elena
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Relațiile pozitive între familie, grădiniță și comunitate au, cu siguranță, un efect benefic asupra copiilor. Atunci când educatoarea vede în părinți niște parteneri, pentru a asigura dezvoltarea copiilor în programul educativ din grădiniță, părinții pot căpăta încredere în competențele lor, făcându-i mai buni, mai activi, mai responsabili. De obicei, în școlile rurale, învățătorul preia elevii de la aceeași educatoare. Acesta își face simțită prezența la activitățile grădiniței și înainte de a începe activitatea cu o nouă clasă pregătitoare. Evident, în momentul începerii școlii, în general, familia deja percepe pe învățător ca pe un aliat, ca

pe un partener în educația copilului său. Bineînțeles, încrederea reciprocă crește pe parcurs, în funcție de cât este de încurajată această relație incipientă. Acesta poate fi considerat și un start bun pentru adaptarea elevilor la școlaritate. Rolul părinților nu încetează odată cu intrarea copilului în școală, se schimbă doar modalitatea de abordare a copilului, în raport cu noul său statut și în deplină concordanță cu ceea ce se întâmplă în mediul educațional.

În cariera mea didactică am observat că **relațiile strânse dintre părinți, educatoare și învățător influențează pozitiv atât capacitatea de adaptare la mediul școlar cât și rezultatele progresive ale elevilor.**

- Elevii ai căror părinți sunt implicați în problemele școlii sunt mai deschiși, mai comunicativi, mai sociabili, mai empatici, mai motivați.

- Părinții sunt dornici să participe la activități de informare (educație parentală), apreciind mai mult activitățile bazate pe învățare experiențială; discută cu învățătoarea/consilierul școlar ori de câte ori au ocazia, recunosc faptul că propriul copil are și defecte.

- Părinții sunt interesați de activitatea grădiniței/școlii, nu doar atunci când se ivesc probleme, ci sunt mai dornici de a fi consultați în adoptarea deciziilor.

- În problemele școlii sunt implicate mai mult mamele: participă la evenimentele organizate de școală, vin cu propuneri de îmbunătățire a activității.

- Prin realizarea unor proiecte interdisciplinare de grup s-au întărit și relațiile de familie cu anumiți părinți ai colegilor de clasă.

- La indicațiile învățătorului, părinții au înscris copiii la anumite activități extrașcolare, în vederea valorificării unor aptitudini: sport de grup, precum fotbal, handbal, înot, karate; cercul de pictură; clubul de teatru.

- Excursiile/ drumețiile vizitele au fost deseori organizate de către părinți, împreună cu părinții; în acest fel au observat cum se comportă copiii lor într-un mediu total diferit de cel școlar / familial.

- Manifestările cultural-artistice sunt un bun prilej de cunoaștere a elevilor și o modalitate de învingere a timidității; timiditatea este o problemă destul de gravă care necesită corectare încă din primii ani e viață.

- Părinții care au fost parteneri ai educatoarei vor fi și parteneri ai învățătorului/ dirigintelui, rezultatele colaborării reflectându-se în rezultatele și comportamentele elevilor: devin mai ordonați, mai altruști, respectă regulamentul școlar.

- Adaptarea la școlaritate a elevilor este mai ușoară atunci când părinții sunt inițiați în acest sens.

- Pot fi preîntâmpinate unele dificultăți de învățare ale elevilor, dacă unele semne de manifestare a acestora sunt „detectate” la timp; legătura dintre familie și cadrele didactice poate „contabiliza” aceste semne și pot adopta unele tehnici comune de corectare a lor.

- Părinții care colaborează cu grădinița/ școala monitorizează îndeaproape și activitățile din afara spațiului școlar: timpul petrecut la televizor va fi mai scurt, jocurile pe calculator vor fi înlocuite cu cele desfășurate în aer liber, programul de masă și odihnă nu va fi încălcat, copiii vor fi implicați în micile treburi gospodărești.

- Efectele implicării părinților se oglindesc și în rezultatele copiilor: elevii care primesc sprijin de la părinți în efectuarea temelor/ sarcinilor școlare, respectând indicațiile date de cadrul didactic, primite la întâlnirile de grup și individuale vor progresa mai mult.

Personalul specializat al grădiniței și al școlii ar trebui să orienteze familia pentru ca aceasta să-și sporească rolul în formarea personalității copilului; relația dintre familie și grădiniță ar trebui să fie o prioritate pe lista parteneriatelor educaționale; dacă familia este atrasă de la început în programul educativ, ea va percepe corect importanța colaborării cu

grădinița, beneficiile acestei colaborări, iar implicarea sa va fi conștientă, interesată și reciproc avantajoasă.

- Atunci când părintele ține legătura cu grădinița/ școala și copilul va căpăta mai multă încredere în valorile educaționale și în cadrul didactic.

- Părinților le vine mai ușor să colaboreze prin intermediul unor rețele de socializare.

Activități cu impact pozitiv:

- La serbările școlare părinții își aduc adeseori contribuții în amenajarea decorului, a confecționării costumelor, iar la final pregătesc din timp o „surpriză” dulce, astfel încât există continuitate între activitățile din grădiniță și cele din școală.

- Urmând ca elevii să meargă la clasa pregătitoare, am realizat activități împreună cu preșcolarii care vor intra la școală: am mers în vizită la școală, am organizat anumite evenimente împreună, am participat în calitate de invitat la manifestările cultural-artistice ale claselor primare.

- Atunci când organizez o excursie mă consult în primul rând cu părinții (facem traseul împreună, stabilim modalitatea de transport, data excursiei etc.).

- Activitățile din cadrul „Școlii de vară” organizate anual, în luna iulie, includ atât preșcolarii, cât și elevii ciclului primar. Părinții sunt „copii pentru o zi”, fiind de mare ajutor în derularea activităților.

- De asemenea, activitățile din cadrul Programului „Școala Altfel” sunt mult mai atractive atunci când se realizează împreună cu preșcolarii.

În școala noastră, organizarea de șezători, în perioada când sărbătorim Zilele Școlii, a devenit o tradiție. Anul acesta am inițiat și un concurs de costume populare autentice. Părinții și bunicii au apreciat pozitiv această idee, participând în număr destul de mare.

Bibliografie:

Coășan, A., *Dificultăți de adaptare școlară*, Timișoara: Editura Augusta, 2000.

Păun, E., *Debutul școlarizării-dificultăți de adaptare*, în *Învățământul primar*, 1991, nr. 1.

METODE ACTIV-PARTICIPATIVE UTILIZATE ÎN PREDAREA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

*Prof. înv. primar Drăniceanu Elena-Dorina
Școala Gimnazială „Mircea Eliade” Craiova, jud. Dolj*

Elevii sunt diferiți prin profilurile intelectuale cu care se nasc, dar și prin căile în care le dezvoltă. Școlii i se cere să deschidă căile ce stimulează combinațiile intelectuale unice ale fiecărui copil - sarcini potrivite profilului lor intelectual/ capacităților proprii care promet, probleme contextualizate (de tipul celor cu care se vor confrunta în viață, în societate), încurajarea libertăților de bază, de studiu și de pregătire, de explorare și investigare, de exprimare, libertatea de a fi ei înșiși.

Sunt considerate activ-participative toate acele metode care sunt capabile să mobilizeze energiile elevilor să-i concentreze atenția să-l facă să urmărească cu interes și

curiozitate lecția, să-i câștige azeziunea logică și afectivă față de cele nou-învățate, care-l îndeamnă să-și pună în joc imaginația, înțelegerea, puterea de anticipare, memoria etc.

Metodele implică mult tact din partea dascălilor, deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de elev: timid, pesimist, agresiv, acaparator, nerăbdător, pentru fiecare gășind gestul, mimica, interjecția, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reținerea, aprecierea, entuziasmul în concordanță cu situația existentă.

În activitatea desfășurată am încercat să observ cu atenție efectele pe care le produc anumite modalități de lucru, mijloace, strategii, în permanență am fost preocupată să gășesc răspunsurile la întrebarea „Ce se întâmplă acum în mintea elevilor?”, pentru că noi, dascălii avem obligația de a asigura atmosfera propice declanșării valului de idei personale, de a le da elevilor șansa de a se afirma ca adevărați descoperitori ai noului.

Dacă până acum învățătorul conducea activitatea în stil tradițional, acum aplicând metode moderne interactive de grup, rolul său se schimbă. El devine coechipier, îi orientează pe copii să-și caute informațiile de care au nevoie, îi învață să dialogheze cu colegii, să aibă inițiativă și rapiditate în gândire și acțiune, le stârnește interesul pentru competiții și nu în ultimul rând îi consiliază.

Bibliografie

- Constantin Cuceș, *Pedagogie*, Editura Collegium Polirom, Iași, 2006
Ausubel, D.; Floyd, R., *Învățarea în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981.
Bocoș, M., *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002

PRACTICI STEREOTIPE ȘI CLIȘEE DIDACTICE

*Prof. înv. primar Dumitru Maria
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Voi prezenta, la disciplina **geografie**, ce practici stereotipe și clișee didactice am sesizat, cum cred că s-a ajuns la acestea și ce soluții pentru schimbarea clișeelelor am gășit:

Realizarea planificării după manualul de la clasă

- se consideră manualul principalul document după care se realizează planificarea;
- realizarea planificării după documentul principal, programa școlară;

Desfășurarea lecțiilor doar în sala de clasă

- orice lecție desfășurată în afara clasei trebuie organizată;
- lecțiile se pot desfășura în apropierea școlii pentru a observa linia orizontului, orizontul, stabilirea punctelor cardinale; la muzeul de științe ale naturii pentru a observa exponate pentru vegetația și fauna specifică fiecărei forme de relief; realizarea de excursii tematice deoarece în cadrul acestora pot observa formele de relief cu vegetația, fauna specifică, apele de care sunt străbătute, ocupațiile populației, tipul de așezare umană specifică zonei vizitate;

Scrierea schemei de către profesor la tablă și copierea acesteia în caiete

- din lipsa timpului, se recurge la scrierea schemei la tablă, fără a-i solicita pe elevi în realizarea ei;

- schema lecției să se realizeze după prezentarea conținuturilor pentru care s-au utilizat resurse atractive pentru elevi și prin recurgerea la cunoștințele dobândite anterior de către elevi;

Predarea bazată pe prelegere/expunere a informațiilor

- în predare, să se facă apel la informațiile pe care le dețin din experiența anterioară, folosirea de metode moderne în abordarea noilor conținuturi: Știu/Vreau să știu/Am învățat, atunci când elevii au destule informații despre lecție (ex.: Marea Neagră, Delta Dunării);

Neutilizarea hărților de mari dimensiuni în predare-învățare-evaluare

- nu există hărți de mari dimensiuni în școală sau sunt foarte vechi;
- harta pe suport de hârtie dacă nu poate fi achiziționată, poate fi înlocuită de hărțile proiectate cu ajutorul videoproiectorului și al laptopului;

Neutilizarea softurilor educaționale

- pregătirea din timp a aparaturii pentru utilizarea soft-urilor educaționale și studierea acestora de către cadrul didactic pentru a stabili dacă e reprezentativ conținutul pentru lecția predată.

Neutilizarea materialului didactic diversificat

- materialul didactic existent în școală nu e suficient;
- elevii pot fi solicitați să aducă diferite resurse materiale: busolă, diferite roci, imagini din diferite zone ale țării pe care să le aducă printate, diverse vederi, pliante etc.

La disciplina istorie, voi prezenta ce practici stereotipe și clișee didactice am sesizat, cum cred că s-a ajuns la acestea și ce soluții pentru schimbarea acestor clișee am identificat:

Desfășurarea orelor în liniște deplină, doar prin activitate frontală

- activitatea în perechi/echipe presupune zumbet, se poate ajunge chiar la gălăgie, există riscul ca unii elevi să nu contribuie deloc la realizarea sarcinii de lucru;

- pentru activitatea în echipe, sarcinile să fie precizate pentru fiecare elev, la alegere;

Realizarea orelor doar în sala de clasă

- organizarea din timp a vizitelor la muzeu și organizarea de excursii tematice;
- orice vizită la muzeul de istorie are scopul de a-și însuși elevii numeroase noțiuni într-un timp scurt și într-un mod plăcut, la aceste vizite se mai adaugă excursiile pe tema trecutului istoric;

Prezentarea într-o oră a multor informații, doar din manual

- selectarea acelor resurse didactice eficiente sau procurarea din timp a acestora;
- resursele utilizate în orele de istorie trebuie să fie diversificate: fragmente din filme istorice (trebuie selectate înainte de desfășurarea orelor), PPT-uri cu informații esențiale; lecturarea de legende istorice (trebuie stabilit ce e real și ce e imaginar), utilizarea de enciclopedii care prezintă informații accesibile elevilor;

Evaluare bazată pe teste scrise de tipul întrebări și răspunsuri

- se recurge la evaluarea scrisă din dorința de a-i verifica într-un timp scurt elevii;
- evaluarea se poate realiza pe bază de proiecte tematice realizate pe grupe acasă (în afară de realizarea sarcinilor pe care și le împart ei singuri, elevii socializează, realizează din plăcere aceste cerințe, cei emotivi sau cei care nu s-au integrat în grupul clasei au un prilej cu această ocazie, pot să-și aleagă în realizarea sarcinilor domeniul la care sunt talentați, cu siguranță vor asimila noțiuni noi cu plăcere, fără a depune efort maxim ca atunci când li se cere reproducerea unui conținut).

OPORTUNITATEA UTILIZĂRII RESURSELOR EDUCAȚIONALE DESCHISE

*Prof. învă. primar Durac Elena
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, jud. Bacău*

Resursele educaționale deschise (RED) au devenit din ce în ce mai populare în ultimii ani ca o modalitate eficientă de a oferi acces la materiale educaționale pentru elevi. Resursele educaționale deschise (RED) câștigă acțiune în sectorul educațional ca o modalitate eficientă și accesibilă de a accesa materialele de învățare. Resurse educaționale deschise sunt orice tip de material educațional, cum ar fi: prelegeri, manuale, note de curs, tutoriale, exerciții, materiale de lectură, programe de curs, teme pentru acasă și conținut multimedia care este disponibil gratuit online, pot fi accesate și utilizate liber de oricine fără restricții de drepturi de autor.

Odată cu mutarea școlii în online – în perioada pandemică - folosirea resurselor digitale s-a accentuat: utilizarea resurselor digitale, a resurselor online și a tehnologiei nu e doar o oportunitate, este o necesitate, așa cum o schimbare de paradigmă în învățământul românesc este o necesitate. Perioada pandemică și aceea a școlii on-line au fost ca un catalizator: au grăbit procesul digitalizării școlii. Influența pe care internetul și tehnologiile digitale le exercită asupra societății contemporane a devenit de necontestat. Așadar și în școală, în procesul educativ trebuie să apară „online-ul” și tehnologia, instrumentele TIC, cu atât mai mult cu cât competențele digitale apar printre cele opt competențe cheie. Iar dacă vorbim despre resurse digitale, evident că acestea trebuie să fie „deschise”, pentru a asigura accesul extins la învățare, egalitatea de șanse, accesul la informație a unei pătri cât mai largi (dacă nu chiar a tuturor) elevilor.

Această schimbare în ceea ce privește metodele de predare și de învățare are atât avantaje, cât și dezavantaje, necesitând o atenție deosebită atât din partea elevilor, cât și a profesorilor în ceea ce privește selecția lor. Avantajele utilizării RED la clasă sunt nenumărate, printre cele mai importante fiind următoarele:

1. Accesibilitate și costurile reduse – RED oferă acces gratuit la o gamă largă de resurse educaționale de calitate, cum ar fi manuale, cărți electronice, lecții video, fișe de lucru interactive, rebusuri online și altele, reducând astfel costurile asociate achiziționării manualelor școlare tradiționale, ceea ce este benefic pentru elevi și părinți.

2. Flexibilitate și personalizare – elevii pot învăța în ritmul propriu, selectând materiale care se potrivesc nivelului lor de competență și intereselor personale.

3. Actualizare ușoară – materialele RED pot fi actualizate rapid pentru a reflecta noile descoperiri științifice, schimbările din curriculum sau corecturile în conținut. Acest lucru menține materialele de învățare relevante și actualizate permanent.

4. Colaborare și partajare – profesorii și elevii pot colabora și partaja resurse, facilitând învățarea interactivă. Această colaborare poate îmbogăți experiența de învățare prin schimbul de idei și printr-un feedback permanent.

În ciuda acestor avantaje, rămân anumite provocări legate de încorporarea resurselor educaționale deschise în practica didactică: Controlul calității rămâne o problemă, deoarece oricine poate posta materiale online, astfel încât este dificil pentru utilizatori/ profesori/ elevi deopotrivă să se asigure că ceea ce este accesat este exact și de încredere, de aceea este

nevoie de o verificare atentă înainte de a include orice resursă în cursuri; în plus, drepturile de atribuire încă prezintă dificultăți pentru cei care doresc să folosească lucrările deja existente, chiar dacă sunt gratuite, cu excepția cazului în care a fost acordată permisiunea clară de către creatorii inițiali. În cele din urmă, ar trebui luată în considerare alfabetizarea digitală: în timp ce un număr tot mai mare de persoane au acces, nivelurile de conectivitate la internet variază în continuare foarte mult în lume, ceea ce înseamnă că nu toată lumea poate profita de această tehnologie în mod eficient.

În continuare voi prezenta câteva provocări ale utilizării RED:

1. Conectivitate și infrastructură – Accesul la internet și echipamentele tehnologice pot fi limitate în unele școli sau pentru elevii care provin din medii/ zone defavorizate (din cauza lipsei resurselor materiale pentru achiziționarea echipamentelor tehnologice, a lipsei semnalului de internet etc.), acest aspect afectând egalitate de șanse în ceea ce privește accesul la RED.

2. Calitate variabilă – nu toate RED sunt de înaltă calitate, ceea ce poate duce la accesarea unor informații incorecte sau învechite. Profesorii și elevii trebuie să fie selectivi și să evalueze cu atenție sursele pentru a se asigura că acestea sunt credibile.

3. Necesitatea de disciplină proprie – utilizarea RED necesită auto-disciplină din partea elevilor, deoarece aceștia pot fi tentați să se distragă cu ușurință de pe platformele online sau să nu-și gestioneze timpul eficient.

4. Suprasolicitare tehnologică – utilizarea excesivă a tehnologiei poate duce la o dependență de dispozitivele electronice, distrăgându-le elevilor atenția de la interacțiunea socială și de la activitățile de zi cu zi.

Astfel, educația online, cu utilizarea resurselor educaționale și digitale disponibile online, poate fi văzută ca parte a dezvoltării persoanei, în concordanță cu contextul și cerințele societății contemporane. Utilizarea resurselor digitale/online, mai precis combinarea acestora cu metodele tradiționale (*blended learning*) poate fi de asemenea o punte între generația nativilor digitali și generația imigranților digitali. Fără a emite judecați de valoare, este un fapt obiectiv, că elevii noștri aparțin primei, pe când profesorii actuali aparțin celei de-a doua categorii. Integrarea resurselor digitale ar fi benefică pentru găsirea aceluși „limbaj comun” de lipsa căruia suferim deopotrivă, elevi și profesori.

În concluzie, resursele digitale își au locul, incontestabil, în procesul actual de predare- învățare, în combinație sau în completarea metodelor tradiționale. În acest sens poate constitui o provocare găsirea echilibrului între off-line/ tradițional și on-line/ digital.

Platforme utile în alegerea resurselor RED:

<https://digital.educred.ro>

<https://digitaledu.ro>

youtube.com/@EDUCREDDGimnaziu

Bibliografie

https://wikicro.icu/wiki/Open_educational_resources#Definition_and_scope

<https://www.revistasinteza.ro/generatia-digitala-si-scoala-de-care-ea-are-nevoie>

EDUCAȚIA RELIGIOASĂ – ÎNTRE FAMILIE ȘI ȘCOALĂ

*Prof. Durac Ionel-Ciprian
Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron” Bacău*

Familia și școala sunt doi factori esențiali care participă la dezvoltarea armonioasă a copilului, atât din punct de vedere educațional, cât și spiritual sau moral-religios. Acești factori pot reprezenta mediul cel mai propice, cel mai curat și cel mai prolific pentru un copil în ceea ce privește formarea sa personală ca ființă religioasă, dar și profesională de mai târziu.

Educația religioasă în familie pornește de la glasul iubitor al mamei, de la îndemnul întăritor al tatălui, de la povăța bunicii, cuvintele inspirate vor răsună în inimile lor pentru totdeauna. Învățăturile înțelepte și iubitoare, primite cu toată încrederea în prima copilărie, vor fi axiomele vieții lor. Vor fi acele pietre scumpe din cutia cu bijuterii a celor mai dragi amintiri, alături de chipurile familiare.

Educația copilului începe imediat după naștere, iubirea părinților putând fi exprimată în multe feluri: rugăciune, veghere, hrană. Rugăciunea părintelui pentru copil este modul cel mai puternic de manifestare a iubirii.

Biserica, prin binecuvântarea și harul lui Dumnezeu, familia prin iubirea și grija manifestate față de copil, și școala prin instruirea și dezvoltarea socială îl ajută pe copil să dobândească o perspectivă corectă și pleneră asupra lumii (o viziune ortodoxă), să înțeleagă lumea în care trăiește ca fiind creație a lui Dumnezeu și să descopere în toate aspectele vieții sensul existenței ca bucurie, ca frumos, ca bunătațe, ca iubire. Biserica – comuniunea în duhul dragostei și al adevărului al celor credincioși – transmite harul lui Dumnezeu și sfințenia către familie, care devine mica biserică, toposul în care copilul învață ce înseamnă să fii fiu al Tatălui ceresc și al celui pământesc, învață să gândească, să se manifeste în toată splendoarea umanității sale. Rolul Bisericii în educația moral-religioasă a copilului este în primul rând acela de a consolida familia pe temelia iubirii, ceea ce va constitui suportul creșterii spirituale a copilului.

Primii trei ani de viață ai copilului au o importanță vitală pentru creșterea sa trupească, mentală și duhovnicească. Efortul părinților este mare, dar așa cum spune Sf. Ioan Gură de Aur: „Lucrează ostenind din greu, doar lucrezi pentru tine, îți va fi mai ușoară viața dacă fiii tăi vor fi virtuoși”. Copilul, după ce va cunoaște învățătura despre Dumnezeu și poruncile Sale, își va exprima prin faptele sale credința și dragostea față de Dumnezeu și de Cuvântul Său, respectul față de aproapele său.

De calitatea educației în familie depinde întregul eșafodaj al educației morale realizat de ceilalți factori de mai târziu: școala, grupul. Pentru formarea omului societății de mâine este necesară o strânsă colaborare a școlii cu familia și Biserica. Familia reprezintă un sprijin real în activitatea de instruire și educare a elevilor.

Expresia că „familia constituie prima școală a omenirii” este valabilă mai ales cu privire la educația morală. Școala continuă acest proces în mod sistematic prin ore și lecții, iar Biserica participă la educație etică. Tânărul are nevoie de o educație spirituală curată și autentică, o educație moral-religioasă trainică, care nu se poate realiza decât într-un mod consecvent de către profesori pregătiți din punct de vedere teologic și pedagogico-metodic.

În lucrarea „Educația religioasă”, Constantin Cucuș aduce ca argument psihologic faptul că o astfel de educație invită la reflecție, la evidențierea eului, la autocunoaștere ceea ce înseamnă o conturare a persoanei din perspectiva unor standarde valorice superioare.

Niciodată omenirea nu se va putea lipsi nici de virtutea iubirii - valoarea cea mai înaltă - ca să se amelioreze și nici de energia harului - puterea cea mai sfântă - ca să se mântuiască.

Iubirea lui Dumnezeu, dragostea aproapelui, sfințirea și desăvârșirea sufletului, constituie esențialul religiei și a culturii de astăzi și de totdeauna.

Bibliografie

Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999;

Constantin Cucos, *Educația religioasă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996;

I. G. G. Antonescu, *Educația morală și religioasă în școala românească*, Editura „Cultura românească”, București, 1937.

METODE FLEXIBILE DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ ÎN EDUCAȚIE

Prof. Durlan Violeta-Magdalena

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

Dezvoltarea profesională continuă este esențială în orice domeniu, dar este mai importantă în educație. Din acest motiv, metodele flexibile de dezvoltare profesională sunt din ce în ce mai utilizate în educație, în special în contextul învățării pe tot parcursul vieții. Vă prezentăm mai jos câteva metode flexibile de dezvoltare profesională în educație.

Formarea online - Cursurile online sunt o modalitate populară și accesibilă de a-ți dezvolta competențele profesionale. Acestea permit profesorilor să-și gestioneze propria învățare, într-un mod flexibil, fiind capabili să acceseze informații în orice moment și de oriunde.

Abordări personalizate - Pentru a ajuta profesorii să obțină cele mai bune rezultate de învățare, abordările personalizate se concentrează asupra nevoilor lor individuale de dezvoltare profesională. Acestea pot include planuri individuale de învățare, coaching personalizat sau consiliere pentru dezvoltarea profesională.

Proiecte colaborative - Implicarea în proiecte colaborative cu colegii poate fi o metodă eficientă de dezvoltare profesională. Profesorii pot colabora la proiecte, pot învăța unul de la celălalt și pot construi relații cu colegii.

Rețele de învățare - Rețelele de învățare sunt grupuri de profesori care colaborează în mod regulat pentru a-și îmbunătăți abilitățile profesionale. Aceste rețele oferă o oportunitate de a învăța unul de la celălalt, de a-și împărtăși experiențele și de a dezvolta relații de lucru puternice.

Participarea la conferințe - Conferințele profesionale sunt o modalitate excelentă de a cunoaște ultimele tendințe și de a obține o înțelegere mai profundă a domeniului. Acestea oferă oportunități de învățare, networking și schimb de experiențe cu colegii din domeniu.

Mentoring - Mentoratul este o modalitate eficientă de a dezvolta abilitățile de predare și de a obține feedback de la un profesor mai experimentat. Mentorii pot oferi feedback și îndrumare personalizate, ajutând profesorii să-și dezvolte abilitățile și să-și îmbunătățească performanța în clasă.

Învățare bazată pe proiecte - Învățarea bazată pe proiecte este o modalitate de a permite profesorilor să învețe prin experiență și să aplice cunoștințele dobândite într-un context real. Acest lucru poate fi deosebit de util pentru dezvoltarea abilităților tehnologice, învățarea în colaborare și dezvoltarea de competențe interdisciplinare.

Metodele flexibile de dezvoltare profesională în educație au un impact semnificativ asupra profesorilor și asupra calității experienței de învățare a elevilor lor. Iată câteva dintre beneficiile pe care aceste metode le aduc în educație:

Flexibilitate - Metodele flexibile de dezvoltare profesională permit profesorilor să învețe în timpul liber și să-și gestioneze propriul program, permițându-le să-și adapteze propriul program de formare. Aceasta le permite să fie mai implicați și motivați în procesul de învățare, ceea ce poate avea un impact pozitiv asupra performanței lor în clasă.

Personalizare - Metodele flexibile de dezvoltare profesională în educație permit profesorilor să-și personalizeze programul de formare în funcție de nevoile lor personale și profesionale. Acest lucru înseamnă că profesorii pot concentra programul de formare pe dezvoltarea abilităților care sunt importante pentru ei și pentru elevii lor, permițându-le să își îmbunătățească performanța în clasă.

Accesibilitate - Metodele flexibile de dezvoltare profesională sunt mai accesibile decât cursurile tradiționale de formare, deoarece profesorii pot accesa cursurile și resursele de oriunde și în orice moment, folosind tehnologii de învățare la distanță, cum ar fi cursurile online sau platformele de învățare virtuală. Aceasta le permite să ia parte la programe de formare care ar fi altfel inaccesibile din cauza distanței sau programului de lucru.

Eficiență - Metodele flexibile de dezvoltare profesională în educație sunt eficiente, deoarece oferă profesorilor un acces mai rapid și mai simplu la informații și resurse care le permit să-și îmbunătățească performanța în clasă. De asemenea, aceste metode oferă posibilitatea de a învăța prin experiență, aplicând noile abilități și cunoștințe într-un context real, ceea ce poate fi mai eficient decât învățarea teoretică.

Inovație - Metodele flexibile de dezvoltare profesională în educație încurajează inovația și explorarea unor noi tehnologii și metode pedagogice, ceea ce poate duce la îmbunătățiri semnificative în experiența de învățare a elevilor. Prin adoptarea unor noi abordări și tehnologii, profesorii pot oferi o experiență de învățare mai interactivă, mai interesantă și mai eficientă pentru elevi.

Studiile și lucrările de specialitate arată că flexibilitatea, personalizarea, accesibilitatea și eficiența sunt principalele beneficii ale acestor metode și că adoptarea lor este esențială pentru a asigura o educație de calitate și pentru a răspunde nevoilor în continuă schimbare ale elevilor și ale societății în general. Aceste beneficii le permit profesorilor să-și îmbunătățească performanța în clasă și să ofere elevilor o experiență de învățare mai interactivă și mai eficientă. Prin urmare, adoptarea metodelor flexibile de dezvoltare profesională în educație este esențială pentru a asigura o educație de calitate și pentru a răspunde nevoilor în continuă schimbare ale elevilor și ale societății în general.

PROMOVAREA PRINCIPIILOR EGALITĂȚII DE ȘANSE ȘI NONDISCRIMINĂRII ÎN MEDIUL ȘCOLAR

*Prof. înv. primar Duță Mihaela
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești, jud. Bacău*

Ideile unei educații de calitate, pentru toți copiii, se pot mai bine realiza în toate treptele învățământului, începând cu cel preprimar, până la cel universitar, prin introducerea, alături de modelul clasic, tradițional și orientările moderne, ale educațiilor contemporane.

Se promovează, prin politicile aplicării noilor educații, includerea tuturor copiilor în sistemul educațional, de la cei cu nevoi speciale, la cei cu dezvoltare normală, cuprinderea incluzivă a copiilor supradotați, diferențierea capacităților de lucru și asimilarea cunoștințelor după nevoi și capacități, diferențiat dar nediscriminatoriu, flexibilizarea conținuturilor curriculare, personalizat și adaptat fiecărei categorii de copil educat.

Toate acestea poartă denumirea generică de „educație pentru toți”. În această educație nu există un singur răspuns ci, pentru fiecare situație educativă, se nasc seturi de răspunsuri determinate de nevoile beneficiarilor. Educația pentru toți se valorizează nu numai în posibilitățile și premisele de dezvoltare ale fiecărui copil, ci și în potențialul și motivația de schimbare și dezvoltare profesională a fiecărui cadru didactic.

S-a observat în ultima vreme o preocupare frecventă pentru a delimita cât mai adecvat educația pentru toți. Toată lumea afirmă că educația este importantă, chiar foarte importantă. Probleme apar însă atunci când se uită că educația este un domeniu complex și complicat, cu o infinitate de variabile. Toți suntem martorii și actorii educației, dar numai unii dintre noi devenim profesioniști în acest domeniu. Pentru toți însă, educația se învață. Înveți să înveți. Te educi ca să educi. Ca părinți, de multe ori simțim nevoia să fim informați și sprijiniți pentru a ne crește copiii mai bine. Profesioniști sau nu, toți suntem implicați în procesul educației și este nevoie să identificăm schimbarea continuă a valorilor și dimensiunile acesteia.

Fiecare om are dreptul de a beneficia de sprijin pentru formarea și integrarea lui socială și individuală. Toți copiii au dreptul, și este firesc să fie participanți, la o educație de calitate, eficientă și permanentă. Putem sintetiza că educația pentru toți se definește ca: educație de calitate, eficiență, responsabilitate, pluridisciplinaritate, proces complex, strategii de respectare a drepturilor, evidențiere a valorilor individuale umane.

Educația pentru toți ne îndeamnă să gândim oarecum diferit față de modul tradițional în care înțelegeam și realizăm formarea copiilor. Se pornește de la ceea ce s-a acumulat până acum în câmpul teoretic și practic educațional, și într-o viziune pluridisciplinară și complexă, educația pentru toți abordează actul formării tinerei generații dintr-o perspectivă nouă, a drepturilor individuale și a valorii fiecărui om.

În ultima parte a secolului XX, printre prioritățile politicilor educaționale promovate în plan internațional s-a aflat și asigurarea accesului la educație pentru toți copiii. Conceptul de „Educație pentru toți” a fost lansat în 1990 în Tailanda la Conferința Internațională a Ministerului Educației, iar în 1994 la Salamanca, în Spania, s-au lansat dimensiunile educației pentru toți care constau în calitatea actului educațional și acces pentru toți copiii: „Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nicio deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice... Idealul școlii pentru toți este școala care

nu exclude, ci include, acceptă și valorizează copiii, chiar foarte diferiți, anterior excluși. Trebuie să pornim de la ideea că școala are datoria de a asigura șanse egale tuturor elevilor. Unii înțeleg prin șanse egale crearea unor condiții identice: programe comune, manuale cu un singur ghid etc. Dar sistemul școlar care asigură aceleași condiții de instruire pentru toți elevii reprezintă o inegalitate, deoarece ei nu profită în același fel de aceste condiții. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale. Pentru ca activitatea instructiv-educativă să fie profitabilă pentru toți elevii, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte. Pentru că educația copiilor cu cerințe speciale să fie eficientă, pe de o parte, trebuie să aibă un caracter integrat, iar pe de altă parte trebuie să aibă un caracter diferențiat, să fie adaptată particularităților elevilor. Caracterul integrat al învățământului ne pune în față problematica situației în care un copil cu handicap este integrat într-o clasă obișnuită. În fapt este vorba pe de o parte de situația copilului respectiv, iar pe de altă parte, de situația clasei în care este integrat.

Sub ambele aspecte, ceea ce urmărim este o bună înțelegere reciprocă, o existență socială normală a copiilor, în ciuda diferențelor existente. Pentru copilul cu handicap aceasta înseamnă a fi înțeles și acceptat, cu tot ce are el pozitiv, cu tot ce poate aduce vieții de grup. Această normalizare a relațiilor este benefică și pentru ceilalți elevi, care învață să respecte dreptul la diferență, să fie solidari cu semenii lor care întâmpină dificultăți în viață. Experiența din alte țări ne arată că integrarea fiecărui copil cu handicap este o problemă care trebuie serios studiată, alcătuindu-se un proiect individual de integrare, care să prevadă toate măsurile pentru reușita acestei acțiuni. În vederea alcătuirii proiectului individual de integrare, cadrul didactic trebuie să fie sprijinit atât de medic, psiholog și logoped, cât și de cadrul didactic itinerant și de sprijin.

Acesta trebuie: să-și îmbogățească pregătirea pedagogică cu elemente care să-i faciliteze includerea optimă în clasa elevilor cu CES și asigurarea de șanse egale pentru aceștia la instrucție și educație; să manifeste interes continuu pentru identificarea, evaluarea și reprogramarea periodică a conținuturilor învățării pentru fiecare elev; să coopereze în parteneriat cu profesorul de sprijin și cu ceilalți membri ai echipei educaționale; să participe la elaborarea programului pedagogic individualizat pentru fiecare elev cu CES și să țină evidența rutei curriculare a acestuia.

Procesul de integrare educațională a elevilor cu CES include elaborarea unui plan de intervenție individualizat, în cadrul căruia, folosirea unor modalități eficiente de adaptare curriculară joacă rolul esențial. Curriculum-ul poate fi definit ca fiind programul de activități școlare în integralitatea sa, care se concretizează în planul de învățământ, programa școlară, manualele școlare, îndrumătoarele metodice, obiectivele și modurile comportamentale ce conduc la realizarea obiectivelor, metodele și mijloacele de predare-învățare, ce dezvoltă modurile de evaluare a rezultatelor. În planul dezvoltării curriculare, pentru elevii cu deficiență, are loc o mișcare în sensuri diferite față de curriculum-ul general pentru elevii valizi. Pe de o parte curriculum-ul acestora se restrânge, iar pe de altă parte se amplifică prin introducerea unor activități suplimentare individualizate, destinate compensării și recuperării stării de deficiență.

În concluzie, învățătorul clasei trebuie să dobândească o pregătire adecvată în educația specială, să poată identifica elevii cu CES, să-i trimită la Comisia de Expertiză Școlară, să elaboreze, în colaborare, programele individualizate, să fie disponibil pentru a

lucra cu alți specialiști, cu părinții, să aibă capacități manageriale și pedagogice la clasă, să lupte pentru reducerea izolării în clasă și activitatea didactică. Copiii sunt o categorie socială care, în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte: dacă sunt lăsați să crească fără ajutorul de care au nevoie, personalitatea viitorului adult are cu siguranță de suferit.

Bibliografie

Cristea, S., *Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului*, EDP, București, 1994;
Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996;
Vrăjmaș, E., *Școala pentru toți*, materialul pentru studenți;
Declarația de la Salamanca, Spania, 7-10 iunie, 1994, UNESCO (sursa: Internet).

DESCOPERIM ÎMPREUNĂ ISTORIA NEAMULUI ROMÂNESC PROIECT DE EXCURSIE ȘCOLARĂ EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

*Prof. învă. primar Fodor Lenuța,
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Zemeș, jud. Bacău*

*Motto: „Țara nu se servește cu declarații de dragoste,
ci cu muncă cinstită și, la nevoie, cu jertfă.”*

(Mihail Sadoveanu)

Istoria este un domeniu al științei care studiază dezvoltarea complexă și evoluția omenirii, ținând cont de evenimentele care se petrec de-a lungul timpului și care influențează societatea. Cunoașterea istoriei reprezintă o datorie față de strămoșii noștri fără de care nu am fi existat, dar este și un element care denotă cultura generală și simțul responsabilității.

Nicolae Bălcescu era de părere că „*Istoria este cea dintâi carte a unei nații. Într-înșa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul și ajută să știm cine suntem, de unde venim. Ne dezvăluie trecutul, ne arată parcursul înaintașilor noștri, greșelile lor, trecutul cu bune și rele. Așa putem învăța că suntem un popor greu încercat, dar plin de resurse. Că ne-am luptat și am dobândit o identitate națională, că am contribuit din plin la dezvoltarea culturii europene și internaționale, că românii nu sunt mai prejos de alte nații; că suntem un popor la fel ca oricare altul, cu bune și cu rele*”.

Dintre toate disciplinele școlare, istoria este un obiect de studiu care cuprinde învățături și sfaturi izvorâte din legi, fapte și procese comunicate din generație în generație.

Ca activitate extracurriculară, excursia permite o abordare interdisciplinară și transdisciplinară a cunoștințelor (istorie, literatură, religie, artă, geografie, cunoștințe despre natură). Aceasta ajută la lărgirea orizontului de cultură prin multitudinea de informații ce le pot obține elevii, la valorificarea potențialului intelectual al acestora, la dezvoltarea gustului artistic și estetic.

Împreună cu elevii clasei a IV-a B ne-am propus anul acesta un traseu cu următoarele obiective: Zemeș - Borzești (vizitarea Bisericii Domnești și a Muzeului de

cultură și artă religioasă) – Mărășești (Mausoleul eroilor) – Muzeul de Etnografie și Artă-Palatul Dimitrie Ghika, Comănești- retur.

Borzeștiul este un sat din județul Bacău, astăzi cartier al orașului Onești. Este locul unde s-a născut și a copilărit Ștefan cel Mare, care, din toată țara Moldovei, iubea cel mai mult Borzeștiul. Biserica de aici este renumită pentru legenda ce gravitează asupra ei. Se spune că este singura biserică ridicată de Sfântul Ștefan, nu pentru a comemora o victorie, ci în amintirea prietenului său din copilărie, omorât de tătari în acest loc. În cimitirul Bisericii din Borzești este îngropată fiica lui Vasile Alecsandri, Maria Bogdan - după soț, care a locuit în conacul din imediata apropiere a bisericii, astăzi Restaurantul „Stejarul din Borzești”.

În incinta bisericii funcționează „Muzeul de cultură și arta religioasă”, unde sunt expuse obiecte de cult religios de la biserici din județul Bacău și cărți vechi religioase.

Sărbătorim anul acesta 105 de ani de la Marea Unire. Ne amintim cu respect de înaintașii noștri, de cei care nu și-au precupețit viața pentru a avea noi astăzi o țară. Românii au fost nevoiți să pună mâna pe arme, jertfindu-și sângele pentru apărarea pământului strămoșesc. Au cinstit și înălțat la rang de sacrificiu demnitatea de ostaș devotat glorioasei armate române. Pământul care i-a primit este un pământ scump. Am pășit cu pioșenie pragul mausoleului închinat eroilor neamului, amintindu-ne că bătăliile de la Mărășești

împreună cu cele de la Mărăști și Oituz au rămas în istoria României drept unele dintre cele mai sângeroase, însă cu un răsunător ecou peste veacuri. Soldații români au arătat că „pe aici nu se trece” și că ofensiva Puterilor Centrale și-a găsit mormântul pe dealurile și câmpiile din această zonă de sud-est a Moldovei. În aproape o lună, cât au durat bătăliile din vara anului 1917 de la Mărășești, Armata Română a pierdut aproximativ 27.000 de oameni, însă eroismul ostașilor români a rămas emblematic până astăzi, iar jertfa lor alături de jertfele de pe celelalte câmpuri de luptă au stat la temelia Marii Uniri de la 1918. Nu în ultimul rând, ne-am propus acest proiect și în întâmpinarea Zilei Armatei Române, care se sărbătorește în fiecare an la data de 25 octombrie.

Organizarea unei asemenea activități a fost dorința de a oferi elevilor noștri posibilitatea cunoașterii trecutului greu încercat al neamului românesc, a rolului jucat de către personalitățile reprezentative ale locurilor de-a lungul istoriei, potrivit vârstei elevilor, despre eroii căzuți la datorie și faptele lor (ex. Eremia Grigorescu, Ecaterina Teodoroiu și chiar Măriuca Zaharia, fetița de 12 ani - semn că războiul nu a iertat pe nimeni) a anumitor

evenimente istorice și a legăturilor strânse dintre ele, a vestigiilor istorice moștenite de la înaintașii noștri.

La Muzeul de Etnografie și Artă, din incinta Palatului Ghika, Comănești, am putut admira o colecție impresionantă de piese etnografice din zona Trotuș, dovezi ale ocupațiilor locuitorilor, meșteșuguri, țesături, costume, trofee de vânătoare, dar și lucrări de pictură contemporană românească. Ne-am dorit să cunoaștem valorile morale și spirituale ale locurilor, și să avem parte de o lecție de cultură și geografie veritabilă, să descoperim alte frânturi de istorie, să ne bucurăm de reliefurile atractive, de arhitectura așezărilor, de spiritualitatea și cultura locurilor. Totodată, am oferit elevilor bucuria de a admira frumusețile naturale ale țării, într-o frumoasă zi de Brumărel, de a se recrea și a petrece un timp cât mai agreabil, o excursie care le va imprima amintiri cât mai plăcute.

Proiectul și-a propus valorificarea cunoștințelor dobândite în cadrul orelor de științe ale naturii, de limba română, de istorie și geografie, privind cunoașterea istoriei poporului român. Scopul fundamental a fost acela de a spori interesul elevilor noștri pentru cunoașterea trecutului istoric, a spațiilor istorico-geografice, a ținuturilor românești de o puternică încărcătură spirituală, culturală, dar și de a le cultiva elevilor sentimente de apreciere, respect, patriotism, grijă față de monumentele istorice și culturale vizitate.

„Viața fără istorie este ca și cum ne-am închipui că un copac crește așa, în văzduh, nesprrijinit de nimeni. Istoria și viața se leagă strâns și nu pot trăi una fără cealaltă.”

(Dumitru Almaș)

METODE NOVATOARE ÎN ACTUL EDUCAȚIONAL. ÎNVĂȚAREA CENTRATĂ PE ELEV

*Prof. înv. primar Forcoș Veturia
Școala Gimnazială Coșofănești, jud. Bacău*

În opinia lui Gibbs (1992) **învățarea centrată pe elev** „oferă elevilor o mai mare autonomie și un control sporit cu privire la disciplinele de studiu, la metodele de învățare și la ritmul de studiu” (pag. 23). Această perspectivă subliniază caracteristicile fundamentale ale învățării centrate pe elev, promovând ideea că elevilor trebuie să li se ofere un control sporit asupra învățării prin asumarea responsabilității cu privire la: *ceea ce se învață, modul cum se învață și de ce, momentul când se învață.*

La baza învățării eficiente centrate pe elev există câteva principii: accentul activității de învățare trebuie să fie pe persoana care învață și nu pe profesor; recunoașterea faptului că procesul de predare în sensul tradițional al cuvântului nu este decât unul dintre instrumentele care pot fi utilizate pentru a-i ajuta pe elevi să învețe; rolul profesorului este acela de a administra procesul de învățare al elevilor pe care îi are în grijă; recunoașterea

faptului că, în mare parte; procesul de învățare nu are loc în sala de clasă și nici când cadrul didactic este de față; înțelegerea procesului de învățare nu trebuie să aparțină doar profesorului – ea trebuie împărtășită și elevilor; profesorii trebuie să încurajeze și să faciliteze implicarea activă a elevilor în planificarea și administrarea propriului lor proces de învățare prin proiectarea structurată a oportunităților de învățare atât în sala de clasă, cât și în afara ei; luați individual, elevii pot învăța în mod eficient în moduri foarte diferite.

Iată câteva exemple de învățare centrată pe elev: lecția pleacă de la experiențele elevilor și cuprinde întrebări sau activități care să îi implice pe elevi; elevii sunt lăsați să aleagă singuri modul cum se informează pe o anumită temă și cum prezintă rezultatele studiului lor; elevii pot beneficia de meditații, în cadrul cărora pot discuta despre preocupările lor individuale cu privire la învățare și pot cere îndrumări; aptitudinea elevilor de a găsi singuri informațiile căutate este dezvoltată – nu li se oferă informații standardizate; pe lângă învățarea specifică disciplinei respective, li se oferă elevilor ocazia de a dobândi aptitudini fundamentale transferabile, cum ar fi aceea de a lucra în echipă; se fac evaluări care permit elevilor să aplice teoria în anumite situații din viața reală, cum ar fi studiile de caz și simulările; Lecțiile cuprind o combinație de activități, astfel încât să fie abordate stilurile pe care elevii le preferă în învățare (vizual, auditiv, practic/kinetic); lecțiile înlesnesc descoperirile făcute sub îndrumare și solicită participarea activă a elevilor la învățare; lecțiile se încheie cu solicitarea adresată elevilor de a reflecta pe marginea celor învățate, a modului cum au învățat și de a evalua succesul pe care l-au avut metodele de învățare în cazul lor.

Așadar, este important să se utilizeze metode de predare care permit persoanei care învață și cadrului didactic să depisteze concepțiile greșite și apoi să le corecteze.

Învățarea trebuie să cuprindă activități de prelucrare a noii materii învățate, care trebuie legată de ceea ce elevul știe deja. Pentru a fi vorba de o învățare „de profunzime” e necesar ca sarcinile să fie autentice, stabilite în context semnificativ și legate de viața reală fără a se repeta unele lucruri, deoarece acest fapt duce doar la învățarea „de suprafață” .

Având în vedere faptul că învățarea elevilor va implica erori, sarcinile trebuie să le ofere ocazia de a se autoevalua, de a corecta, de a discuta cu colegii, de a primi reacția profesorului, precum și de a face alte verificări de „conformitate cu realitatea”.

Învățarea activă presupune utilizarea unor întrebări care antrenează elevii și le impune elevilor să își creeze propriile concepții cu privire la noua materie învățată. De exemplu: utilizarea sarcinilor și întrebărilor care stimulează gândirea elevilor și se bazează pe Taxonomia lui Bloom și nu simpla reamintire. Aceste sarcini și întrebări necesită mai multă gândire și prelucrare: **Analiză:** întrebări de tip „de ce?”, **Sinteză:** întrebări de tip „cum?”, „ai putea să?” **Evaluare:** întrebări de judecată; utilizarea lucrului în grup, care solicită elevilor să discute materia învățată, astfel încât să colegii să se verifice între ei și să învețe unii de la alții; utilizarea studiilor de caz care leagă subiectul discutat de viața reală sau de experiențele anterioare și deci de învățarea anterioară. Nu se pot face raționamente pe marginea materiei învățate înainte ca aceasta să fie conceptualizată; de aceea, întrebările care solicită raționamentul vor determina conceptualizarea. Metodele de gândire critică se bazează pe folosirea unei game largi de întrebări care stimulează participarea elevilor la discuție și să determine soluțiile din perspective variate. **Nu sunt recomandate:** întrebările închise (cu răspuns „da” sau „nu”); întrebările care direcționează răspunsul („nu este așa că...”); întrebările care solicită exclusiv memoria.

Tipuri de întrebări care stimulează gândirea critică: *Ce s-a întâmplat?* (elevii sunt ajutați să-și clarifice perspectiva asupra problemei); *De ce s-a întâmplat?* (elevii sunt

ajutați să înțeleagă cauze, efecte); *De ce au făcut așa?* (permite deplasarea accentului spre căutarea motivelor, cauzelor interioare); *Se putea face și altfel?* (se încurajează ideea că acțiunile sunt de fapt rezultatul unei alegeri sau sunt influențate de faptul că nu au ales cea mai bună alternativă posibilă); *Poți să faci și tu?* (este deschisă ideea transpunerii teoriei în practică); *Ce ai fi făcut tu dacă erai într-o asemenea situație?* *Ce crezi că a simțit cel în cauză?* *Ce ai fi simțit tu într-o asemenea situație?* (permit observarea măsurii în care elevii folosesc empatia în anumite situații, în ce măsură pot identifica alternative, dar și dezvoltarea inteligenței emoționale a elevilor); *A fost drept/corect/? A fost greșit? De ce?* (permit urmărirea stadiilor dezvoltării morale).

Avantajele metodelor de gândire critică: dezvoltarea pe termen lung a relațiilor deschise, de colaborare; dezvoltarea capacității elevilor de a gândi critic; stimularea învățării independente; asumarea responsabilității elevilor față de propriul proces de învățare; înțelegerea logicii argumentelor; sintetizarea unor idei provenite din surse diferite; formarea unor opinii argumentate.

Bibliografie:

Candy, P.C., Crebert, G. & O'Leary, J. (1994), *Dezvoltarea învățării continue prin intermediul învățământului universitar*, Raportul nr. 28 al Comisiei NBEET, Canberra: Casa de editură guvernamentală din Australia;

Harpe, B., Kulski, M. și Radloff, A. (1999), *Cum se documentează cel mai bine calitatea actului predării și modul cum învață elevii noștri?*;

K. Martin, N. Stanley și N. Davison (Eds), *Predarea disciplinelor / Învățarea în context*, 108-113. *Lucrările celui de al 8-lea Forum anual de predare învățare*, Universitatea Western Australia, februarie 1999, Perth: UWA;

Proiectul FEDA (RP M132 H) 1998, *Dezvoltarea stilurilor eficiente de învățare*.

PROIECT COMUNITAR „LUDOTECA”

Prof. învă. primar Frigură Cristina-Maria
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși, jud. Bacău
Prof. învă. primar Radu Elena
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Buhuși, jud. Bacău

1. ANALIZA DE SITUAȚIE

La nivelul comunității Buhuși s-a realizat o analiză de situație pentru a putea avea o privire de ansamblu cât mai clară și obiectivă asupra trebuințelor comunității. Raportul Analizei de Situație a fost aprobat de către Consiliul Local prin H.C.L. nr. 119 din 30.07.2020. Între măsurile pe termen mediu pentru serviciile de educație a reieșit necesitatea înființării unei ludoteци.

2. OBIECTIVE PRIMOHUB

Obiectivul general al *serviciului complementar Primohub (lutodeca)* este acela de a acorda suport activ și a ajuta copiii și părinții să își identifice resursele personale de creștere a motivației de a învăța, pentru frecventarea școlii și finalizarea școlarității, respectului pentru valori morale sănătoase, deschidere spre oportunitățile ofertelor contextului socio-economic:

- Inițierea unei alternative de ajutor educațional pentru copiii aflați până la vârsta de 8 ani și a susținerii familiilor copiilor beneficiari pentru integrarea socială;
- Dezvoltarea abilităților parentale și a capacităților individuale de integrare socială în comunitate, pentru părinții cu venituri mici sau fără venituri;
- Asigurarea serviciilor de educație, integrare socială, recreere-socializare, orientare școlară și profesională pentru prevenirea fenomenului discriminatoriu.

3. ASIGURAREA DIVERSITĂȚII PARTICIPĂRII

Ludoteca s-a adresat tuturor copiilor indiferent de familiile din care provin, părinților care își doresc un loc de socializare, de învățare, un sprijin pentru integrarea copiilor într-un mediu de învățare.

4. LOCUL DE DESFĂȘURARE

Comunitatea dispune de o sală în incinta grădiniței ce se află pe str. Florilor – Grădinița cu Program Normal, structură a Școlii Gimnaziale „Ștefan cel Mare” Buhuși și spațiul exterior al acesteia. De asemenea, spațiul destinat ludotecii are o suprafață de 50 m². Copiii vor beneficia de un spațiu generos outdoor, respectiv în curtea frumos amenajată.

5. DOTARE

Spațiu destinat ludotecii este dotat cu grup sanitar propriu, intrare separată, precum și mobilier adecvat (6 mese, 6 scaune adulți, 16 scaune copii) beneficiarilor, cărți specifice vârstei (100 volume), rechizite și jucării.

6. ACTIVITĂȚI

Activități educative, recreative și de socializare realizate în *serviciul complementar Primohub (ludoteca)*:

- Copiii beneficiari au fost implicați în activități recreative și de socializare pentru menținerea echilibrului psihic și fizic necesar dezvoltării lor armonioase.

- Centrul a încurajat implicarea copiilor, în funcție de vârsta acestora, în efectuarea unor activități

desfășurate împreună cu personalul voluntar (ex: „Cărțile vorbesc”, „Zâmbet frumos, dinți sănătoși”, „Icoana din sufletul copilului”, „Cum circulăm corect”, „Mâini îndemânatic”)

7. ASIGURAREA SUSTENABILITĂȚII

- Participarea beneficiarilor la activitățile propuse;
- Mijloace de comunicare și informare a comunității (televiziunea locală, pliante, facebook);

- Încurajarea parteneriatelor la nivelul comunității;
- Dezvoltarea resurselor prin implicarea voluntarilor din domenii diferite.

8. MODALITĂȚI DE PROMOVARE

S-au desfășurat prin:

- Campania de distribuire de pliante informative în cadrul unităților de învățământ din oraș și în comunitate, pentru informare privind existența centrului și a serviciilor oferite;
- Crearea unei pagini de facebook/pagină de prezentare a activităților desfășurate;

Prezentarea în cadrul ședințelor cu părinții copiilor din grădinițe/ clasele pregătitoare/ clasele I a obiectivelor și activităților desfășurate în Primohub.

APLICAREA SOFTURILOR EDUCAȚIONALE ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE. SCHIȚĂ DE PROIECT

Prof. învă. primar Fuiuagă Oana-Maria
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

DISCIPLINA: Dezvoltare personală

CLASA: a II-a

SUBIECTUL: *Cum arată emoțiile și sentimentele?*

Educarea emoțiilor în scopul gestionării corecte a tuturor situațiilor cu caracter frustrant.

COMPETENTE SPECIFICE:

2.1. Exprimarea emoțiilor de bază în situații variate

2.3. Explorarea abilităților de relaționare cu ceilalți

OBIECTIVE URMĂRITE:

- să perceapă oamenii ca pe ființe diferite, cu gânduri, emoții și sentimente proprii;
- să identifice sentimente pe care le nutresc oamenii;
- să experimenteze în plan personal sentimente diferite;
- să asocieze evenimente, situații cu emoții și sentimente trăite;
- să descopere că oamenii pot avea emoții și sentimente diferite într-o situație identică;
- să învețe că este foarte important să gândim pozitiv și să trecem ușor peste o situație frustrantă (educarea sentimentelor)

MATERIALE NECESARE: video-proiector, tablete, „Mănușa cu calități și defecte” (mănușa lor decupată după ce a fost colorată), inimi colorate, baloane, markere, linguri de lemn colorate diferit, jetoane cu mimici expresive, cântec „Suflet de copil”.

STRATEGII ABORDATE: exerciții de energizare, dialogul dirijat, jocul didactic, expunerea, dezbateră, observația, activitatea independentă

FORMA DE ACTIVITATE: frontal– colectiv dirijat, independent/individual

TIMP: 50 minute

SURSE BIBLIOGRAFICE:

- **Trip S. (2007)** *Educație rațional emotivă și comportamentală: Formarea deprinderilor de gândire rațională la copii și adolescenți;*
- **Vernon A. (2008)** *Programul Pașaport pentru Succes în Dezvoltarea Emoțională, Socială, Cognitivă și Personală a copiilor din clasele I-V, Cluj-Napoca, Editura RTS ;*
- **Waters V. (2003)** *Povești raționale pentru copii, Cluj-Napoca, Editura ASCR;*
- **Ilias, M. (2007)** *Inteligența emoțională în educația părinților, București, Editura Curtea Veche.*

MOMENTELE LECȚIEI:

1. EVOCARE - Introducerea în activitate

- **Exercițiu de energizare „Mașina de spălat”**

Participanții la activitate vor fi rugați să deseneze pe o fișă, chipul lor în funcție de emoțiile și sentimentele pe care le nutresc la începutul activității.

Pe rând, elevii se vor grupa și regrupa, în funcție de emoțiile lor (pozitive, negative). Se va analiza situația, concluzionând că nu toți oamenii trăiesc aceleași emoții în aceeași situație. De aici, rezultă că **Suntem diferiți!**

Elevii care nutresc la începutul activității emoții pozitive (bucurie, încântare, încredere, satisfacție, speranță) vor constitui „paletele mașinii de spălat”, iar cei care sunt

stăpâniți de emoții negative (neliniște, teamă, indiferență, supărare etc) vor fi „rufele” care vor fi „spălate” până la schimbarea stării emoționale.

Elevii vor urmări filmulețul muzical „**Emoțiile noastre**”

<https://images.app.goo.gl/eT3WP7eToq76AdZx7>

2. REALIZAREA SENSULUI - Munca în grup

- **Experiența concretă: Emoții diferite, în aceeași situație**

Exercițiu: „Călătorie în țara emoțiilor” - <https://learningapps.org/13538037>

- **Moment stimul – filmul „Pupăza din tei” -**

<https://www.youtube.com/watch?v=VRhbDMJV2Y4>

Se vizionează filmul, atrăgându-se elevilor atenția că trebuie să vadă modul de comportare a personajelor.

Întrebări de conținut:

Ce personaje ați remarcat? Momentul în care moșul vrea să îl ducă pe Nică la tata, are personajele: *Nică, târgoveții, moșul.*

Cum reacționează fiecare? (moșul – vesel, târgoveții – amuzați, Nică – îngrozit)

Întrebări de personalizare:

Ai avut vreodată o emoție diferită de a colegilor? De ce?

Crezi că este normal ca în aceeași situație, să avem emoții diferite? (da, deoarece avem gânduri și dorințe diferite)

Trebuie să încercăm să fim la fel ca ceilalți? De ce?

Ce putem face în asemenea condiții? (Să ne acceptăm unii pe alții)

Exercițiu - joc: „Emoții albe-negre” <https://learningapps.org/18350869>

Poveste: „Casa cu 1000 de oglinzi”

<http://www.agendainvatorului.ro/clasa-i/dezvoltare-personala/casa-cu-o-mie-de-oglinzi--119>

Jocul emoțiilor:

Copiii au jetoane ilustrând emoții diferite: *bucurie, supărare, indiferență.*

La remarcile făcute de învățătoare ei vor indica jetonul ce le ilustrează propria emoție. Se vor uita cu atenție și vor vedea că emoțiile sunt diferite. Li se atrage atenția că trebuie să fie sinceri.

- Mai rămânem astăzi o oră în plus la școală.
- Mergem în clasă și dăm o probă la matematică.
- Măine dăm probă la educație fizică, rostogoliri.
- Luni vi se face vaccin.
- Laptele de la supliment va fi înlocuit cu un morcov.
- La vară mergem în tabără. E frumos, dar e foarte, foarte scump etc.

3. REFLECȚIE - „Șarada sentimentelor”

„**Emoții de bază**” – **exercițiu** - <https://learningapps.org/15839668>

Fiecare elev va avea pe masă șabloane cu mânuțele lor colorate diferit și decupate. Pe acestea ei vor desena expresii ale feței atunci când nutresc diferite emoții, în funcție de cerința primită. Vor alege culoarea mânuței în funcție de culoarea sentimentelor.

Cerințe:

- scrie despre o întâmplare când ai trăit emoția/sentimentul de mândrie/ teamă/indiferență/ fericire.
- spune ce sentiment/emoție se desprinde din enunțurile / imaginea dată.
- mimează o întâmplare(situație) în care ai dat dovadă de bucurie/ tristețe/ dragoste/furie.

- Se lasă 5 minute, apoi se citește selectiv și se comentează. Pălmuțele desenate cu expresii ale feței atunci când nutresc emoții/sentimente negative vor fi asamblate sub forma unei lacrimi, iar cele care nutresc emoții pozitive sub forma unui soare.

Exercițiu joc: „*Emoții - bucurie/tristețe*” - <https://learningapps.org/10268726>

Se audiază cântecul „Suflet de copil” - <https://www.youtube.com/watch?v=4AQ91jOq9x4>

ARTA CUSĂTURILOR POPULARE - CURRICULUM LA DECIZIA ȘCOLII

Prof. învă. primar Gârmacia Simona-Maria

Școala Gimnazială „Explorator Teodor Gheorghe Negoită” Sascut, jud. Bacău

Tipul: Opțional la nivelul disciplinei (Arte vizuale și abilități practice)

Clasa: a III-a

Durata: 1 an școlar

Numărul de ore pe săptămână: 1oră

ARGUMENT

Pe lângă multe elemente specifice artei populare, arta cusăturilor reprezintă capacitatea de creație puternic dezvoltată a tuturor românilor. Totodată, cusăturile românești constituie un izvor nesecat de inspirație pentru generațiile viitoare.

Tinerele generații trebuie să știe că, prin talentul și îndemânarea strămoșilor noștri, cusăturile românești lucrate cu multă migală și pricepere, au fost cunoscute de veacuri, și că ele vor rămâne ca lucrări de artă de o mare valoare.

În ultimii ani se observă interesul deosebit manifestat de lumea modernă față de toate artele populare, inclusiv față de cea decorativă.

În acest context, ni s-a părut binevenită proiectarea și desfășurarea unui opțional prin care elevii să poată învăța tehnica de lucru a cusăturilor românești și care să le ofere modele și sugestii pentru aplicarea acestora pe diferite obiecte decorative și, de ce nu, pe cele vestimentare.

În felul acesta, elevii înțeleg creația populară românească, regăsesc și apreciază frumosul din arta populară autentică.

Este datoria noastră să cunoaștem, să păstrăm, să transmitem și să promovăm elementele ce țin de folclorul nostru pentru a păstra eterne arta și cultura românească.

COMPETENȚE GENERALE

1. Cunoașterea și utilizarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și ustensile specifice artei populare
2. Proiectarea, confecționarea și evaluarea unor produse simple de arta populară
3. Dezvoltarea capacității de cooperare în scopul realizării unui produs de artă populară
4. Dezvoltarea simțului practic-gospodăresc și estetic

COMPETENȚE SPECIFICE

- 1.1. Descoperirea diferitelor materiale de lucru pentru cusături, și proprietățile acestora;
- 1.2. Utilizarea optimă a instrumentelor de lucru specifice cusăturilor;
- 1.3. Familiarizarea cu tipurile de motive românești și tehnici de lucru specifice;
- 2.1. Exersarea de tehnici cât mai variate pentru realizarea cusăturilor;
- 2.2. Identificarea etapelor de realizare a unui produs finit;
- 2.3. Confecționarea produselor simple, utile și originale;
- 2.4. Aprecierea anticipând calitatea unui produs finit;
- 3.1. Familiarizarea cu atmosfera de lucru în echipă: interese, opinii, ajutor, satisfacție;
- 3.2. Cooperarea în echipe pentru realizarea unor componente ale lucrării;
- 3.3. Manifestarea echilibrului în conduita competițională și cooperantă;
- 4.1. Descoperirea soluțiilor de combinare a diverselor materiale pentru obținerea de produse noi;
- 4.2. Găsirea soluțiilor de valorificare a produselor, în situații noi.

CONȚINUTURI ASOCIATE COMPETENȚELOR

1. Unelte, materiale și furnituri folosite pentru executarea cusăturilor românești;
2. Motivul românesc;
3. Puncte folosite în cusăturile românești de pe Valea Siretului;
4. Aplicarea cusăturilor românești pe diferite obiecte ornamentale.

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

- sortarea materialelor pentru a fi folosite;
- identificarea proprietăților materialelor, în raport de proveniență și compoziție;
- familiarizarea cu tehnici diferite: tăiere, introducerea aței în ac, executarea nodului;
- recunoașterea tipurilor de motive pe diferite obiecte populare;
- exerciții pentru însușirea tehnicilor de realizare a diferitelor tipuri de puncte de cusătură;
- recunoașterea diferitelor tipuri de puncte pe cusături;
- realizarea prin cusătură a mai multor tipuri de puncte specifice pe diferite obiecte ornamentale;
- confecționarea de obiecte populare de ornamentație utilizând punctele învățate (șervețele, semn de carte, măștișoare, goblenuri etc.);
- realizarea de componente ce vor întregi lucrările;
- acceptarea colaborării, a diferențelor de stil de muncă, de gusturi estetice;
- prezentarea lucrărilor în cadrul unor expoziții;
- organizarea de acțiuni caritabile, oferire de daruri;
- schimburi de experiențe cu alți elevi;
- acțiuni de înfrumusețare a claselor, holurilor, camerelor elevilor;
- alcătuirea de albume, portofolii, panouri ale clasei.

VALORI ȘI ATITUDINI

1. Respect față de cultura populară românească
2. Prețuirea efortului propriu creativ
3. Manifestarea inițiativei și a disponibilității de a aborda sarcini variate
4. Toleranță și flexibilitate în cadrul schimbului de idei în diferite situații de învățare
5. Implicarea activă în toate momentele lecției

SUGESTII METODOLOGICE

• explicația, demonstrația, conversația, exercițiul, jocul didactic, problematizarea, proiectul, învățarea prin descoperire

RESURSE MATERIALE

• cărți, broșuri, albume de artă populară, pânză de etamină, ace de cusut, ață, melană, foarfece, goblenuri pictate, gherghefuri, creații ale femeilor din sat

MODALITĂȚI DE EVALUARE:

• probe orale, probe practice, observarea sistematică, autoevaluarea, portofoliul

Bibliografie

Cojocariu, Venera-Mihaela, *Teoria și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică R.A, 2008

ISJ Bacău, CCD Bacău, *Cusături existente pe Valea Trotușului*, Bacău, 1979

Scînteianu, Mihaela, *Puncte și cusături românești*, Editura Ceres, București

Tăutu-Stănescu, Natalia, *Aplicații de broderii românești*, Editura Albatros. București

TENNOLOGIA DIGITALĂ ÎN PROCESUL EDUCATIONAL

*Prof. înv. primar Gârțu Mihaela
Școala Gimnazială Nr.1 Blăgești, jud. Bacău*

Tehnologia digitală este utilizată din ce în ce mai mult în școli, în timpul lecțiilor. Învățarea devine eficientă doar dacă elevii sunt implicați și devin conștienți de propria învățare, colaborează, gândesc critic și rezolvă problemele într-un mod creativ.

Utilizarea tehnologiei digitale în educație implică trei tipuri de abordări: **educația despre noile tehnologii** (introducerea unor module, discipline, cursuri despre calculator și internet), **educația cu ajutorul noilor tehnologii** (aplicații pe calculator, utilizarea internetului ca resursă în activitatea didactică sau alte tehnologii care sprijină învățarea) și **educația prin noile tehnologii** (utilizarea platformelor virtuale de învățare, învățarea online).

Școlii primare îi revine sarcina de a forma primele deprinderi de muncă intelectuală. De aceea, este necesar ca învățătorul să fie preocupat în permanență de perfecționarea metodelor și procedeele de predare-învățare, a stilului de muncă în general, pentru optimizarea procesului instructiv-educativ. Concentrarea trebuie să fie asupra elevului și a nevoilor lui de învățare. Cel mai mare pericol în orice proiect de predare-învățare care include și TIC e să fie centrat mai mult pe tehnologie/creativitate, nu pe elevul-receptor și pe nevoile lui de învățare.

Cred că un pas important spre digitalizare îl constituie alfabetizarea digitală de la treapta învățământului primar, deoarece dificultățile de învățare sunt mult mai accentuate pentru elevii din învățământul primar, întrucât școlarii mici nu dețin instrumente TIC proprii, nu au competențe necesare pentru utilizarea resurselor digitale, nu știu să se orienteze pe interfața platformelor fără ajutor din partea părinților, cei mai mici dintre ei neînvățând încă să citească și să scrie.

Introducerea resurselor educaționale digitale în procesul educațional permite evidențierea unui șir de **avantaje** printre care:

1. Permite crearea unui tablou clar despre fenomenul studiat, deoarece oferă posibilitatea simulării sau modelării unui proces care nu poate fi prezentat în realitate.
2. Permite modificarea ușoară a conținutului.
3. Oferă posibilitatea distribuirii în rețea.
4. Orele devin mai interactive.
5. Sporesc interesul elevilor față de tema studiată.

În cazul utilizării resurselor educaționale digitale la realizarea **temelor pentru acasă**, de asemenea, se pot evidenția un șir de **avantaje**:

1. Sporirea interesului elevilor față de disciplina de studiu datorită unei noi forme de prezentare a conținutului.
2. Posibilitatea realizării unei autoevaluări față de cerințele propuse de către profesor.
3. Se pot utiliza diverse resurse pentru pregătirea temelor.
4. Dezvoltarea competențelor de învățare și autoevaluare.

Utilizarea resurselor digitale și a metodelor de lucru interactive în educație oferă și beneficii de natură **socială**:

- independență, flexibilitate, autonomie și autodeterminare în învățare, deschidere, educație la distanță;
- lucru în grup și în echipă, învățare colaborativă asistată de calculator, social eLearning;
- (auto)evaluare și exersare;
- motivare și angajament;
- învățare prin descoperire;
- personalizare;
- învățare nonformală și informală.

Exemple de instrumente digitale/aplicații online:

1. Google Classroom: <https://classroom.google.com> (este un instrument din suita Google Apps for Education cu care profesorii pot să creeze și să organizeze rapid teme, să ofere eficient feedback, precum și să comunice ușor cu elevii.

2. Padlet: www.padlet.com (este o aplicație digitală care oferă spațiu de afișare colaborativ pentru varianta text, imagine, video sau pagini web; permite utilizatorilor să afișeze materialele în acest perete virtual;

3. WordArt: <https://wordart.com> - este o aplicație care realizează ușor un „nor de cuvinte” – un mod de reprezentare vizuală a unui text sau a unui șir de cuvinte, în care, de obicei, semnificația unui element-cuvânt este relevată de mărimea acestuia relativă la celelalte elemente;

4. CANVA: <https://www.canva.com> - este o platformă de design grafic, utilizată pentru grafică socială, prezentări, postere, documente și alt conținut vizual; include șabloane pe care utilizatorii le pot folosi, grupate în câteva domenii: prezentări, rețele sociale, video, imprimare, marketing, birou.

5. MENTIMETER: <https://www.mentimeter.com/app> - este o aplicație care îți permite să interacționezi cu un grup țintă în timp real; este un instrument pentru sondaje unde poți pune întrebarea și grupul țintă poate da răspunsul folosind un telefon mobil sau orice alt dispozitiv conectat la internet.

6. BOOK CREATOR: <https://bookcreator.com> - este o aplicație permisivă și atractivă, care oferă posibilitatea să creăm cărți digitale pe diferite teme.

7. Wizer.me: <https://wizer.me> - este o platformă în care profesorii construiesc fișe de lucru online care pot fi atribuite în Classroom.

8. GitMind: <https://gitmind.com> - este un instrument online pentru hărți mentale care oferă funcții excelente pentru profesori și elevi, oferă peste o sută de șabloane pe care profesorii și elevii să le folosească și să le modifice.

9. SLIDO: <https://www.sli.do> - este o aplicație de întrebări și sondaje ușor de utilizat, care vă permite să vă implicați participanții la orice fel de întâlnire live sau virtuală. Ajută la stimularea conversațiilor semnificative la scară largă, permițând publicului să pună întrebări și să-și exprime opinia în sondaje live.

10. TELESKOP: <https://teleskop.ro> - este un instrument care vine în ajutorul profesorilor pentru a genera feedback 100% anonim după orele de curs.

În concluzie, folosirea tehnologiei digitale în școală face parte din evoluția naturală a învățării și reprezintă o soluție necesară la provocările moderne adresate învățării și nevoilor elevilor. Integrearea TIC în procesul tradițional de predare-învățare-evaluare este o oportunitate de a integra ultimele descoperiri tehnologice cu interacțiunea și implicarea oferite de modul tradițional de predare. Pentru o eficiență maximă a procesului de învățare, trebuie să existe o implicare reală și activă a tuturor factorilor implicați în procesul educațional.

Bibliografie

PROF IV - Coaching în procesul de predare- învățare-evaluare în context blended-learning, program de formare continua acreditat prin OME nr. 4740/19.08.2022, implementat în cadrul proiectului POCU/904/6/25, cod SMIS 146587 Profesionalizarea carierei didactice-PROF;

Condiții psihopedagogice de optimizare a învățării online, RAILEANU Olga, doctor, conferențiar universitar Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

VALENȚELE FORMATIV-EDUCATIVE ALE JOCULUI, ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Prof. Ghinea Mihaela,
Școala Gimnazială „Mircea Eliade” Craiova, jud. Dolj*

Jocul este conceput ca mijloc de instruire și educare a copilului, ca procedeu metodic de realizare a sarcinilor concrete pe care le propune procesul de învățământ ca forma de organizare, de cunoaștere și dezvoltare a trăsăturilor psihice, cu implicații psihologice și pedagogice, care contribuie la informarea și formarea copilului, care asigură participarea activă și eficientă la lecție, durabilitatea competențelor formate și un grad mare de socializare.

Cu toții știm că jocul angajează întreaga personalitate a copilului, constituind adevărate mijloace de evidențiere a capacităților creatoare, angajând și metode de stimulare a potențialului creativ al copilului, manifestat de elevi în procesul de învățare. Recunoașterea

jocului didactic ca pe o metodă de stimulare și dezvoltare a creativității o argumentăm prin capacitățile de antrenare în joc a factorilor intelectuali și nonintelectuali, evidențiate de cercetările științifice oglindite în literatura didactică.

Pentru a justifica denumirea de joc, activitatea trebuie să permită tuturor copiilor să se joace, să se întrecă, să se bucure de reușită, să rezolve sarcini distractive, în același timp, pentru că utilizarea lui în procesul instructiv-educativ, face ca elevul să învețe cu plăcere, să devină interesat de activitatea ce se desfășoară, îi face pe timizi să devină mai volubili, mai activi, mai curajoși, să aibă mai multă încredere în forțele proprii, mai multă siguranță și promptitudine în răspunsuri.

Prin joc, copiii își largesc sfera de cunoaștere a realităților și valorilor spirituale, se deprind cu o vorbire nuanțată, însușindu-și structura gramaticală și topica limbii române în mod corect.

În opinia lui Jean Chateau, „Școala nu este nici joc, nici muncă reală. Este mai puțin decât atât și altceva. Să nu încercăm să o identificăm total cu jocul sau cu munca. Școlarul trebuie să fie mai mult decât un copil și mai puțin decât un adult. Munca școlară trebuie să fie o punte între joc și muncă.”

Așadar, să lăsăm copiii să se joace, să-i învățăm să se joace, căci jocul este farmecul copilăriei!

Bibliografie

Pânișoară, I. (2003), *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași;

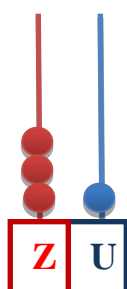
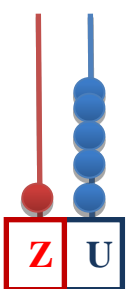
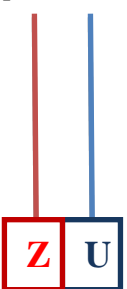
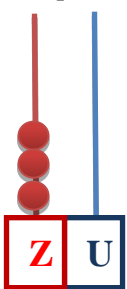
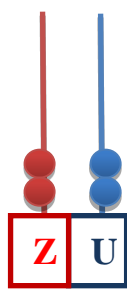
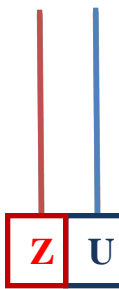
Schaffer, H.R. (2005), *Introducere în psihologia copilului*, Editura ASCR, Cluj-Napoca

PROBĂ DE EVALUARE NUMERELE NATURALE DE LA 0 LA 31

Prof. înv. primar Guler Mădălina-Ioana
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni, jud. Bacău

1. Scrie numerele formate pe numărătoare sau reprezintă-le tu:

 <table border="1"><tr><td>Z</td><td>U</td></tr></table> <table border="1"><tr><td> </td><td> </td></tr></table>	Z	U			 <table border="1"><tr><td>Z</td><td>U</td></tr></table> <table border="1"><tr><td> </td><td> </td></tr></table>	Z	U			 <table border="1"><tr><td>Z</td><td>U</td></tr></table> <table border="1"><tr><td>2</td><td>3</td></tr></table>	Z	U	2	3	 <table border="1"><tr><td>Z</td><td>U</td></tr></table> <table border="1"><tr><td> </td><td> </td></tr></table>	Z	U			 <table border="1"><tr><td>Z</td><td>U</td></tr></table> <table border="1"><tr><td> </td><td> </td></tr></table>	Z	U			 <table border="1"><tr><td>Z</td><td>U</td></tr></table> <table border="1"><tr><td>1</td><td>3</td></tr></table>	Z	U	1	3
Z	U																												
Z	U																												
Z	U																												
2	3																												
Z	U																												
Z	U																												
Z	U																												
1	3																												

2. Descoperă regula, apoi continuă cu încă 3 numere:

- 31, 30, 29, ____, ____, ____;
- 10, 12, 14, ____, ____, ____;
- 0, 5, 10, ____, ____, ____.

3. Compară: <, >, =

9 12

27 19

31 31

4. Ordonează **crescător** numerele de mai jos:

25	9	22	13
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

5. Ordonează **descrescător** numerele de mai jos:

6	24	31	12
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

6. Descompune numerele:

16	25	31
↙ ↘	↙ ↘	↙ ↘
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

7. Încercuiește cu roșu numerele pare și cu albastru pe cele impare:

4   13   21   8   30   27

8. Realizează corespondența:

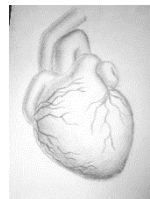
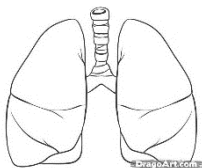
RINICHI

INIMĂ

CREIER

PLĂMÂNI

STOMAC

FORMELE GÂNDIRII: NOȚIUNEA, JUDECATA ȘI RAȚIONAMENTUL

Prof. înv. primar Guraliuc Lucica
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău

Noțiunile, ca produse ale operațiilor gândirii, sunt acțiuni mintale, condensate care rezumă, concentrează informațiile esențiale cu privire la o clasă de obiecte sau fenomene.

Trecerea de la percepții și reprezentări la noțiuni o facilitează reprezentările generale. Cuvântul este acela care face posibilă trecerea de la reprezentare la noțiune. În procesul gândirii, noțiunea se manifestă ca semnificație a cuvântului. În afara cuvântului noțiunea nu poate exista. Numai datorită cuvintelor, datorită limbii, este posibilă fixarea și consolidarea a ceea ce este general în obiecte și fenomene.

Noțiunile pot fi concrete și abstracte. Cele concrete reflectă trăsături generale ale obiectelor și fenomenelor concrete privite ca întreg, de exemplu, noțiunile de copac, om, carte. Acestor noțiuni le corespund obiecte și fenomene concrete. În schimb, în noțiunile abstracte se reflectă numai anumite însușiri și relații ale obiectelor cărora le aparțin.

Astfel de noțiuni sunt: forță, mișcare, mărime, egalitate. Prin urmare, aceste noțiuni nu se referă la obiecte în întregul lor. Astfel, mărimea nu există ca entitate concretă dar există copaci, oameni, munți, mașini care au o anumită mărime.

Noțiunea implică posibilitatea formulării unor judecăți, a evocării unor imagini și, totodată, pe aceea a efectuării unor operații mintale specifice. De exemplu, elevul care știe ce este o fracție ordinară e capabil nu doar să o definească, să arate deosebirile ei față de numerele întregi, ci să și efectueze anumite operații legitime cu expresii fracționare (să le scadă, să le adune). Formarea noțiunilor constituie progresul pe calea orientării spre o cunoaștere aprofundată, științifică a realității. Totodată ele constituie cel mai important instrument al comunicării dintre oameni, al transmiterii de noi cunoștințe.

În procesul gândirii, omul nu utilizează noțiuni izolate, ci lanțuri întregi de noțiuni. Legăturile dintre noțiuni care reflectă legăturile și relațiile dintre obiectele lumii reale se numesc judecăți. A formula o judecată înseamnă a afirma sau a nega ceva despre un lucru.

Judecata este o declarație, adică afirmarea sau negarea unei legături. Judecata autentică se deosebește de unele propoziții memorate, prin prezenta adeziunii, a convingerii. Convingerea este fundamentală pentru a considera o propoziție ca fiind o judecată, un act de gândire. Judecățile la rândul lor, se leagă între ele, formând raționamente.

Prin raționament înțelegem acea formă de gândire în care, plecând de la una sau mai multe judecăți dobândim altă judecată. Sunt mai multe feluri de raționamente:

- **raționamente deductive**, desfășurate numai pe planul verbal abstract;
- **raționamente inductive**, pornim de la fapte pentru a formula judecăți generale;
- **raționamente analogice** întemeiate pe o asemănare considerată importantă.

Raționamentul inductiv ne ajută ca din câteva judecăți particulare să scoatem o concluzie sau o judecată generală, ce se referă nu numai la toate cazurile observate ci și la alte cazuri de același fel, dar pe care nu le cunoaștem prin experiența perceptivă directă.

Deductia este operația inversă, este raționamentul prin care din anumite judecăți comune cunoscute se ajunge la rostirea uneia particulare.

Bibliografie

Golu, M., 2007, *Fundamentele Psihologiei*, Editura Fundația România de mâine, București
Cosmovici, A., Iacob L., 1998, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași

SCURTĂ PREZENTARE DESPRE PEDAGOGIA DIGITALĂ

Prof. înv. primar Gurin Ion
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău

Pedagogia digitală este o abordare educațională care integrează tehnologia în procesul de învățare, folosind instrumente, platforme și resurse digitale pentru a sprijini dezvoltarea competențelor elevilor. În contextul învățământului primar, pedagogia digitală este relevantă deoarece ajută la crearea unui mediu de învățare interactiv, adaptat nevoilor copiilor, stimulează creativitatea și contribuie la dezvoltarea abilităților digitale esențiale în era modernă. Integrarea tehnologiei în educația timpurie este importantă deoarece aceasta poate susține dezvoltarea abilităților cognitive, sociale și digitale ale copiilor încă de la vârste fragede, pregătindu-i pentru cerințele unei societăți digitale în continuă evoluție.

Tehnologia este folosită în clasele de învățământ primar în mai multe moduri pentru a sprijini procesul de învățare și dezvoltarea elevilor. Iată câteva exemple:

Utilizarea tabletelor sau a dispozitivelor mobile. Elevii au acces la tablete sau telefoane inteligente, pe care pot utiliza aplicații educaționale sau platforme interactive pentru a exersa matematica, literatura sau alte discipline. Aceste dispozitive pot fi folosite pentru a citi cărți electronice, pentru a explora enciclopedii digitale sau pentru a accesa lecții video și resurse educaționale online.

Platforme de învățare online. Școli și profesori folosesc platforme de învățare online, cum ar fi Google Classroom sau Moodle, pentru a posta materiale educaționale, teme, teste și pentru a facilita comunicarea între elevi și profesori. Aceste platforme permit accesul la conținut educațional de oriunde și facilitează colaborarea și evaluarea.

Jocuri educaționale. Tehnologia este folosită pentru a dezvolta jocuri educaționale interactive care ajută la învățare prin joc. Aceste jocuri pot acoperi o gamă largă de subiecte și abilități, ajutând elevii să învețe într-un mod distractiv și angajant.

Proiectarea asistată de calculator. Elevii pot folosi software de proiectare pentru a crea prezentări, documente, afișe și proiecte școlare. De asemenea, pot folosi programe de editare foto sau video pentru a crea conținut multimedia pentru prezentări.

Realitatea virtuală (RV) și realitatea augmentată (RA). Unele școli folosesc RV și RA pentru a oferi experiențe de învățare interactive. De exemplu, elevii pot explora lumea subacvatică sau pot face o călătorie virtuală în spațiu pentru a înțelege mai bine anumite concepte.

Acestea sunt doar câteva exemple ale modurilor în care tehnologia este folosită în învățământul primar. Integrarea tehnologiei în procesul de învățare poate spori angajamentul elevilor și poate facilita o mai bună înțelegere a conținutului educațional.

Utilizarea tehnologiei în procesul de învățare aduce numeroase beneficii atât pentru elevi, cât și pentru profesori. Dintre *beneficiile pentru elevi*, iată câteva:

Individualizarea învățării. Tehnologia permite adaptarea conținutului educațional la ritmul și nivelul de înțelegere al fiecărui elev, facilitând învățarea personalizată.

Angajament sporit. Utilizarea aplicațiilor și jocurilor educaționale poate transforma procesul de învățare într-o experiență mai distractivă și interactivă, ceea ce crește motivația și angajamentul elevilor.

Acces la resurse educaționale variate. Elevii au acces la o gamă largă de resurse online, inclusiv cărți electronice, videoclipuri, simulări și site-uri web educaționale, care pot consolida înțelegerea subiectelor studiate în școală.

Dezvoltarea abilităților digitale. Prin utilizarea tehnologiei, elevii dobândesc abilități digitale esențiale în era modernă, cum ar fi navigarea pe internet, crearea de documente și prezentări, rezolvarea de probleme tehnice și gândirea critică.

Învățarea colaborativă. Instrumentele de comunicare și colaborare online facilitează interacțiunea și lucrul în echipă, ceea ce îi pregătește pe elevi pentru colaborarea în mediile de lucru viitoare.

Utilizarea tehnologiei în educație oferă astfel oportunități semnificative pentru îmbunătățirea procesului de învățare, atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice. Tehnologia poate îmbunătăți angajamentul, motivația și rezultatele academice ale elevilor în mai multe moduri:

Personalizarea învățării. Tehnologia permite adaptarea conținutului și ritmului de învățare la nevoile individuale ale fiecărui elev. Elevii pot lucra la propriul ritm și pot explora subiectele care îi interesează, ceea ce crește angajamentul și motivația.

Învățarea prin jocuri. Aplicațiile și jocurile educaționale pot transforma procesul de învățare într-o experiență distractivă și interactivă. Elevii se implică mai mult atunci când învață prin intermediul jocurilor, deoarece sunt motivați de provocări și recompense.

Acces la resurse variate. Tehnologia oferă acces la o gamă largă de resurse educaționale, cum ar fi videoclipuri, simulări, cărți electronice și site-uri web educaționale. Acest acces facil la informații bogate și variate stimulează curiozitatea și încurajează explorarea.

Feedback imediat. Aplicațiile și platformele online oferă feedback imediat cu privire la performanța elevilor. Acest feedback ajută la identificarea și corectarea greșelilor imediat, ceea ce contribuie la creșterea încrederii și a motivației elevilor.

Colaborare online. Tehnologia facilitează colaborarea între elevi, inclusiv proiecte de grup și discuții online. Elevii pot lucra împreună pe proiecte comune și pot învăța unii de la alții, ceea ce crește implicarea socială și motivația.

Urmărirea progresului. Tehnologia permite cadrelor didactice și elevilor să urmărească progresul și să vadă evoluția în timp. Acest lucru poate fi o sursă de motivație, deoarece elevii pot observa îmbunătățirile lor.

Adaptabilitate. Tehnologia oferă flexibilitate în procesul de învățare. Elevii pot învăța de acasă, în școală sau în orice alt loc, folosind dispozitive mobile. Această flexibilitate le permite să învețe în medii care se potrivesc mai bine stilului lor de învățare.

Învățarea pe tot parcursul vieții. Tehnologia oferă acces la resurse educaționale în afara cursurilor. Elevii pot învăța în mod continuu și să își dezvolte abilitățile și cunoștințele, ceea ce îi motivează să continue învățarea pe tot parcursul vieții.

Dezvoltarea abilităților digitale în rândul copiilor mici are o importanță semnificativă în contextul societății digitale în care trăim. Iată de ce este importantă dezvoltarea abilităților digitale la copiii mici și cum pedagogia digitală poate contribui la acest scop:

Pregătirea pentru viitor: În lumea modernă, competențele digitale sunt tot mai esențiale. Copiii care dezvoltă abilități digitale de la o vârstă fragedă vor fi mai bine pregătiți să se adapteze la cerințele societății digitale în continuă schimbare.

Acces la resurse educaționale. Dezvoltarea abilităților digitale deschide uși către o gamă variată de resurse educaționale online. Copiii pot accesa materiale interactive și informative care îi ajută să învețe și să exploreze subiecte diverse.

Creșterea gândirii critice. Utilizarea tehnologiei poate dezvolta abilitățile de gândire critică și de rezolvare a problemelor. Copiii învață să analizeze, să evalueze și să selecteze informațiile, ceea ce îi ajută în luarea deciziilor.

Comunicare și colaborare. Abilitățile digitale facilitează comunicarea și colaborarea cu colegii, profesorii și alți indivizi din întreaga lume. Aceste abilități sociale și de colaborare sunt importante în mediile de lucru viitoare.

În concluzie, pedagogia digitală în învățământul primar oferă oportunități de personalizare a învățării, dezvoltarea abilităților digitale și creșterea motivației elevilor, dar necesită o abordare echilibrată pentru a aborda cu succes provocările legate de siguranța online și calitatea conținutului.

ȘCOALA MODERNĂ - PERSPECTIVE ÎN EDUCAȚIE

*Prof. înv. primar Hozoiu Oana
Școala Gimnazială Coșofănești, jud. Bacău*

Motto: „Să nu-i educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori)

În societatea contemporană, cu schimbări rapide și efecte imediate, educația și învățământul trebuie reînnoite, completate, adaptate, astfel încât putem vorbi despre o permanentă inovație și creație în activitatea didactică. Obiectivul general este acela de a promova creativitatea ca factor cheie în dezvoltarea competențelor personale, antreprenoriale și sociale prin învățarea pe tot parcursul vieții dar și de a găsi strategii moderne folosite pentru asigurarea unei educații de calitate în învățământ. Pentru elevi, școala viitorului trebuie să promoveze o educație de calitate și să fie axată pe valori în care elevii să creadă, în care să se regăsească, îndeplinind două condiții, fundamentale din punctul lor de vedere: școala viitorului trebuie să le placă și să fie eficientă.

O „școală modernă” presupune o învățare interactivă în care elevul să înțeleagă ceea ce învață, să exploreze și să se descurce singur, să-și însușească cunoștințe temeinice pe care să le aplice cu succes în viața de familie, în profesie și în relațiile dintre oameni. Dacă între familie și reprezentanții școlii, în speță dirigintele și profesorii de la clasă, există o legătură bazată pe adevăr și sinceritate, elevul are de câștigat, cât și părintele care este interesat de a avea lângă el un om integru și responsabil. Elevul trebuie încurajat să învețe și conștientizat

de importanța studiului în devenirea lui personală ca individ al societății, și prin intermediul familiei, care are o influență mai mare decât școala asupra elevului.

Eforturile depuse de cadrele didactice pentru ca educația să fie constructivă prin metodele interactive trebuie împletite cu îndrumările oferite de familie pentru a susține învățarea și studiul individual. Bineînțeles că acest concept de școală românească modernă presupune condiții de studiu favorabile din toate punctele de vedere pornind de la aparatura atât de necesară cadrelor didactice (laptop, xerox, videoproiector, acces la internet), terminând cu spațiu ambiental potrivit nevoilor (pupitre mobile, mașini la dispoziția școlii pentru a realiza schimb de experiență cu alte școli, vizite de studiu etc.).

O altă idee de luat în calcul cred că ar fi aprecierea în mod real a elevilor români care au capacități de învățare deosebite. Aceștia ar trebui recompensați în mod aparte și chiar oferirea de recompense însemnate care să-i conducă și pe alți elevi să le urmeze exemplul (tabere naționale, burse, aprecierea în cadrul comunității școlii prin organizarea de mese rotunde etc.).

O „școală românească modernă” presupune un climat educațional deschis, stimulant care favorizează cooperarea între elevi, între elevi și profesori, astfel încât aceștia să-și poată monitoriza, gestiona și regla învățarea, devenind autonomi. Nu în ultimul rând, ar fi necesar ca școala să devină un pol de atracție pentru tinerii care o frecventează prin profesori abilitați care să descopere ce atuuiri, abilități au elevii și să le dezvolte. De mare și real folos, prin care școala să devină un pol, ar fi existența unor terenuri, spații cu personal calificat, unde elevii să-și petreacă timpul liber (teren de tenis, golf, fotbal, săli de șah, popice, cursuri de dans, teatru etc.).

După cum și Aristotel afirma în antichitate că „Toți oamenii au de la natură dorința de a cunoaște”, profesorul trebuie să găsească metoda prin care să „exploateze” în mod eficient această dorință de cunoaștere. Aici intră în acțiune metodele interactive nou învățate care îl pun pe elev să gândească efectiv, pregătindu-l pentru a face față problemelor din societate.

În concluzie, dezideratul unei școli românești moderne este ca ea să corespundă cerințelor societății, să valorifice la maximum capacitățile și calitățile native ale elevilor pentru a-i pregăti cu adevărat pentru piața muncii și pentru viață.

Bibliografie

- Constantin Cucos, *Pedagogie*, prefață de Adrian Neculau, Editura Polirom, Iași, 1996
Constantin Cucos (coordonator), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
Mariana Marinescu, *Tendențe și orientări în didactica modernă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007

METODE INTEROGATIVE ÎN SCRIERILE SFINȚILOR PĂRINȚI

Prof. Hurjui Păunița
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

În învățământ se remarcă o vădită tendință de intensificare a dialogului profesor-elev, considerat ca una dintre cele mai active și mai eficiente modalități de instrucție. Condușă cu competență și măiestrie pedagogică, conversația stabilește o relație și o comunicare cordială și eficientă între profesor și elev, permițând o activitate intelectuală și profesională elevată, care poate asigura progresul învățării. Așa se explică de ce preocupările legate de perfecționarea conversației, exprimate în numeroase cercetări didactico-metodice, cunosc în prezent o adevărată efervescență.

Creștinismul presupune o viață creștină activă așa încât, la ora de religie, conversației i se acordă din ce în ce mai multă atenție, ea dovedindu-și valențele activ-participative în cadrul întregului demers instructiv-educativ.

Formarea caracterului creștin nu se poate opri la nivelul intelectului creștin, ci are nevoie deopotrivă de sentimentul și voința creștină. De aceea, prin folosirea conversației la oră, se urmărește ca elevul să aibă o contribuție personală, să participe cu toate facultățile sale sufletești, așa încât educația religioasă să nu rămână doar la stadiul de „religia gurii”, ci să se raporteze permanent la aplicarea ei în practică: „Domnul nostru Iisus Hristos nu a fost străin de ideal și realitate, ci din contră, a fost cel mai ascuțit observator și cunoscător al realității vieții omenești. El a voit ca, potrivit înaltelor precepte creștine, lumea viață să aibă și mai mult să aibă. De aceea, dacă metoda didactică în învățământul religios este în serviciul educației creștine în ceea ce privește intelectul, înțelegem că această lucrare trebuie să fie activă în idee, sentiment și voință; alături de convingerea rațională, este nevoie și de convingerea voinței, pentru înfăptuirea creștină.”

Conversația ca metodă ce valorifică interogația a fost folosită de Sf. Părinți mai ales în Omiliile, cu scopul de a deschide o pistă problematică, de a incita la investigații. Întrebările puse de Sf. Ioan sunt pretext pentru demonstrarea sau argumentarea mesajului biblic, ori pentru începerea unei expuneri sau a unui dialog. Exemplificăm:

1) Sf. Ioan analizând convorbirea dintre Mântuitorul Hristos și tânărul cel bogat întreabă:

„– Dar cum pot ajunge cu puțință cele cu neputință?

– Dacă te lepezi de averi, dacă te desparți de bani, dacă smulgi din sufletul tău pofta cea rea.

– Dar cum poate bogatul lăsa toate averile sale? mă întrebi. Cum mai poate ieși la suprafață cel care a fost scufundat într-o poftă atât de mare de averi?

– Dacă va începe să se despartă de cele ce are, dacă va renunța la tot ce e de prisos. Făcându-se așa, va putea merge și mai departe și va alerga mai ușor pe această cale.”

2) Pentru a se justifica prietenului său Vasile, de ce a fugit de preoție, Sfântul Ioan folosește dialogul:

„Vasile mi-a spus: Dar tu nu-L iubești pe Hristos?

Ioan: Îl iubesc și nu voi înceta nicicând de a-L iubi. Mă tem, însă, să nu-L supăr pe Cel pe care-L iubesc.

Vasile mi-a spus: nu găsesc altă enigmă mai mare decât spusa ta! Dacă Hristos a poruncit celui care-L iubește să-I păstorească oile, cum, dar, spui tu că nu le păstorești, tocmai pentru că-L iubești pe Cel ce a dat această poruncă?

Ioan: Cuvintele mele, i-am răspuns eu, nu sunt o enigmă, ci foarte clare și simple. Ar fi trebuit să pui la îndoială cuvintele mele dacă aș fi fugit de preoție, când aș fi fost în stare să îndeplinesc această slujbă așa cum vrea Hristos. Dar unde este enigma cuvintelor mele, când slăbiciunea sufletului meu arată că nu sunt potrivit pentru preoție? Mă tem ca nu cumva să iau în primire turma lui Hristos înfloritoare și bine hrănită, iar eu, din pricina lipsei mele de grijă, să o vatăm și să pornesc împotriva mea mânia lui Dumnezeu, Care-și iubește atât de mult turma, încât S-a dat pe El pentru mântuirea și răscumpărarea ei”.

Concluzionând, putem afirma că Sf. Părinți au utilizat conversația în cuvântările și scrierile lor, dar ea nu era subordonată, în întregime, realizării unor sarcini didactice și educative așa cum sunt cerute de practica didactică actuală.

Problematizarea este o metodă didactică ce constă în punerea în fața elevului a unor dificultăți create în mod deliberat, în depășirea cărora, prin efort propriu, elevul învață ceva nou.

În didactica modernă problematizarea este una dintre cele mai valoroase metode datorită caracterului activ-participativ, formativ și euristic. Ea este aplicată în predarea tuturor disciplinelor de învățământ, inclusiv religia, deoarece contribuie la transformarea elevului în subiect al educației, oferind posibilitatea de a-i antrena și a-i stimula toate resursele personalității.

Ca modalitate de instruire, conceptul de problemă sau de situație-problemă „desemnează o situație contradictorie, conflictuală, ce rezultă din trăirea simultană a doua realități, de ordin cognitiv și motivațional, incompatibile între ele – pe de o parte, cu experiența anterioară, iar pe de altă parte, cu elementul de noutate și de surpriză, necunoscutul cu care este confruntat subiectul, ceea ce deschide calea spre căutare și descoperire, spre intuirea unor noi soluții”.

Natura și complexitatea problemei determină gradul de complexitate al operațiilor mentale în care este angajat elevul, contribuind la dezvoltarea capacităților intelectuale: imaginația, gândirea logică, creativitatea, aptitudinile de investigație și explorare: „Prin natura ei, soluționarea problemelor este apreciată ca una dintre activitățile cognitive care se situează la cele mai elevate niveluri. Participarea activă la soluționarea problemelor pune la încercare gândirea elevilor, îndeamnă la observații, la reflecții adânci, la experimentare mintală și la originalitate în găsirea răspunsurilor”.

Orice act de predare- învățare problematizat, fie că este vorba de o simplă întrebare, de o problemă sau de o situație-problemă, presupune parcurgerea a 3 etape:

- declanșarea problemei – alegerea tipului de problematizare;
- abordarea problemei – reorganizarea fondului operativ, dobândirea de noi informații și restructurarea datelor într-un sistem unitar cerut de rezolvarea tipului de problematizare;
- rezoluția – alegerea soluției optime și confirmarea ei de către profesor;

Sfinții Părinți, folosind problematizarea în abordarea pasajelor din Sf. Evanghelii, au făcut din această metodă o artă care așteaptă să fie valorificată, în special de profesorul de religie.

ÎNVĂȚAREA COLABORATIVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Prof. înv. primar Ionașcu Cristina
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău

Învățarea colaborativă sau prin cooperare este o strategie didactică bazată pe lucrul în echipă. Echipele pot fi grupuri de elevi, diade de elevi sau chiar diada profesor-elev. Strategia colaborativă implică formarea de grupuri de lucru alcătuite din elevi care îndeplinesc sarcini de învățare (Felder, Brent, 2001). Abilitățile sociale sunt dezvoltate prin aderarea elevilor la normele grupului, care pot fi predefinite (de către profesor) sau autodefinite (de către grup). Strategia încurajează exprimarea elevilor în grupul din care face parte, gândirea critică, munca în echipă, dezvoltarea abilităților metacognitive. Ideal este ca, în cazul adoptării acestei strategii, să selectăm teme și activități bazate pe experiențe anterioare ale elevilor. Dacă activitățile selectate sunt importante sau interesante pentru elevi, gradul de implicare în activități crește exponențial. În cazul în care selectăm activități incluse în programa școlară, este important să ne asigurăm că acestea permit perspective multiple, interpretări diverse și libertate de exprimare.

Exemple de bune practici ale învățării colaborative în învățământul primar:

Metoda Frisco a fost propusă de echipa de cercetare Fours boys of Frisco (cei patru băieți din San Francisco), scopul său principal fiind acela de a identifica problemele complexe și dificile și de a le rezolva pe căi simple și eficiente, având la bază brainstorming-ul regizat și solicitat din partea elevilor capacități empatice și spirit critic, punând accentul pe stimularea gândirii, a imaginației și a creativității (Oprea, 2009). Astfel, copiii din grupul de lucru vor trebui să joace, fiecare, pe rând, rolul conservatorului, rolul exuberantului, rolul pesimistului și rolul optimistului față de problema dezbătută. Trebuie să interpreteze anumite roluri și să-și susțină cu argumente punctele de vedere în cadrul unei dezbateri colective. Metodele care activează predarea-învățarea sunt cele prin care elevii lucrează productiv unii cu alții, își dezvoltă abilități de colaborare și ajutor reciproc. Ele pot avea un impact extraordinar asupra elevilor datorită caracterului ludic și oferă alternative de învățare cu „priză” la copii.

Etape: 1. identificarea/extragerea problemei;

2. repartizarea rolurilor: C - **conservator** (personaj sobru care ține la ideile sale); E - **exuberant** (personaj pus pe șotii); P - **pesimist** (personaj fără zâmbet, nemulțumit); O - **optimist** (personaj zâmbitor care găsește soluții mereu);

3. dezbaterea problemei;

4. sistematizarea ideilor și concluziile asupra soluției.

- Este fidel tradiționalului
- Susține puncte de vedere învechite
- Admite unele schimbări în bine
- Rezolvă problema păstrând tradiționalul, dar lasă să se întrevadă unele îmbunătățiri

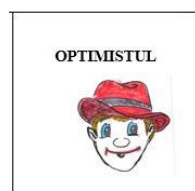
- Spirit inovator
- Adeptul noului
- Îi place riscul
- Găsește soluții prin căi inovatoare

- Nemulțumit
- Nu este de acord cu ce se discută
- Vede numai „partea goală a paharului”
- Reliefează numai aspectele negative
- Găsește dezavantaje

- Vesel
- Încurajează participanții
- Vede „partea plină a paharului”
- Gândește pozitiv

APLICAȚIE

Disciplina: Comunicare în limba română

Clasa: a II-a

Subiectul: „Puișorul și vulpea”, după Ion Pas

Obiectiv: identificarea unor soluții de salvare a puiului neascultător

Etape:

1. Prezentarea problemei

Găsiți un alt final pentru povestirea „Puișorul și vulpea”, după Ion Pas.

2. Repartizarea rolurilor

Se formează patru grupe de copii și se distribuie fiecărui grup câte un rol: al conservatorului (numit **NESCHIMBATUL**), exuberantului (**VISĂTORUL**), pesimistului (**NEMULȚUMITUL**) și optimistului (**REALISTUL**).

3. Dezbaterea colectivă a problemei

Se precizează că fiecare grup, în interpretarea rolului trebuie să respecte următoarele cerințe:

- a. să-și exprime părerea;
- b. să asculte părerea celorlalți;
- c. să păstreze disciplina în expunerea propriilor păreri;
- d. să aleagă soluțiile reale, concrete pentru problema de rezolvare.

Idei posibile emise în timpul interpretărilor

C: Puiul trebuia să asculte de mama lui. De când lumea, vulpea e vicleană și nemiloasă cu puii. Așa că povestea se va termina cum spune scriitorul.

E: Când au ajuns în ogradă, vulpea era foarte fericită să vadă atâtea orășanii, dar bucuria ei n-a durat mult, că a apărut Lăbuș, care a sărit la ea și a pus-o pe fugă.

P: Puișorul nu va scăpa. Lăbuș nu va apărea și nimeni altcineva nu-l va putea salva. Așa că, nu poate fi un final fericit.

O: Numai în poveste, puișorul poate fi salvat de cățel. În realitate, el poate fi salvat de un copil care îl va găsi pe drum și este dus înapoi la mama și frații lui.

Sistematizarea ideilor și concluzii asupra soluțiilor

Copiii se reunesc pentru sistematizarea ideilor și ajung la concluzia că cea mai bună soluție este cea a optimistului pentru că este reală și se poate împlini cu adevărat.

Metoda se aplică în finalul poveștii sau în jocuri și activități alese pentru dramatizarea textului, dar mai ales în activități integrate pentru realizarea obiectivelor propuse sau pentru depistarea inteligențelor lingvistice și interpersonale.

Bibliografie

- Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
Crețu, Nicolae, *Învățarea prin colaborare*, Didactica Pro, Chișinău, 2002
Crenguța Lăcrămioara Oprea, *Pedagogie. Alternative metodologice interactive*, Editura Universității din București, 2003
Șoitu, L., Cherciu, R. *Strategii educaționale centrate pe elev*, MEC, București, 2006

METODE DE DEZVOLTARE A CAPACITĂȚII DE A EMITE JUDECĂȚI MORALE

*Prof. înv. primar Iosub Lenuța
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Întrepătrunderea moralității cu viața reală, iar în școală cu învățarea, atrage după sine și întrepătrunderea metodologiei educării moralității cu metodologia învățării. Ioan Cerghit, făcând referire la metodele de învățământ, afirmă că „ele posedă asemenea calități transformatoare în măsura în care supun exersării și elaborării diverselor funcțiuni psihice și fizice ale elevilor, în măsura în care se vor materializa în schimburi ce survin în conștiința și conduita acestora, prin formarea unor noi deprinderi intelectuale și structuri cognitive, a unor noi convingeri și sentimente, aptitudini și atitudini, capacități și comportamente, calități personale și trăsături caracteriale.”

Folosirea oricărei metode de învățământ poate avea și efecte morale.

Povestirea poate influența conștiința și conduita morală prin conținutul și semnificația sugestivă a faptelor și raporturile umane pe care le înfățișează, prin metodele ce le conturează. În educarea moralității, povestirea se distinge prin „relatarea și prezentarea, într-o formă atractivă, a unor întâmplări și fapte reale sau imaginare cu semnificații morale, oferind elevilor prilejul de a desprinde anumite concluzii în legătură cu comportarea lor.”

Prin caracterul concret al experiențelor bune sau rele, povestirile pot ajuta copiii să urmeze sau să evite experiențele altora.

La rândul ei, **explicația**, ajută la formarea, în conștiința copiilor, a suportului motivațional, al conduitei morale. Ajută la formarea convingerilor morale și a concepției etice, folosind în sprijinul judecăților de existență și a celor de valoare argumente, produsele reflexiei filozofice, justificări cu valabilitate generală, experiența vieții morale pe dimensiuni spațio-temporale mari, supuse unor sinteze critice de profunzime. Explicația are rolul de a sistematiza, sintetiza și structura experiența nemijlocită și a o integra cu cea cognitivă, finalizând sisteme valorice.

O altă metodă cu o mare valoare pedagogică o au **convorbirile** pe teme de morală, **dialogul** etic sau moral. „Un dialog este autentic, dacă fiecare personalitate se angajează în întregime, se manifestă exprimându-și cu sinceritate emoțiile, ideile, experiențele, acceptând în totul sentimentele, ideile și experiențele celorlalți, pentru că dorește să le înțeleagă, la nevoie să-și modifice atitudinile și intențiile, cooperând cu ceilalți într-o căutare comună.” Prin întrebări și clarificări se ajunge la decizii, formularea sau identificarea unor principii și norme, a unor convingeri și definiții, susținute, de multe ori, și de sentimente morale. Metoda dialogului este deosebit de potrivită întrucât cadrul în care se desfășoară favorizează sinceritatea adresării cu întrebări, precum și a satisfacerii acestora cu răspunsuri potrivite, contribuind la fixarea unor raporturi morale profunde între educator și educat, a unei colaborări apropiate, bazate pe încredere și respect. Folosirea convorbirilor presupune de cele mai multe ori: prezentarea faptelor, precizarea problemei, a sarcinilor de rezolvat, analiza faptelor și a situațiilor, identificarea soluțiilor, regulilor, principiile și deciziile care le susțin, căile de aplicat în situațiile morale.

Exercițiul este o altă metodă de educare a moralității, menită să solicite trecerea directă la actele de conduită și să fixeze deprinderile și obișnuințele de conduită, bunele obiceiuri sau moravuri comunitare, elementele de care depinde specificul moralității, dimensiunile care marchează continuitatea spirituală și comportamentală. Metoda este necesară și pentru adecvarea formei comportamentale la semnificațiile conținutului interior. Exercițiul poate servi și fixării manierelor de ascundere a conținutului intern prin expresia exterioară, adică duplicității, ipocriziei. Dispariția obiceiurilor rele are tot prin exercițiu repetat. Bunele purtări, manierele, rafinamentul sau finețea conduitei, deprinderile frumoase se datorează exercițiilor, cultivării mișcărilor după criteriile și cerințele conduitei civilizate, ale omului cultivat. De exercițiu depinde fixarea trăsăturilor durabile și caracteristice ale personalității individului, trăsăturile caracterului moral. Exercițiul este nu numai o metodă de educație, adică una folosită numai de cadru didactic, ci și o metodă de autoeducație.

O altă metodă prin care se formează conduita morală este **exemplul** care se bazează pe intuirea sau imaginarea unor modele ce întruchiează fapte și acțiuni morale. Dacă prin celelalte metode urmărim să-i lămurim pe copii cum trebuie să se comporte, prin exemple le oferim modele de comportare. Efectul educativ depinde, în acest caz, de calitatea modelului, de ceea ce ilustrează el și de modul în care este perceput și reflectat acest model. La vârsta școlară mică încep să apară primele diferențieri și implicit o selecție a modelelor, criteriilor de apreciere și alegere bazându-se, de cele mai multe ori pe aspecte exterioare și mai puțin pe valoarea morală a comportamentului. În cadrul acestei metode distingem diverse procedee, în funcție de originea sau sursa modelelor la care apelăm și anume: exemplele directe oferite de persoanele ce se află în anturajul copilului și exemplele indirecte care constau în relatarea sau descrierea, cu ajutorul cuvântului, a unor fapte, a unor ilustrații, a unor acțiuni morale întruchipate de o persoană concretă.

Inevitabil, copilul nu intră în contact numai cu exemple pozitive ci și cu exemple negative. Față de această situație, atenția cadrelor didactice trebuie îndreptată în direcția prevenirii influenței exemplului negativ și a prezentării prin comparație a celor două categorii de exemple cu scopul sublinierii celor pozitive și al diferențierii lor de celelalte. Pentru copiii de vârstă școlară mică respingerea modelelor pe baza unei analize raționale nu va avea sorți de izbândă. Corelarea cu modelele pozitive asigură un fond intuitiv indispensabil diferențierii lor.

Aprobarea este, din punct de vedere psihologic, o întărire pozitivă de către o autoritate externă (cadru didactic), întrucât, declanșând o gamă de trăiri afective va stimula și intensifica menținerea în continuare a aceleiași conduite morale.

Aprobarea apare ca o confirmare a potrivirii dintre exigențele și cerințele pe care le impune morala socială și exprimarea lor în faptele și rezultatele morale ale copiilor. O asemenea confirmare contribuie la consolidarea acestor rezultate, la fixarea lor în structura morală a personalității.

Aceasta dispune de o gamă variată de forme individuale și colective și anume: acordul, lauda, evidențierea, recompensa.

Indiferent de procedeul folosit, aprobarea trebuie să fie întotdeauna raportată la fapte morale concrete. Aceasta trebuie să fie continuarea firească a comportamentului și în concordanță cu valoarea faptelor morale, să evite folosirea stereotipă a acelorași procedee pentru a nu duce la o tocire a valorii sale afective.

Dezaprobară este o formă negativă a întăririi, de respingere a unei manifestări morale ale copilului. Cu ajutorul ei, cadrul didactic își exprimă nemulțumirea față de felul cum au fost îndeplinite sarcinile. Folosirea ei provoacă trăiri afective negative care îi determină pe copii să înceteze sau să evite repetarea acțiunii respective. Este o apreciere negativă prin care se urmărește prevenirea și combaterea unor lipsuri în conduita morală a copiilor. Dezaprobară îi sensibilizează pe copii în privința respectării cerințelor alegerii variantelor pozitive ale comportării.

Dintre procedeele acestei metode putem distinge: dezacordul, observația, mustrea, admonestarea, avertismentul, pedeapsa.

În activitatea pe care o desfășoară un cadru didactic trebuie să manifeste mult tact în folosirea acestei metode atât în privința individualizării, cât și a aplicării concrete și imediate a acesteia după comiterea faptei, a evitării unor stări de încordare în relațiile cu copiii și de privare a lor de afecțiune.

Bibliografie

Ioan Cerghit. (1980), *Metode de învățământ*, București: Editura Didactică și Pedagogică, pp. 14-15.

Jean-Jacques Rousseau. (1973), *Emil sau despre educație*, București: Editura Didactică și Pedagogică, pp. 149-150.

Gilbert Leroy. (1974), *Dialogul în educație*, București: Editura Didactică și Pedagogică, p. 9.

METODE MODERNE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE A LIMBII FRANCEZE

*Prof. Iosub Maricica
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Pornind de la afirmația „A învăța un copil nu înseamnă să-i dăm adevărul nostru, ci să-i dezvoltăm propria gândire, să-l ajutăm să înțeleagă cu gândirea lui lumea”, Ioan Cerghit propune o succesiune de metode alternative, în viziunea autorului acestea fiind destinate „evaluării calitative”: elaborarea și susținerea proiectelor, organizarea expozițiilor, alcătuirea jurnalelor personale, lucrările de grup, interviurile și dezbaterile.

Ca orice metodă de evaluare, observarea sistematică a comportamentului elevilor față de învățare, prezintă o serie de avantaje, dar și dezavantaje. Deși oferă numeroase resurse de cunoaștere a elevilor, prin prisma preocupărilor și a intereselor lor, a motivației pentru învățare, toate acestea raportate la exigențele școlii, din păcate utilizarea ei este destul de rară. Aceasta constă în a privi, a asculta, a analiza: atitudinea elevului față de lecții, atitudinea elevului față de teme pentru acasă, atitudinea față de activitățile extracurriculare și modul în care el se implică în aceste activități, multitudinea conduitelor și comportamentelor elevilor în diferite situații educaționale.

Ca orice metodă, observarea sistemică prezintă avantaje dar și limite.

Principalul avantaj pe care îl prezintă constă în faptul că ea descoperă fenomenele psihologice în ritmul și maniera lor firească de manifestare.

Marele dezavantaj constă în faptul că este cea mai subiectivă dintre toate metodele iar pentru a fi veridice rezultatele obținute este necesar să fie completate cu rezultate obținute prin alte metode.

Investigația ca modalitate de evaluare, oferă posibilitatea elevului de a aplica în mod creativ cunoștințele însușite, în situații noi și variate, pe parcursul unui interval mai lung sau mai scurt. Ea „constă în solicitarea de a rezolva o problemă teoretică sau de a realiza o activitate practică pentru care elevul este nevoit să întreprindă o investigație (documentare, observarea unor fenomene, experimentarea etc.) pe un interval de timp stabilit.”

Activitatea didactică desfășurată prin intermediul acestei practici evaluative poate să fie organizată individual sau pe grupuri de lucru, iar aprecierea modului de realizare a investigației este de obicei, de tip holistic.

Cu ajutorul acestei metode profesorul poate să aprecieze: gradul în care elevii își definesc și înțeleg problema investigată, capacitatea de a identifica și a selecta procedeele de obținere a informațiilor, de colectare și organizare a datelor, abilitatea de a formula și testa ipotezele, felul în care elevul prezintă metodele de investigație folosite, conciziunea și validitatea raportului de analiză a rezultatelor obținute.

Toate acestea, corelate cu gradul de complexitate al sarcinii de lucru și cu natura disciplinei de studiu fac din metoda investigației un veritabil instrument de analiză și apreciere a cunoștințelor, capacităților și a personalității elevului. Investigația presupune obiective care urmăresc: înțelegerea și clarificarea sarcinilor, aflarea procedeele pentru găsirea de informații, colectarea și organizarea datelor sau informațiilor necesare, formularea și testarea ipotezelor de lucru, schimbarea planului de lucru sau colectarea altor date dacă este necesar, scrierea unui scurt raport privind rezultatele investigației.

Întrucât oferă elevului posibilitatea de a aplica în mod creator cunoștințele însușite și de a explora situații noi de învățare, pe parcursul unei ore de curs, investigația este o metodă alternativă de evaluare destul de des utilizată în practica școlară.

Proiectul reprezintă o metodă alternativă de evaluare care se desfășoară pe parcursul a câtorva zile, câtorva săptămâni și, uneori, pe perioade chiar mai lungi.

În alegerea proiectului trebuie să se țină seama ca elevii să aibă un anumit interes pentru subiectul respectiv, să cunoască dinainte unde își pot găsi sursele de documentare, să fie dornici de a crea un produs de care să fie mândri. Planul de lucru, precizările și clarificările vor fi făcute în clasă, urmând ca elevul să continue activitatea în mod independent.

Spre deosebire de investigație, proiectul de cercetare are un caracter practic mult mai accentuat. Modul său de realizare se face conform pașilor cunoscuți în metodologia cercetării.

Portofoliul este un instrument de evaluare complet, prin care se urmărește progresul la o anumită disciplină, dar și atitudinea elevului față de acea disciplină. El reprezintă „cartea de vizită” a elevului urmărind procesul global înregistrat de acesta, nu numai în ceea ce privește cunoștințele achiziționate pe o unitate mare de timp, dar și atitudinile acestuia; este un mijloc de a valoriza munca individuală a elevului, acționând ca factor al dezvoltării personalității, rezervându-i elevului un rol activ în învățare.

Această metodă alternativă de evaluare oferă fiecărui elev posibilitatea de a lucra în ritm propriu, stimulând implicarea activă în sarcinile de lucru și dezvoltând capacitatea de autoevaluare.

Portofoliul este o metodă de evaluare ce implică și alte metode alternative ca investigația și autoevaluarea, prin autoevaluare elevii asumându-și responsabilitatea asupra activității desfășurate, regândindu-și propriul proces de învățare, de gândire și de evaluare.

Ca metodă alternativă de evaluare, portofoliul solicită mai mult o apreciere calitativă decât cantitativă și este mai ușor de aplicat pe grupuri mai mici. Cadrul didactic îl poate folosi pentru a evalua performanțele elevilor, iar elevii îl pot folosi pentru autoevaluare și ca modalitate de reflecție asupra învățării. De asemenea, portofoliul este compatibil cu instruirea individualizată ca strategie centrată pe stilurile diferite de învățare. Poate fi considerat în același timp un instrument complementar folosit de cadrul didactic în aplicarea strategiilor de instruire centrate pe lucrul în echipă, pe elaborarea de proiecte ample de cercetare și învățare.

Autoevaluarea este posibilă și necesară întrucât servește cunoașterii (perceperii) de sine (autocunoașterii) și dezvoltării conștiinței de sine (autoconștiinței), aspecte esențiale ce vor da posibilitatea, cu timpul, fiecăruia să descopere sensul propriei valori, premisă necesară oricărei depășiri; o disponibilitate privită în perspectiva educației permanente, care presupune angajarea individului nu numai în procesul propriei formări, ci și în acțiunea de evaluare a propriei formări pentru a deveni capabili de autoperfecționare.

Autoevaluarea permite aprecierea propriilor performanțe în raport cu obiectivele operaționale. Are drept scop să-i ajute pe elevi să-și dezvolte capacitățile de autocunoaștere și de autoevaluare, să compare nivelul la care au ajuns cu nivelul cerut de obiectivele învățării și de standardele educaționale, să-și dezvolte un program propriu de învățare, să-și autoevalueze și valorizeze atitudini și comportamente.

Autoevaluarea trebuie făcută sub atenta îndrumare a cadrului didactic. Toate aceste metode complementare de evaluare asigură o alternativă la formulele tradiționale, a căror

prezență este preponderentă în activitatea curentă la clasă, oferind alte opțiuni metodologice și instrumentale care îmbogățesc practica evaluativă.

În concluzie, procesele evaluative își relevă deplin funcțiile feedback, atunci când cadrul didactic și elevii se regăsesc în calitate de parteneri în cadrul procesului educațional. Aceasta presupune ca fiecare dintre interlocutori să conștientizeze rolul pe care îl deține la nivelul interacțiunii didactice și să folosească reacțiile partenerului pentru a-și optimiza propriul comportament.

Bibliografie

Cerghit, I., *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis, București, 2002

Radu, T. I., *Evaluarea în procesul didactic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000

PROIECT DE SUFLET - EDUCAȚIA PARENTALĂ

*Prof. inv. primar Karpfen Ramona-Maria
Școala Gimnazială Nr.10 Bacău*

Proiectul de Educație Parentală „România pentru fiecare copil” implementat de Norway grants, sub egida UNICEF România este un proiect de suflet care apropie părinții participanți la acest curs pe parcursul celor 10 întâlniri în care fiecare învață din experiențele proprii și ale celorlalți.

Acest program este un început - un prim pas către studierea și trăirea rolului de părinte într-o manieră nouă. Foarte mulți dintre noi devenim părinți gândind că ar trebui să știm instinctiv cum să fim părinți. Rolul de părinte este ceva ce învățăm cum să facem, nu ceva pe care îl cunoaștem de la naștere. Acest curs poate fi ocazia de a lua o pauză față de stresul vieții zilnice-pentru ca părinții să facă ceva pozitiv pentru ei înșiși precum și pentru copiii lor. Este o șansă pentru părinți de a obține mai multe informații despre rolul de părinte și de a se cunoaște mai bine pe ei înșiși, pe copiii lor, stilurile lor ca părinți. Părinții sunt informați că acest curs nu este o soluție pentru problemele tuturor și nu poate să conducă la schimbări peste noapte. Schimbarea se face încet. O călătorie de o mie de kilometri începe cu un prim pas. Acest curs este primul pas și cel mai important.

Când părinții se îngrijesc de ei înșiși, ei pot să își îngrijească copiii mai bine. În cadrul sesiunilor programului se acordă mult timp pentru părinți. Aceștia sunt rugați ca între sesiuni să-și aloce timp pentru ei înșiși, împărtășind celorlalți ce anume au făcut pentru acest lucru. Au fost mămici care au spus că au fost la coafor, și-au cumpărat aspiratorul pe care și-l doreau, altele au mers la shopping sau la manichiură.

Dintre cele 10 teme ale cursului (7 obligatorii și 3 opționale), „Cum să ne jucăm cu copilul nostru” a fost, cred, cel mai interactiv, antrenant și de actualitate, deoarece copiii acestor părinți sunt încă mici. Acest modul face parte din cele opționale care a stârnit interesul părinților, identificând un punct de plecare pentru precizarea definițiilor pentru joc:

- Jocul reprezintă un mod de comunicare - o cale pentru exprimarea sentimentelor și dorințelor, explorarea relațiilor, descrierea experiențelor și împlinirea de sine. Orice joc este un mediator al dorinței - aduce o satisfacție și permite exprimarea unei dorințe față de alții.
- Jocul înseamnă învățare. Jocul reprezintă pentru copil ocazia de a învăța să cunoască lumea care îl înconjoară și, de asemenea, de a învăța să se cunoască pe el însuși, evoluând în ritm propriu.
- Jocul reprezintă o activitate plăcută, de amuzament, divertisment, recreere.
- Jocul e un element de neînlocuit în evoluția copilului, care-i permite să se identifice cu adultul și să-și descarce stresul.
- Este o activitate importantă în viața copiilor, dar și a adulților pentru că în anumite circumstanțe ale vieții și adulții se joacă. Iar realitatea ar fi mult mai greu de suportat dacă oamenii nu s-ar juca.
- Jocul e pornit din inițiativa copilului-el alege cum și cu ce să se joace.
- Copilul care se joacă construiește lumea, o aproprie, o analizează și caută să o înțeleagă.
- Jocul este „oglinda” vieții interioare, psihice a copilului.

Toată lumea știe că un copil sănătos este un copil care se amuză, care explorează tot ce se află la îndemâna sa, care se ocupă de tot felul de activități, îndemnat de curiozitate. A priva un copil de joacă înseamnă a-l priva de plăcerea de a trăi.

Foarte interesante au fost discuțiile despre jucăriile pe care le aveau părinții când erau copii și jucăriile copiilor proprii. Fiecare părinte și-a amintit cu plăcere de anii copilăriei și de jocurile pe care le practicau cu drag cu prietenii, făcând comparații cu jucăriile și jocurile din prezent ale copiilor.

Pentru a fi mai atractiv și interactiv cursul, părinții au fost rugați să exemplifice unele dintre aceste jocuri. Imaginile vorbesc de la sine:

Educația Parentală este, așadar, un proiect realizat cu sufletul,
care aproprie suflete.

EDUCAȚIA DE CALITATE

Prof. înv. preșcolar Ladaru Victorița
Școala Gimnazială Berești-Tazlău, Bacău

Calitatea și asigurarea acesteia nu se întâmplă, nu este opțională, ci este o cerință imperativă a timpului pe care îl trăim din cel puțin patru motive: *moral* (elevii sunt cei cărora trebuie să li se asigure o educație care să fie „cea mai bună”), *contextual* (școlile sunt într-o interacțiune dinamică și continuă cu societatea și comunitatea cărora le aparțin. Contextul în care acestea își desfășoară activitatea este într-o continuă luptă pentru calitate, ceea ce impune pentru toate instituțiile o creștere a interesului pentru calitate.), *supraviețuirea* (societatea de azi este una concurențială), *responsabilitatea* (școlile sunt supuse în mod constant aprecierii și evaluării celor pe care îi servește: elevi, părinți, comunitate, societate).

Școala este un bun al comunității și va trebui să dea socoteală pentru ceea ce face, motiv care impune existența unor strategii interne de asigurare și menținere a calității. Problema asigurării și menținerii calității serviciilor educaționale este una deosebit de importantă cu un impact imediat, dar și pe termen lung asupra beneficiarilor direcți ai acestora-elevii, cât și asupra beneficiarilor indirecți - comunitatea, societatea etc. Școala românească trebuie să iasă din normele stricte ale ideii de transfer de cunoștințe către elevi, idee care încă mai stă ca temei de bază a tot ceea ce școala face sau trebuie să facă. Școala să fie locul unde elevii primesc informații, dar accentul să nu cadă pe dimensiunea informativă, ci din ce în ce mai mult pe formare, integrare, relaționare. Valorile instituționale și viziunea sunt importante deoarece ele dau direcție și sens instituției, asigură consecvența în acțiune, motivează și promovează angajații, pun bazele culturii școlii.

Astfel, se impune și nevoia de menținere a unei școli moderne, democratice, iar activitatea ei să se axeze pe „valorificarea educației în vederea progresului sociouman”, o școală deschisă ce pledează pentru umanizarea, umanitarizarea și informatizarea procesului de învățământ, o școală care oferă subiectului educației – elevului – condițiile necesare privind valorificarea nevoilor, intereselor, aspirațiilor sale individuale, favorizându-i devenirea, asigurându-i succesul. Calitatea educației înseamnă un ansamblu de caracteristici ale unui program de educație și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor și standardele de calitate. Calitatea se produce, se generează permanent, se măsoară și se îmbunătățește continuu, iar organizația furnizoare de educație trebuie să asigure calitatea, să implementeze propriul sistem de management și de asigurare a calității, să se autoevalueze continuu și să propună măsuri ameliorative.

Funcționarea relației corecte în triada educațională elev - părinte - școală contribuie la realizarea unui învățământ de calitate. O familie bine informată despre actul educațional și de ceea ce se întâmplă cu copilul lor în școală, ajută școala în a oferi educație de calitate. Din păcate, situația economică a societății este tot mai precară, în criză devine un factor tot mai agresiv care împiedică realizarea unui învățământ de calitate. Părinții sunt tot mai puțin motivați, nu mai au aceeași deschidere în a susține școala. Grijile și neajunsurile lor se văd tot mai mult în atitudinile copiilor care devin irascibili, neîncrezători în valorile pe care școala le promovează și sunt atrași cu mare ușurință de modelele pe care strada le oferă. Elevii doresc de la dascălii lor: competență, zâmbet și încredere. În afară de cunoștințe și informații elevii așteaptă de la noi suflet încălzit la lumina zâmbetului, care se transmite pe chipurile și în ochii lor puri și încrezători. Dascălii sunt tot mai puțin motivați. Trebuie să recunoaștem că există mulți dascăli care manifestă un interes scăzut pentru profesia lor.

Mulți sunt plictisiți, blazați, sufocați de problemele din familie, de sărăcia socială pe care o traversează. În asemenea situație, este greu să-ți lași problemele existențiale la poarta școlii, să intri în clasă vesel, încărcat pozitiv și deschis la frământările elevului. Prin urmare, ar fi de dorit ca sistemul să asigure dascălilor un trai decent, o salarizare care să-i motiveze și responsabilizeze, deoarece învățământul este o prioritate națională. Faptul că învățământului nu i se acordă importanța cuvenită se reflectă în migrația mare a dascălilor către profesii mai bine plătite.

La nivelul școlii au fost identificate patru imperative ale calității:

- ◆ *Moral*: școala oferă elevilor ceea ce este mai bun.
- ◆ *Social*: societatea are pretenții tot mai înalte față de școală.
- ◆ *Competitivitate*: școlile care nu vor reuși să atragă suficienți elevi se vor închide.
- ◆ *Responsabilitate*: școala dă seama pentru fondurile primite.

Școlile sunt foarte diferite în ceea ce privește premisele și resursele puse în joc. Ca urmare, la eforturi egale, rezultatele obținute vor fi foarte diferite. Calitatea se poate obține și în școlile care acționează în condiții grele iar efortul depus și rezultatele obținute trebuie recunoscute și recompensate. Utilizarea conceptului de „valoare adăugată” este necesară pentru a discerne influența reală a educației asupra rezultatelor obținute și pentru a motiva școlile care obțin rezultate deosebite în termeni de „valoare adăugată”.

Bibliografie

- Cucoș, C. (2008), *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Polirom, Iași
- Cucoș, C. (2000), *Pedagogie*, Iași: Ed. Polirom
- Moise, C. (2003), *Teoria și practica evaluării*, în *Psihologie. Curs pentru Învățământ la Distanță*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași
- Cristea, S. (2002), *Dicționar de pedagogie*, Chișinău: Ed. Litera Educațional
- Radu, I. T. (2000), *Evaluarea în procesul didactic*, București: EDP
- Voiculescu, E. (2002), *Metodologia predării-învățării-evaluării*, Alba Iulia: Editura Ulise

PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DE LUCRU ASUPRA UNEI PROBLEME SIMPLE (ADUNARE ȘI SCĂDERE)

*Prof. inv. primar Leonte Rodica
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Problema de matematică reprezintă transpunerea unei situații practice (sau a unui complex de situații practice) în relații cantitative, în care se cere determinarea unor valori necunoscute în baza unor valori cunoscute și a unor relații date între acestea.

Pentru a-i face pe copii să conștientizeze încă din clasa I necesitatea rezolvării de probleme, este necesar ca micii școlari să înțeleagă faptul că, în cotidian, întâlnim frecvent situații care impun găsirea de răspunsuri la diverse întrebări.

În această perioadă de început, primele probleme simple se introduc sub formă de joc, au un caracter acțional sunt bazate pe un material ilustrativ bogat și variat. În faza incipientă, activitatea rezolutivă este foarte aproape de cea de calcul, având drept unul dintre obiective formarea capacității de transpunere a acțiunilor concrete în relații matematice.

Elevii se familiarizează cu terminologia aferentă: *problemă, condiție, întrebare, rezolvare, răspuns.*

Activitatea de rezolvare a problemelor simple parcurge itinerariul metodologic:

- *probleme acționale,*
- *probleme ilustrate prin simboluri abstractizant-intuitive,*
- *probleme schematizate logic și rezolvate fără suport intuitiv.*

Introducându-se primele probleme simple, elevii vor afla că **problema** este o povestire în care se cunoaște ceva și ceva nu se cunoaște.

Partea problemei în care povestește ceea ce se cunoaște se numește *condiție*.

Partea problemei în care este vorba despre ceea ce nu se cunoaște se numește *întrebare*.

Într-adevăr, orice problemă matematică este constituită din două elemente: date (condiție) și întrebare. Partea din enunțul problemei care reprezintă datele, constituie o parte a problemei matematice, care conține valorile cunoscute. Întrebarea problemei reflectă valoarea necunoscută, adică ceea ce se întrebă.

De exemplu:

- Ana a mâncat 4 mere, iar Alina 6 mere. Câte mere au mâncat fetele la un loc?

Partea subliniată a problemei este întrebarea problemei.

Detalierea unei secvențe de lecție - lucru asupra unei probleme simple de adunare și scădere la etapa:

Rezolvarea problemei cu sprijin în obiecte / reprezentări și prin exercițiu.

Problema		
După Vânătoarea de ouă Ioana a găsit 8 ouă, iar fratele ei 7 ouă. Câte ouă au găsit în total?		
Etapa	Activitatea învățătorului	Activitatea elevului
Rezolvarea cu sprijin în obiecte/ prin reprezentări (se alege una din modalități)	<i>Ghidez rezolvarea cu sprijin în obiecte</i> Lăsăm un rând în jos și scriem pe rândul următor – Rezolvare: Aranjați pe bancă atâtea cercuri/bile/bețișoare, câte ouă are Ioana. Cer unui elev să spună câte <i>obiecte</i> a aranjat. Lucrez la tabla magnetică. Aranjați în continuare <u>încă</u> atâtea cercuri/bile/bețișoare, câte ouă are fratele Ioanei. Cer unui elev să spună câte <i>obiecte</i> a aranjat. Lucrez la tabla magnetică. Ne uităm la obiecte și ce ne imaginăm? Cum să aflăm pe <i>obiecte</i> câte ouă au găsit în total? Se numără în cor, atingând cu degetul fiecare cerc.	Își imaginează ouă. Numără toate cercurile/bilele/bețișoarele.

Rezolvarea prin exercițiu	<p>Ghidez scrierea rezolvării prin exercițiu</p> <p>Cum am obținut 15? Demonstrează la tablă, cer elevilor să demonstreze pe bănci. Solicită unui elev să repete la tablă și să verbalizeze (8 și încă 7 fac 15). Cum vom scrie aceasta prin exercițiu? Ce înseamnă „plus”? Ce sunt aceste 15?</p>	<p>8 și încă 7 fac 15</p> <p>$8 + 7 = 15$ „Plus” înseamnă „și încă”. 15 ouă. În caiete și la tablă este rezolvarea: $8 + 7 = 15$ (o)</p>
---------------------------	--	--

Problema		
<p>Pe un platou mama a așezat 16 ouă roșii și albastre. Câte ouă roșii sunt pe platou dacă 7 ouă sunt albastre?</p>		
Etapa	Activitatea învățătorului	Activitatea elevului
<p>Rezolvarea cu sprijin în obiecte/prin reprezentări</p> <p>(se alege una dintre modalități)</p>	<p>Ghidez rezolvarea prin reprezentări și lucrez la tabla magnetică</p> <p>Desenați/reprezentați pe caiete (după ce lăsați un rând liber după schema problemei, pe rândul următor) atâtea ovale, câte ouă erau la început pe platou. Cer unui elev să spună câte ovale din cele desenate/reprezentate le poate colora în albastru. Ne uităm la reprezentare/desen și ce ne imaginăm? Cum să arătăm pe desen/reprezentare că celelalte ouă de pe platou sunt roșii? Cum să aflăm pe desen/reprezentare câte ouă au rămas pe platou? Se numără în cor, atingând cu degetul fiecare reprezentare.</p>	<p>Desenează/ reprezintă 16 ouă.</p> <p>Să încercuim/tăiem cu o linie oblică cele 7 ouă albastre.</p> <p>Să numărăm ouăle rămase.</p>
<p>Rezolvarea prin exercițiu</p>	<p>Ghidez scrierea rezolvării prin exercițiu</p> <p>Cum am obținut 9? Demonstrează la tablă, cer elevilor să demonstreze pe caiete. Solicită unui elev să repete demonstrarea la tablă și să verbalizeze (16 <u>fără</u> 7 fac 9). Cum vom scrie aceasta prin exercițiu? Ce înseamnă „minus”? Ce sunt aceste 9?</p>	<p>16 <u>fără</u> 7 fac 9.</p> <p>$16 - 7 = 9$ „Minus” înseamnă „fără”. 9 ouă. În caiete și la tablă este rezolvarea: $16 - 7 = 9$ (o. r.)</p>

Bibliografie

Ludmila Ursu, doctor în pedagogie, profesor universitar, *Didactica matematicii II (suport de curs)*, master - *Didactica învățământului primar*, Universitatea „Ion Creangă” Chișinău, 2021.

PROIECT DE LECȚIE

Prof. învă. primar Lovin Lăcrămioara
Școala Gimnazială Berești-Tazlău, jud. Bacău

Clasa: a IV-a

Aria curriculară: Matematică și științe ale naturii

Disciplina dominantă: Matematică

Unitatea de învățare: Împărțirea numerelor naturale în concentrul 0 – 1 000 000

Subiectul: Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor

Tipul lecției: de fixare și consolidare

Forma de realizare: activitate integrată

Scop: Consolidarea deprinderilor de folosire a parantezelor rotunde și pătrate

Dezvoltarea capacității de rezolvare a exercițiilor și a problemelor cu cele 4 operații matematice

Competențe generale:

1. Identificarea unor relații / regularități din mediul apropiat
2. Utilizarea numerelor în calcule
3. Rezolvarea de probleme în situații familiare

Competențe specifice:

- 1.2. Aplicarea unei reguli pentru continuarea unor modele repetitive;
- 2.4. Efectuarea de adunări și scăderi de numere naturale în concentrul 0 – 1 000 000;
- 2.5. Efectuarea de înmulțiri de numere în concentrul 0 – 1 000 000 și de împărțiri folosind tabla înmulțirii, respective tabla împărțirii;
- 5.1. Utilizarea terminologiei specifice și a unor simboluri matematice în rezolvarea și / sau componerea de probleme cu raționamente simple
- 5.3. Rezolvarea de probleme cu operații studiate, în concentrul 0 – 1000000;

Competențe integrate:

Limba și literatura română

1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat

2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme

3.4. Evaluarea elementelor contextuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii

Educație civică

3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini de lucru

3.2. Participarea la acțiuni în grupuri mici, prin asumarea de drepturi și îndatoriri

Istorie

3.2. Utilizarea corectă a termenilor istorici accesibili în situații de comunicare

Geografie

1.1. Identificarea unor termeni geografici în texte/contexte/situații de învățare

2.1. Aplicarea unor elemente și operații matematice minime în înțelegerea unor situații reale observate

2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare

4.1. Dezvoltarea curiozității de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane

Obiective operaționale:

- O₁ – să rezolve exerciții și probleme respectând ordinea efectuării operațiilor;
- O₂ - să aplice corect algoritmul de rezolvare a exercițiilor și problemelor propuse care presupun respectarea ordinii efectuării operațiilor;
- O₃ - să elaboreze planul logic de rezolvare a problemelor, efectuând operațiile corespunzătoare;
- O₄ - să compună o problemă după un exercițiu dat;
- O₅ - să manifeste interes pentru efectuarea corespunzătoare a sarcinilor;
- O₆ - să participe cu plăcere la activitățile desfășurate;
- O₇ - să adopte o poziție corectă a corpului în timpul scrisului și pe tot parcursul orei;
- O₈ - să relaționeze pozitiv în cadrul grupului pentru rezolvarea sarcinii.

Strategia didactică:

- Resurse procedurale: conversația, explicația, observația, problematizarea, jocul didactic, observarea dirijată, exercițiul, metoda RAI, cadranele, ciorchinele, metoda „Știu, Vreau să știu, Am aflat”
- Resurse materiale: planșe, fișe de lucru, laptop
- Forme de organizare: activitate frontală, individuală, pe grupe;
- Evaluare: observarea sistematică, evaluare continuă și formativă, evaluare orală, aprecieri verbale, autoevaluare

Resurse:

- Umane: 12 elevi; Temporale: 45 minute; Spațiale: sala de clasă
- Bibliografice:
  - ✓ MEN, *Programa pentru disciplina Matematică – clasele a III-a și a IV-a*, ordinul ministrului nr.5003 / 02.12.2014, București, 2014;
  - ✓ Gardin, M., Gardin, F., Badea, C., Berechet, F., *Culegere de exerciții și probleme*, Editura Paralela 45, 2007

**PROIECT EDUCAȚIONAL
„ZIUA INTERNAȚIONALĂ A EDUCAȚIEI”**

*Prof. Macarie Bianca-Andreea
Școala Gimnazială „Ion Rotaru” Valea lui Ion, jud. Bacău*

Ziua Internațională a Educației, sărbătorită în data de 5 octombrie, simbolizează importanța procesului de formare și dezvoltare culturală, morală și științifică a copilului prin intermediul cadrului didactic. Educația, luând naștere odată cu atitudinea activă a omului față de propria dezvoltare, față de transmiterea cunoștințelor generațiilor următoare, deține până astăzi un rol vital în dezvoltarea civilizației, în cultura umanității și nu în ultimul rând în transmiterea valorilor spirituale. Astfel, prin acest proiect ne-am propus să transmitem și să promovăm laturile educației și valorile educative ce vor ajuta elevii în deschiderea de noi orizonturi, în formarea acestora ca viitori adulți și mai ales în formarea personalității lor în cadrul societății, deoarece, ca scop final al educației, școala formează elevii pentru viață.

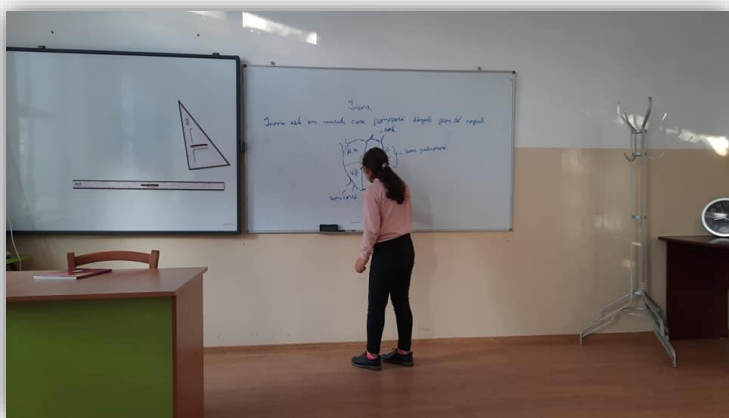
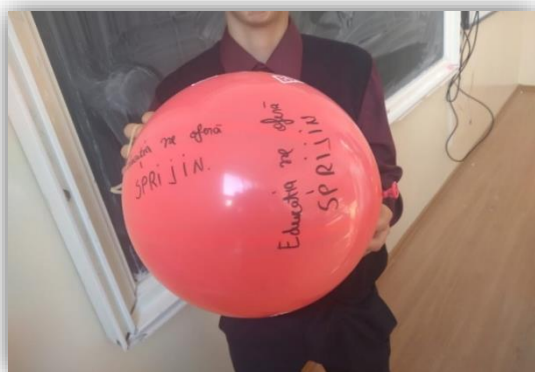
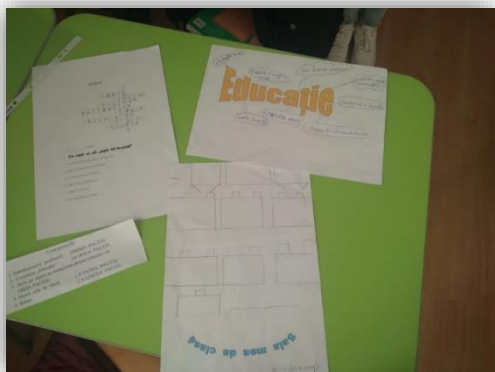
Acest proiect a fost destinat elevilor claselor a V-VIII-a de la Școala Gimnazială „Ion Rotaru” Valea lui Ion.

Scopul principal al acestuia a fost de a evidenția importanța acestei zile și totodată recunoașterea și conștientizarea rolului pe care cadrul didactic îl manifestă în educația, formarea culturii și a valorilor morale și civice ale elevilor.

Obiectivele principale au fost: formarea de abilități pentru înțelegerea și promovarea rolului educativ asupra elevilor, stimularea participării elevilor la diferite activități extrașcolare și îmbogățirea relației cadru didactic-elev dar și relației elev-elev.

Proiectul s-a desfășurat în data de 04.10.2023 și a constat în mai multe activități. Fiecare clasă a primit un bilețel cu cinci provocări. Acestea au fost realizate în fiecare pauză: Îmbrățișează-ți profesorii (prima pauză), Ciorchine „Educație” (a doua pauză), Desen sala de clasă (a treia pauză), Rebus (a patra pauză). Scrie pe balon un mesaj/citat despre educație (a cincea pauză). O altă activitate a purtat denumirea de „Profesor pentru cinci minute”.

Elevii au manifestat interes, astfel aceste activități au contribuit la dezvoltarea dragostei față de învățătură și dascăli, dar a creat și o punte de colaborare, prietenie între elevi.

SUBSISTEME ALE COMUNICĂRII DIDACTICE

*Prof. înv. primar Macarie Mădălina-Larisa
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni, jud. Bacău*

Comunicarea didactică reprezintă una dintre formele comunicării. Ea se manifestă într-un mod dirijat având caracteristici specifice. La rândul său, comunicarea didactică prezintă trei subsisteme.

Subsistemul verbal. Discursul verbal prezintă un rol important în cadrul activităților specifice de predare-învățare - evaluare. Cu ajutorul cuvintelor, cadrul didactic transmite informațiile elevilor. Funcția limbajului nu este una ce impune doar transmiterea cunoștințelor ci și una expresivă, și de apel. Alături de cele trei amintite anterior, Jakobson mai propune încă trei: funcția metalingvistică, funcția poetică, și funcția fatică. Toate dintre cele șase funcții ale limbajului creează un climat favorabil comunicării didactice iar în funcție de obiectivele propuse ale profesorului, apare posibilitatea de a se centra pe acestea. Cuvintele prezintă rolul de a sugera elevului anumite imagini și de asemenea, pot dezvolta anumite emoții ce sunt caracterizate de stări benefice și utile în receptarea utilă a unor conținuturi ideatice. Aceste conținuturi ideatice se pot afla uneori în afara posibilităților de înțelegere a elevilor. Conversația reprezintă una dintre metodele didactice utilizate în cadrul lecțiilor. Conversația presupune un schimb de cuvinte între emițător și receptor având un singur subiect de discuție. Chiar și verbalizarea obiectivelor cognitive în cadrul etapei specifice proiectării didactice reprezintă pentru elevi un mod de a conștientiza în ce stadiu se află raportându-se la subiectul propus pentru discuțiile ulterioare. Așadar, subsistemul verbal al comunicării didactice folosește ca instrumente cuvintele. Cu ajutorul cuvintelor, elevii sunt dirijați și implicați în procesul de comunicare didactică.

Subsistemul paraverbal. În cadrul conversațiilor dintre elev-cadru didactic sunt manifestate diferite modalități de evidențiere a mesajului iar alături de cuvinte, cadrul didactic apelează și la alte elemente ale comunicării. De exemplu, în cadrul unei lecții de Comunicare în limba română, o poezie citită cu intonația corespunzătoare de către cadrul didactic, poate induce elevul într-o stare emotivă caracteristică. De asemenea, în momentul în care apare un nou cuvânt în cadrul unei lecții, cadrul didactic utilizează un ton al vocii precis capabil să acapareze interesul elevilor. A direcționa elevul spre o posibilitate de a găsi răspuns la anumite întrebări în mod individual reprezintă o bună capacitate a cadrului didactic de a-și pune în evidență trăsăturile unui bun actor care menține interesul elevului său.

Subsistemul nonverbal. Nonverbalul reprezintă un subsistem al comunicării didactice care suplimentează celelalte două subsisteme. Există situații diverse în care apare posibilitatea ca un anumit conținut teoretic să necesite ajutor din partea imaginilor în transmiterea informațiilor. De exemplu, putem transmite informații despre portul românesc prin apel la subsistemul verbal însă apelul la articole vestimentare specifice portului românesc, plasate în fața elevilor poate ajuta la o mai bună înțelegere a caracteristicilor acestora. Mimica, gesturile, fizionomia feței, chiar și stilul vestimentar al unui cadru didactic reprezintă puncte de interes pentru elevi și prezintă un impact asupra atenției acestora. „A nu mai gândi cu mâinile echivalează cu pierderea unei părți a gândirii.” Asocierea gândirii cu mișcarea mâinilor îmbină două domenii diferite, pe de o parte domeniul psihomotric iar pe cealaltă parte, una dintre funcțiile superioare. O mișcare accelerată a mâinilor cadrului didactic denotă o importanță asupra subiectului despre care se vorbește. Așadar, subsistemul

nonverbal este constituit din elemente specifice, reunește domenii diferite și are ca scop transmiterea informațiilor către elevi.

Comunicarea didactică, alături de cele trei subsisteme ale sale oferă educatorilor și educaților o posibilitate de cunoaștere reciprocă. Cu ajutorul cuvintelor, elevii percep conținutul teoretic. În ajutorul cuvintelor, apare și paraverbalul care evidențiază importanța a ceea ce se transmite, se dezvoltă anumite stări și sentimente apelându-se la paraverbal. Nonverbalul completează cele două subsisteme. Reunite cele trei, pot atribui comunicării didactice eficiență iar această eficiență este atestată de pregătirea cadrului didactic pentru rolul său.

Bibliografie

Constantin, Cucos, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002, p. 340

Andre, Leroi-Gourhan, *Gestul și cuvântul*, Editura Meridiane, 1983, p. 54

JOCUL DIDACTIC GEOGRAFIC

*Prof. înv. primar Măgirescu Ionela
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Motto: „Jocul este cel mai elevat tip de cercetare.” (Albert Einstein)

Jocul este o activitate specific umană, dominantă în copilărie, una dintre variatele activități desfășurate de om, fiind în strânsă legătură cu învățarea, munca, creația, comunicarea. Este determinat de celelalte activități, dar în același timp este puternic implicat în acestea. (Dumitriu, C., „Psihopedagogia jocului”, 2011, Editura Alma Mater – Bacău)

Înclinarea balanței către învățare, ca activitate fundamentală, creează o complementaritate fericită exprimată în faptul că jocul devine activitate compensatorie a învățării, creând condiția de odihnă pentru aceasta. Structura jocului suferă modificări, conținutul acestuia devenind complex, mai cultivat, mai socializat, datorită influenței dominantelor activității de învățare și raționalizare. Învățarea și respectarea regulilor, viața de echipă, consolidarea imaginii de sine, toate având efecte benefice asupra dezvoltării personalității școlarului mic, se dezvoltă prin practicarea în formă organizată a unui sport.

Jocurile didactice integrate în lecțiile cu caracter geografic aduc varietate, veselie, previn monotonia și plictiseala; integrarea jocului ca metodă activ-participativă în predarea geografiei determină o mai mare eficiență a lecțiilor, reflectată în rezultatele elevilor.

Joc didactic – „Ghidul ghizilor”

- **Aria curriculară** – Om și societate
- **Disciplina** – Geografie
- **Clasa** – a IV-a
- **Unitatea de învățare** – Marile unități geografice ale României
- **Denumirea jocului** - „Ghidul ghizilor”
- **Obiective operaționale:**

- să identifice elementele specifice unităților geografice ale țării,
- să descrie caracteristicile elementelor geografice identificate (relief, faună, floră, așezări umane, activități economice).

- **Conținutul jocului** (sarcini de învățare)
  - prezentarea unor obiective turistice din unitățile geografice ale țării, a unor trasee, obiceiuri tradiționale, în vederea participării la o excursie (reală sau imaginară).
- **Forma de exprimare** – Joc de rol
- **Competențe psihologice stimulate** – Memoria, flexibilitatea gândirii, capacitățile creatoare, spiritul de observație, spontaneitatea, imaginația, spiritul competitiv.
- **Regulile jocului**
  - Se lucrează individual;
  - Se respectă timpul de lucru;
  - Studierea materialelor informative;
  - Recompensa este reprezentată prin acordarea ecusonului „Ghidul ghizilor”.
- **Elementele de joc**- excursia „imaginară”, rolul de ghid, ecusoanele „Ghidul ghizilor”, așezarea scaunelor sub forma unui autocar
- **Materiale folosite** – materiale informative, ghiduri turistice, carnețele, pix-uri, microfon, scaun, autocar-desenat, grafic întocmit pentru evidența informațiilor corecte.
- **Resurse temporale** – 20 de minute

Desfășurarea jocului didactic:

- Jocul se desfășoară la nivelul întregii clase, fiecare elev fiind obligat să participe efectiv și individual la jocul propus.
- Se împart elevilor materialele bibliografice cu informații din diferite zone geografice ale țării, după preferință, foi sau carnețele, pixuri sau creioane.
- Se explică faptul că un ghid are anumite responsabilități încă de la plecarea din locul stabilit, după care va informa „turiștii” (colegii de clasă) cu date referitoare la locurile mai importante prin care trec.
- Se precizează că informațiile oferite trebuie să fie în număr de 10 din care 3 să fie necunoscute până în acel moment.
- După expirarea timpului de lucru (5 minute), elevii sunt puși în situația de a fi „ghizi” – prezentând celorlalți colegi informațiile.
- Paralel cu ascultarea informațiilor, „turiștii” le consemnează pe cele corecte, ajutând în acest fel învățătorul, care are un grafic deja întocmit.
- Pentru ușurarea realizării punctajului, cele 3 răspunsuri „cheie” se vor sublinia (doar dacă există).
- Tuturor elevilor le vine rândul.
- Câștigă elevul/elevii care oferă cele mai multe informații corecte, la care se adaugă cele 3 informații absolut noi.
- **Evaluarea jocului:**
Elevul „Ghidul ghizilor” primește ecusonul special confecționat și-l prinde în piept.
- **Complicarea jocului**– În cazul în care apar elevi cu același punctaj, li se propune o probă de baraj (Probă: cu ochii închiși sau legați la ochi, sunt conduși în fața hărții României, unde li se indică să arate un anumit punct geografic. Elevul care va fi cel mai aproape de adevăr – punctul geografic- va rămâne „Ghidul ghizilor”.)

Variantă

- Se împarte clasa în 3 grupe și se constituie 3 echipe care vor „asalta” cele 3 ramuri ale Carpaților.
- Folosindu-se de materiale informative procurate din timp, grupele vor prezenta informații numai din ramura Carpaților „asaltată”.
- Timpul de lucru se reduce la 10 minute.
- Pot presăra și diferite glume adresate temei, cântece potrivite, legende, ghicitori.
- Timpul de prezentare va fi de 5 minute.
- Câștigă echipa care a dat dovadă de mai multă originalitate în construirea enunțurilor, cele care au produs mai multă veselie.
- Toți membrii grupului primesc ecusonul „Ghidul ghizilor”.

La nivelul învățământului primar, jocurile didactice reprezintă un mijloc eficient pentru învățarea activă, participativă. Indiferent în care parte a programului se folosește jocul sau în cadrul cărei discipline de învățământ, dacă este corect conceput, dacă există unitate între conținut și obiective, dacă sarcinile pe care le au de rezolvat copiii sunt accesibile, acesta devine un mijloc de a-l dirija pe copil în învățare.

Bibliografie

- Dumitriu, C.(2011), *Psihologia jocului*, Bacău: Editura Alma Mater.
- Popovici, C., Gheba, L. (1971), *Culegere de jocuri didactice*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Iordache, S. (2001), *Provocări ludice*, Iași: Editura Spiru Haret.
- Dumitru, A., Dumitru, V.G. (2013), *Jocuri didactice*, București: Editura Corint.
- ***(2000), *Descriptori de performanță pentru învățământul primar*, București: Editura ProGnosis.

CULORILE CUVINTELOR PROIECT CULTURAL-ARTISTIC

*Prof. învă. primar Mareș Alina
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău*

INFORMAȚII DESPRE PROIECT

- Titlul proiectului: **Concurs județean „CULORLE CUVINTELOR”**
- Precizați tipul activității principale din cadrul proiectului: **concurs**
- Domeniul în care se încadrează proiectul: **domeniul cultural-artistic**

REZUMATUL PROIECTULUI

- **Activități propuse:**

Secțiunea I: **Creații literare pe tema culorilor însoțite de ilustrații plastice, în limba română;**

Secțiunea II: **Creații literare pe tema culorilor însoțite de ilustrații plastice, în limba engleză;**

Secțiunea III: **Creații literare pe tema culorilor însoțite de ilustrații plastice, în limba franceză;**

Secțiunea IV: **Creații literare pe tema culorilor însoțite de ilustrații plastice, în limba germană.**

- **Descrierea activității principale:** În contextul unui învățământ modern, care vizează dezvoltarea aptitudinilor artistice, li se propune elevilor să valorifice potențialul creativ într-un mod original, accentul căzând asupra caracterului inter, pluri și transdisciplinar. Activitățile se adresează tuturor elevilor, prin cele patru secțiuni, care vizează sincretismul formelor de expresie artistică, dar și dezvoltarea competenței lingvistice, în ceea ce privește limbile străine. În același timp se urmărește dezvoltarea spiritului competitiv. Juriul va fi alcătuit din: profesori de limba și literatura română, desen, limba engleză, limba franceză, limba germană, un părinte, cadre didactice care nu îndeplinesc calitatea de îndrumător al elevilor.

ARGUMENT:

Educația este un proces dificil care îmbină într-o doză inefabilă știința și intuiția, experiența și spontaneitatea, este un veritabil act de magie pentru care dascălul trebuie să găsească mereu alte și alte soluții, născute din competență, din studiu, dar și dintr-o inepuizabilă creativitate.

Schimbările de esență din învățământul românesc lansează multiple provocări în conceperea unor noi conținuturi, strategii, oferte curriculare, în acord cu orizontul de așteptare al elevilor. În fața educatorilor se află mereu grupuri, colectivități omogene sau eterogene, cu diferite aptitudini, calități intelectuale sau disponibilități afective. Arta profesorului este de a descoperi talente, de a stimula interesul pentru domenii de studiu, de a identifica motivații, fără a uita ca fiecare copil are o anumită individualitate, un univers interior specific ce se refuză înscrierilor și uniformizărilor.

Transdisciplinaritatea este o mare provocare a învățământului românesc și acest format de concurs urmărește familiarizarea elevilor cu o abordare inovatoare. Întrucât școala are menirea să deschidă orizontul elevilor spre valorificarea cunoașterii, acest proiect își propune să conștientizeze elevii și comunitatea de posibilitatea îmbunătățirii vieții prin valorificarea competențelor dobândite la orele de franceză, engleză, română, punându-le sub semnul culorii, al traseului artistico-plastic. Astfel, acest proiect își propune stimularea creativității elevilor, a gândirii reflexive, consolidarea încrederii în forțele proprii, dezvoltarea motivației de „a învăța”. În același timp se va realiza un schimb de experiență între elevi și cadre didactice care provin din diferite unități de învățământ, din mediul rural sau urban. Participând la acest proiect, copilul se va găsi în fața numeroaselor elemente ce stau la baza dezvoltării personale: spirit competitiv, creativitate, sensibilitate, inteligență.

SCOPUL PROIECTULUI:

Afirmarea și stimularea potențialului creativ al școlărilor și liceenilor prin intermediul științei și artei, valorificând cunoștințele dobândite la orele de limba română, limba engleză, limba franceză, abilități practice, educație plastică. Încurajarea elevilor să-și dezvolte modele proprii de explorare, investigare și exprimare, prin intensificarea relațiilor de colaborare între instituțiile de învățământ.

OBIECTIVELE SPECIFICE ALE PROIECTULUI:

- cultivarea receptivității literar-artistice a elevilor;
- cultivarea imaginației, creativității, spontaneității artistice;
- deschiderea elevilor spre comunicare artistică și transmiterea mesajului artistic;
- dezvoltarea sentimentelor de prețuire, admirație și respect față de creația artistică;

- perceperea fenomenului literar ca expresie a creativității omului;
- dezvoltarea și stimularea creativității elevilor prin gândire, imaginație, aptitudini, deprinderi practice;
- conștientizarea propriilor valori, raportate la capacitățile cognitive și artistice ale celorlalți;
- dezvoltarea capacității de a discerne valoarea de non-valoare, frumosul artistic de kitch;
- dezvoltarea capacităților de relaționare, analiză, sinteză și a gândirii logice;
- educarea prin artă; formarea și dezvoltarea unor competențe de comunicare și dialog, a spiritului de competiție; lucrul în echipă.

DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR

Activitatea nr 1 - Cuvântul înseamnă culoare!

Cadrele didactice coordonatoare din fiecare unitate școlară parteneră vor face cunoscută intenția de a derula acest proiect, calendarul activităților, regulamentul concursului și criteriile de jurizare vor fi postate la avizier și vor fi trecute pe ordinea de zi a ședințelor cu părinții. Se vor completa fișele de înscriere, acordul de parteneriat.

Activitatea nr. 2 - În lumea cuvântului și a culorii!

Cadrele didactice coordonatoare și elevii participanți vor realiza creații literar-artistice (poezii, povești, ghicitori, pe fundalul cărora este ilustrat în culori semnificația textului) ce se pretează temelor concursului. Aceste lucrări se vor expedia către școala inițiatoare pentru a fi expuse și premiate.

Activitatea nr. 3: - Prin cuvânt și culoare...VIATA!

Activitatea se va desfășura pe următoarele secțiuni, conform regulamentului atașat la finalul proiectului:

Secțiunea I: Creații literare pe tema culorilor însoțite de ilustrații plastice, în limba română;

Secțiunea a II-a: Creații literare pe tema culorilor însoțite de ilustrații plastice, în limba engleză;

Secțiunea a III-a: Creații literare pe tema culorilor însoțite de ilustrații plastice, în limba franceză;

Secțiunea a IV-a: Creații literare pe tema culorilor însoțite de ilustrații plastice, în limba germană.

Concursul se adresează tuturor elevilor de ciclul primar (clasele I-IV), gimnazial și liceal din întreg județul și cadrelor didactice care îi îndrumă, pentru a face împreună legătura între literatură și artă. Tematica apelează la inventivitatea și ingeniozitatea elevilor pentru a îmbina talentul literar cu bagajul de cunoștințe lingvistice, de a pune pe planșă în mod estetic un produs care să încânte privirea și mintea.

Juriul va fi alcătuit din: profesori de desen, limba engleză, limba franceză, limba germană, limba și literatura română, un părinte, cadre didactice care nu îndeplinesc calitatea de îndrumător al elevilor.

Activitatea nr. 4 - Cuvânt și culoare!

Se vor folosi diferite mijloace pentru a disemina rezultatele acestui concurs.

Rezultate calitative și cantitative așteptate ca urmare a implementării proiectului, inclusiv impactul proiectului asupra grupului țintă, unității de învățământ și comunității.

- îmbunătățirea imaginii școlii prin promovarea parteneriatului interșcolar;
- dezvoltarea orizontului de cunoaștere al elevilor prin intermediul activităților derulate;

- creșterea gradului de conștientizare a grupului ținta față de importanța abordării interdisciplinare a studiului științelor;
- adecvarea situațiilor de evaluare la profilurile de inteligențe ale elevilor;
- promovarea, sub factorii creativității științifice, de noi modele de performanță școlară;
- participarea activă a membrilor comunității locale în vederea realizării obiectivelor proiectului.

MODALITĂȚILE DE MONITORIZARE ȘI DE EVALUARE:

- se vor utiliza proceduri aplicabile proceselor și produselor implicate de dezvoltarea proiectului;
- se vor stabili criterii unice de evaluare, avându-se în vedere aprecierea originalității, autenticității, creativității, ingeniozității cu care au fost realizate creațiile literare și plastice;
- se va întocmi un raport final de implementare a proiectului.

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ:

- numărul de parteneriate încheiate în cadrul proiectului și numărul elevilor participanți la proiect;
- calitatea materialelor elaborate de participanți la activitățile organizate în cadrul proiectului;
- gradul de participare activă al elevilor, cadrelor didactice și părinților în realizarea unor activități de calitate superioară în cadrul proiectului;
- capacități și aptitudini de comunicare; abilități specifice de cooperare, întrajutorare, solidaritate;
- deprinderea de a respecta munca sa și a celor din jur.

MODALITĂȚI DE ASIGURARE A CONTINUITĂȚII / SUSTENABILITĂȚII PROIECTULUI

- extinderea parteneriatului interșcolar la nivelul mai multor județe;
- experiența acumulată în timpul celor opt luni ale derulării ne va ajuta să ne orientăm mai repede și mai ușor în activitatea viitoare; vom analiza, vom judeca propria muncă și a celor din jur, respingând anumite nepotriviri și venind cu îmbunătățiri;
- continuarea proiectului se va centra pe sugestiile primite și pe propunerile inovatoare ale participanților la proiect;
- atragerea unor noi parteneri și sponsori pentru dezvoltarea acestui proiect.

RISCURI IMPLICATE DE PROIECT ȘI PLANUL DE RĂSPUNS

- activitățile proiectului se desfășoară fără finanțare solicitată de la ME, ci cu autofinanțare;
- cheltuielile sunt suportate de echipa de proiect, fără sprijin din partea unor sponsori;
- în cazul în care numărul de participanți depășește numărul estimat, bugetul va fi suplimentat tot din donațiile echipei de proiect.

ACTIVITĂȚI DE PROMOVARE/MEDIATIZARE ȘI DE DISEMINARE CE VOR FI REALIZATE ÎN TIMPUL IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI

- participare la mese rotunde, seminarii, comisii metodice, cercurile pedagogice în care sunt prezentate activitățile și rezultatele proiectului;
- instrumente în format electronic prin care ne propunem promovarea imaginii școlii și a bibliotecii (pe site-urile unităților partenere, pe www.didactic.ro, Facebook);
- articole în revista școlii.

METODE MODERNE DE PREDARE A NOȚIUNILOR DE GRAMATICĂ

Prof. înv. primar Marin Ana-Maria
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău

Schimbă perechea!

Clasa: a III-a (Manual pentru clasa a III-a, Editura „Intuitext”, 2016)

Unitatea tematică: Din natură, în cartea de lectură

Tema: elemente de construcție a comunicării – *Adjectivul*

Tipul lecției: recapitulare și sistematizare a cunoștințelor

Obiective operaționale:

OC1 – să definească adjectivul;

OC2 – să sublinieze adjectivul din textul dat;

OC3 – să identifice substantivele pe care le determină;

OC4 – să realizeze acordul dintre adjectiv și substantivul a cărui însușire o exprimă, inclusiv în situațiile în care adjectivul precede substantivul;

OC5 – să folosească adjectivul potrivit în enunțurile date, făcând acordul corect cu substantivul determinat;

OC6 – să identifice adjectivul potrivit pentru anumite substantive date;

OC7 – să analizeze corect adjectivul date, indicând genul, numărul și substantivul determinat;

OC8 – să alcătuiască enunțuri cu ajutorul unor adjective date;

OC9 – să transcrie enunțurile date, modificând poziția adjectivelor față de substantiv;

OC10 – să completeze casetele libere cu substantivele potrivite adjectivelor date.

„Schimbă perechea” este o metodă interactivă de lucru în perechi, care poate fi aplicată în lecțiile de comunicare de noi cunoștințe (în etapa de dirijare a învățării, de obținere a performanței sau de asigurare a feedback-ului), în lecțiile de formare de priceperi și deprinderi, dar și în lecțiile de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor, chiar și în cele de evaluare, atunci când profesorul își dorește un alt mod de structurare a lecției.

Pentru aplicarea metodei este necesară o aranjare diferită a mobilierului, și anume, în două cercuri concentrice, iar clasa de elevi va fi împărțită în două grupe egale ca număr. Elevii vor fi așezați față-n față, în perechi. Perechile pot fi formate aleatoriu sau la îndrumarea profesorului. Profesorul va împărți elevilor din cercul exterior o fișă de lucru, aceeași pentru toți, în care sarcinile vor fi numerotate. Prima pereche rezolvă sarcina, după care elevii din cercul exterior se mută și o nouă pereche, a doua, rezolvă următoarea sarcină ș.a.m.d. Jocul continuă, elevii mutându-se în sensul acelor de ceasornic, până când se refac perechile inițiale și sarcinile au fost rezolvate complet. La final, vor fi analizate răspunsurile și se corectează eventualele greșeli.

Avantajele aplicării metodei:

- Este o metodă interactivă de grup care stimulează participarea tuturor elevilor;
- Elevii au posibilitatea de a lucra cu fiecare dintre membrii grupului;
- Stimulează cooperarea, înțelegerea și toleranța față de opinia celuilalt;
- Este o metodă ușor de aplicat la orice vârstă și adaptabilă oricărui domeniu și obiect de învățământ;

Sarcini de lucru:

1. Subliniați adjectivele din textul următor:
 „Dar stăpâna casei era o ființă fină și înțeleghătoare. Cum văzu că Elena s-a năpustit și a apucat pe copilă în gheare ca uliul, trăgând-o în salturi violente și neregulate spre întunericul antretului, - se întoarse spre domnul Micuș cu acel suav zâmbet pe care, oricât s-ar sili, nu-l poate avea nici o femeie din târgul nostru”.
2. Scrie forma corectă a adjectivelor din paranteze: față (frumos), spiriduș (isteți), ierburi (aromată), ferestrele (mic), brazi (urias), copil (mici), cărți (mică).
3. Găsește câte un adjectiv potrivit pentru substantivele: morar, rege, casă, ploaie, anotimp, lecție.
4. Găsește adjective pentru substantivele din următoarele enunțuri:
  - Copiii privesc zăpada.
  - Fulgii plutesc în văzduh.
5. Schimbă poziția adjectivului față de substantivul pe care îl însoțește, după model:
Model: cer azuriu – azuriul cer / îndrăzneța călătorie – călătoria îndrăzneată
  - apa cristalină
  - ciripit vesel
  - podoabe bogate
  - caldă privire
  - vrednicile păsări
  - năzdrăvanii fulgi
6. Completează fiecare casetă cu substantivul potrivit adjectivelor date:
  - auriul — fierbinte
  - gustosul — verde
  - uriașul — fioros
  - gingașul — alb
  - micul — năzdrăvan
  - delicatul — jucăuș
7. Completează spațiile libere cu adjective potrivite:
  - — copaci — se legănau în bătaia vântului — .
  - În fața ușii — se află un — câine — .
  - — păsări — își luau zborul spre cerul — .
8. Alcătuiți enunțuri în care adjectivele identificate în textul de mai sus să se afle înaintea substantivelor.
9. Analizați morfologic adjectivele identificate în textul de mai sus, după modelul dat:
Model: brad verde – adjectiv, genul masculin, numărul singular;
10. Realizați un scurt text în care să folosiți următoarele adjective: verde, plăpând, zgribulite, înmuguriți, firavă, strălucitor, somnoroase, harnici, acoperite.

Orice metodă de predare-învățare-evaluare atinge o eficiență maximă atunci când este asociată cu alte metode. De exemplu, expunerea sau explicația au o eficiență maximă dacă se asociază cu metoda demonstrației realizată fie cu ajutorul mijloacelor de învățământ obișnuite, fie pe baza unor proiecții fixe sau dinamice, rolul principal în acest sens revenindu-i dascălului care pune elevul în fața unui anumit mod de explorare a realității. Astfel se ajunge la o îmbinare optimă a metodelor și mijloacelor de învățământ realizând o strategie didactică bună, în vederea atingerii anumitor obiective.

DEZVOLTAREA EXPRIMĂRII ELEVILOR – CONDIȚIE PRIMORDIALĂ ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII ACESTORA

Prof. învă. primar Mărinică Roxana,
Școala Gimnazială „Gheorghe Țițeica” Craiova, jud. Dolj

Școala contemporană străbate un amplu și profund proces de integrare și dezvoltare, care influențează intensificarea vieții colective a elevilor, în complexa acțiune de instrucție și educație. Dezvoltarea exprimării orale și scrise, condiție primordială în instruirea și educarea elevilor pentru formarea personalității lor, pentru pregătirea participării la viața socială își găsește cea mai înaltă expresie în cadrul disciplinei **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ** – a ariei curriculare, sugestiv intitulată, **LIMBĂ ȘI COMUNICARE**.

Învățarea limbii se realizează în situații simulate de viață, contribuind astfel nu numai la dezvoltarea limbajului activ, ci și la cultivarea unui simț lingvistic, la sesizarea semnificațiilor sociale și funcționale ale limbii, pregătind elevii pentru cunoașterea și întrebuințarea stilurilor funcționale ale limbii literare. Deficiențele de exprimare, care îngreunează comunicarea verbală, vizează, în general: sărăcia vocabularului, decalajul mare între vocabularul activ și cel pasiv, folosirea unor cuvinte a căror semnificație nu a fost corect înțeleasă .

Obiectivul central al predării-învățării limbii române vizează „dezvoltarea capacității de comunicare verbală și de utilizare a limbii române literare, perfecționarea limbajului și formarea preocupărilor și a deprinderilor de *supraveghere* științifică a exprimării orale și scrise.”

Curriculumul de limba română pentru învățământul primar, componentă fundamentală a parcursului de învățare oferit elevilor în contextul școlarității obligatorii, insistă asupra dezvoltării competențelor elementare de comunicare orală și scrisă a copiilor, precum și pe structurarea la elevi a unui sistem de atitudini și de motivații care vor încuraja studiul limbii române, vor forma la elevi deprinderi de civilizația comunicării, dezvoltând armonios personalitatea micilor școlari sub aspect atitudinal și comportamental.

Bibliografie

- Barbu, Marian (coord.) (2005), *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, pag.162
- Nuță, Silvia (2000)– *Metodica predării limbii române în clasele primare*, Editura Aramis, București, pag. 145
- Curriculum național pentru învățământul primar*, (1998) CNC-MEN, București, pag.27

MODELUL PEDAGOGIC DE DIMINUARE A ANXIETĂȚII ȘCOLARE

*Prof. învă. primar Matasă Elena
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Dezvoltarea mintală a copilului apare ca o succesiune a trei mari construcții. Această integrare de structuri succesive, dintre care fiecare conduce la construirea următoarei, permite să împartă dezvoltarea în mari perioade sau stadii și în subperioade sau substadii care respectă următoarele criterii:

- Ordinea succesiunilor este constantă cu toate că la vârstele medii pe care le caracterizează, pot varia de la un individ la altul, potrivit gradului său de inteligență sau de la un mediu la altul. Dezvoltarea stadiilor poate da deci la accelerări sau întârzieri, dar ordinea de succesiune rămâne constantă în domeniile în care se poate vorbi după asemenea situații.

- Fiecare stadiu este caracterizat printr-o structură de ansamblu, în funcție de care pot fi explicate principalele reacții particulare.

- Aceste structuri de ansamblu sunt integrative și nu se substituie unele celorlalte: fiecare rezultă din cea precedent, integrând-o ca structură subordonată și pregătește pe următoarea, integrându-se în ea mai devreme sau mai târziu [2].

Între învățare și dezvoltare există deosebiri privind modul în care le sunt sesizate efectele. Rezultatele învățării se constată progresiv și continuu, în timp ce dezvoltarea se exprimă prin salturi calitative care apar în urma unor acumulări cantitative [4].

Dezvoltarea umană general (fizică și psihică) se analizează în funcție de două etape: etapa prenatală și etapa postnatală. Cele două etape constituie împreună ontogeneza ființei umane, adică, procesul de dezvoltare individual în plan organic, neuropsihic și psihosocial.

Dezvoltarea personalității are o serie de caracteristici: personalitatea se îmbogățește cu noi trăsături, crește gradul de stabilitate a trăsăturilor, crește gradul de individualizare a personalității și crește semnificativ nivelul conștiinței de sine [1].

Piaget, în cercetarea dezvoltării mentale la copil, debutează prin studierea aplicării, confecționării regulilor în jocurile de grup [8].

Jerome Bruner consideră jocul ca principal mijloc al achizițiilor cognitive sau al deprinderilor fizice. Activitatea de joc este bazată pe experimentarea unor acțiuni restrânse, cele mai târziu vor fi combinate cu o deprindere complex de nivel superior [8].

Pentru optimizarea actului didactic, în contextual căruia să se prevină ori să se elimine eșecul școlar, factorul educativ, mai ales profesorul trebuie să dovedească să respecte câteva condiții și anume: manifestarea unei concepții optimiste față de educație, dragoste și dăruire față de elevi, măiestrie pedagogică, tact pedagogic [7].

La școală, anxietatea îl face pe copil iritabil și tulburat. De aceea și terapia prin joc, cunoscută și sub numele de ludoterapie s-a dovedit eficientă în ameliorarea problemelor pe care le au cei mici, dar ajută și a îmbunătățirea relației părinte-copil [6].

Lucrul asupra copiilor anxioși necesită un timp mai îndelungat. Specialiștii recomandă de organizat lucrul cu anxioșii în trei direcții:

- **Ridicarea autoaprecierii**

Numiți copilul pe nume, lăudați-l și pentru succesele cele mai mici în fața altor copii și spuneți concret pentru ce l-ați lăudat. E de dorit ca acestor copii să li se facă complimente, de a-l dezmiarda pentru că îl ajută să se cunoască pe sine de la cei din jur.

● **Formarea deprinderilor de autoconducere în situații concrete**

De regulă, copiii anxioși nu comunică despre problemele lor deschis, uneori le ascund. De aceea, dacă copilul anunță maturul că el nu se teme de nimic, aceasta nu înseamnă că cuvintele lui sunt adevărate.

● **Diminuarea încordării musculare**

E de dorit, în lucru, de folosit jocuri cu contact tactil. Sunt binevenite exerciții de relaxare prin tehnica expirație-inspirație, masaj. Li se permite să se organizeze un bal mascat, unde copiii se vopsesc cu rujul mamei, îmbracă haine deosebite, astfel relaxându-se.

Includerea copiilor în orice joc nou trebuie să se efectueze pe etape:

● Mai întâi să facă cunoștință cu regulile jocului, să se uite cum se joacă alți copii și numai după aceasta să devină un participant al jocului (numai dacă însăși dorește);

● De exclus momentele competitive (de ex. cine mai repede, cine e primul)

● Dacă se introduce o nouă joacă, ea trebuie să nu-i surprindă, să nu fie total necunoscută, deoarece copiii anxioși se vor simți în primejdie, cel mai bine este de a organiza jocul cu materiale știute deja de copii. Se poate folosi o parte din regulile unui joc în care copiii s-au jucat anterior.

● Jocurile cu ochii închiși se recomandă a fi organizate numai după un lucru îndelungat și numai atunci când el singur va hotărî că va face față acestor sarcini.

● Tehnici ludice de recuperare a copiilor anxioși

Jocul „Complimentele”

Scopul: A favoriza cunoașterea copiilor, creșterea nivelului de autoapreciere a lor.

Conținutul:

Copiii sunt așezați în cerc.

Conducătorul iese în mijlocul cercului și spune: „Eu fac bine.....” numind lucrul pe care, după părerea lui, îl face cel mai bine. Dacă cineva din cerc de asemeni face bine acest lucru, el face un pas înainte rostind: „Eu tot fac bine.....”. Dacă însă nimeni nu se alătură celui din cerc, tot grupul aplaudă și spun: „Bravo!” sau „Foarte bine!”. În continuare în mijlocul cercului ies copiii doritori, în cazul prezenței în grup a copiilor timizi, inițiativa, pe o anumită perioadă de timp, este preluată de adult.

Jocul „Sculptura”

Scopul: Antrenarea abilităților de control a mușchilor feței, mâinilor, picioarelor etc. diminuarea tensiunii emoționale și musculare la copii anxioși.

Conținutul: Copiii sunt divizați în perechi: unul este „sculptorul”, celălalt – „sculptura”. La indicația conducătorului „sculptorul” modelează din „lut” sculptura:

● Copilului care nu se teme de nimic

● Copilului care este mulțumit de tot ce înconjoară

● Copilului care executat o sarcină dificilă etc.

Subiectele pentru sculptură pot fi propuse de adult sau alese de copii. Apoi copiii pot să se schimbe cu rolurile sau este posibilă varianta sculpturii în grup. La sfârșitul jocului este binevenit să discutăm cu copiii senzațiile, sentimentele ce le-au avut pe parcursul identificării cu rolurile de „sculptor”, „sculptura” sau care din figuri era plăcut să o reprezinti și care – nu.

Jocul „Eu sunt Lenuța”

Scopul: Creșterea nivelului de autoapreciere, dezvoltarea deprinderilor de reacționare rapidă la situația nou creată, diminuarea tensiunii emoționale și musculare la copii anxioși.

Conținutul: Copiii formează un cerc. Fiecare, pe rând iese, în mijlocul cercului și cântă numele pe melodia unui cântec cunoscut, de ex. „Eu sunt Lee-nuuu-țaaaa, Lee-nuuuțaaaa!...”. Ceilalți din cerc trebuie să recunoască melodia interpretată. La sfârșitul jocului este binevenit să discutăm cu copiii ce emoții/sentimente au trăit în momentul prezentării.

Jocul „Bătaia”

Scopul: Relaxarea mușchilor părții de jos a feței și a mâinilor.

Conținutul: „Imaginați-vă că v-ați certat zdravăn cu prietenul, îndată începe bătaia.

Inspirați adânc aer, încleștați tare-tare dinții, strângeți tare-tare, până la durere, mâinile în pumn. Pentru câteva secunde rămâneți nemișcat, cu respirația oprită. Gândiți-vă: „Dar poate nu merită să ne batem?” Expirați și relaxați-vă. URA! Neplăcerile sunt depășite! Scuturați mâinile. Ați simțit o descătușare/eliberare? Recomandare: acest joc se poate organiza și cu copiii agresivi.

Bibliografie:

Ausebei, D. Robinson, F., *Învățarea în școală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975

Bârbel, I. Piaget, J. *Psihologia copilului*, Presses Universitaires de France, 1966

Birch, A., *Psihologia dezvoltării*, Editura Tehnică București, 2000

Bonchiș, E. Săcui, M. *Psihologia vârștelor*, Editura Universală din Oradea, 2004

Ciofu, C., *Interacțiunea părinți-copii*, ediția a II-a, București, Editura: Almatea, 1998

Damian, A., *Ludoteca- de la joc la educația prin joc*, București, 2005

Iancu, S., *Psihologia școlarului*, Iași: Polirom, 2000,

Sion, G., *Psihologia vârștelor*, Ediția a IV-a, Editura Fundației România de Măine, 2007,

ABORDAREA DIDACTICĂ A TEXTULUI NONLITERAR

Prof. învă. primar Maxim Mirela

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

Textele nonliterare nu aparțin literaturii, întrucât nu întrunesc condițiile literarității. Asemenea texte nu se referă la o realitate posibilă, obiect al literaturii, ci la o realitate existentă, în legătură cu care se transmit informații. Nu prezintă trăsături care să coloreze afectiv mesajul, cuvinte cu sens figurat, exclamații, interogații, exprimarea eului; dimpotrivă, se evidențiază prin impersonalitatea discursului. Spre deosebire de textele literare, care emoționează, textele nonliterare pot, cel mult, să intereseze lectorul și numai întâmplător să-l și emoționeze.

Aparțin textelor nonliterare cele redactate în:

- ✓ *Limbaș științific*, caracterizat prin sobrietate, precizia termenilor;
- ✓ *Limbaș administrativ*, caracterizat prin ton, formule și stereotipi.

Pentru unii scriitori, o sursă a comicului a devenit intruziunea unui stil în circumstanțe complet neadecvate, cum ar fi prezența stilului administrativ sau a unor elemente de serviciu administrativ într-o declarație de dragoste.

– *Iubită Rezi!... Tu, care prin fizionomia ta mai albă decât hârtia ministerială, ai știut să înfigi în nenorocita mea inimă toate frigările amorului, aibi pietate de un om... Fii șeful de secție al inimei mele și mă voi crede foarte fericite ocupând postul de pomojnic în amorul tău!... Voi trece cu cea mai mare esactitate în bilanțul datoriei mele de amant fidel toate evenimentele industriale și politice ale amorului nostru.* (Filimon, 280)

✓ *Limbaj jurnalistic*, unele texte pot fi colorate subiectiv.

✓ *Limbajul publicitar*

Întrucât elementul care diferențiază în gradul cel mai mare textele nonliterare de textele literare este calitatea referentului, textele nonliterare se referă la un obiect, o persoană sau un proces din realitatea înconjurătoare, iar textele literare au un referent fictiv, se mai practică distincția între texte ficționale și nonficționale. Care nu trebuie absolutizată, deoarece în grupa textelor ficționale pot intra texte nonliterare: mitul, minciuna, visul, iar în grupa textelor nonficționale intră texte aflate la granița literaturii: amintiri, memorii, aforisme.

Și textele nonliterare pot deveni literare. Astfel, telegramele, procesul-verbal, raportul de serviciu sunt cultivate de scriitori din cauza disponibilităților lor literare, în special umoristice. Ele servesc în școală nu numai pentru a analiza trecerea de la nonliterar la literar, dar și ca material lingvistic din diverse puncte de vedere, mijloc de caracterizare a personajului, puncte de plecare în analize stilistice, în evidențieri de corect-incorect.

Textele nonliterare distractive

Anecdota este un text umoristic de dimensiuni reduse, cu referire la persoane celebre sau cunoscute: scriitori, muzicieni, pictori, oameni politici etc. Umorul se bazează pe situațiile neobișnuite prezentate, pe reacții neprevăzute, pe replici inteligente sau contrare momentului în care s-au spus. În general, transmit o învățătură.

Pe lângă faptul că o anecdotă, spusă în timpul orei, completează imaginea unei personalități percepute, până atunci, exclusiv prin creația ei, textul detensionează ora și îndeamnă la reflecție.

Gluma este un text umoristic scurt, lungimea îi afectează valoarea de adresare, în care se prezintă momente comice din viața cotidiană. Glumele se bazează pe jocuri de cuvinte, reacții imprevizibile, confuzii, ambiguitatea limbajului, rezolvări simple în situații dificile. Dacă se analizează o glumă, este bine ca profesorul să conducă elevii spre identificarea a ceea ce reprezintă poanta, punctul culminant, sursa râsului.

Bibliografie

Berca, I., *Metodica predării limbii române*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1974, 223p.

Goia, V., Drăgoiu, I., *Metodica predării limbii și literaturii române*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995. 245 p.

Ilica Anton, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Bacău: Editura „Grigore Tabacaru”, 1998, 267p.

VALENȚE FORMATIVE ALE METODELOR ACTIV-PARTICIPATIVE

Prof. înv. primar Melinescu Marlina
Școala Gimnazială „Mircea Eliade” Craiova, jud. Dolj

„Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o *cale de cunoaștere* propusă de profesor într-o *cale de învățare* realizată efectiv de preșcolar, elev, student, în cadrul instruirii formale și nonformale, cu deschideri spre educația permanentă.” (Sorin Cristea, 1998, p. 303). Dezideratele de modernizare și de perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcțiile sporirii *caracterului activ al metodelor de învățământ*, în aplicarea unor metode cu un pronunțat *caracter formativ*, în valorificarea noilor *tehnologii instructivale* (e-learning), în contaminarea și suprapunerea *problematizării* asupra fiecărei metode și tehnici de învățare, reușind astfel să se aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului.

Metodele active și interactive au multiple **valențe formative** care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la dezvoltarea creativității, implică activ elevii în învățare, punându-i în situația de a gândi critic, de a realiza conexiuni logice, de a produce idei, opinii proprii argumentate, de a le comunica și celorlalți, de a sintetiza/ esențializa informațiile, se bazează pe învățarea independentă și cooperare, elevii învață să respecte părerile colegilor.

Activ-participative sunt și metodele de interacțiune colectivă, de interacțiune între cei care învață; metodele care atrag elevii la discuții colective și cooperare colegială intensă, care facilitează și intensifică schimbul spontan de informații și idei, de impresii și păreri, confruntarea de opinii și alternative în cadrul clasei de elevi.

Prin solicitare și exersare, procesul de învățământ oferă, astfel, un prilej de afirmare și de valorificare maximă și pe multiple planuri a potențialului de cunoaștere și creație al elevilor. Participarea poate fi leagănul creativității, al afirmării, la realizării de sine.

Toate acestea adaugă noi caracteristici metodelor activ-participative și anume, le imprimă un **pronunțat caracter formativ-educativ**. Efectele formativ-educative ale învățământului sunt în raport direct cu nivelul de angajare și participare individuală și colectivă a elevilor în procesul de învățământ.

Valențe formative ale metodelor interactive

- Stimulează implicarea activă în sarcina didactică;
- Exersează capacitățile de analiză a copiilor;
- Stimulează inițiativa copiilor;
- Asigură o mai bună punere în practică a cunoștințelor, capacităților și priceperilor;
- Asigură un demers interactiv al actului predare-învățare-evaluare;
- Valorifică și stimulează potențialul creativ, originalitatea copiilor;
- Acționează asupra dezvoltării gândirii critice a copiilor;
- Copiii devin responsabili în rezolvarea sarcinilor;

Pot fi considerate activ-participative și acele metode care aduc elevii în contact nemijlocit cu situațiile de viață reală și cu problemele concrete ale vieții, care dau prilej de participare la rezolvarea problemelor practice ale vieții, ale muncii, care atrag elevii la creația de bunuri materiale.

Bibliografie

Constantin Cucuș, *Pedagogie*, Editura Collegium Polirom, Iași, 2006

Victor Țircovnicu, Vasile Popeangă, *Pedagogia*, Editura Didactică și Pedagogică, București,

1966

IMPORTANȚA UTILIZĂRII TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN ACTIVITATEA LA CLASĂ

*Prof. învă. preșcolar Merlușcă Claudia
Școala Gimnazială Palanca, jud. Bacău*

Învățarea bazată pe metode tradiționale rămâne una dintre cele mai apreciate căi de învățare a noțiunilor teoretice, însă interacțiunea dintre profesor și educabil s-a dovedit a fi cea mai eficientă iar consolidarea conținuturilor învățării mai bună, prin învățarea asociată. Învățarea asociată este un program educațional formal sau non-formal, care combină mediile digitale cu metodele tradiționale folosite la clasă. Blended-learning-ul este un termen care descrie o modalitate de învățare mixtă, ce combină metodele de învățare tradiționale cu studiul independent obținând astfel o nouă metodologie hibridă de învățare. Acesta reprezintă o schimbare majoră în strategiile didactice prin introducerea computerului în actul de predare-învățare-evaluare. Învățarea bazată pe tehnologie s-a dovedit a fi eficientă atunci când se dorește păstrarea elevilor în sala de clasă sau în educația online. Această metodă nu este monotonă și îmbunătățește întotdeauna formarea, permite elevilor să se concentreze perioade mai lungi de timp, ceea ce duce la obținerea de progrese.

Metodele de formare combinate includ instrumente de predare care permit creativitatea în lecții și în subiectele propuse.

De asemenea, lecțiile pot fi ușor personalizate, adaptate la nevoile și interesele elevilor, iar profesorul poate să acorde o atenție diferită fiecărui elev.

Dacă acum câțiva ani mulți dintre noi nici nu ne puteam gândi să-ți faci lecțiile folosind calculatorul, astăzi tehnologia a evoluat atât de mult încât ocupă toate domeniile de activitate și de la un simplu computer acum avem adevărate sisteme de inteligență artificială. Mai mult decât atât, pandemia ne-a deschis această poartă către site-uri și aplicații care ne fac munca mai ușoară însă ne și ajută să păstrăm interesul elevilor.

Conceptul de blended-learning este un concept de educare modern, flexibil, care are ca scop dobândirea unor cunoștințe de nivel tehnic ridicat. Sistemul este bazat pe concepte și metode de studiu inovative care cuprind studiul în sala de clasă asistat de trainer, studiu individual și studiul online. Învățarea bazată pe metode tradiționale rămâne una dintre cele mai apreciate căi de învățare a noțiunilor teoretice. Dar interacțiunea dintre profesor și educabil s-a dovedit a fi cea mai eficientă și consolidarea conținuturilor învățării mai bună, prin învățarea asociată. Învățarea asociată este un program educațional formal sau non formal, care combină mediile digitale cu metodele tradiționale folosite la clasă. Uneori termenul de învățare asociată este înlocuit cu cel de **învățare personalizată** sau cel de **instruire personalizată**, astfel învățarea mixtă este și o revenire la învățarea centrată pe profesori, singurii responsabili pentru conceperea scenariului didactic, pentru structurarea și prezentarea conținutului învățării. Tehnologiile sunt doar niște unelte care pot fi folosite în mai multe domenii, cu precădere în educație, dar cel mai important este modul cum se aplică. Blended learning-ul este un termen care descrie o modalitate de învățare mixtă, ce combină metodele de învățare tradiționale cu studiul independent obținând astfel o nouă metodologie hibridă de învățare. Acesta reprezintă o schimbare majoră în strategiile didactice prin introducerea computerului actul de predare-învățare-evaluare. Blended learning-ul este interacțiunea dintre profesor și elev prin intermediul tehnologiei. Elevii se pot bucura de o învățare personalizată folosind instrumente de învățare mixte. Profesorii pot

interacționa cu elevii mai eficient prin monitorizarea creșterii calității actului instructiv-educativ și prin oferirea feedbackului instantaneu.

Acest tip de învățare permite elevilor să își personalizeze experiențele de învățare utilizând instrumente suplimentare, moderne și dincolo de sala de clasă. Acest tip de învățare pregătește elevii să lucreze în locuri de muncă bazate pe tehnologie, iar profesorii își pot îmbunătăți lecțiile. Acesta este un mod modernizat de predare care are un impact pozitiv asupra experienței de formare a unui elev, prin această învățare mixtă se creează un echilibru între educația online și educația față în față, fapt care încurajează elevii să urmeze cursuri online de formare profesională.

Învățarea bazată pe tehnologie s-a dovedit a fi eficientă atunci când se dorește păstrarea elevilor în sala de clasă sau în educația online. Această metodă nu este monotonă dar îmbunătățește întotdeauna formarea, permite elevilor să se concentreze perioade mai lungi de timp ceea ce duce la obținerea de progrese. Metodele de formare combinate includ instrumente de predare care permit creativitatea în lecții și în subiectele propuse. Un alt avantaj al învățării mixte este acela că elevii pot lucra individual iar profesorul identifică mai ușor pe aceia care au nevoie de ajutor individualizat, ceea ce îmbunătățește atitudinea elevilor față de învățare. Noile tehnologii ale informației și comunicațiilor schimbă perspectiva asupra practicii educaționale, completând cadrul educațional cu metodologii moderne de învățare specifice societății informaționale. E-learning-ul nu dorește să înlocuiască sistemele educaționale tradiționale, ci să întărească procesul de învățare. Adoptat în unitățile de învățământ, ca o alternativă la educația tradițională, acesta a condus la formarea învățământului la distanță. În același timp, facilitează procesul de instruire continuă a membrilor unei comunități care adoptă o soluție de e-learning.

Bibliografie

Corlat S., *Metodologia utilizării Tehnologiilor Informaționale și de Comunicație în învățământul superior*, Chișinău, 2001

Cucoș, C., *Informatizarea în educație*, Iași: Polirom, 2006, p. 133.

<https://ro.wikipedia.org/wiki/E-learning>

Cristea, S., *Dicționar de pedagogie*, Chișinău-București, 2000

<http://www.portalhr.ro/avantajele-e-learning-ului>

REFLECȚII ASUPRA LECTURII EXPLICATIVE

*Prof. înv. primar Mihai Cornelia
Școala Gimnazială Berești-Tazlău, jud. Bacău*

Corelate cu cele patru calități ale citirii, metodele și procedeele didactice trebuie alese în funcție de obiective, de condițiile organizării strategiei didactice, de particularitățile grupului de elevi.

Cea mai utilizată metodă utilizată în analiza textelor literare este lectura explicativă adică citirea însoțită de explicarea celor citite în vederea înțelegerii text. Din realitatea desfășurării ei constatăm că sunt implicate mai multe procedee: povestire, demonstrație,

conversație, explicație. Ca act de cunoaștere antrenează operațiile gândirii: analiza, comparația, conexiunea etc.

Etapele de desfășurare a lecturii explicative sunt următoarele:

- pregătirea elevilor pentru receptarea textului;
- lectura integrală a textului;
- citirea pe fragmente și analiza acestora;
- activitatea în legătură cu planul textului;
- conversația generalizatoare cu privire la conținutul textului;
- reproducerea textului pe baza planului;
- citirea de încheiere.

În cadrul primei etape de pregătire a elevilor pentru interpretarea textului literar se urmărește stimularea interesului elevilor pentru text și introducerea lor în problematica textului. Pregătirea se face printr-o conversație, o povestire, prin intuirea unor tablouri, prezentarea unui diafilm sau a unor mijloace audio-vizuale, pe baza observațiilor și a impresiilor elevilor.

Lectura integrală a textului poate fi efectuată de către învățătoare (citirea model). Citirea model începând cu clasa I, ar trebui făcută de către anumiți elevi. Doar în cazul unor texte epice mai dificile și a poeziilor citirea model îi aparține dascălului. Există și situații în care elevii citesc în gând textul ce urmează a fi interpretat. În acest fel, ei iau cunoștință cu conținutul textului și identifică elementele lexicale, artistice cunoscute.

Urmează ca textul să fie citit de către învățător, cu timbrul vocii, ritmul și intonația adecvate, prilej pentru elevi de a-și consolida percepția asupra textului. Lectura model a învățătorului trebuie să se desfășoare într-un ritm apropiat de cel al elevilor. În orice colectiv ritmul de citire diferă de la un elev la altul. Cititul în șoaptă se realizează mult mai rapid decât cel cu voce tare. De multe ori se cere elevilor să urmărească vizual un text citit de un coleg. Se pare că oricât am pretinde acest lucru nu-l vom putea rea. E mai bine ca elevii să asculte lectura făcută de alt elev, dacă asta doresc. Se realizează o scurtă conversație în legătură cu conținutul textului. Această conversație verifică atenția cu care au urmărit lectura, referindu-se la autor, titlu, la personaje, acțiune, corespondența imagine (din manual) - text.

Analiza textului pe fragmente logice e o etapă care implică în primul rând determinarea structurii unui text, a părților sau fragmentelor sale. E o activitate dificilă nu doar pentru elevi ci și pentru cititorii cu experiență.

Delimitarea textelor pe fragmente depinde de specificul textului, de genul sau specia căreia îi aparține.

Textele lirice prezintă cele mai mari dificultăți. Unele dintre ele sunt constituite dintr-o singură unitate, în cazul acesta nu se vor fragmenta, se diminuează valoarea afectivă. Altele ca în cazul pastelurilor sunt constituite din unul, două, sau mai multe tablouri a căror delimitare se face în funcție de posibilitatea de a raporta fiecare tablou la imaginea integrală a poeziei. Unele texte sunt concepute după structura clasică a unei compoziții: introducere, cuprins, încheiere. Până la sfârșitul clasei a III-a elevii își formează deprinderea de a delimita singuri fragmentele unui text literar. Elevii se familiarizează cu împărțirea textului în fragmente începând cu clasa a II-a.

În delimitarea fragmentelor elevii din clasa a II-a se vor sprijini pe idei formulate dinainte. Aceste idei sunt trecute pe tablă. Copiii au sarcina de a citi acea parte a textului care corespunde unei anumite idei. Numărul ideilor arată numărul fragmentelor. Ideile principale se redau sub formă de titluri, propoziții enunțiative, întrebări. Pentru a veni în

sprijinul înțelegerii și redării conținutului se poate să înlocuim planul de idei cu un șir de ilustrații care să prezinte cronologic momentele esențiale a lecturii.

Un alt moment important este analiza pe fragmente.

Această componentă a lecturii explicative reprezintă de fapt cel mai de seamă instrument al muncii cu cartea. Parcurgerea independentă a unui fragment nu se limitează la simpla citire a acestuia. Elevii trebuie să știe că a analiza o parte a unui text citit înseamnă să efectueze citirea acestei părți o dată sau de mai multe ori, să reflecteze asupra conținutului, asupra semnificației unor fapte desprinse, să raporteze mereu fragmentul la întregul text. Odată cu efectuarea citirii în gând elevii selectează cuvintele și expresiile noi. Elevii sunt îndrumați să reproducă în gând conținutul textului citit, să reflecteze asupra ideii principale, căutând o mai bună formulare a ei. În înțelegerea sensului acestor cuvinte nu se recurge doar la sinonimie. Înainte de a căuta în dicționare elevii trebuie să se străduiască să găsească sensul cuvintelor în contextul întâlnit în manual. Ei trebuie să integreze aceste cuvinte și în contexte noi.

Pentru explicarea cuvintelor, expresiilor se recomandă mai multe procedee: - metoda intuitivă (se prezintă obiectul); - metoda indirectă (se recurge la imagini sau la desen); - metoda etimologică (se stabilește sensul în context și în afara contextului din manual, prin alcătuirea unor propoziții sau completarea unor propoziții lacunare).

În următoarea etapă se formulează ideile principale a fiecărui fragment. La ideea principală se ajunge povestind cât mai pe scurt un fragment. De exemplu, elevii au povestit un fragment în patru propoziții, îl vor reda în trei, în două, până se ajunge la ideea principală.

Exemplu: „Coridorul ispitei”, după Voltaire

„Într-o zi, el chemă pe înțeleptul înțelepților și-i zise:

– Dumneata care știi atâtea lucruri frumoase, nu cunoști un mijloc prin care să găsească un vistiernic care să nu mai fure ?

– De bună seamă, răspunse înțeleptul. Vei reuși punându-i să joace pe toți cei care se vor înfățișa pentru demnitatea de vistiernic. Cel care va juca mai ușor, acela va fi omul cel mai cinstit.

– Glumești, zise regele. Ce legătura există între dans și cinste? Fă cum știi!”

Prima povestire: Regele îl cheamă pe sfetnic la el. El îl întreabă dacă nu cunoaște un mijloc de a-și găsi un vistiernic cinstit. Înțeleptul îi propune regelui să-i pună să joace pe toți concurenții care vor dori această funcție.

A doua povestire: - sarcina elevilor: Povestiți în mai puține propoziții.

Regele îi cere înțeleptului o soluție pentru a găsi un vistiernic cinstit. Înțeleptul îl sfătuiește pe rege.

Idee principală: Înțeleptul îl sfătuiește pe rege cum să-și găsească un vistiernic cinstit.

Copiii vor enunța mai multe idei. Învățătorul o alege pe cea mai potrivită. Fiecare idee principală se trece pe tablă și în caiete, până la realizarea planului de idei al textului. Citirea integrală a planului de idei și efectuarea unei conversații generalizatoare e necesară pentru refacerea sintezei ideatice a textului, pentru a atrage atenția asupra personajelor, aspectelor educative, expresivității.

Refacerea sintezei textului prin povestire. Povestirea textului se va face după planul de idei. În cazul reproducerii pe scurt a textului elevii dobândesc priceperea de a scoate în relief ceea ce e esențial, de a ocoli amănunțele.

Citirea de încheiere e o etapă care contribuie la fixarea conținutului textului, la o citire expresivă.

IMPORTANȚA METODELOR DIDACTICE MODERNE SPECIFICE ȘCOLARITĂȚII MICI

*Prof. învă. preșcolar Mocanu Viorica-Eliza
Școala Gimnazială Nr.1 Negoiești, jud. Bacău*

Noua orientare a învățământului românesc urmărește dezvoltarea gândirii critice a copiilor, încă din ciclul preșcolar și primar, prin folosirea metodelor și tehnicilor activ-participative noi, care pun accentul pe participarea copilului și îl plasează pe acesta în centrul procesului de învățare. El trebuie considerat, de mic, drept un participant activ și creativ la propria formare. Trebuie avut în vedere că, formarea unor deprinderi de învățare interactiv-creativă, antrenând efortul intelectual din partea copilului, cu cât sunt mai de timpuriu formate, fixate și consolidate, cu atât au un efect formativ mai eficient, materializat în dezvoltarea capacităților intelectuale superioare.

Astfel, scopul prioritar al școlii, încă din ciclul primar, este de a-i înarma pe elevi cu metoda de a învăța („a învăța să înveți”), prevenind astfel, asimilarea pasivă a cunoștințelor și asigurând un învățământ activ. Pornind de la ideea că învățământul activ se realizează cu ajutorul metodelor active, se impune diminuarea ponderii activităților care limitează activizarea și extinderea utilizării metodelor moderne, active, care dezvoltă gândirea, capacitatea de investigație a elevilor, precum și participarea lor la însușirea cunoștințelor, la munca independentă, deprinderea de a aplica în practică cele însușite. Sunt considerate active acele metode care nu încorsetează elevul într-o rețea de expresii fixe sau de reguli rigide, ci care rezervă o pondere crescândă elevului în interacțiunea lui cu obiectele învățării, care determină un maximum de activism al structurilor operațional-mintale în raport cu sarcinile de învățare în care este angajat acesta.

A „gândi critic” înseamnă a emite judecăți proprii, a face un efort de reflecție personală, a întreprinde o acțiune mentală de căutare, de cercetare, a fi în stare să-ți recunoști greșelile și să ți le corectezi, a respecta opiniile celor din jur sau a le combate cu argumente. Așadar, modernizarea metodologiei de realizarea a lecție ca principala formă de organizare a procesului de învățământ, impune reconsiderarea metodelor active-participative, în baza următoarelor considerente:

- sunt centrate pe elev, pe activitatea concretă desfășurată de acesta pe poziția de obiect și subiect al propriei instruiți și formări;
- prin accent pe exersarea și dezvoltarea capacităților și aptitudinilor intelectuale, pe exercițiul subordonat ideii de asimilare a cunoștințelor prin acțiune, cercetare, experimentare și efort propriu;
- favorizează o motivație interioară pentru actul învățării prin starea de confort psihic ce se creează prin obținerea fiecărui succes personal în activitatea proprie;
- transformă relația învățător-elev într-o relație de colaborare și respect reciproc în cadrul căreia și elevul poate crea situația de învățare, iar învățătorul va fi animatorul, îndrumătorul și catalizatorul energiilor latente ale elevilor;
- pregătesc elevul pentru procesul de autoformare (auto-educație) ce trebuie continuat și după anii școlarității prin faptul că vizează formarea unor tehnici de lucru intelectual și că acordă cultivării spiritului practic-aplicativ al cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor.

Având în vedere că nici metodele clasice nu sunt lipsite de virtuți, pentru activizarea elevilor pot fi îmbinate în mod armonios metodele clasice cu cele moderne.

Am să prezint în continuare o analiză comparativă a celor două orientări prezente în învățământul nostru (orientarea tradițională-orientarea modernă), analiză realizată în funcție de mai multe criterii.

CRITERII	ORIENTAREA TRADIȚIONALĂ	ORIENTAREA MODERNĂ
ROLUL ELEVULUI	<ul style="list-style-type: none"> - urmărește expunerea, explicațiile învățătorului; - încearcă să rețină și să reproducă ideile auzite; - acceptă, în mod pasiv, ideile transmise; - lucrează izolat; 	<ul style="list-style-type: none"> - exprimă puncte de vedere proprii; - realizează un schimb de idei cu ceilalți; - argumentează, pune și își pune întrebări cu scopul de a înțelege, de a realiza scopul unor idei; - cooperează în rezolvarea problemelor și sarcinilor de lucru;
ROLUL ÎNVĂȚĂTORULUI	<ul style="list-style-type: none"> - expune, ține prelegeri; - impune puncte de vedere; 	<ul style="list-style-type: none"> - facilitează și intermediază învățarea; - ajută elevii să înțeleagă și să explice puncte de vedere proprii;
RELAȚIILE DIN CADRUL GRUPULUI	<ul style="list-style-type: none"> - relații predominant autoritare între învățător și elevi, acesta manifestându-se în permanență ca un părinte; el este cel care deține și transmite informația; - între elevi se creează relații de competiție, de multe ori negativă, cu scopul ierarhizării; 	<ul style="list-style-type: none"> - relații democratice, de cooperare și colaborare, bazate pe comunicare reală, pe stimă și încredere reciprocă, atât între cadrul didactic și elevi, cât și între elevi; - competiția apărută între școlari este constructivă și pozitivă;
MODUL DE REALIZARE A ÎNVĂȚĂRII	<ul style="list-style-type: none"> - învățarea are loc predominant prin memorarea și reproducerea de cunoștințe; 	<ul style="list-style-type: none"> - învățarea are loc predominant prin formularea de competențe și deprinderi practice;
EVALUAREA	<ul style="list-style-type: none"> - vizează măsurarea și aprecierea cunoștințelor (ce știe elevul); - pune accent pe aspectul cantitativ (cât de multă informație deține elevul); -vizează clasificarea statistică a elevilor ; 	<ul style="list-style-type: none"> - vizează măsurarea și aprecierea competențelor (ce poate elevul să facă cu ceea ce știe); - pune accent pe elemente de ordin calitativ (valori, atitudini); - vizează progresul în învățare la fiecare elev;

Bibliografie

Cerchit Ioan, *Perfecționarea lecției în școala modernă*, Editura Didactică și Pedagogică, București;

Ionescu M., Radu I., *Didactica modernă*, ediția a II-a, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2001

IMPORTANȚA LECTURII ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE LA ELEVI

*Prof. înv. primar Mocondoi Daniela-Cristina
Inspectoratul Școlar Județean Bacău*

„Cultura unui om se formează, în primul rând prin lectură. De aceea, din fragedă copilărie, e bine să iubim cartea, să o citim. Să o păstrăm cu grijă, ca pe un bun de preț.”

(Nicolae Iorga)

Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică: aspectul cognitiv-prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitatea înconjurătoare; aspectul educativ-lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice; aspectul formativ-constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și consolidarea deprinderilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, imaginației, capacității de exprimare, de relaționare mai eficientă cu cei din jur.

Lectura este un act intelectual esențial care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

În ciuda modernizării accelerate, cartea este un sistem complex de comunicare, este un element indispensabil al vieții. Scopul redactării acestora este crearea unui psihic sănătos, dobândirea unor importante cunoștințe de cultură generală, dezvoltarea vocabularului, promovarea comunicării interpersonale.

Lectura cărților constituie activitatea fundamentală pentru întreținerea condiției intelectuale, pentru îmbogățirea cunoștințelor și a limbajului, pentru cunoașterea indirectă a unor diferite realități. Copiii care citesc foarte mult se deosebesc de ceilalți: gama sentimentelor pe care le trăiesc este mai variată, înțelegerea bucuriilor și suferințelor celorlalți este mai mare. „Nu odată, fermecați de citirea unei cărți ei au simțit că trăiesc aceleași emoții cu eroii povestirii, au plâns și s-au bucurat odată cu ei”. Preocuparea acordată literaturii pentru copii provine din particularitățile de vârstă ale copilului în diferite etape de dezvoltare. Copilul se naște cu un bagaj ereditar în ceea ce privește calitățile intelectuale și fizice. Pe măsura dezvoltării sale, își perfecționează aceste aptitudini prin influența directă a mediului și educației. Creierul este baza materială a întregii vieți, iar în perioada copilăriei este în plină dezvoltare.

Iubirea de carte este un lucru insuflat de părinți, iar un copil care ascultă povești la câteva luni de la naștere are șanse mai mari să deprindă dragostea de lectură. Prin lectură nu se dezvoltă doar inteligența, ci și creativitatea și imaginația. Pentru a nu-i plictisi pe copii, lecturile trebuie să fie scurte și cuprinzătoare, pline de învățături din care poate trage multe foloase.

Educația pe care o primesc copiii este importantă. Odată ce ajung în primele clase primare, copiii învață secretele cititului și ale scrisului. Acum este foarte ușor pentru ei să descifreze tainele cărții, iar raportul lectură – joacă să fie răsturnat în favoarea lecturii. Sunt părinți care nu iubesc cartea foarte mult, dar nu trebuie să fie un motiv de a descuraja copilul. Printre pașii importanți de apropiere către carte este realizarea unei biblioteci proprii.

Nu întotdeauna copiii vor fi ușor de atras spre citit: să citești este o activitate obositoare, iar copiii se plictisesc repede. Lectura nu trebuie tratată ca pe o pedeapsă, ea trebuie să fie un hobby, o plăcere.

Formarea cititorilor pasionați este clar legată de modul în care se recomandă ce să se citească și cum să se citească. Încă din perioada preșcolară, copilul intră în contact cu alt mod de a auzi poveștile: sub formă de dramatizare, de poezie, de joc didactic.

Textele literare sunt valorificate și în serbările școlare sub forma unor puneri în scenă a celor mai cunoscute opere, prin montajele literare, prin teatrul literar și jocurile literare. Astfel, această activitate artistică, devine o formă de cunoaștere plăcută a operelor literare. Pentru elevii ciclului primar, lectura devine un prilej grozav de relaxare și o formă plăcută de petrecere a timpului.

Lecția de citire se împlinește în timp, la școală și acasă, cu răbdare, în viață. Oricum, deprinderea de a citi se școlarizează, pentru a depăși anecdotică și factologia și a ajunge la semnificația profundă a mesajului cărților, la înțelegerea modului de producere a textului”.

Cuvântul lectură provine din latinescul „lectura”, care înseamnă citire, decodificarea semnelor scrise ce formează un text, precum și descifrarea mesajelor ce sunt comunicate. Într-un sens mai larg, expresia „a lectura” a căpătat și semnificația de „a interpreta” un text literar, prin care literatura însăși transmite un ansamblu de înțelesuri ce pot provoca dificultăți de interpretare, descifrare a sensurilor unor cuvinte, sintagme. De aceea, cadrul didactic are obligația de a conduce copilul către instruire și autoeducare, astfel încât, copilul, pe baza cunoștințelor acumulate anterior, să poată înmagazina noțiuni și diferite forme de cunoaștere.

Pentru a stimula capacitățile de învățare, trebuie să urmărim următorii pași:

- activarea laturii lingvistice, prin care se urmărește dezvoltarea vocabularului, limbajului, înțelegerea formelor și sensurilor cuvintelor, crearea de interrelații între cuvinte, sintagme, fraze
- formarea și educarea creativității de limbaj prin intermediul căreia cadrul didactic direcționează procesul de învățare cu scopul de a forma competențe lingvistice și stilistice.

Literatura pentru copii este o disciplină ce trebuie studiată din interes, și nu din obligație, motivația fiind procesul de bază ce stimulează interesul elevilor.

Abordarea literaturii pentru copii în învățământul primar se realizează ușor deoarece învățarea se poate stimula prin întrebări simple: „*Vă place anotimpul vară?*”, „*De ce?*”, „*Ce vă place cel mai mult să faceți în acest anotimp?*”. Prin aceste întrebări ajungem exact la subiectul ce dorim să îl dezbatem, astfel apropiindu-ne de atingerea obiectivelor propuse, în cazul nostru la poezia **Vara**, de Nichita Stănescu. În acest mod se poate proceda cu orice tip de lectură, fie că sunt deja cunoscute de elevi, fie că sunt teme noi, ce urmează să fie studiate cu aceștia. Pentru a crea un ambient cât mai plăcut și pentru a stimula interesul și curiozitatea elevilor, cadrul didactic trebuie să se folosească de diferite materiale, cum ar fi, planșe, desene, filmulețe, casete sau pur și simplu citirea unui fragment din textul ce urmează să fie studiat.

De asemenea, este foarte important ca fragmentul ales să fie unul cât mai captivant, să trezească interesul elevilor, astfel putem da ca sarcini elevilor: selectarea anumitor imagini vizuale, auditive, selectarea paragrafelor unde sunt prezentate personajele pozitive/negative, etc, toate acestea fiind în conformitate cu particularitățile de vârstă ale elevilor. Literatura pentru copii se fundamentează mai mult pe genul epic și genul liric, care facilitează perceperea în învățământul primar, pe locul secund, fiind genul dramatic, redat prin teatru de păpuși, serbări școlare ș.a.

Învățarea citirii reprezintă veriga de bază urmărită în domeniul literaturii. Ce înseamnă a citi un text? „Firește că în primul rând a traduce un sistem de semne (litere, semne de articulație și punctuație, organizarea grafică, sunete, organizarea în structuri lexicale din ce în ce mai complexe)” (Rădulescu, 1973, p.197). Prin urmare, citirea reprezintă primul stadiu de pătrundere în literatură, fără de care perceperea sensurilor textului nu ar fi posibilă. Înțelegerea textului, din toate punctele de vedere, prin perceperea unităților lexicale și a mijloacelor expresive, reprezintă o etapă esențială a studierii textului literar. Elementele lexicale necunoscute sunt explicate de către cadrul didactic prin sinonime, ilustrații non verbale, filmulețe etc. Pentru a revizui perceperea unui text, cadrul didactic supune elevul la prezentarea verbală a tabloului dintr-un fragment liric sau povestirea unor sintagme dintr-un text epic.

Următorul stadiu este reprezentat de receptarea textului, în care elevul, cu ajutorul funcțiilor gândirii și imaginației, își creează imagini, reprezentări, astfel încât, acesta va fi capabil să deslușească tabloul. Proba de cunoaștere, de verificare a cunoștințelor acumulate de copil, se realizează prin repovestirea textului, prin descrierea frumosului, a ceea ce nu a văzut la început, dar a descoperit pe parcurs, exprimând ceea ce simte, ce vede, ceea ce înțelege, obiectivizând și reprezentând lumea și stările sufletești provocate. Afectul asupra artisticului prin raportarea la literatura imobilizată în gândirea elevilor, sensul artistic al operei, fiind folosit ulterior în actul educației prin receptarea literaturii. Prin raportarea la o operă literară, elevul își dezvoltă atât abilitățile estetice, cât și educația morală, realizată în spiritul binelui, dreptății, frumosului, ce determină atitudini pozitive ale elevilor cum ar fi aprecierea, dârzenia, vrednicia, spiritul de sacrificiu, atitudinea față de muncă și față de cei din jur. Din analiza programelor și manualelor școlare decurge faptul, că textele literare au o problematică variată, ce trasează noțiuni, convingeri și emoții.

Astfel, multe texte literare au un subiect coerent, un conflict impresionant spre dramatic, o luptă între bine și rău, de obicei, răul fiind învins. Însă, alte opere literare, cu o accentuată valoare artistică, acționează cu o organizare interioară bine legată, ceea ce oferă cadrelor didactice ocazia de a dirija elevii spre răsfoirea lucidă a textelor literare.

Copilul învață astfel prima formă de comunicare cu cei din jur, prima formă prin care el își găsește puncte comune cu ceilalți. „Cărțile se iubesc și pot să iubească. Dar ele nu au nevoie să fie iubite. Trăiesc în singurătate, cu prestanța oamenilor de geniu, deși cresc în raft cu aparența de mulțumire a oamenilor de rând.” (Radu Stanca)

În concluzie, am putea spune că școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor, care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții.

Bibliografie

Aanei, Genilia; Irimia, Violeta-Cristina (2003), *Literatura pentru copii. Accepțiuni moderne*, Editura Aramis, București.

Rădulescu, M. (1973), *Studierea textelor literare în ciclul primar*, în *Școala Argeșului*, Pitești.

Stanciu, I., *Copilul și cartea*, p.18, p. 30.

Radu Stanca, *În loc de o carte pe zi, despre cărțile de totdeauna*, vol. *Dăltui*, Editura Academia Română Fundația Națională pentru Știință și Artă, București, 2012, p.76

IMPORTANȚA ȘI DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE

*Prof. înv. primar Moisă Crăița-Adina
Școala Gimnazială Chetriș, jud. Bacău*

Gândirea se definește ca fiind procesul cognitiv de însemnătate centrală în reflectarea realului care, prin intermediul abstractizării și generalizării coordonate în acțiuni mentale, extrage și prelucrează informații despre relațiile categoriale și determinative în forma conceptelor, judecăților și raționamentelor.

Gândirea critică implică procese de gândire complexe, care încep cu informațiile și se termină cu luarea deciziilor.

- A lua idei./ A le examina implicațiile./ A le pune în balanță cu alte puncte de vedere./ A construi un sistem de argumentare care să le dea consistență.

Caracteristicile gândirii critice

Condiție și modalitate de realizarea a învățării eficiente, cu rol esențial în dezvoltarea personalității individului, gândirea critică se caracterizează prin:

- Formularea de către elevi a unor păreri personale, eventual originale;
- Alegerea rațională a soluțiilor optime din multitudinea celor posibile;
- Rezolvarea eficientă a problemelor în timp optim.

Necesitatea gândirii critice

Pentru că învățătorii, urmăresc să formeze oameni cu putere de decizie, oameni cu idei proprii, trebuie să pună accent pe dezvoltarea gândirii critice la elevi. Gândirea critică îi învață pe copii să emită și să susțină propriile idei. Satisfacția învățătorilor, a oamenilor de la catedră, nu constă în a vedea că elevul/copilul a reproduș leția citită ci în a-i pune în evidență talentul de a-și realiza propria compunere, propriul punct de vedere.

Toți copiii, indiferent de dezvoltarea intelectuală sau de vârstă pot contribui la elucidarea situației necunoscute, spunându-și părerile. Ei trebuie să învețe și să aștepte. Pentru cei ce gândesc critic, a înțelege informația înseamnă, mai degrabă, începutul decât sfârșitul învățării.

În fiecare zi, copiii sunt expuși unui număr foarte mare de informații, fie prin intermediul imaginilor de pe panourile publicitare, de la televizor sau din mediul online, fie prin discuțiile pe care le poartă cu părinții, colegii ori cadrele didactice.

Indiferent dacă sunt în sala de clasă, discutând cu profesorii și colegii, în parc, jucându-se împreună cu prietenii, sau acasă, navigând pe internet, este important ca cei mici să știe să evalueze corect ceea ce aud, văd și citesc, pentru a-și forma propriile opinii și convingeri.

Gândirea critică este una dintre cele mai importante abilități pe care copiii ar trebui să și-o însușească încă de la vârste fragede, întrucât este un „instrument” cognitiv de care vor avea nevoie și la maturitate.

Copiii ar trebui să poată da un sens informațiilor, să analizeze, să compare și să își formeze propria opinie.

Curiozitatea naturală a copilului ajută la stabilirea bazei gândirii critice, care presupune analiza unor informații și emiterea unor judecăți. Acest tip de implicare activă necesită imaginație și curiozitate. Pe măsură ce copiii preiau informații noi, ei își formează o „bibliotecă” în creier. Odată ce descoperă noi moduri de a privi o problemă, trebuie să se gândească la felul în care informațiile proaspăt acumulate se potrivesc cu ceea ce știu deja.

Gândirea critică este una dintre abilitățile cognitive esențiale, deoarece îi învață pe cei mici cum să folosească disciplina și logica, pentru a rezolva probleme. Prin dobândirea gândirii critice, copilul va fi mai bine pregătit să înțeleagă cum funcționează lucrurile în lumea reală și să vină cu idei creative.

Pe lângă dobândirea abilităților de a rezolva mai ușor problemele, prin identificarea celor mai bune soluții, capacitatea de a gândi independent îi va permite copilului să reziste presiunii colegilor, să-și formeze propriile opinii și să aibă încredere în propria gândire atunci când i se cere să facă lucruri pe care nu vrea să le facă.

Căile neuronale implicate în gândirea critică devin mai puternice atunci când copiii vorbesc despre o problemă și explică cum au ajuns la o soluție.

Metode si tehnici pentru dezvoltarea gândirii critice

Metodele pentru dezvoltarea gândirii critice se integrează într-un cadru specific de predare - învățare, structurat pe trei etape:

- **Evocarea** - elevii sunt solicitați să-și amintească ceea ce știu sau ceea ce cred că știu în legătură cu tema ce urmează să fie.
  - Care este subiectul? (identifică)
  - Ce știi deja despre el? (notează)
  - Ce vrei sau trebuie să afli despre el? (notează)
  - De ce vrei sau trebuie să afli aceste lucruri? (notează)
- **Realizarea sensului** - elevii iau contact cu noile conținuturi (Se întâmplă pe măsură ce studiem lecția/textul și căutăm informații care să ne confirme anticipările din etapa precedentă)
- **Reflecția** - marchează momentul în care elevii își însușesc cu adevărat noile cunoștințe, exprimându-le cu propriile cuvinte (analiza ulterioară).

Ce am aflat? (notează)

Formulează, în scris, întrebări pentru a extrage informații importante care nu au fost menționate în etapa de evocare, dar care apreciezi că sunt prezente.

Formulează, în scris, răspunsuri, iar în raport cu ele repetă întrebarea: „Cum îmi pot argumenta opinia?” „Iar dacă apreciezi că este necesar, reia demersul!”

Câteva dintre **beneficiile gândirii critice**, care sunt utile copiilor pe tot parcursul vieții:

Dezvoltarea abilităților de conducere - Un lider conduce prin exemplu și unul dintre instrumentele de care are nevoie pentru a excela este gândirea critică.

Capacitatea de a avea o viziune clară asupra anumitor probleme - Persoanele care au abilitatea de a gândi critic au o viziune mai clară asupra situațiilor în care sunt puse, ceea ce le permite să vadă esența unei probleme și să găsească mai ușor soluțiile pentru rezolvarea ei.

Capacitatea de a găsi căi de ieșire din situații dificile - Gândirea critică implică analizarea problemelor și găsirea unor soluții. O persoană care gândește critic vede posibilități în probleme, identificând astfel căi de ieșire din orice situație grea, indiferent de dificultate.

Abilitatea de a lua decizii bune - Persoanele care gândesc critic fac față problemelor pe măsură ce acestea apar, datorită capacității de a găsi diferite unghiuri de abordare și de rezolvare a acestora. În cele din urmă, iau decizii corecte.

Dezvoltarea creativității - Când o persoană are o gândire critică, nu se concentrează pe o anumită idee sau soluție. Gândirea critică implică o mulțime de idei din care să fie selectată cea care se potrivește cel mai bine nevoilor din momentul respectiv.

Dezvoltarea comunicării bazată pe persuasiune - Pe măsură ce își dezvoltă gândirea critică, cei mici învață cum să construiască argumente logice, cu ajutorul cărora pot fi convingători.

În **concluzie**, gândirea critică este o abilitate pe care copiii ar trebui să o dezvolte cât mai curând, pentru că le va fi de folos pe parcursul întregii vieți, iar părinții și cadrele didactice joacă un rol important în acest proces, iar copiii învață într-un mediu prietenos, bazat pe ascultare, empatie, respect și încredere, ce încurajează dezvoltarea gândirii critice.

Bibliografie

Ioan Scheau, *Gândirea critică - Metode active de predare-învățare*
Tomasian Ileana, *Învățarea activă și gândirea critică în ciclul primar*
Dumitru Daniela, *Cui îi este frică de gândirea critică?*
Tatiana Cartaleanu, Elena Cartaleanu, Olga Cosovan, *Inițiere în metodologia dezvoltării gândirii critice*

PROIECT EDUCAȚIONAL „ÎNVIEREA DOMNULUI”

Prof. Nastase Ionela

Școala Gimnazială „Ion Rotaru” Valea lui Ion, jud. Bacău

Cea mai mare, mai însemnată, mai sfântă și mai îmbucurătoare sărbătoare de peste an, după spusele românilor de pretutindeni, e sărbătoarea Paștelor, Paștele sau Învierea Domnului, pentru că în această zi „Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”, iar pre cei vii răscumpărându-i de sub jugul păcatului și împăcându-l cu Dumnezeu.

Ea cade totdeauna la începutul primăverii, anotimpul cel mai frumos și mai plăcut, când toate în natură învie.

Românii așteaptă sărbătoarea aceasta, după un post îndelungat, cu mare dor și bucurie, și caută în același timp ca locuințele lor să fie curate și cu toate pregătirile făcute în cea mai bună rânduială.

Legendele creștine leagă simbolul ouălor roșii de patimile lui Isus Hristos.

Răstignirea și Învierea reprezintă reînvierea naturii primăvara și cu reluarea ciclurilor vieții. Oul, el însuși purtător de viață, devine un simbol al regenerării, al purificării și al veșniciei.

Roșu - simbol al sângelui, soarelui, focului, al dragostei și bucuriei de viață.

Galbenul - lumina, tinerețea, fericirea, recolta, ospitalitatea.

Verdele - reînnoirea naturii, prospețimea, rodnicia, speranța.

Albastru - cerul, sănătatea, vitalitatea.

Violetul - stăpânirea de sine, răbdarea, încrederea în dreptate.

SCOPUL: Cultivarea și valorificarea potențialului creator și a sensibilității artistice

COMPETENTE SPECIFICE:

- dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a sărbătorilor și tradițiilor românești și stimularea curiozității de investigare a acestora.
- dezvoltarea sensibilității copiilor privind înțelegerea semnificației Sărbătorilor Pascale;
- să dovedească spirit de cooperare și corectitudine în jocuri și concursuri;

- să lucreze în perechi, colectiv și individual;
- să-și exprime sentimentele, trăirile și impresiile.
- stimularea expresivității și creativității prin activități de exprimare plastică;
- să realizeze desene, colaje, felicitări, ouă roșii și alte produse pe tema proiectului;
- îmbogățirea vocabularului cu cuvinte: pildă, răstignire, încondeiere, pască, mântuitor, post;
- să recunoască semnificația religioasă a sărbătorilor Pascale;
- să cunoască obiceiurile și tradițiile legate de Sărbătoarea Paștelui (împărțășirea, vopsirea ouălor, ciocnirea ouălor, sacrificarea mieilor, mersul la biserică în noaptea de Înviere);
- să compună texte, ghicitori și poezii legate de sărbătoarea Floriilor, Învierea lui Iisus Hristos, iepuraș, ouă roșii, miel;
- să distingă o zi obișnuită de o zi de sărbătoare;
- să cunoască semnificația cântecelor religioase și a cultului ortodox;
- să realizeze un portofoliu în care să fie reunite rezultatele proiectului.

METODE: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, povestirea, problematizarea, brainstorming, lucrul pe grupe, jocul

RESURSE: Materiale: ouă, acuarele, hârtie glasată, creponată, aracet, plastilină, carioca, cărți, reviste, pliante, fișe, creioane colorate; **Umane:** copii, cadre didactice; **Spațiale:** sala de clasă.

MEDIATIZARE - prezentarea proiectului în cadrul Comisiei de curriculum

EVALUAREA PROIECTULUI:

- expoziții cu lucrările practice și artistice ale elevilor;
- CD cu fotografii din timpul activităților;
- realizarea unui PPT cu activitățile desfășurate în proiect.

Durata – 4-6 aprilie 2023

CONȚINUTUL PROIECTULUI:

Începând cu data de 4 aprilie 2023, activitățile planificate în proiect vor fi desfășurate în sala de clasă. Toate produsele realizate de elevi: ouă încondeiate, felicitări, colaje, compuneri, poezii, ghicitori. Cele mai frumoase și originale lucrări vor fi reunite într-un PPT dedicat acestui eveniment.

PROGRAMUL ACTIVITĂȚILOR

1. „**Tradiții și obiceiuri de Paște**” - lecturarea unor legende, poezii, povestiri care să ilustreze semnificația sărbătorilor pascale, precum și tradițiile și obiceiurile legate de această sărbătoare; realizarea unui portofoliu conținând tradiții și obiceiuri de Paște.
2. „**Sărbătorim Floriile!**” - prezentarea sărbătorii „Duminica Floriilor”; desen/ pictură/ colaj „Buchețele de flori” și „Vaze cu flori”; compuneri, felicitări; vizita preotului la școală.
3. „**Patimile Mântuitorului**” - conversații cu profesorul de religie pe tema „Patimile Mântuitorului”; audierea unor fragmente din „Prohodul Domnului”; realizarea unor colaje, desene, picturi etc.; expunerea lucrărilor în sala de clasă și pe hol.
4. „**Paștele – tradiții și obiceiuri la romani**”/ „**Încondeiatul ouălor**”: realizarea unor desene pe tema „Paștele la români”; compunerea unor texte, ghicitori și poezii despre Paște, Iisus Hristos, lumina Învierii, iepuraș, miel, ouă roșii etc.; transpunerea în desen a creațiilor literare realizate; prezentarea tradiției creștine a încondeierii ouălor; activitate practică;

EVALUAREA PROIECTULUI

Se va realiza printr-un scurt program de poezie și legende, o expoziție cu lucrările copiilor și cu fotografiile făcute în timpul derulării proiectului.

METODE DIDACTICE MODERNE ÎN EDUCAȚIA RELIGIOASĂ

Prof. Olaru Alina-Florina

Școala Gimnazială Nr.1 Negoiști, jud. Bacău

În activitatea didactică trebuie să avem în atenție nu numai pregătirea de specialitate, ci și perfecționarea pregătirii metodice, pentru a realiza o proiectare optimă a activității instructiv-educative, care vizează idealul disciplinei Religie, formarea personalității religios-morale a elevului, creștinul în devenire. Îmbinăm metodele tradiționale cu cele specifice disciplinei (cântarea religioasă, rugăciunea, lectura, interpretarea textului biblic, lectura explicativă, exercițiul moral, îndrumarea teoretică și practică), însă acordăm o atenție deosebită metodelor activ- participative, centrate pe elev. Fiecare metodă pe care o aplicăm în anumite secvențe de lecție poate fi considerată activă în măsura în care pune în mișcare operațiile gândirii și sufletul, dacă motivează elevul pentru studiu și îmbogățește astfel bagajul său de cunoștințe. Metoda în sine este eficientă dacă este adaptată obiectivelor, conținuturilor, achizițiilor în timp ale elevilor, particularităților individuale și de vârstă specifice ale acestora.

Metoda „ciorchinelui” poate fi utilizată individual sau în grup în scopul stimulării gândirii libere și creative, de tip divergent, precum și în scopul sesizării și evidențierii conexiunilor dintre idei, construirii de noi idei și de noi sensuri și semnificații. Are o multitudine de efecte formative: stimulează valorificarea cunoștințelor și convingerilor personale, captează atenția elevilor, dezvoltă gândirea liberă, stimulează creativitatea și motivația elevilor pentru a participa la activitate, contribuie la formarea capacității de autocunoaștere și autoevaluare, prin comparația cu ceilalți participanți. Profesorul va îndemna elevii să noteze toate ideile care le au referitor la cuvântul/sintagma cheie, realizând cât mai multe conexiuni între idei, fără însă a face judecăți de valoare. De asemenea, dacă este cazul, profesorul va indica în prealabil anumite informații care să-i ghideze pe elevi, realizându-se astfel un ciorchine semidirijat. „Ciorchinele” poate fi utilizat cu succes la lecția „Sărbătorile creștine”, elevii fiind solicitați să noteze, timp de un minut, toate sărbătorile care le vin în minte. Între cuvântul-cheie și exemplele de sărbători profesorul va scrie corespunzător: praznice împărătești (cu dată fixă și cu dată schimbătoare), sărbători în cinstea Maicii Domnului, sărbători în cinstea sfinților, sărbători în cinstea Sfintei Cruci.

Tehnica cvintetului: „Cvintetul” este o poezie cu cinci versuri, cu ajutorul căreia se sintetizează și condensează informațiile, incluzându-se și reflecții ale elevilor, care pot lucra individual, în perechi sau în grup. Alcătuirea unui „cvintet” favorizează reflecția personală și colectivă rapidă, esențializarea cunoștințelor, înțelegerea lor profundă, manifestarea creativității etc.

Cele cinci versuri au următoarea structură:

- 1) cuvântul/sintagma cheie a conținutului (de obicei un substantiv);
- 2) două cuvinte care prezintă o descriere a cuvântului cheie (adjective);
- 3) trei cuvinte care exprimă acțiuni legate de cuvântul sau de sintagma cheie (verbe la gerunziu);
- 4) o sintagmă din patru cuvinte care exprimă sentimentele și atitudinile elevului față de conceptul/sintagma cheie;
- 5) un cuvânt ce exprimă esența problemei.

Spre exemplu, pentru tema „Nașterea Domnului”, cvintetul:

*Crăciunul
lumină, verde
colindând, iubind, decorând
Să prăznuim frumos împreună.
Sărbătoare.*

Teoria inteligențelor multiple. Studiile au arătat că fiecare persoană posedă cele opt inteligențe (lingvistică, logico-matematică, muzical-ritmică, spațială, naturală, kinestezică, interpersonală, intrapersonală - după Gardner).

Alcătuirea grupelor trebuie să țină cont, în primul rând de numărul de elevi din clasă, iar apoi de tipul de inteligență a acestora. Dacă numărul lor este mic atunci se pot face trei sau patru grupe astfel încât să avem într-o grupă copii cu trăsături asemănătoare (cu același tip de inteligență).

O astfel de activitate, în jurul sărbătorilor pascale, ar putea arăta astfel: o primă grupă (alcătuită din elevi dotați cu inteligență lingvistică și muzicală) va alcătui o poezie de patru versuri cu tema „Nașterea Domnului” și o va adapta la colindul, *Astăzi s-a născut Hristos*; a doua grupă (elevi cu inteligență logico-matematică) va alcătui un rebus care să aibă pe verticală cuvântul „Betleem” și va formula propoziții cu cuvintele de pe orizontală; cea de-a treia grupă (elevii cu inteligență vizuală/spațială) va concepe și va realiza felicitări de Crăciun adresate familiei și prietenilor, iar ultima grupă (cei cu inteligența corporal-kinestezică) va realiza un scurt eseu cu titlul „Nașterea lui Hristos – bucuria tuturor”.

Metoda cubului este folosită când se dorește explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective oferind elevilor posibilitatea dezvoltării competențelor complexe și integratoare. Exemplu de utilizare a metodei cubului la lecția Nașterea Domnului. Se realizează un cub ce are pe cele 6 fețe notată câte o cerință, (Describe, Analizează, Compară, Argumentează, Asociază, Aplică), se împarte clasa în 6 grupe (cu un lider ce va rostogoli cubul) ce vor examina tema *Nașterea Domnului* din perspectiva cerinței (fiecare grup va avea o cerință diferită) de pe una din fețele cubului. Metoda dezvoltă gândirea elevilor și buna cooperare între elevi prin lucrul în echipe.

Explozia stelară. Este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor care se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme și noi descoperiri. Prezintă elevilor cinci steluțe colorate, pe fiecare steluță este scrisă câte un cuvânt: Cine?, Ce?, Unde?, De ce? Cum? Solicit unui elev să extragă o steluță colorată, apoi elevul va formula o întrebare din conținutul lecției, care să înceapă cu, cuvântul scris pe steluța extrasă. De exemplu, la lecția *Nașterea Domnului*: Cine s-a născut într-o iesle? Unde s-a născut Mântuitorul? Ce daruri I-au adus magii? De ce cântăm colinde?

În concluzie, există multe alte metode care într-o mai mică sau mai mare măsură dezvoltă creativitatea elevilor, încercând să le deschidă orizonturile, să le dea o altă perspectivă de a vedea lucrurile, să-i învețe să caute întotdeauna noi soluții, să nu se lase bătută în fața dificultății.

Ca dascăli trebuie să le încurajăm inițiativa lor, să-i învățăm să nu le fie frică să-și exprime ideile, să le arătăm că nu întotdeauna ideile lor sunt bune, dar totdeauna să aibă încredere că ei vor fi ascultați.

Bibliografie

Călugăr, Pr. prof. dr. Dumitru, *Catehetica, Manual pentru Institutele teologice*, ediția a II-a, Editura IBMBOR, București, 1984, p. 54
Cucoș, C., *Educația. Iubire, edificare, desăvârșire*, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 43

Idem, *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, ediția a doua, revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2009, p. 38

Idem, *Catehizarea și educația religioasă: abordare comparativă*, în Lucreția Vasilescu (coord.), *Cultură și religie. Statutul religiei și instrucția școlară*, Editura Universității București, 2009, p. 81

Gordon, Vasile, *Introducere în catehetica ortodoxă*, Facultatea de Teologie, Ortodoxă „Patriarhul Iustinian”, Editura Universitatea București, 2003, p. 74

Danciu, A., *Metodica predării Religiei în învățământul preuniversitar*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 2005, p. 26

Horga, Irina, *Dimensiuni curriculare ale educației religioase* (Teză de doctorat), Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea București, 2008, p. 87

METODE INOVATIVE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

*Prof. înv. preșc. Onel Marilena
Școala Gimnazială Nr.1 Negoiești, jud. Bacău*

Pentru creșterea calității procesului instructiv-educativ din grădiniță, trebuie perfecționate metodele tradiționale, dar și introducerea unor metode și procedee educative. Stilul didactic ce trebuie adoptat este în funcție de personalitatea copiilor. Proiectarea unui demers didactic, diferit de cel tradițional dă posibilitatea fiecărei educatoare să-și valorifice propria experiență prin utilizarea unor metode moderne într-o abordare interdisciplinară. Două dintre metodele experimentate de profesori sunt: metoda covorului povestitor și metoda șorțului povestitor.

Utilizând metode inovative, educatoarele își propun o implicare activă și creativă a copiilor pentru stimularea gândirii productive, a gândirii divergente și laterale, libertatea de exprimare a cunoștințelor, a gândurilor, a faptelor. Povestirea este o metodă de învățământ ce poate fi folosită cu foarte mare succes în învățământul preșcolar, care constă în expunerea orală, vie, plastică, sub formă de narațiune sau descriere prin intermediul căreia sunt înfățișate fapte, evenimente, întâmplări îndepărtate în fenomene ale naturii, spațiu și timp, etc. pe care copiii nu le pot înțelege altfel. Activitatea de povestire este una dintre activitățile de educare a limbajului cele mai plăcute copiilor, deoarece satisface nevoia de cunoaștere și de afectivitate, stimulează imaginația și oferă cadrul adecvat de exersare a capacității de comunicare.

„**Covorul povestitor**”, covorul cu povești, povestea din covor, sacul cu povești sau trăistuța cu povești, cum mai denumim această manieră de a povesti, este un suport la carte ca și mini-teatrul, păpușile de deget sau păpușile, care îi induce copilului plăcerea de a citi, conștientizându-l că acea poveste pe care el o ascultă, se găsește între copertile acelei cărți care se află alături de covor.

De obicei cartea, covorul și personajele din poveste se găsesc într-un sac, care de această dată este adus de doamna educatoare și nu de Moș Crăciun, și este plin cu povești și nu de cadouri. Începutul tradițional al poveștii cu „A fost odată ca niciodată ...” se transformă

în „Și când covorul s-a desfăcut, / Povestea a și început!” sau „Covorul se derulează / Și povestea demarează”, iar finalul „Și am încălecat pe-o șa și v-am spus povestea așa” devine „Și când povestea s-a terminat, / Covorul l-am și rulat”.

„**Șorțul povestitor**” este o metodă inovativă de predare folosită în grădinițe, prin care copiii sunt implicați activ și creativ în povești. Șorțul este confecționat din material textil, iar toate elementele și personajele sunt din fetru, personalizate pentru fiecare poveste în parte, cu detalii specifice acțiunii din acea poveste; elementele fixe sunt cusute, iar personajele sunt marionete de degete. În societatea actuală, are loc un proces dinamic care obligă toate categoriile sociale să țină pasul cu evoluția societății și implicit a educației. Și în învățământ au loc transformări rapide. Educatorea apelează la o serie întregă de instrumente pentru a ușura și accelera asimilarea și aplicabilitatea informațiilor.

Bibliografie

Crenguța O., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
Brebeneș S., Gognea E., *Metode interactive de grup*, Editura Arves, 2007.

EVALUAREA LECTURILOR ELEVILOR PRIN STRATEGII ALTERNATIVE

*Prof. înv. primar Păruș Alina-Manuela
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, jud. Bacău*

Evaluarea este actul didactic complex, integrat întregului proces de învățământ, care asigură evidențierea cantității cunoștințelor dobândite și valoarea (nivelul, performanțele și eficiența) acestora la un moment dat, oferind soluții de perfecționare a actului de predare-învățare.

În acest context, este importantă cunoașterea „pașilor mici” pe care îi face elevul în procesul învățării. Finalizat, în mod necesar, prin achiziționarea cunoștințelor, abilităților, prin stăpânirea unui nou comportament, procesul didactic presupune, pentru o derulare mai eficientă, un control al efectelor.

Din această perspectivă se schimbă accepția procesului de învățământ. Activitatea didactică nu se rezumă doar la actul de predare-învățare, ci este concepută ca un sistem al interferenței celor trei activități: predare-învățare-evaluare, ce se desfășoară simultan și asigură eficiența doar în cazul în care formează o unitate.

Având în vedere rolul primordial al lecturii în dezvoltarea personalității elevilor, a orizontului lor cultural, am dorit să stimulăm dorința elevilor de a citi, iar în vederea evaluării lecturilor am apelat la unele strategii alternative pe care le vom prezenta în continuare: **proiectul, portofoliul, jurnalul de lectură, posterul, turul galeriei**, precum și **dramatizarea, realizarea unei reviste** ca activități extrașcolare.

Proiectul este o metodă complexă, care necesită o perioadă mare de timp, putându-se realiza individual sau în grup. Organizarea sa în grup aduce mai multe beneficii. Particularitățile individuale reclamă organizarea activităților în grupuri mici, unde sarcinile pot fi individualizate și pot fi mai ușor măsurate performanțele și progresul înregistrat. Învățarea reciprocă este un tip de învățare eficient. Proiectul ca instrument de evaluare se

desfășoară pe o perioadă de timp de câteva zile sau câteva săptămâni, începe în clasă prin precizarea temei, definirea și înțelegerea sarcinilor de lucru, continuă în clasă și acasă și se încheie în clasă prin prezentarea unui raport despre rezultatul obținut și expunerea produsului realizat, poate lua forma unei sarcini de lucru individuale sau de grup, trebuie organizat riguros în etape, ca orice muncă de cercetare, facilitează transferul de cunoștințe prin conexiuni interdisciplinare. În acest sens elevii au realizat în grup anumite proiecte cum ar fi: *Universul copilăriei*, *Lumea lui Harry Potter*, *Călătorind cu Jules Verne*, *Romanele de capă și spadă*, ce au suscitât în mod deosebit interesul elevilor, aceștia studiind cu mare atenție textele pentru a extrage aspectele semnificative cu privire la conținut, personaje dar și la universul creat de scriitor.

Portofoliul reprezintă „cartea de vizită” a elevului, urmărindu-i progresul pe o perioadă de timp. Structura sau elementele portofoliului sunt, în general, definite de profesor. Elevul are însă libertatea de a cuprinde în portofoliu materialele pe care le consideră necesare sau care îl reprezintă cel mai bine. Din perspectiva proiectării interdisciplinare a învățării și a evaluării, proiectul și portofoliul prezintă următoarele avantaje:

- promovează dezvoltarea globală a personalității;
- stimulează responsabilitatea elevului, prin libertatea de selectare a temelor și a mijloacelor de realizare;
- evaluează elevii în acțiune / în procesul de învățare;
- pun accent pe identificarea/ formularea problemelor și apoi pe rezolvarea lor;
- deplasează accentul de la „a învăța despre”, la „a ști cum”;
- încurajează autoevaluarea, gândirea, mai degrabă decât memorarea sau recunoașterea unei informații;
- sunt interactive, angajează elevii în înțelegerea evaluării;
- stimulează creativitatea, ingeniozitatea și implicarea personală a elevului în activitatea de învățare, oferă profesorului date despre personalitatea elevului, individualizându-l în cadrul grupului.

Jurnalul de lectură oferă un alt tip de experiență, cea a lecturii, dând elevului posibilitatea de a reflecta asupra propriului proces de comprehensiune și de a-și interoga relația cu literatura. Acest tip de text ar trebui să înlocuiască tradiționalele caiete de lecturi suplimentare, pline cu rezumate și caracterizări copiate de la colegi sau din prefețe.

Substanța acestor jurnale se poate constitui din reacții emoționale, din analogii între evenimentele citite și propria experiență de viață, din ipoteze legate de evoluția posibilă a textului.

Structura unui astfel de jurnal ar putea fi:

1. o filă cu lista cărților citite;
2. o filă cu lista cărților pe care elevul dorește să le citească sau care au fost indicate de profesor ca lecturi suplimentare;
3. pagini de lectură date;
4. o pagină liberă, la sfârșitul notelor despre text, pentru comentariile profesorului.

Fila cu lista cărților poate cuprinde, alături de autor, titlu, editură, și an de apariție, numărul de pagini al cărții, data când a început lectura și când a fost încheiată, gradul de dificultate și o evaluare a cărții.

Filele cu notițe de lectură pot fi împărțite în două coloane: prima conține citate din text sau rezumatul unor secvențe, iar a doua comentarii pe marginea lor. Aceste file pot fi urmate de secțiuni cu concluzii de lectură.

O altă strategie interactivă care se bucură de succes în rândul elevilor având ca scop investigarea aprofundată a unor teme, concepții, situații prin canalizarea reflecțiilor și confruntărilor către exprimări metaforice, prin suporturi vizuale create în vederea fixării ideilor și a punctelor de vedere proprii este „**Metoda posterului**” care se desfășoară în cadrul unei ore, în grupuri organizate.

Pentru buna desfășurare a activității profesorul va trebui să propună tema, să procure unele materiale sau să indice elevilor în prealabil ce trebuie să aducă, să modereze discuția și să îndrume activitatea practică încurajându-i pe participanți, apoi să evalueze produsul procesual și final. Elevii, în cadrul echipei, meditează la tema lansată, stabilesc dispunerea și conținutul, procură unele materiale, își distribuie sarcinile, participă creativ la activitate și în final prezintă în fața clasei și a profesorului modul în care au lucrat și produsul muncii. În sensul reușitei realizării posterului este bine să se parcurgă următoarele etape: stabilirea temei și analiza acesteia, urmate de studiul materialului de lucru primit pentru a-l selecta și organiza, după care se trece la realizarea montajului și la sfârșit posterul va fi prezentat spre evaluarea clasei și a profesorului. Elevii au lucrat postere pe anumite teme propuse chiar de către ei în funcție de preferințele literare ale grupului: cartea de aventuri, cartea științifico-fantastică, magie și vrăjitori, eroi literari îndrăgiți.

Pentru valorificarea produselor obținute s-a apelat la metoda „**Turul galeriei**” ce trezește în elevi spiritul de responsabilitate, autoaprecierea prin raportare la ceilalți și justa evaluare a celorlalte lucrări. În aplicarea acestei metode sunt necesare unele condiții organizatorice: afișarea în locuri vizibile, accesibile, posibilitatea vizitării de către elevi, consemnarea într-un carnet de impresii, comentarea exponatelor, realizarea unei selecții, a ierarhizării.

Abordarea integrată a învățării și utilizarea strategiilor alternative de evaluare stimulează crearea unei relații de colaborare, de încredere și respect reciproc între profesor și elevi, precum și între elevi. Elevul nu se simte „controlat”, ci sprijinit. Profesorul trebuie să fie mai mult un organizator al situațiilor de învățare.

În procesul de evaluare ar fi utilă uneori, în anumite circumstanțe, folosirea unor metode complementare, atractive pentru elevi și în același timp prin care ei nu ar conștientiza faptul că sunt evaluați, ceea ce reprezintă un avantaj, în sensul diminuării stresului inerent evaluării tradiționale.

În acest sens se pot realiza cu elevii o serie de activități extrașcolare ce le suscită interesul în mod deosebit: revista clasei, dramatizări. Fără a reprezenta sarcini impuse, asemenea activități stârnesc entuziasmul unui număr considerabil de elevi ce se implică.

În vederea conținutului revistei clasei li se atrage atenția elevilor ca aceasta să se distingă prin originalitate. Se stabilesc redactorii-șefi, pe cei ce se vor ocupa de tehnoredactare, grafică, precum și corectorii, urmând ca ceilalți membrii ai colectivului de redacție să se anunțe prin materialele pe care le vor aduce. De asemenea se discută și aprobă cuprinsul ținând cont de preferințele lor pentru anumite rubrici: compoziții literare, interviuri, teste, dar și unele curiozități din domeniul științei, precum și proverbe, ghicitori, jocuri.

Evaluarea compozițiilor s-a realizat în clasă de către ceilalți colegi, fapt ce a contribuit la dezvoltarea spiritului critic atât al auditoriului cât și al autorului compunerii. După cum erau obișnuiți din orele tradiționale, colegii își notau observațiile pe care le aveau de făcut și apoi acestea erau discutate, propunându-se soluții și aprobându-se textele ce vor fi publicate. Cu timpul aceste observații s-au împușinat, ceea ce a confirmat faptul că „autorii” au devenit mai atenți, autocenzurându-și greșelile.

Un alt tip de activitate utilizată ca metodă alternativă de evaluare o constituie **dramatizările**, punerile în scenă a diferitelor texte. În acest fel elevii se află în situația de a citi cu foarte mare atenție opera sau operele literare propuse pentru a-și alege rolurile, pentru a conștientiza mesajul textului. Realizarea scenariului reprezintă un moment important, elevii având de ales scenele semnificative ce pun în valoare caracterul personajelor, conturează cât mai bine evoluția subiectului, urmărind momentele acestuia în desfășurarea lor cronologică sau logică. Pentru alegerea distribuției li se solicită elevilor interpretarea unui scurt fragment prin intermediul căruia să dovedească faptul că sunt potriviți pentru un anumit rol. Apoi intrarea în rol presupune o analiză atentă a caracterului personajului, ce trebuie evidențiat nu doar prin limbajul verbal, ci în mare măsură prin cel gestual, prin vestimentație, prin relaționarea cu celelalte personaje. În vederea realizării decorurilor imaginația copiilor este uimitoare, dar trebuie găsite și metodele cele mai potrivite pentru a le concretiza într-un mod cât mai puțin costisitor, din propriile resurse.

Asemenea activități desfășurate și în afara orelor de clasă, prin caracterul mai liber, mai deschis pot dezvolta creativitatea elevilor, cultivându-le interesele și înclinațiile pentru literatură, având la bază lectura ca mijloc de cultivare a vieții interioare și implicit a capacităților de exprimare.

Bibliografie

- S. Cristea, *Dicționar de termeni pedagogici*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 1998;
C. Cucuș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996;
I. Jinga, A. Petrescu, M. Garova, V. Ștefănescu, *Evaluarea performanțelor școlare*, Editura Aldin, București, 1999;
Alina Pamfil, *Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45
Radu I.T., *Evaluarea în procesul didactic*, București, 2000.

FIȘĂ DE LUCRU

*Prof. învă. primar Pavăl Monalisa-Delia
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești, jud. Bacău*

La școala iepurașilor

de Grigore Vieru

Iepurașilor li-i dată
O problemă complicată.
Și în bănci perechi-perechi,
Scriu pe frunze de curechi
Tot cu morcovi subțirei:
Un fel de creion la ei.

Unul de atât gândit,
Stă în bancă neclintit
Cu creionul dus la gură,
Necăjit fără măsură,
Și tot cată în plafon
Și tot roade din creion.

Vocabular:

curechi = varză

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se află iepurașii?

.....

b) Ce li s-a dat iepurașilor?

.....

c) Cum stau iepurașii?

.....

b) Pe ce scriu ei?

.....

c) Cu ce scriu iepurașii?

.....

2. Fișa de identitate a poeziei cuprinde următoarele cerințe:

- Titlul și numele autorului: .....

- Alcătuirea textului: Număr de strofe: .....

Număr de versuri: .....

Cuvinte noi/expresii: .....

Perechi de rime: .....

- Reprezentarea poeziei printr-un desen

3. Scrie pe norișori ce face unul dintre iepurași:

4. Bufnițele creative:

Dacă te-ai întâlni cu iepurașul din poezie ce i-ai spune ca să nu mai fie necăjit?

Scrie răspunsul tău pe spațiile de mai jos, folosind 3-4 propoziții.

.....

.....

.....

.....

UTILIZAREA INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Prof. învă. primar Pavăl-Olaru Nicoleta
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

În zilele noastre este din ce în ce mai greu să ai un management al timpului bine definit. De aceea, când vine vorba de învățământ și de volumul mare de informație, un sistem digital de management al acestuia devine pentru noi din ce în ce mai atractiv.

Soluția pentru toate aceste lucruri este reprezentată de **platformele online** care sprijină procesul de învățare individuală și permit utilizatorilor să acceseze o serie de surse de informare sau de medii online de dezbateri, pe teme diverse.

Platformele online nu au doar rolul de a livra conținut educațional, ci în plus oferă și caracteristici care imită funcționarea unei instituții clasice de învățământ. Astfel că își fac destul de repede loc în sistemul de învățământ, permițând utilizarea mai eficientă a resurselor materiale cât și umane.

Folosirea platformelor online oferă o serie de facilități și avantaje, atât celor ce o administrează cât și utilizatorilor:

- Administrarea utilizatorilor: urmărirea participării la cursuri, testarea și evaluarea utilizatorilor, repartizarea de teme și proiecte și păstrarea rapoartelor pentru fiecare utilizator.

- Punerea la dispoziție de instrumente educaționale suplimentare: bloguri, forumuri de discuții, mesagerie electronică, bibliotecă electronică, etc.

- Lecțiile virtuale pot beneficia de avantajele multimedia pentru a oferi utilizatorilor o vedere realistă asupra materiei predate. Pot fi utilizate mijloace audio și vizuale, animații cât și simulări, dar și conținut de tip text.

- Posibilitatea de a accesa conținutul suportului de curs de oriunde și oricând, cu ajutorul computerului personal.

- În general, un material educațional diversificat este reținut în proporție de 80% prin ascultare, vizionare și interactivitate, astfel că folosirea metodelor pedagogice diverse susține acest proces.

- Prezentare cât mai concisă și selectivă a conținutului educațional;

- Folosirea tehnologiilor dinamice diverse – acestea permit un feedback pronunțat, în timp real, și evaluări formative și sumative, calitative și cantitative, realizate într-un mod facil și de către evaluatori avizați.

Consider folosirea **platformelor online** ca metodă de învățare ca fiind o metodă bună pentru cei ce sunt puternici motivați, ea venind în completarea activității didactice din sistemul de învățământ, dar pe care nu o poate înlocui.

Bibliografie

Bernhard Eder, Willibald Kodym, Franz Lechner, *European Computer Driving Licence. Elemente de bază despre tehnologia informației*, București, Editura All Educațional, 2007;
Rentrop & Straton, Consilier, *PC - Simplu și eficient*, București, 2003.

DIVIZIUNEA DIGITALĂ

*Prof. învă. primar Paveluc Maria-Gianina
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Diviziunea digitală poate fi considerată „subutilizarea calculatoarelor și a internetului de către cei cu background socioeconomic dezavantajat care, din diferite motive, sunt deconectați de la resurse tehnologice. Aceste diviziuni digitale pot fi observate de-a lungul nivelului educațional, al rasei și al etniei, al genului, al vârstei și chiar al geograficului”. (Cuneo, 2002: 4).

Diviziunea digitală cunoscută și sub numele de **Digital Divide**, este un aspect social care se referă, în general, la diferența dintre numărul persoanelor care au acces la internet și cele care nu au acces.

În fapt, diferența nu se referă exclusiv la accesul la internet ci mai degrabă la accesul la tehnologiile informației și comunicațiilor (TI&C sau IT&C), care includ toate echipamentele necesare pentru prelucrarea informației și pentru a comunica (telefonul, telefonul mobil, laptop, tableta, etc) precum și software-ul necesar pentru obținerea informațiilor și transmiterea lor. Legat exclusiv de accesul la internet, se iau în calcul și calitatea calculatoarelor, calitatea conexiunii, costul serviciilor și accesul la asistență tehnică.

Tehnologia a avansat considerabil în ultimii 20 de ani, timp în care conceptul de diviziune digitală a apărut și a început să fie analizat. Dispozitivele mobile – telefoane, laptop-uri, tablete – sunt acum aproape nelipsite în rândul populației, rețelele mobile au evoluat spectaculos și chiar ne-a schimbat viața în multe aspecte prin acoperirea largă în prezent și, cu toate acestea conceptul de diviziune digitală există, iar diferențele despre care vorbeam mai sus nu au fost complet depășite.

Există încă diferențe destul de mari legate de accesul la tehnologie în funcție de zona geografică și, evident, în funcție de nivelul de dezvoltare economică a societății.

1. Din perspectiva activităților de învățare și comunicare în această perioadă pot spune ca tehnologia este singura metodă de a ne putea continua aproape toate activitățile din confortul casei noastre. Din punctul meu de vedere există puncte tari și puncte slabe ale acestei căi de acces.

Punctele tari ale utilizării tehnologiei în scopul activităților de învățare și comunicare în această perioadă pentru mine sunt: îmi pot acorda timpul necesar mie în rezolvarea unei cerințe, ajutându-mă de diferite cărți în format electronic sau informații de pe diferite site-uri; îmi pot continua cursurile de acasă; pot ține ușor legătura cu profesorii sau colegile de facultate în cadrul unui grup destinat în acest scop, cu elevii și părinții acestora.

Punctele slabe ale utilizării tehnologiei în scopul activităților de învățare în această perioadă pentru mine sunt: contactul direct cu profesorii/colegele; scrisul este doar în format electronic, pe diferite platforme sau salvate în calculator, dar nu asigură un termen lung, pentru ca niciodată nu ne putem baza atât de mult în stocarea informațiilor într-un calculator, iar eu cred că materialele importante trebuie tipărite sau scrise de mână. În această perioadă, calculatorul meu este folosit în jur de 10h pe zi, iar uneori se înfierbântă și are nevoie de timp să își revină, nefiind extrem de

performant, în această perioadă face față utilizării. Statul în fața calculatorului ore în șir pentru mine este un dezavantaj (sănătate și timp).

2. În viața mea nu s-au schimbat foarte multe aspecte care țin de domeniul tehnologiei, am făcut și în trecut cumpărături online, dar mai multe cumpărături online am făcut în această perioadă pentru a evita contactul direct cu oamenii. Singurul lucru nou pe care l-am făcut în această perioadă, a fost să primesc asistență medicală, rețete și bilet de trimitere către un spital de urgență. Înaintea acestui virus nu credeam că aceste lucruri pot fi posibile, dar tehnologia mi-a demonstrat că se poate.

3. Am perceput acest fenomen de diviziune digitală, prin realizarea activităților pe care le făceam înainte direct, acum am făcut totul online, dar nu pot să spun că este atât de plăcut, pentru că legătura dintre oameni și contactul direct este de preferat, decât orele petrecute în fața unui calculator, telefon etc.

Nu pot spune că toți elevii mei au fost entuziasmați de ceea ce oferă învățarea online. La început toți au fost încântați, dar pe parcurs și-au exprimat opiniile în sensul că dacă doreau să întrebe ceva în legătură cu orice nelămurire, nu primeau explicațiile așa cum s-ar fi petrecut în contactul direct cu profesorul, repede, cu exemple din viața reală, nu există o dinamică, petrec prea mult timp urmărind informațiile. Concluzia unanimă a fost că preferă contactul direct cu colegii și cadrele didactice iar informarea computerizată rămânând să facă parte din procesul de formare și învățare al elevului.

TEHNICI DE REZOLVARE A CONFLICTELOR ÎN SALA DE CLASĂ

*Prof. învă. primar Perju Mihaela-Loredana
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Conflictul este grozav pentru dramă și o parte inevitabilă a progresului uman, dar poate crea situații dificile în clasă. Conflictelor pot apărea chiar și în sălile de clasă cele mai susținătoare, pozitive și deschise, perturbând capacitatea elevilor de a învăța. Dacă este lăsat necontrolat, ar putea duce chiar la violență.

Acest articol propune strategii pentru a face față conflictelor dintre elevi, precum și cu un elev furios și perturbator. Și pentru că rezolvarea conflictelor face parte din dezvoltarea socială și emoțională a unui copil, am inclus câteva activități pentru a ajuta la predarea abilităților de rezolvare a conflictelor în clasă.

Întrebați 100 de persoane ce este rezolvarea conflictelor și probabil veți primi 100 de răspunsuri diferite. Dar există pași concreți pe care îi poți face pentru a rezolva problemele din clasă. Nu orice conflict va fi la fel și, prin urmare, nu orice conflict poate fi rezolvat în același mod. Dar înțelegerea strategiilor de bază poate ajuta majoritatea situațiilor.

În funcție de situație, există mai multe opțiuni diferite pentru rezolvarea conflictului. Profesorul și elevii vorbesc despre lucruri. Uneori scânteia care aprinde conflictul pare simplă, cum ar fi întreruperea altui elev sau folosirea proprietății altcuiva fără permisiune. În timp ce aceste tipuri de conflicte pot fi la scară mică, cercetătorii au descoperit că violența

poate proveni din conflicte relativ mici, astfel încât gestionarea rapidă a disputelor este esențială.

Când apare ceva, educatorii ar trebui să-și ia timp pentru a se **opri, a observa, a evalua și a reacționa**. Apoi se pot recunoaște emoțiile din clasă și pot folosi situația ca pe o oportunitate de învățare.

În cazurile în care a existat un conflict mai mare între doi elevi, iată **șase pași** pe care profesorii îi pot folosi pentru a ajuta elevii să rezolve o dispută:

1. **Răciți-vă** - În primul rând, înainte de a începe rezolvarea problemelor, elevii au nevoie de timp pentru a se calma. Pentru elevii mai mici, cereți-i să respire adânc.
2. **Distribuie, ascultă, verifică** - Elevii trebuie să se asculte reciproc, împărțându-și problemele și apoi să verifice dacă le înțeleg. Acest lucru poate necesita practică și instruire de la un profesor. Când împărțesc, elevii ar trebui să folosească afirmații de tip „Eu” respectuoase, dar asertive, cum ar fi „Mă simt trist când nu mă lași să joc pentru că sunt singur”. Elevii pot lucra la ascultarea reflexivă și parafrizarea atunci când verifică înțelegerea. De exemplu, pot începe propoziții cu „Cred că te-am auzit spunând că simți...” sau „Deci vrei să încerc să...”.
3. **Asumă-ți responsabilitatea** - Odată ce elevii și-au împărțit perspectivele, trebuie să își asume responsabilitatea pentru propriile acțiuni. Puteți solicita elevilor punându-le o întrebare deschisă, cum ar fi: „Ce ați fi putut face diferit pentru a schimba ceea ce s-a întâmplat?”
4. **Soluții de brainstorming** - Acum, elevii pot lucra împreună pentru a găsi o soluție care să fie acceptabilă pentru ambii. Acesta este un moment bun pentru elevi să învețe să facă compromisuri. Poate fi util ca un profesor să înceapă discuția cu câteva sugestii, dar cel mai bine este ca ideile să vină de la elevi.
5. **Alegeți o soluție** - Elevii trec acum peste lista lor de soluții pentru a le elimina pe cele care nu sunt bune pentru amândoi și pe cele care nu vor aborda problemele viitoare.
6. **Afirmați, iertați sau mulțumiți** - Elevii pot încheia sesiunea recunoscând ceea ce s-a întâmplat și iertându-l pe celălalt student (dacă se justifică scuze sau iertare). Apoi își pot mulțumi unul altuia pentru că lucrează împreună la soluție.

Uneori, un profesor trebuie să se ocupe de un elev care este furios și provoacă o întrerupere în clasă. Universitatea York din Canada are următoarele sugestii pentru un astfel de caz: Rămâi calm și politic și ține-ți propriile emoții sub control. Păstrați contactul vizual și vorbiți clar, fără a ridica vocea. Oferiți-vă să vorbiți în privat în timpul unei pauze de curs sau să mergeți într-un loc mai liniștit dacă este sigur. Recunoașteți furia elevului și lăsați-l să vă spună ceea ce îl supără. Ascultați și încercați să înțelegeți problemele reale care îl privesc pe elev. În timpul conversației, rezumați și clarificați înțelegerea a ceea ce a spus studentul. Nu fi de acord cu elevul, ci construiește pe ceea ce a spus el.

Îl poți ajuta pe elev oferindu-i o cale de ieșire, lăsându-l să se retragă cu grație dintr-o situație agravată. Acest lucru se poate face din nou cu întrebări deschise care îl ajută pe copil să se calmeze și să înțeleagă ce l-a frustrat de fapt în primul rând.

În cele din urmă, încurajați-vă elevul să genereze soluții la problema abordată. Reformulați și asigurați copilul atunci când prezintă o soluție rezonabilă a conflictului.

Învățarea cum să gestionezi dezacordurile și conflictele este o parte critică a învățării socio-emoționale (SEL). Abilitățile sociale precum cooperarea, empatia și autocontrolul sunt esențiale pentru dezvoltarea emoțională și rezolvarea conflictelor. Ajutând studenții să dezvolte abilități puternice de învățare socio-emoțională și să-și dezvolte competențele

stabilite de Colaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL) poate întări dezvoltarea intelectuală a copiilor, ducând la succesul pe tot parcursul vieții.

Încorporarea de activități și jocuri distractive în sala de clasă poate ajuta la predarea copiilor esențiale pentru rezolvarea conflictelor și abilitățile socio-emoționale.

Un loc de început este pur și simplu citind. Citirea cu voce tare poate provoca discuții în clasă despre empatie, perspective diferite și virtuțile răbdării. Lectura și discuțiile regulate despre aceste teme și modul în care acestea se leagă de soluționarea conflictelor din lumea reală pot ajuta copiii să-și dezvolte capacitatea de a gestiona conflictele. Copiii pot beneficia, de asemenea, de a găsi alte modalități prin care personajele pot gestiona situațiile din cărți.

Activitățile de grup, cum ar fi jocul de rol, îi ajută pe copii să înțeleagă diferite perspective, fiind totodată distractive pentru clasă. Când sunt puși într-o situație și înfățișează ceva diferit de ceea ce erau obișnuiți, copiii învață empatie și exersează luând în considerare punctele de vedere ale altora. Pentru studenții mai tineri, poate fi util să aibă o discuție după jocul de rol pentru a le reaminti că au jucat un „personaj” diferit și pentru a se asigura că elevii au învățat din activitatea distractivă.

Când apare un conflict, solicitarea elevilor implicați să scrie sau să deseneze o imagine despre ceea ce s-a întâmplat poate fi de ajutor din mai multe motive. În primul rând, stabilește o perioadă de răcire. De asemenea, îi încurajează să reflecteze la ceea ce se întâmplă și la felul în care i-a făcut să se simtă. Profesorii îi pot ajuta pe elevi să-și ia în considerare acțiunile, punându-i întrebări precum „Ce ați alege să faceți diferit?” sau „Cum te-a făcut să te simți?”

Nu există două situații la fel, dar, în general, aceste strategii pot ajuta la crearea unei clase pașnice și constructive. Când aveți de-a face cu orice nivel de conflict, amintiți-vă că scopul nu este doar să puneți capăt discuției, ci să folosiți situația pentru a ajuta elevii să crească și să învețe cum să-și rezolve propriile probleme.

Bibliografie

Sală de clasă receptivă. „Un protocol de rezolvare a conflictelor pentru clasele elementare.” martie 2001. <https://www.responsiveclassroom.org/a-conflict-resolution-protocol-for-elementary-classrooms/>

Teaching Commons la York. „Gestionarea conflictelor în sala de clasă.” Universitatea York. <https://teachingcommons.yorku.ca/resources/teaching-strategies/managing-conflict-in-the-classroom/>

Educatorul rezistent. „4 strategii eficiente de rezolvare a conflictelor în clasă.” Aprilie, 2018. <https://resilienteducator.com/classroom-resources/4-effective-conflict-resolution-strategies-in-the-classroom/>

Driscoll, Laura. „Predarea abilităților de rezolvare a conflictelor în 6 pași simpli.” Atelier social-emoțional. Octombrie, 2017. <https://www.socialemotionalworkshop.com/2017/10/teaching-conflict-resolution-skills/>

Curletto, Amy. „Strategii rapide și eficiente de soluționare a conflictelor pentru clasă.” Stanfield.com. <https://stanfield.com/quick-effective-conflict-resolution-strategies-for-the-classroom/>

Centrul pentru Inovare în Predare. „Noțiuni introductive în gestionarea conflictelor în clasă.” Universitatea Cornell. <https://teaching.cornell.edu/resource/getting-started-managing-classroom-conflict>

ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE LA ȘCOLARII MICI

Prof. învă. primar Pintilie Alina-Cecilia
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău

„Viața are și bine, și rău, dar nu trebuie să uităm că orice început poate fi o sursă de bucurii, plăceri, succese.” (Aurora Liiceanu)

Este cunoscut faptul că omul, ca ființă bio-psiho-socială, simte nevoia de apartenență la grup pentru a se forma și dezvolta pe tot parcursul vieții, prin manifestarea unui comportament adecvat rolului „jucat” la un moment dat.

Școlarii mici își pot afirma personalitatea atât în cadrul activităților instructiv-educative, precum și în cadrul activităților extracurriculare, când pot fi grupați în funcție de diferite criterii pentru a lucra împreună în vederea rezolvării unor sarcini, pentru a atinge un scop specific activității la care participă. De aceea, este necesar ca fiecare cadru didactic să implice elevii în activități educative ale căror conținuturi să fie în interdependență cu competențele specifice vizate, cu resursele avute, dar și ținând cont de specificul clasei.

În anul școlar 2022 – 2023, elevii clasei pregătitoare C, de la Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, au participat la diverse activități extracurriculare, în cadrul unor programe avizate, dintre care prezentăm, pe scurt, modulul: „NOI ÎNȘINE”, susținut cu resurse educative deschise de organizația nonguvernamentală Junior Achievement România, în parteneriat cu Ministerul Educației. Acesta face parte din programul național „Dezvoltarea abilităților pentru viață”, având ca obiectiv: dezvoltarea primelor concepte de economie personală în rândul elevilor din clasele pregătitoare (lucrurile în echipă, obținerea banilor, decizii de cumpărare etc.). De asemenea, elevilor li s-au oferit oportunități de a manifesta un comportament responsabil față de resurse și de a economisi.

Documentarul „ROMÂNIA SĂLBATICĂ”, o producție 100% autentică, realizată de o echipă 100% autohtonă despre biodiversitatea din România, ne-a fost pus la dispoziție prin amabilitatea domnului Dan Dinu, fotograf profesionist, inițiatorul proiectului. Dumnealui a călătorit în locuri minunate din țara noastră, în 30 de arii protejate, dar și în rezervații mai mici, dar pline de viață în care natura s-a lăsat descoperită timp de aproximativ 10 ani de o echipă ambițioasă, sprijinită de specialiști din zona conservării naturii, precum și de ONG-uri de mediu și parcuri naționale.

Ținând cont de complexitatea documentarului, elevii au vizionat doar anumite părți din acesta, în „Săptămâna Verde”, beneficiind de explicații suplimentare. După aceea, au desfășurat o serie de activități prin care au demonstrat că și-au însușit cunoștințe simple despre flora și fauna prezentată: au citit global cuvinte care denumesc plante și animale; au completat câteva cvintete despre diverse păsări și animale sălbatice; au reconstituit puzzle-uri pe baza documentarului; au colorat imagini etc. Pentru reușita activităților, elevii au beneficiat de tratare individualizată și personalizată (un elev citește cursiv și înțelege un mesaj dificil, povestindu-le colegilor ce a vizionat; alți elevi citesc propoziții și le înțeleg, iar ceilalți citesc silabe). Astfel, copiii au avut sentimentul utilității și al împlinirii.

O altă modalitate de a învăța prin cooperare o reprezintă întâlnirile cu părinții în anumite momente ale anului școlar. Împodobirea bradului cu ornamente create de copii cu sprijinul părinților, este o activitate pe cât de simplă la prima analiză, pe atât de captivantă, deoarece contribuie la crearea coeziunii grupului de apartenență, la dezvoltarea socio-emoțională a elevilor, precum și la dezvoltarea simțului artistic.

Anotimpul renașterii naturii a constituit un alt prilej de socializare a conduitei în cadrul activității interactive: „Primăvara în suflet de copil”. Elevii au avut ocazia de a se manifesta prin: recitarea poeziilor învățate; citirea unor cuvinte și propoziții; descoperirea valorii de adevăr a unor enunțuri; completarea unor spații lacunare; realizarea unor ornamente specifice temei; interpretarea unor cântece etc. Părinții le-au fost parteneri pe tot parcursul activității, contribuind la crearea unei stări de bine generale.

Implicarea unor părinți în programul „EDUCAȚIE PARENTALĂ”, furnizat de ASOCIAȚIA HOLTIS cu sprijinul UNICEF, a fost de un real folos, ținând cont de faptul că aceștia au avut la dispoziție 10 ședințe în care, pe lângă parcurgerea temelor specifice programului, să socializeze și să-și împărtășească din experiențele proprii. Aceste aspecte au avut impact pozitiv asupra relațiilor dintre elevi, care au descoperit ce este toleranța.

Învățând prin cooperare, elevii au acționat pentru a realiza: proiecte de artă colaborativă; elemente decorative specifice diferitelor teme/ sărbători, măști; măștișoare etc.

Pe lângă multiplele beneficii ale activităților de învățare prin cooperare, se identifică și anumite limite, dintre care prezentăm câteva: sunt consumatoare de timp, încetinind ritmul de parcurgere a conținuturilor; elevii nu primesc feedback individual, ci la nivel global, contribuind, uneori, la crearea unei imagini de sine nerealiste a unora dintre ei; evaluarea activității este subiectivă. De aceea, se impune ca organizarea activităților care presupun cooperarea să alterneze cu cele frontale și individuale, iar evaluările globale din cadrul grupurilor să reprezinte doar o componentă a evaluării activităților instructiv-educative formale și nonformale.

Bibliografie

- Cojocariu, Venera-Mihaela, *Strategii educaționale centrate pe beneficiarul învățării. Constructivism și practici eficiente*, Editura ALMA MATER, Bacău, 2010;
https://jainspire.na.crossknowledge.com/site/path/144975?origin=home_widget#tab/path/activity/7300056/milestone/6831;
<https://romanasalbatica.ro/>.

PROMOVAREA METODELOR INTERACTIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Prof. înv. primar Popa Carmen
Școala Gimnazială „Mircea Eliade” Craiova, jud. Dolj*

Cadrelle didactice din învățământul primar slujesc aceste ateliere ce aduc lumina în mintea și în sufletul copiilor, căutând să-și perfecționeze strategiile didactice pentru a face trecerea de la *a ști* cu accent pe conținuturile învățării, spre *a ști să facă*, pentru dobândirea de competențe ce vor permite integrarea în viața a viitorilor adulți.

În mare parte acest proces a depins de cadrele didactice care și-au arătat deschiderea față de metodele interactive ce le-au schimbat viziunea didactică.

Metodele și tehnicile interactive de grup se pot clasifica după funcția didactică principală în:

- metode de predare-învățare interactivă în grup: metoda predării/învățării reciproce, metoda mozaicului, metoda schimbării perechii, conversația euristică, studiul de caz;

- metode de fixare , sistematizare a cunoștințelor și de evaluare interactivă: tehnica florii de lotus, portofoliul individual și de grup, cubul, ciorchinele;

- metode și tehnici de stimulare a creativității: brainstorming, pălăriile gânditoare, interviul de grup;

- metode de cercetare în grup :experimentul pe echipe, portofoliul de grup.

Avantajele folosirii metodelor interactive sunt: transformarea elevului în coparticipant la propria formare; oferă elevilor posibilitatea de a munci individual și în echipă , apropiindu-i de modelul vieții reale; dezvoltarea gândirii critice; îl susțin motivațional, permit evaluarea propriei activități, sunt antrenante și plăcute.

Dezavantajele metodelor interactive ar fi: până la formarea unui stil de muncă cu aceste metode, partea organizatorică ar consuma prea mult timp, oarecare rumoare și dezordine în clasă, superficialitatea unor elevi care din comoditate se lasă mai greu antrenați, dificultăți în evaluare atunci când munca se desfășoară în echipă.

Dar toate au soluții și multe au fost găsite de fiecare dintre noi, atunci când vrem și simțim că se poate.

Bibliografie

Cucoș C., (2006), *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași

Gliga I., (2001), *Învățare activă*, MEC, București

Jinga, I., Negreț, I., (1994), *Învățarea eficientă*, Editura Editiss, București

TEHNICA CREATIVĂ - „ROTAȚIA DESENELOR”

*Prof. înv. primar Popa Nicoleta-Anca
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

Această tehnică este un exercițiu care poate declanșa etapa de „furtună” a unui grup, deoarece copiii pot fi nemulțumiți de prestația colegilor de grup. Fiecare grup trece printr-o astfel de etapă așa încât manifestările sunt normale și le putem gestiona în așa fel încât să trecem la următoarea etapă, „normarea și funcționarea”.

OBIECTIVELE URMĂRITE:

- ◆ Creșterea capacității de cooperare în cadrul unui grup;
- ◆ Rezistența la frustrări și dezvoltarea autocontrolului;
- ◆ Respectul față de colegii de grup;
- ◆ Formarea abilităților de relaționare intra-grup;
- ◆ Dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor, conflictelor;
- ◆ Dezvoltarea creativității.

UTILIZARE:

- Permite copiilor să-și exprime sentimentele, nevoile, părerile;
- Antrenează toleranța la frustrări;
- Ajută participanții să învețe unul de la altul, să se respecte unii pe alții;
- Îi ajută pe copii să învețe să lucreze în echipă;

- Le dezvoltă strategii de gestionare și rezolvare a conflictelor și problemelor în cadrul grupului;
- Le dezvoltă capacitatea de adaptare la nevoile și dorințele colegilor de grup;
- Promovează valorile și solidaritatea în interiorul grupului.

DESCRIEREA EXERCITIULUI:

Copiii stau pe scăunele în jurul unei mese. Fiecare copil o coală de hârtie și o cutie de creioane colorate, pensule sau acuarele. Elevul poate desena/picta pe foaia lui ce dorește până când conducătorul grupului/animatorul spune „STOP JOC!”. Apoi, acesta îi va înmâna desenul său, colegului din dreapta. Timp de 5 minute vor desena pe foaia colegului lor ce doresc, apoi, când conducătorul de grup/animatorul spune „STOP! SCHIMBĂ!”, vor da foaia pe care o au în față colegului din dreapta.

Desenele merg doar în aceeași direcție, dreapta sau stânga, astfel încât un desen să ajungă pe la toți cei prezenți în grup.

APLICARE:

Clasa a III-a, alternativa Step By Step

Etapa 1: elevii primesc materialele pentru desfășurarea activității spunându-li-se că au libertatea să înceapă planșa alegându-și singuri tema.

Copiii au fost extrem de încântați de idee, nefiind îngreziți de un subiect anume. Subiectele au fost dintre cele mai variate: peisaje de primăvară, răsărit, mediul acvatic, peisaje în general, simboluri matematice.

Etapa 2: se comunică comanda „Stop joc! Schimbă planșa!”. Elevii își schimbă planșele spre dreapta.

Reacțiile au fost:

- ✚ „O va distruge colegul!”
- ✚ „Va ști să continue?”
- ✚ „Ce a vrut să deseneze colegul?”

Etapa 3: jocul continuă, dar acum elevii au depășit momentul de surpriză fiind conștienți de modul de desfășurare a jocului, motiv pentru care încep să fie mai implicați și chiar interesați în a continua planșa într-un mod original.

Etapa 4: la final de joc, elevii își redobândesc planșa și observă „intervențiile” colegilor (parțială sau totală): a fost păstrat subiectul inițial; s-a schimbat parțial tema planșei; a fost îmbunătățită peste așteptări; a fost „distrusă”.

Concluzii: Elevii au primit jocul ca pe o nouă experiență, dar și o modalitate de a lucra cu colegii, continuându-și simultan activitatea. Unii au urmărit „povestea inițială”, alții au schimbat-o, iar alții au privit-o, poate, ca pe-o oportunitate de a se impune, de a modifica ideea inițială, de a se „răzbuna” pe planșa colegului.

A fost o activitate care mi-a creat o altă imagine asupra unor copii, asupra personalității lor: creativi, sociabili, empatici/indiferenți, implicați/egoști.

Bibliografie

- Gheorghe, D. M., psiholog, coordonator de proiect, Mastan, B., *Ghid de bune practici - Tehnici creative*, Editura Vanemonde, 2005;
- Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006;

DRUMETIA ÎN ACTIVITATEA EXTRACURRICULARĂ

*Prof. învă. primar Purice Liliana
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești, jud. Bacău*

Pedagogul american Bruner (1970) consideră că „oricărui copil, la orice stadiu de dezvoltare i se poate preda cu succes, într-o formă intelectuală adecvată, orice temă”, dacă se folosesc metode și procedee adecvate stadiului respectiv de dezvoltare, dacă materia este prezentată „într-o formă mai simplă, astfel încât copilul să poată progresa cu mai multă ușurință și mai temeinic spre o deplină stăpânire a cunoștințelor”.

Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii.

Activitățile extracurriculare oferă oportunități pentru dezvoltarea unor competențe ale elevului, atât pentru succesul lui școlar, cât și pentru cel din viața de zi cu zi, având o valoare importantă pentru dezvoltarea socială a elevului, dar și pentru cea personală. Activitățile extrașcolare, bine pregătite, sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe, chiar dacă necesită un efort suplimentar. Copiii li se dezvoltă spiritul practic, operațional, manualitatea, dând posibilitatea fiecăruia să se afirme conform naturii sale. Copiii se autodisciplinează, prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități. Dascălul are, prin acest tip de activitate posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal- pregătirea copilului pentru viață. Realizarea acestor obiective depinde în primul rând de educator, de talentul său, de dragostea sa pentru copii, de modul creator de abordare a temelor, prin punerea în valoare a posibilităților și resurselor de care dispune clasa de elevi.

În cadrul Programului Internațional „Să învățăm despre pădure!” (LeAF), la care am participat cu elevii mei în anul școlar 2022-2023, am optat pentru realizarea proiectului „Pădurea și bogățiile ei”, locul de desfășurare fiind rezervația naturală Buciaș.

Proiectul s-a vrut a fi o prelungire a activității didactice de la clasă, conferind elevilor, în teren, posibilitatea de a-și fructifica cunoștințele de literatură, științe, arte. Proiectul a avut și o componentă civică, care a urmărit formarea elevilor în spiritul de prețuire și promovare a tradițiilor și valorilor naționale.

ETAPELE PROGRAMULUI:

1. Etapa de documentare

- constituirea comitetului de mediu (grupul de elevi participanți la proiect): 21 elevi (clasa a III-a A);

- scrierea ecusoanelor și distribuirea către fiecare membru al proiectului;

- stabilirea câtorva reguli esențiale ce trebuie respectate de membrii grupului pe parcursul desfășurării proiectului: comunicarea deschisă, ascultarea și respectarea instrucțiunilor cadrului didactic sau colegilor, culegerea de informații, punerea în practică a unor idei, creativitatea, ingeniozitatea, întraajutorarea;

- înștiințarea părinților despre activitățile programului în cadrul ședinței;

- stabilirea locului de desfășurare: am hotărât împreună cu grupul de lucru ca locul de desfășurare al activităților proiectului să fie Rezervația Naturală Buciaș, aflată în aria Ocolului Silvic Oituz.

- titlul proiectului ales: „Pădurea și bogățiile ei”.

2. Etapa de lucru

- culegerea de informații despre Rezervația Naturală Buciaș și prezentarea lor în cadrul unei activități - informare, vizionare PPT;
- realizarea de miniproiecte de informare despre plante și animale ocrotite din zona cascadei Buciaș și înțelegerea noțiunii de „rezervație naturală”;
- drumeție la cascada Buciaș și atingerea următoarelor obiective:
  - să observe pădurea în zona de deal sub toate aspectele ei, ca: mediu de viață al animalelor, păsărilor, ecosistem, sursă de energie, sursă de oxigen, loc de odihnă și recreere, oază de sănătate și liniște, sursă de inspirație;
  - să conștientizeze importanța protecției mediului, precum și căile de valorificare ale pădurii;
- activitățile s-au desfășurat prin împărțirea elevilor în trei echipaje: CERCETAȘII - care au identificat 20 de tipuri de plante; ARTIȘTII - care au realizat desene și picturi cu peisajele din zonă; SCRITORII - care au creat poezii și mici compuneri cu descrierea frumuseților naturii.

3. Etapa de evaluare

La finalul drumeției, sub atenta supraveghere a reprezentanților Ocolului Silvic Oituz, am beneficiat de un frumos foc de tabără, iar elevii au avut ocazia să depene amintiri și impresii din activitățile zilei. De asemenea, am fost premiați și cu o diplomă din partea Ocolului Silvic Oituz pentru frumoasa activitate de cercetare desfășurată.

Drumeția poate ajuta oamenii, mai ales copiii, să-și dezvolte o perspectivă mai profundă asupra lumii și a sinelui lor, ceea ce poate contribui la dezvoltarea unei încrederi mai profunde în propriul loc și rol în lume.

Concluzii: Drumețiile pot deveni o modalitate eficientă de inițiere în cunoaștere, de formare culturală a elevilor, de punere în valoare a acelor abilități și competențe de care ei dau dovadă. Centrate pe elevi, astfel de proiecte educaționale devin mijloace eficiente de atingere a obiectivelor educaționale, de modelare a caracterelor și a spiritului civic astfel încât elevul de azi să devină cetățeanul educat și responsabil de mâine, al comunității locale. Drumețiile oferă elevilor oportunități unice de învățare și dezvoltare în natură, pe lângă faptul că sunt o modalitate distractivă de a petrece timpul în aer liber.

PORTOFOLIUL ELEVULUI - INSTRUMENT DE EVALUARE

*Prof. inv. primar Rădulescu Paula-Maria
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești, jud. Bacău*

Preocuparea pentru găsirea și valorificarea unor noi metode de evaluare, mai ales pentru măsurarea acelor obiective aparținând domeniului afectiv, s-a concretizat în descoperirea și folosirea metodelor de evaluare alternative sau complementare. Acestea sunt eficiente în evaluarea atitudinilor și comportamentelor, dar și a unor capacități și achiziții intelectuale, urmărind accentuarea dimensiunii acțiunii evaluative care să ofere elevilor suficiente și variate posibilități de a demonstra ceea ce știu, dar, mai ales, ceea ce pot să facă.

Portofoliul nu este numai o metodă alternativă de evaluare a elevului. Prin materiale pe care le conține, el poate fi ilustrativ pentru crearea imaginii unei instituții cum ar fi Școala

Nr. ... sau Liceul ..., folosit fiind ca „o modalitate de a reprezenta un grup, o școală chiar; este un exemplu reprezentativ al activității și al performanțelor cursanților unei școli”. Instituția școlară respectivă încearcă astfel să-și creeze o imagine în rândul viitorilor elevi ori în rândul părinților, arătându-le rezultate ale activităților și acțiunilor desfășurate de elevi în școala respectivă. Poate fi considerat în același timp un instrument complementar folosit de profesor în aplicarea strategiilor de instruire centrate pe lucrul în echipă, pe elaborarea de proiecte ample de cercetare și învățare. Portofoliul este compatibil cu instruirea individualizată, ca strategie centrată pe stilurile diferite de învățare. Prin complexitatea și bogăția informației pe care o furnizează, sintetizând activitatea elevului de-a lungul timpului (un semestru, an școlar sau ciclul de învățământ), portofoliul poate constitui parte integrantă a unei evaluări sumative sau a unei examinări.

Portofoliul reprezintă „Cartea de vizită” a elevului în care este vizualizat progresul (în plan cognitiv, atitudinal și comportamental) de la un semestru la altul, de la un an școlar la altul, la o anumită disciplină, de-a lungul unui interval mai lung de timp. Reprezintă un pact între elev și profesorul care trebuie să-l ajute pe elev să se autoevalueze. Profesorul discută cu elevul despre ce trebuie să știe și ce trebuie să facă acesta de-a lungul procesului de învățare. La începutul demersului educativ se realizează un diagnostic asupra necesităților elevului de învățare pentru a stabili obiectivele și criteriile de evaluare. Diagnosticul este făcut de profesor și este discutat cu elevul implicat în evaluare.

Portofoliul cuprinde:

- lista conținutului acestuia, (sumarul, care include titlul fiecărei lucrări/fișe etc. și numărul paginii la care se găsește);
- argumentația care explică ce lucrări sunt incluse în portofoliu, de ce este importantă fiecare și cum se articulează între ele într-o viziune de ansamblu a elevului/grupului cu privire la subiectul respectiv;
- lucrările pe care le face elevul individual sau în grup;
- rezumate;
- fișe individuale de studiu;
- proiecte și experimente;
- teme de zi de zi;
- înregistrări, fotografii care reflectă activitatea desfășurată de elev individual sau împreună cu colegii săi;
- autoevaluări scrise de elev sau de membrii grupului;
- interviuri de evaluare;
- comentarii suplimentare și evaluări ale profesorului, ale altor grupuri de învățare și/ sau ale altor părți interesate, de exemplu părinții.

Utilizarea portofoliului ca metodă complementară de evaluare se impune din ce în ce mai mult în practica școlară curentă. În contextul științelor educației, portofoliul s-a impus din nevoia existenței unei metode de evaluare flexibilă, complexă, integratoare, ca alternativă viabilă la modalitățile tradiționale de evaluare.

Există mai multe tipuri de portofolii: portofolii de celebrare, portofolii de dezvoltare, portofolii de competență, portofoliu de prezentare, portofoliu de progres, portofoliul de evaluare.

Greutăți întâmpinate în utilizarea portofoliului ca mijloc de evaluare:

* Structura standard a portofoliului trebuie particularizată în funcție de vârsta și de obiectivele, finalitățile disciplinei studiate, în caz contrar vor exista nemulțumiri din atât din partea profesorului cât și al elevilor;

* Structura portofoliului, criteriile de evaluare trebuie foarte bine stabilite de către profesor, de comun acord cu elevii;

* Câștigarea încrederii elevului și stimularea acestuia;

* Trebuie menținută o cale de comunicare, pe tot parcursul realizării portofoliului, între profesor și elev;

* Timpul îndelungat de realizare al acestuia și constanța muncii pe această perioadă;

* Atenționarea elevilor în legătură cu realizarea portofoliului pentru a fi preîntâmpinată superficialitatea lucrului și eventualele frustrări ale elevului în legătură cu aprecierea finală;

* Portofoliul nu poate fi repede și ușor de evaluat;

* Este greu de apreciat conform unui barem strict deoarece reflectă creativitatea și originalitatea elevului;

* Ca metoda alternativă de evaluare, portofoliul solicită mai mult o apreciere calitativă decât cantitativă și este mai ușor de aplicat pe grupuri mai mici.

* Profesorul îl poate folosi pentru a evalua performanțele elevilor, iar elevii îl pot folosi pentru autoevaluare și ca modalitate de reflecție asupra învățării.

Consider că evaluarea prin portofoliu răspunde scopului evaluării de a preveni eșecul școlar, pentru că nu se înscrie în metode de evaluare prin care se arată elevilor că „nu știu”, ci adaptează întregul mod de lucru al profesorului la cerințele fiecărui elev. Este o modalitate de a obișnui elevul cu lucrul individual, lucrul în echipă, cu observația, cercetarea, elaborarea unor reflecții, cu integrarea în viața socială.

Bibliografie

- Bontaș, I., *Pedagogie*, Editura All, București, 1994.
Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
Cerghit, I., *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri, strategii*, Editura Aramis, București, 2003.
Cerkez, M., *Managementul curriculum-ului. Curs*, București, 2005-2006
Ionescu, M., Radu, I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995.

PROIECT DE LECȚIE

*Prof. învă. primar Roman Monica-Andreea
Școala Gimnazială Nr. 10 Bacău*

CLASA: a IV-a

DISCIPLINA: Limba și literatura română

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: „Dorințe împlinite”

ELEMENTE DE CONȚINUT: „Adjectivul”

Text suport: „Aventurile lui Tom Sawyer”, după M. Twain

TIPUL LECȚIEI: Fixare și sistematizare

COMPETENȚE SPECIFICE: 2.1., 2.2., 2.4., 2.5., 3.1., 4.1., 4.3., 4.4.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

A. COGNITIVE:

La sfârșitul activității, elevii vor deveni capabili:

OC1: să citească corect, fluent, expresiv fragmentul (**obiectiv de inițiere**)

- **Nivel minimal:** citirea corectă;
- **Nivel mediu:** citirea corectă și fluentă;
- **Nivel maximal:** citirea corectă, fluentă și expresivă a fragmentului.
OC2: să identifice adjectivul în enunțurile/textele date (**obiectiv de exersare**)
- **Nivel minimal:** reproducerea corectă, completă a definiției adjectivului;
- **Nivel mediu:** sublinierea adj. folosind întrebări și raportul cu substantivul determinat;
- **Nivel maximal:** recunoașterea adj. evidențiind acordul în gen și nr. cu subst. determinat.
OC3: să analizeze adjectivele specificând categoriile gramaticale de gen și numărul (**obiectiv de exersare**)

- **Nivel minimal:** sesizarea genului sau numărului adjectivelor;
- **Nivel mediu:** sesizarea genului și a numărului adjectivelor;
- **Nivel maximal:** precizarea acordului în gen și număr cu substantivul determinat.
OC4: să caracterizeze personajul principal, identificând trăsăturile acestuia (adjective) (**obiectiv de performanță**)

- **Nivel minimal:** enumerarea adjectivelor ce caracterizează personajul menționat;
- **Nivel mediu:** identificarea trăsăturilor fizice și morale ale personajului;
- **Nivel maximal:** caracterizarea personajului, completând și cu alte informații.
OC5: să utilizeze corect formele adjectivului în context (**obiectiv de extindere**)
- **Nivel minimal:** utilizarea adjectivelor în propoziții scrise/orale;
- **Nivel mediu:** formularea de expresii ce conțin adjective (pentru sublinierea rolului adjectivelor în comunicare);
- **Nivel maximal:** transformarea adjectivelor în substantive și verbe, în mod corespunzător.

B. MOTRICE:

La sfârșitul activității, elevii vor fi capabili:

OM1: să scrie corect și estetic pe caiete, în ritm rapid;

OM2: să păstreze poziția corectă în bancă pe durata desfășurării lecției.

C. AFECTIVE: Elevii

OA1: vor manifesta interes pentru citirea fragmentului descriptiv, identificarea adjectivelor, descrierea personajului;

OA2: vor aproba/dezaproba conduita personajului principal din textul dat.

RESURSE:

A. BIBLIOGRAFICE:

Programa de *Limba și literatura română* pentru clasa a IV-a;

B. METODOLOGICE:

STRATEGIA DIDACTICĂ:

- **METODE ȘI PROCEDEE:** exercițiul, problematizarea, conversația, observația, metoda cubului, metoda cvintetului, analiza gramaticală
- **FORME DE ORGANIZARE:** frontal, pe grupe, individual

• **MIJLOACE DIDACTICE:** secvență film, manual, laptop, cub, proiector, planșă cu obiective, imagini, fișe de lucru

C. **UMANE:** 30 elevi

D. **TEMPORALE:** 50 minute

E. **SPAȚIALE:** sala de clasă

SCENARIU DIDACTIC

Captarea atenției (2 minute)

Voi prezenta o secvență din filmul „Aventurile lui Tom Sawyer”. Elevii o vor viziona cu interes. Voi aminti despre fragmentul deja studiat în lecția anterioară.

Enunțarea obiectivelor (2 minute)

Voi anunța elevii că vom desfășura o activitate dinamică de Limba și literatura română, în care vom consolida toate cunoștințele însușite despre adjectiv. Obiectivele lecției vor fi afișate pe durata întregii ore, în fața clasei, pe o planșă. Voi scrie pe tablă data și titlul lecției: „Adjectivul”. Elevii vor nota data și titlul lecției.

Actualizarea cunoștințelor (4 minute)

Voi verifica, împreună cu elevii, tema pentru acasă și voi clarifica dificultățile întâlnite. Voi provoca elevii să realizeze oral o paralelă între personajele principale din textele „Aventurile lui Tom Sawyer”, după Mark Twain și „Amintiri din copilărie”, după Ion Creangă. Voi prezenta în imagini cele 4 personaje principale, Tom și Nică, apoi Becky și Smărăndița. Voi sugera să găsească însușiri ale acestora (fizice și sufletești). Acest exercițiu ne va ajuta să reactualizăm oral cunoștințele despre adjectiv: definiția adjectivului; acordul adjectivului cu substantivul care îl însoțește; poziția adjectivului față de substantiv; adjectivul în cadrul expresiilor (rolul adjectivului).

Prezentarea optimă a conținutului (4 minute)

Voi solicita elevilor să identifice fragmentul descriptiv din manual. Voi solicita copiilor să identifice adjectivele din text.

Dirijarea învățării (16 minute)

Utilizând un cub confecționat, voi solicita elevilor să efectueze diverse exerciții pe baza fragmentului: să-l **descrie** pe Tom Sawyer (3 însușiri), să **compare** scrierea adjectivelor și să încercuiască forma corectă, să **asociaze** substantivului adjectivul potrivit, să **analizeze** gramatical adjectivele ce o descriu pe Becky, să **aplice** forma de plural a substantivelor însoțite de adjective, să **argumenteze** oral importanța utilizării adjectivelor într-un text.

Obținerea performanței (10 minute)

Voi propune copiilor să transforme adjectivele în substantive.

Evaluarea (8 minute)

Voi provoca elevii să completeze un cvintet, cu ajutorul căruia își vor fixa noțiunile însușite. Voi lămurii eventualele neclarități și voi verifica corectitudinea exercițiilor.

Retenția (2 minute)

Voi recomanda elevilor să rețină importanța adjectivelor. Voi specifica tema pentru acasă și voi acorda explicații punctual.

Transferul (2 minute)

Voi îndruma elevii să identifice familia de cuvinte a substantivului „copil”, cu minimum 3 exemple. Voi recomanda elevilor să observe rolul adjectivelor în lecturile citite (pentru îmbogățirea vocabularului și înfrumusețarea exprimării).

MESERIA DE PĂRINTE

Prof. înv. primar Romanescu Camelia
Școala Gimnazială Berești-Tazlău, jud. Bacău

Meseria de părinte pare o misiune din ce în mai grea, mai ales ca trăim într-o lume în care ni se cere perfecțiunea și care îi culpabilizează pe cei care nu reușesc să îndeplinească normele. Dar ce înseamnă norma sau normal din punct de vedere al educației copiilor? Pentru că unul dintre cele mai dure lucruri care ți se poate întâmpla este să ai părinți perfecți. Putem încerca să fim modele părintești fără însă a vrea să fim părinți model. E perfect adevărat că mediul este cel care va pune o amprentă fundamentală asupra copilului așa că părinții care au o stimă de sine crescută vor oferi copilului un model ca acesta să fie la fel. Aceștia sunt părinți care îndrăznesc să fie așa cum simt ei de cuviință și să se poarte așa cum bunul simț le ordonă. Acest lucru se datorează faptului că părinții își vor trata copiii așa cum se tratează pe sine, adică cu respect.

Copilul va imita comportamentele și atitudinile pe care le vede în jurul său și va lua cu sine în viața atmosfera în care a trăit, fie că este una impregnată cu bucurie de viață, respect, creativitate sau dimpotrivă furie, frustrare, negare a vieții. Sloganul *este interzis să interzici* s-a dovedit a fi periculos și, din păcate, inutil. Cuvântul cheie este respectul. Interzic copilului ceea ce l-ar putea pune în poziția de a-și face rău sieși sau celorlalți pentru că îl învăț respectul față de oameni și față de propria persoana.

Copilul are nevoie în primul rând de dragoste și apoi de fermitate și coerență, pentru ca lumea pe care o descoperă să fie una sigură și de încredere. Rețeta este legată de modul în care îl privim pe copil, cu încredere, respect și iubire, dar în același timp ca pe un copil care nu are încă suficientă experiență pentru a vă deveni egal. Este la fel de nocivă și tratarea copilului ca pe un inferior și tratarea lui ca pe un adult.

Copilul este o ființă demnă de a fi tratată cu respect, dar nu are nici înțelegerea și nici îndatoririle unui adult. Adesea, când spunem *nu* unui copil, îl nemulțumim și el își va manifesta nemulțumirea prin furie și plâns, fapt care este dificil de tolerat pentru un părinte. Aceste interdicții trebuie adaptate vârstei și capacităților copilului. Interdicțiile de la 3 ani nu sunt aceleași cu interdicțiile de la 13 ani, la fel cum așteptările față de un copil de 3 ani nu sunt aceleași ca și așteptările față de un adolescent. Când protejăm copilul prea mult îi oferim imaginea unei lumi periculoase în care este incapabil să se descurce singur. Când însă refuzăm să luăm în serios fricile copilului, se simte singur și neputincios în fața unei lumi mari și angoasante. Este la fel de nociv și să supraprotejăm copilul și să îl ignorăm. Anxietatea părinților este de asemenea o sursă permanentă de probleme pentru copil. A te teme mereu ca se va întâmpla ceva, a te teme mereu de boli, de microbi, de accidente, de eșecuri, de întâmplări rușinoase va duce la o relație părinte-copil dominată de nevoia părintelui de a controla copilul „spre binele său” și de nevoia copilului de a scăpa poate prin boală și, de ce nu, prin eșec. Copilul nu va putea evolua liber, nu se va dezvolta și va urma de fapt exact traseul de care părintele se teme. Copilul reacționează la neliniștea părintelui sau printr-o neliniște și mai mare pe care însă nu știe nici cum să o exprime și nici cum să o controleze. Este dezarmat sau nu a avut niciodată vreo armă, incapabil să se distanțeze de ce trăiește și copleșit de neliniștea părinților săi. Atmosfera de acasă este importantă. Meseria de părinte se îngemănează cu cea de partener în cuplu. Unele familii sunt sufocate de tensiuni, altele sunt copleșite de neliniști și griji, altele sunt depresive și dezarmate. Doar atunci când acasă este un loc comod, liniștitor, conținător, copilul va învăța să își clădească

încrederea în sine și seninătatea. Nimeni nu-și ia diplomă în misiunea de a educa. Înainte, părinții erau autoritari; astăzi sunt copiii. Învățați să spuneți „nu” fără teamă. Dacă ei nu aud „nu” de la dumneavoastră, nu vor fi pregătiți să audă „nu” de la viață. Părinții nu trebuie să cedeze în fața șantajelor și presiunii copiilor. În caz contrar, emoția copiilor va deveni un balansoar: astăzi sunt docili, mâine exploziv. Trebuie stabilite clar ce aspecte pot fi negociabile. De exemplu, a merge la culcare noaptea târziu în cursul săptămânii și a se trezi devreme pentru a învăța este inacceptabil și prin urmare ne-negociabil.

Trăim vremuri grele. Părinții din toată lumea se simt pierduți. Cucerirea planetei sufletului copilului este mai complexă decât cucerirea planetei.

ROLUL VOLUNTARIATULUI

*Prof. înv. primar Roșu Nicoleta-Denisa
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiuș, jud. Bacău*

Conform explicațiilor DEX, „voluntar” înseamnă „care acționează de bunăvoie, din proprie inițiativă, nesilit de nimeni în mod conștient; (despre acțiuni) care se face de bunăvoie, fără constrângere”. Prin voluntariat investim întâi în propria persoană și apoi în ceilalți, respective, lumea în mijlocul căreia trăim. În lume sunt milioane de oameni care au nevoie de ajutor într-un fel sau altul, fiecare dintre noi poate deveni un voluntar, putem să dăruim atât cât ne permitem și nu doar în ceea ce privește resursele materiale. Putem să dăruim deopotrivă lucruri materiale dar și timp din timpul nostru, atunci când, de exemplu, ne dorim să petrecem timp cu persoane care nu au familii sau să oferim cunoștințe dobândite anterior de noi. Voluntariatul presupune schimb de cunoștințe, idei, servicii, oportunități de a cunoaște oameni noi și de a lega tot felul de relații cu aceștia. Voluntariatul nu impune o anumită vârstă, putem să fim voluntari și în perioada copilăriei, adolescenței și la vârsta maturității sau vârste mai înaintate, singura limită fiind impusă de posibilitățile, disponibilitatea fiecăruia și voință. În domeniul educației pot fi identificate anumite crize, limite și blocaje care intervin (generate de probleme economice sau de ordin social ce apar de-a lungul timpului) în vastul proces instructiv-educativ din școli și care, în mod implicit, au rezonanță în viața socială și profesională a comunității de mai târziu. Rata mare a absenteismului și abandonului școlar, situații materiale precare și imposibilitatea familiei de a susține pregătirea educațională a copilului, lipsa unor condiții și dotări materiale și tehnice moderne în unitățile școlare, lipsa de informare și consiliere parentală, posibilități limitate ale comunităților locale de a sprijini actul educațional, de a stimula și recompensa eforturile celor implicați etc. – sunt doar câteva exemple de factori/probleme care frânează succesul în educație.

În România, activitatea de voluntariat a cunoscut în ultimul timp o dezvoltare rapidă, începând de la nivel local, până la nivel național și internațional, în domenii extrem de diferite (asistența și serviciile sociale, cultural, medico-sanitar, educativ etc). Se știe că voluntariatul este un element însemnat în dezvoltarea educației și formării profesionale. Criteriul de bază al acestuia este responsabilitatea obținută efectiv numai prin muncă, din

care derivă respectul, la care se adaugă și alți factori importanți, respectiv comunicarea și socializarea. De asemenea, activitatea de voluntariat presupune interacțiune, spirit civic și organizatoric, curaj, încredere, colaborare, inițiativă, responsabilitate și dinamism. Participând la această mișcare, înveți să promovezi într-o formă creativă ideile personale și să lupți pentru realizarea lor până la final. Așadar, prin acțiuni de voluntariat poți dezvolta sau obține abilități și cunoștințe noi, dar și competențe sociale (încredere, solidaritate, toleranță, etc), devenind astfel mai conștienți de ceea ce se întâmplă în jurul nostru. De ce și cum am putea să convingem elevul să facă voluntariat? Iată câteva motive:

- ✓ Învăță să aprecieze lucrurile pe care le au și să se bucure chiar și de mărunțișuri;
- ✓ Își setează obiective mai realiste în viață;
- ✓ Obține **abilități de comunicare și relaționare socială** care îi vor fi utile pe viitor și în carieră;
- ✓ Într-un CV, activitățile de voluntariat sunt considerate de mulți angajatori ca **experiență profesională**;
- ✓ Poate descoperă în activitățile de voluntariat realizate, hobby-uri și își poate forma orientări profesionale pe această linie;
- ✓ Își formează **abilități de lider**, dobândește o capacitate mai bună de a lua decizii;
- ✓ Își formează **prieteni noi**;
- ✓ Îi crește **încrederea în sine** și se simte util societății;
- ✓ Își petrece timpul într-un mod cât se poate de plăcut, în același timp **învățând lucruri noi**;

Cu siguranță, voluntariatul rămâne o activitate atractivă și demnă de a fi practică și sprijinită de copii sau adulți, deoarece se desfășoară printr-un proces al flexibilității și al alegerii libere. Munca unui voluntar nu se termină niciodată, mereu existând noi probleme în societate, oameni care au nevoie de ajutor, animale neajutorate, copii care cerșesc iubire și atenție din priviri. Întotdeauna va fi ceva pentru care voluntarii să-și dedice timpul, energia și pasiunea. Când faci voluntariat începi să vezi lumea cu alți ochi – vezi problemele din jurul tău, lipsurile și supărările celor din jur, iar mintea ta începe să caute soluții pentru a aduce o pată de culoare și un zâmbet în jurul lor.

Bibliografie

Velea, L.S., Toderaș, N., Ionescu, M., *Participarea elevilor în școală și în comunitate. Ghid pentru profesori și elevi*, TEHNE Centrul pentru Inovare și dezvoltare în educație, Editura Agata, Botoșani, 2006

Patacchini, E., Zenou, Y., *Intergenerational education transmission: Neighborhood Quality and/or Parent's Involvement*, Institut for the Study of Labor, Bonn, 2007

Godfrey, C., *Parteneriat școală-familie-comunitate. Ghid pentru cadrele didactice*, Proiect PHARE 2004. Acces la educație pentru grupurile dezavantajate, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2007

TIC-TAC-TOE, STRATEGIE DE DIFERENȚIERE A ÎNVĂȚĂRII

Prof. înv. primar Rotaru Anca
Școala Gimnazială Plopana, jud. Bacău

Are la bază careul Tic-Tac-Toe, „instrument de diferențiere care oferă o colecție de activități din care elevii pot alege pentru a-și demonstra înțelegerea.” (Valiandes, Cojocariu, Boghian, Lazăr, 2017, p. 123)

Metode: conversația, explicația, exercițiul;

Mijloace: manual, fișe de lucru, dicționar, coli desen, creioane colorate;

Forme de organizare: frontală, pe grupe.

Etapele implementării strategiei

- „1. Identificați rezultatele și obiectivul educațional al unității de studiu.
2. Utilizați datele de evaluare și profilurile elevilor pentru a determina pregătirea, stilurile de învățare și interesele elevilor.
3. Proiectați nouă sarcini diferite, bazate pe cunoștințe/abilități pe care elevii ar trebui să le lucreze și evalueze.
4. Aranjați sarcinile pe o planșă din care elevii să aleagă, plasând în caseta centrală sarcina pe care toți trebuie să o finalizeze.
5. Elevii aleg și efectuează trei sarcini, dintre care una trebuie să fie sarcina din căsuța din mijloc. Cele trei sarcini ar trebui să completeze un rând Tic-Tac-Toe.
6. Elevii care finalizează un Tic-Tac-Toe pot continua și să încerce să finalizeze mai multe activități și mai multe Tic-Tac-Toe.” (Valiandes, Cojocariu, Boghian, Lazăr, 2017, p.124)

Utilizarea strategiei în funcție de tipul de inteligență dominant al elevilor

Careul conține cerințe, formulate de către profesor, pentru fiecare dintre următoarele tipuri de inteligență:

1. Inteligență interpersonală;
2. Inteligență kinestezică;
3. Inteligență naturalistă;
4. Inteligență logică;
5. CERINȚĂ LA ALEGEREA ELEVULUI
6. Inteligență intrapersonală;
7. Inteligență interpersonală verbală;
8. Inteligență muzicală;
9. Inteligență verbală.

Elevii trebuie să aleagă trei sarcini de lucru pe care să le rezolve, pornind din căsuța cu numărul 5. Asta înseamnă că fiecare își va formula o cerință cu privire la conținutul de învățare și va mai alege încă două dintre cele formulate de profesor. Se vor forma astfel grupele de lucru iar elevii rezolvă sarcinile alese.

Clasa: a III-a

Aria curriculară: Om și societate

Disciplina: Educație civică

Secvența de învățare: Persoana

Criteriu de diferențiere: tipul de inteligență dominant al elevilor

1 Inteligența interpersonală Realizați, din piese puzzle, grupul școlar căruia îi aparțineți.	2 Inteligența kinestezică Mimează activitățile dintr-o zi a vieții tale.	3 Inteligența naturalistă Realizează diagrama Venn corpuri vii-persoane.
4 Inteligența logică Realizează un tabel al clasei utilizând date referitoare la: înălțimea colegilor, culoarea ochilor și părului, activitățile desfășurate în timpul liber.	5 Alegerea elevului	6 Inteligența intrapersonală Spune cum ar fi prietenia ta cu o persoană cu nevoi speciale.
7 Inteligența interpersonală verbală Realizați un dialog între copiii din tabăra internațională.	8 Inteligența muzicală Realizează linia melodică a imnului echipei de handbal a școlii.	9 Inteligența verbală Realizează cu text prin care să ne-o prezinți pe mama ta.

Concluzii

Strategia de diferențiere a instruirii *Tic-Tac-Toe* în funcție de tipul de inteligență dominant al elevilor este mai ușor de folosit în practica educațională a învățământului primar deoarece:

- nu este nevoie de o evaluare psihologică prealabilă care să stabilească tipul de inteligență dominant pentru fiecare elev;
- careul conține sarcini pentru tipuri de inteligență des întâlnite la elevi, spre deosebire de cele 8 tipuri stabilite de Gardner;
- este evidențiată inteligența interpersonală verbală, la confluența dintre inteligența interpersonală și cea verbală, în legătură cu stilul de învățare auditiv tot mai des întâlnit la elevi.

Bibliografie

- Cojocariu, V., (2010), *Strategii centrate pe beneficiarul învățării. Constructivism și practici eficiente*, Editura „Alma Mater”, Bacău;
- M. Bermudez-Martinez, I. Boghian, V.-M. Cojocariu, G.Lazăr, I. Lazăr, J. A. Liebana-Checa, L. Măță, L. Neophytou, P. Nuez-Delgado, E. Papanastasiou, T. Rutar Leban, S. Valiandes, (2017), *Teacher’s Guide to Differentiated Instruction*, Nicosia, Cipru, Cyprus Pedagogical Institute;
- Șoitu, L., Cherciu, R., (2006), *Strategii educaționale centrate pe elev*, București, M.E.C. și UNICEF.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*Prof. învă. primar Rotaru Ramona-Elena
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Cadrul didactic trebuie să fie animat de o puternică receptivitate față de tot ce este nou și important în specialitatea sa și în pedagogie, iar în practică să dovedească un efort continuu spre autodepășire, pentru a face față sarcinilor pe care le ridică învățământul.

Pornind de la premisa că generația actuală de elevi se manifestă în școli printr-un deficit de atenție, printr-o hiperactivitate și impulsivitate, printr-un dezinteres față de școală, am hotărât să aștern pe hârtie câteva metode de captare a atenției. Mai mult decât atât, acestea se doresc a fi și motivatoare, care să direcționeze capacitățile și energiile acestora înspre actul învățării și înspre o conștiință și conduită morală.

Școala contribuie tot mai mult la modelarea personalității și la cultivarea trăsăturilor ei. În întreaga operă de formare a omului nou, a personalității sale, un rol important, uneori chiar decisiv, îl au primii ani de școală.

Școlii primare îi revine sarcina de a forma primele deprinderi de muncă intelectuală. De aceea, este necesar ca învățătorul să fie preocupat în permanență de perfecționarea metodelor și procedurilor de predare-învățare, a stilului de muncă în general, pentru optimizarea procesului instructiv-educativ.

Utilizarea metodelor interactive de predare-învățare în activitatea didactică, contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv-educativ, având un caracter activ – participativ și o reală valoare activ-formativă asupra personalității elevului.

Metoda ciorchinelui este folosită individual sau în grup și constă în evidențierea de către elevi a legăturilor dintre idei, pe baza găsirii altor sensuri ale acestora și a relevării unor noi asociații de idei. Are o multitudine de efecte formative:

LA NIVEL:	
COGNITIV	ATTITUDINAL
✓ stimulează valorificarea cunoștințelor și convingerilor personale;	✓ stimulează o atmosferă de emulație între participanți;
✓ captează atenția elevilor;	✓ stimulează motivația elevilor pentru a participa la activitate;
✓ dezvoltă gândirea liberă;	✓ contribuie la formarea capacității de autocunoaștere și autoevaluare, prin comparația cu ceilalți participanți.
✓ stimulează creativitatea.	

Metoda cubului este folosită când se dorește explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective oferind elevilor posibilitatea dezvoltării competențelor complexe și integratoare.

Etape:

- se realizează un cub care are fețele numerotate de la 1 la 6;
- se anunță subiectul pus în studiu;
- se împarte clasa în 6 grupe care examinează tema din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului;

Metoda Copacul ideilor este o metodă grafică în care cuvântul – cheie este scris într-un dreptunghi în partea din mijloc, la baza paginii. De la acest cuvânt-cheie se ramifică, asemenea crengilor unui copac, toate cunoștințele învățate.

G.L.C. (GÂNDIȚI, LUCRAȚI ÎN PERECHEI, COMUNICAȚI) urmărește dezvoltarea capacității de a folosi sinteza și rezumarea conceptelor și a informațiilor, în mod individual și în colaborare. Prin utilizarea acestei metode elevii învață să comunice informațiile pe care le cunosc, într-un limbaj accesibil pentru a fi înțeleși, învață să pună și să-și pună întrebări, să reflecteze; descoperă că cel mai simplu procedeu de a găsi răspunsuri este de a pune întrebări.

În orice sistem de educație, învățarea ar trebui să se construiască pe pilonii aflați în interacțiune directă: „a învăța să știi”, „a învăța să faci”, „a învăța să faci împreună”, „a învăța să fii” (J. Delors) și „a învăța să te transformi pe tine însuși și să schimbi societatea” (Shaffer).

Una dintre teoriile moderne amintite este cea care avansează conceptele de pluri-, inter- și transdisciplinaritate, cea din urmă reprezentând, în concepția mentorului său, prof.dr. Basarab Nicolescu (după cum spune într-un interviu - el însuși aflat pe urmele unor valoroși teoreticieni, Jean Piaget, Edgar Morin, Eric Jantsch) domeniul care le anexează pe celelalte, în scopul de a stabili legături între fapte, oameni, culturi, religii, discipline, tot ceea ce unește, ceea ce traversează diverse zone ale domeniului cunoașterii și ceea ce este dincolo de toate domeniile cunoașterii.

Ca educatori avem sarcina să-i învățăm pe elevi să învețe, să-l abilităm cu diferite tehnici de învățare eficientă, pregătindu-i în același timp pentru autoînvățare și educare permanentă și să dăm exemple de bune practici în învățământul românesc primar.

Bibliografie

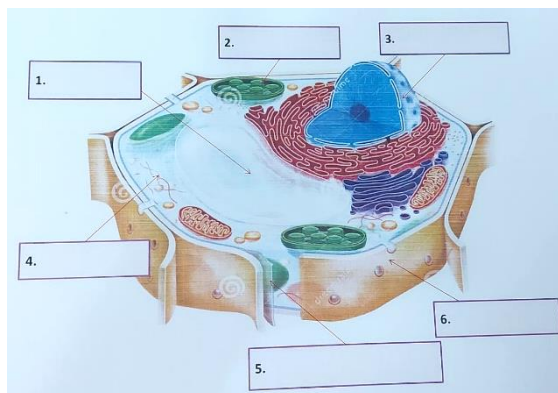
Howard Hendricks, *Predarea care schimbă vieți*, partea a II-a, Editura Shalom, 1999;
Vasile Flueraș, *Gândirea laterală și scrisul creativ*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008.

Hădărău Dorina, *Metode interactive – exemple de bune practici*, accesat: https://www.concursurilecomper.ro/download/revista_inv_preuniv/2018/mai%202018/35_Haradau%20Dorina_Metode%20interactive.pdf

Neculce Gabriela Rozalina, Modalități de abordare integrată a curriculumului la ciclul primar, *Revista Educație și noi orizonturi*, Ediția 8, septembrie 2021, pp. 74-79, accesat: <https://academiaabc.ro/wp-content/uploads/2021/09/Exemple-de-bune-practici-in-educatie.pdf>

TEST, CLASA A VI-A – ORGANISMUL, UN TOT UNITAR

*Prof. Rugină Jana
Școala Gimnazială
„Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

I.1) Completează desenul cu noțiunile științifice corespunzătoare.

2) Recunoaște celula căreia îi aparține desenul.

(4 puncte)

II. Prezintă importanța componentelor celulei vegetale/ celulei animale
(4 exemple de componente celulare) (1 punct)

III. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. (2 puncte)

1. Rădăcina are ca rol principal:
  - a) realizarea fotosintezei
  - b) absorbția apei și a sărurilor minerale
  - c) depozitarea substanțelor
  - d) susținerea plantei
2. Epiderma este:
  - a) țesut de depozitare
  - b) țesut de susținere
  - c) țesut de apărare
  - d) țesut de creștere
3. Celulele macroscopice se găsesc în fructul:
  - a) mărului
  - b) prunului
  - c) nucului
  - d) portocalului
4. Țesutul secretor se găsește în:
  - a) frunzele de castan
  - b) frunzele de mentă
  - c) rădăcina de morcov
  - d) tuberculul de cartof
5. Organul din cutia craniană este:
  - a) inima
  - b) stomacul
  - c) ficatul
  - d) creierul

IV. Coloana **A** cuprinde exemple de țesuturi animale, iar coloana **B** exemple de organe care sunt formate din țesuturile respective. Scrieți în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre din coloana **A**, litera corespunzătoare din coloana **B**. (1 punct)

A	B
___ 1. țesut nervos	a) oase
___ 2. țesut conjunctiv	b) piele
___ 3. țesut epitelial	c) inimă
___ 4. țesut muscular	d) creier
	e) frunză

V. Puneți în dreptul enunțurilor litera **A** dacă afirmația este adevărată și litera **F** dacă afirmația este falsă. Modificați parțial afirmația falsă, astfel încât aceasta să devină adevărată. Scrieți răspunsul în paranteză, în cazul afirmațiilor false. (1 punct)

1. Țesutul conducător lemnos transportă apa cu sărurile minerale de la rădăcină la frunze.
(_____)
2. Bulbul este o tulpină subterană deoarece conține muguri. (_____)
3. Hrănirea plantelor verzi se face prin fotosinteză. (_____)
4. Sângele este un țesut conjunctiv semidur. (_____)

STUDIU PRIVIND IMPACTUL SOCIAL AL EDUCAȚIEI FINANCIARE A ELEVILOR

*Doctorand, prof. inv. primar Sabău Lidia
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Introducere

Educația financiară a elevilor este esențială pentru dezvoltarea lor și pentru viitorul societății. Învățând de la o vârstă fragedă despre gestionarea banilor și importanța economisirii, elevii dobândesc abilități și cunoștințe care îi ajută să devină adulți responsabili și independenți din punct de vedere financiar. Implementarea unei educații financiare ar trebui să înceapă în primii ani ai vieții, deoarece această activitate formează multe dintre atitudinile și comportamentele legate de bani.

În acest articol, vom explora momentul potrivit pentru a începe educația financiară, importanța distingerei între dorințe și nevoi, rolul familiilor și al școlii, precum și impactul social al educației financiare la nivel național și internațional.

Actori ai educației financiare pentru elevi

Familia joacă un rol crucial în educația financiară a elevilor. Părinții pot oferi exemple practice privind gestionarea banilor, economisirea și investițiile (1). Discuțiile deschise despre bani în cadrul familiilor pot ajuta elevii să înțeleagă aspectele legate de bugetare și planificarea financiară.

Scolile ar trebui să integreze lecții de educație financiară în curriculum-ul lor. Aceste lecții ar trebui să fie adaptate nivelului de vârstă al elevilor și să acopere subiecte precum gestionarea bugetului, economisirea, investițiile și înțelegerea riscurilor financiare. Prin includerea educației financiare în curriculum, ele pot contribui semnificativ la dezvoltarea abilităților financiare ale elevilor.

Guvernele ar trebui să sprijine aceste programe prin politici publice și finanțare adecvată. Guvernele pot promova educația financiară prin includerea națională în curriculumul școlar și prin crearea de programe educaționale pentru comunitate (2). De asemenea, pot stabili reguli și reglementări pentru instituțiile financiare, pentru a proteja interesele consumatorilor.

Educația financiară cu impact social implică atât instituții educaționale, cât și organizații neguvernamentale. Sectorul privat și organizațiile non-profit pot dezvolta programe educaționale și materiale digitale pentru a ajuta la creșterea gradului de alfabetizare financiară a elevilor.

Impactul social al educației financiare

Educația financiară a elevilor este vitală pentru prosperitatea viitoare a unei națiuni. Elevii care învață să gestioneze banii de timpuriu au mai multe șanse să devină adulți responsabili din punct de vedere financiar (3). Aceasta poate duce la reducerea sărăciei și a inegalității sociale, contribuind astfel la dezvoltarea economică a unei țări. Educația financiară nu doar că ajută indivizii să facă alegeri financiare mai bune, ci au și un impact semnificativ asupra societăților în ansamblu. Ea poate contribui la reducerea sărăciei, a datoriei excesive și a problemelor legate de credit. O populație educată financiar este mai puțin expusă la fraudă și abuzuri financiare. Mai mult, are potențialul de a încuraja economia prin creșterea investițiilor și a economisirilor.

Guvernele ar trebui să vadă educația financiară a elevilor ca pe o investiție în viitorul națiunilor lor. Prin politici publice, finanțări adecvate și parteneriate cu organizații private și non-profit, guvernele pot contribui la extinderea și la dezvoltarea programelor de educație în școli și comunități. Aceasta ar trebui să fie prioritate în agenda educațională a oricărei țări, pentru a asigura un viitor mai bun și mai echitabil pentru toți cetățenii.

Politica guvernelor în ceea ce privește educația financiară poate varia de la o țară la alta. Unele guverne pot avea programe educaționale bine dezvoltate, în timp ce altele pot acorda mai puțină atenție acestui subiect. În general, guvernele ar trebui să abordeze sistematic problema educației financiare, astfel încât să devină o parte integrată a procesului de învățământ (4).

Recomandări de educație financiară timpurie

Ideea de a învăța despre bani și gestionarea lor ar trebui să înceapă încă din copilăria timpurie. Chiar și de la vârsta de 3-4 ani, copiii pot învăța despre conceptele de bază ale banilor, cum ar fi diferența dintre monede și bancnote și modul în care se cheltuiesc banii. Cu toate acestea, abordarea trebuie să fie adaptată nivelului de dezvoltare a copilului.

De la o vârstă fragedă copiii ar trebui să învețe să facă distincția dintre dorințe și nevoi. Acest lucru îi ajută să dezvolte abilități de prioritizare și să înțeleagă diferența dintre ceea ce este esențial pentru viața de zi cu zi și ceea ce este dorit, dar nu neapărat necesar. Diferențierea între dorințe și nevoi este un aspect crucial al educației financiare. Copiii pot începe să învețe acest lucru încă din primii ani de viață, dar abilitatea de a discerne între ele se dezvoltă treptat pe măsură ce copiii cresc. În general, în jurul vârstei de 5-7 ani, copiii pot înțelege conceptul de bază al nevoilor esențiale și al dorințelor.

Există multe resurse digitale pentru educația financiară a copiilor, cum ar fi aplicații mobile, jocuri interactive și platforme online specializate. Aceste resurse pot transforma procesul de învățare într-o experiență distractivă și educativă, făcând astfel mai ușor pentru elevi să înțeleagă conceptele financiare complexe.

Concluzii

În concluzie, educația financiară a elevilor are un impact profund asupra indivizilor și societăților în ansamblu. Cu investiția adecvată din partea familiilor, școlilor și guvernelor, putem crea o generație viitoare de adulți responsabili financiar, capabili să facă alegeri inteligente și să contribuie la dezvoltarea economică și socială a țărilor lor.

Educația financiară a elevilor de la cele mai fragede vârste este esențială pentru dezvoltarea lor personală și pentru viitorul societății. Prin implementarea adecvată a programelor de educație financiară la nivel familial, școlar și comunitar, putem contribui la creșterea unei generații responsabile din punct de vedere financiar și la construirea unei societăți mai stabile și mai prospere în viitor.

Bibliografie

Bandura, A., *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1986, ISBN 978-0-13-815614-5

Financial Literacy of Adults in South East Europe, OECD, 2020 [citată 24.09.2023]. Disponibil: <https://www.oecd.org/finance/Financial-Literacy-of-Adults-in-South-East-Europe.pdf>

Manualul practic pentru utilizatorul de servicii financiare, Platforma de Educație Financiară, Editura Agir, București [citată 13.10.2023]. Disponibil la <https://www.bancatransilvania.ro/Manual%20Educatie%20Financiara.pdf>

Strategia Națională de Educație Financiară 2022-2026, aprilie 2022, https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia%20nationala%20de%20educatie%20financiara_proiect.pdf, accesat 2023

MULTIPLIER EVENT - MODALITATE DE CONȘTIENTIZARE A IMPACTULUI NEGATIV AL (CYBER)BULLYING-ULUI ASUPRA COPIILOR ȘI TINERILOR

*Prof. înv. primar Săndulache Daniela-Maria
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Proiectul de inovație și cercetare, Erasmus+ NL01-KA226-SCH-083054-TABASCO-A Targeted Antybullying Approach In Schools By Campaigning and Organising, (01.03.2021-31.08.2023) este o activitate importantă prevăzută în planul de măsuri pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității, reducerea fenomenului de bullying școlar ca obiectiv strategic PDI 2021-2027 al Școlii Gimnaziale „Mihai Drăgan” Bacău.

Proiectul de cercetare Erasmus+ TABASCO – "A Targeted Anti-Bully Approach in Schools by Campaigning and Organising (O abordare ținută împotriva agresiunii în școli prin campanie și organizare)" își continuă derularea adăugând pe rând ingrediente valoroase pentru eficiența demersului de prevenire a agresiunii în școală, a intimidării online (cyberbullying).

În această acțiune de cercetare, sunt implicate școli și organizații din Olanda, Portugalia, Polonia, Bulgaria, Italia, și nu în ultimul rând, România și are drept scop identificarea diferențelor și a asemănarilor dintre țările implicate, cu scopul ameliorării cyberbullying-ului.

Pe cât de mareș scopul, pe atât de îndrăznețe metodele. Astfel, a avut loc prima întâlnire față în față din cadru proiectului. În prima parte a întâlnirii au fost analizate și comparate datele de cercetare adunate prin chestionare aplicate elevilor din cele 6 țări, dar și ale interviurilor mai detaliate realizate pe eșantion de elevi din fiecare țară.

Un alt obiectiv al întâlnirii a fost identificarea unor metode eficiente, reprezentanții din Portugalia demonstrând în mod practic una dintre tehnicile utile în identificarea situațiilor problematice ce ar putea sprijini procesul educativ.

S-a lucrat și la organizarea viitoarei campanii pentru proiectul nostru, precum și la construcția platformei interactive pe care o pregătim momentan. La aproximativ 3700 de kilometri distanță de casă, după o călătorie de o noapte și o zi, director prof. Drăgoi Alina și prof. Balan Claudia am ajuns în mica localitate portugheză Aveiro, denumită și „Veneția Portugaliei” și am condensat în esența TABASCO experiențele întâlnirii de proiect timp de 2 zile (15,16 septembrie 2022). Orașul ne-a impresionat de la prima interacțiune, prin clădirile sale ce reprezentau fiecare o operă de artă, fiecare cu arhitectură proprie, fiecare cu propria personalitate. Localnicii însă sunt cei ce dau suflet frumosului lor oraș. Simplitatea vieții lor, deschiderea spre oameni și calmul cu care te acoperă te fac să conștientizezi că agitația vieții nu își are rostul. Nu am găsit localnic să nu fie mândru de orașul lor.

Întâlnirea cu partenerii noștri de proiect a avut loc la Școala Jose Estevao din Aveiro, o școală ce reunea elevi de la grădiniță până la școala profesională (VET), elevi ale căror opere manuale erau expuse în toată școala spre admirația celor ce tranzitau holurile ei.

Am plecat cu multe planuri și idei la bagaj. Am descoperit numeroase similarități în luptele ce le ducem fiecare acasă în privința bullying-ului și a cyberbullying-ului, făcându-ne să înțelegem că acest inamic nu are bariere legate de naționalitate, sistem școlar sau PIB. Este prezent mai mult ca sigur, din păcate, în toate școlile noastre și distruge silențios vise,

personalități și încrederea în abilitățile personale. E o problemă pe care nu o vom putea nega mult timp. E o problemă pe care va trebui să o conștientizăm, să facem parte din soluție și să restabilizăm armonia școlilor noastre. Inspirația ce vine din oameni ce trăiesc uneori chiar complet diferit față de tine este motivantă, iar ideile fiecărei țări se pot așeza ca piesele unui puzzle, fiecare aducând piesă cu piesă la masă, în urma propriei experiențe.

A fost o continuare a începutului! TABASCO va fi curând pe buzele elevilor noștri și lucrăm cu mare entuziasm la aducerea lui către elevi, fie că sunt români, olandezi, polonezi, portughezi, italieni sau bulgari!

Deci vă zicem: *Pe curând! Tot snel weerziens! Do zobaczenia wkrótce! Até breve! A presto! До скоро!*, anticipând 26 septembrie, Ziua Europeană a Limbilor.

Într-o lume în continuă schimbare, cu provocări și oportunități pentru tineri, prevenirea și conștientizarea (cyber)bullying-ului devin din ce în ce mai importante. Pentru a aborda această problemă cu seriozitate și a promova un mediu școlar și comunitar sigur și sănătos, am organizat un eveniment de multiplicare pentru proiectul TABASCO, care a avut ca scop principal creșterea conștientizării cu privire la impactul negativ al (cyber)bullying-ului asupra tinerilor și comunității în ansamblu. Am dorit să oferim participanților oportunitatea de a înțelege mai bine natura bullying-ului, metodele de prevenire și cum pot contribui la crearea unui mediu mai empatic și tolerant. Am pus la dispoziția participanților materiale informative, broșuri și link-uri utile pentru a continua învățarea și promovarea prevenirii (cyber)bullying-ului în comunitate.

Obiectivele evenimentului MULTIPLIER EVENT au inclus:

- oferirea de informații detaliate cu privire la fenomenul (cyber)bullying, prin prezentarea proiectului TABASCO.
- prezentarea unor strategii și abordări eficiente pentru prevenirea (cyber)bullying-ului, inclusiv comunicarea deschisă, dezvoltarea empatiei și sprijinul reciproc în cadrul comunității, dar și instrumentele TABASCO: campanie, metodologie, platformă.
- încurajarea participării active a tinerilor prin discuții de grup, teatru social, arte, oferind ocazia de a împărtăși experiențele lor și de a se implica în soluționarea problemei (cyber)bullying-ului.

Evenimentul de multiplicare a avut o structură variată, astfel încât să atragă și să mențină interesul participanților pe parcursul celor 3 ore, prin sesiuni de prezentare: profesori, experți în psihologie, educație și relații comunitare au susținut prezentări interactive cu privire la diferite aspecte ale (cyber)bullying-ului, precum cauzele, consecințele și strategiile de prevenire.

Participanții au fost implicați în exerciții de role-play, discuții de grup, prezentându-se exerciții practice în gestionarea situațiilor de (cyber) bullying, (ex. webquesturile).

În data de 08.08.2023, a avut loc Evenimentul de multiplicare TABASCO, activitate de diseminare cu scopul de a face cunoscute rezultatele și impactul proiectului internațional la care colaborează 6 instituții din țări diferite: Tilburg University-Olanda, Fondazione Hallgarten-Franchetti Centro Studi Villa Montesca-Italia, European Center For Quality-Ood, Bulgaria, Agrupamento De Escolas José Estevão-Aveiro, Portugalia, Centrum Kształcenia Ustawicznego W-Sopot, Polonia și Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău, Romania.

Manifestarea a reprezentat o oportunitate de a prezenta în detaliu proiectul TABASCO și rezultatele celor 4 obiective ale sale: cercetare, platformă, metodologie și campanie, dar și schimburi de bune practici provenite din derularea unor proiecte similare, astfel programul activității, derulat pe parcursul a 3 ore, a fost unul consistent și dens.

Pe lângă prezentarea tehnică a instrumentelor și a rezultatelor proiectului, evenimentul a oferit și un cadru pentru poveștile de succes ale profesorilor, elevilor și experților implicați în proiect, dar și ale invitaților: inspector școlari, directori de școli, reprezentanți ai Casei Corpului Didactic Bacău, un reprezentant al Organizației „Salvați Copiii România”, președintele Colegiului Psihologilor din România- filiala Bacău, profesori consilieri școlari, profesori logopezi, preoți, președintele Asociației „Părinții spun prezent” Bacău, un actor-păpușar la Teatrul Municipal Bacovia Bacău, un asistent medical comunitar DAS/Primăria Municipiului Bacău.

Au fost împărtășite aspecte din experiențele lor, viziunile și contribuțiile personale în cadrul unor proiecte similare, demonstrând astfel cum angajamentul și educația pot influența pozitiv comportamentul online al tinerilor. Toți participanții au avut posibilitatea să afle despre obiectivele proiectului, precum și despre implicarea activă a elevilor, profesorilor și părinților în promovarea unui comportament responsabil pe internet. Instrumentele dezvoltate în cadrul proiectului, precum broșuri pentru siguranța online și strategii de prevenire a hărțuirii cibernetice au fost prezentate în mod detaliat, oferind astfel uneltele necesare pentru a proteja tinerii utilizatori.

Un element esențial al evenimentului a fost prezența artiștilor locali ai campaniei TABASCO și aici amintim pe domnii Romeo Tănase și Marian Haidău de la Academia de dans ADAMAS. Aceștia au oferit informații actualizate despre impactul campaniei și au inspirat participanții să se implice și să sprijine inițiativele viitoare.

De asemenea, activitatea a avut ca obiectiv să atragă atenția și sprijinul din partea unor părți interesate externe. Reprezentanți ai organizațiilor educaționale, ai autorităților publice, factori decizionali și parteneri asociați au fost invitați să participe și să se implice activ în susținerea implementării proiectului. Prin implicarea acestor părți interesate, se urmărește să se extindă impactul proiectului și să se creeze o rețea solidă de sprijin pentru promovarea siguranței online în rândul tinerilor.

Astfel, prin activitatea organizată se dorește creșterea conștientizării cu privire la importanța siguranței online pentru tineri, necesitatea unei interacțiuni responsabile pe internet și importanța sprijinului pentru victimele hărțuirii cibernetice.

Evenimentul de multiplicare TABASCO nu este doar promotor al rezultatelor obținute, ci și creează un mediu propice pentru inițiative continue de prevenire și protecție în mediul online. S-a subliniat efectul negativ al (cyber)bullying-ului asupra sănătății mintale și a relațiilor sociale. Acest lucru a oferit ocazia participanților să își exprime opiniile și să împărtășească experiențele personale.

Evenimentul de multiplicare a avut un impact semnificativ asupra participanților, oferindu-le ocazia de cunoaște scopul și obiectivele proiectului TABASCO, dar și alte proiecte cu aceeași tematică. Feedback-ul pozitiv primit de la participanți a confirmat că activitatea a fost benefică și edificatoare.

În concluzie, evenimentul nostru de multiplicare pentru proiectul antibullying TABASCO a demonstrat că prin educație, conștientizare și implicare activă, putem crea schimbări pozitive în comunitate. Pentru viitor, ne propunem să continuăm organizarea de evenimente similare pentru a extinde raza de influență și pentru a multiplica impactul unor astfel de proiecte de prevenire și combatere a (cyber)bullying-ului.

CREATIVITATEA INDIVIDUALĂ VERSUS CREATIVITATEA DE GRUP STUDIU DE SPECIALITATE

Prof. înv. primar Scutaru Andra
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău

Literatura de specialitate prezintă formele creativității plecând de la două criterii principale: aspectul creator (creativitatea individuală și creativitatea de grup) și domeniul în care se manifestă creativitatea (creativitatea artistică, tehnică, științifică).

Atunci când vorbim de creativitatea individuală față de cea de grup nu putem să facem o separare totală, deoarece grupul este format din individualități și în fiecare activitate a grupului este implicat potențialul creativ al fiecărui individ. Acesta este capabil să genereze un produs nou, evidențiind aspecte unice ale realității, să găsească căi și soluții originale de rezolvare a problemelor și să se exprime cât mai original.

Plecând de la ideea că, suma cunoștințelor grupului este mai mare decât suma cunoștințelor membrilor care-l formează, datorită așa numitului efect de sinergie, tot așa putem afirma că produsul creativ realizat de membrii unui grup este net superior celui creat doar de o singură personalitate creatoare.

O idee prezentată de un membru al grupului este pusă în discuție și privită din perspectiva mai multor personalități creatoare, făcând posibilă apariția unor idei noi, pe care nici unul din membrii grupului nu le posedă înainte.

În constituirea grupului este important să se țină cont de nivelul de cunoștințe, capacitatea de comunicare în cadrul grupului, aptitudinile și interesele membrilor săi. Dacă membrii grupului vor avea aptitudini diferite produsul creativ va fi unul cu adevărat original. Dar, dacă membrii grupului au aptitudini asemănătoare putem să vorbim atât despre originalitatea produselor, cât și despre un randament net superior grupului format din membrii cu aptitudini diferite.

M. Roco consideră că există trei planuri care pot structura creativitatea de grup: *planul individual* care cuprinde totalitatea aptitudinilor, atitudinilor și a pregătirii profesionale la nivelul fiecărui membru al grupului; *planul interacțional* care include două componente: cea profesională (relațiile stabilite între membrii grupului în scopuri profesionale, de realizare a sarcinilor profesionale) și cea interpersonală (ansamblul conduitelor membrilor în cadrul grupului), *planul organizațional* desemnează mărimea, structura, funcțiile grupului, sistemul de evaluare și personalitatea liderului. (Rocco, 1979)

Un rol important îl are și numărul membrilor grupului. Cercetările în acest sens au arătat că grupurile optime sunt cele formate din 5 până la 8 membrii. De aceea, în cadrul cercului de creație literară **Visurile noastre** am folosit metode inovative care sunt organizate din 5 și 6 membrii.

Avantajele activității în grup asupra stimulării creativității

Aducând în discuție avantajele creativității de grup în raport cu creativitatea individuală, este bine știut faptul că, creativitatea mai multor minți e net superioară prin numărul de idei, creativității individuale. În grup se observă o creștere a randamentului creativ, prin lărgirea spectrului individual al percepțiilor, făcându-se trecerea de la asociațiile superficiale la cele de profunzime. Se vorbește despre creativitatea colectivă ca fiind egală cu inteligența colectivă, astfel că, într-o mare cantitate de idei se va găsi o idee calitativă, care să poată fi exploatată.

În 1970, Al. Roșca folosește metoda interviului pentru a observa care sunt avantajele creativității de grup. După interviuarea unui număr de 70 de oameni de știință, concluziile au fost următoarele: în cadrul grupului sunt favorizate pasiunea pentru cercetare și schimbul de informații și idei; sunt valorizate calități și competențe; este stimulată apariția noului prin interacțiunile de grup; sunt inițiați tinerii cercetători.

C. Ausubel, în 1981, prezintă avantajele activității de grup, prin emiterea mai multor variante de rezolvare a problemelor, de analiză și alegere a celor performante. Productivitatea grupului este direct proporțională cu creativitatea fiecărui individ din cadrul grupului. În această ipostază, individul încearcă să-și demonstreze calitățile, se descoperă pe sine, observându-și calitățile și deprinzându-și limitele. Astfel se observă influența pozitivă a grupului în planul personalității individului. S-a demonstrat științific că cei care lucrează în grup devin capabili de a aplica și de a sintetiza cunoștințele în moduri cât mai complexe și variate, învățarea fiind mai eficientă în acest caz decât în cazul învățării individuale. (Rocco, 2001, p.36)

În multe domenii oamenii trebuie să desfășoare activități în cadrul unor grupuri. Așa că, aceste activități favorizează integrarea tinerilor în activitățile profesionale viitoare.

Lucrul în cadrul unui grup oferă posibilitatea fiecăruia de a emite idei, păreri, experiențe, astfel reducându-se fenomenul de blocaj emoțional la nivelul creativității.

Copilul creativ depistează soluții acolo unde pentru alții ele nu există, își pune întrebări și descoperă neajunsuri, iese dintr-o încurcătură pentru care nu are soluția în repertoriul său de informații și experiență, găsește soluții autentice de rezolvare a situațiilor și problemelor propuse.

Dacă învățătorul nu va încerca să mențină și să dezvolte divergența gândirii, activitatea imaginativă, informațiile vor fi preluate, reproduse și nu recreate.

Bibliografie

- Roco, M., 1979, *Creativitatea individuală și de grup*, Editura Academiei, București;
Roco, M., 2004, *Creativitate și inteligență emoțională*, Editura Polirom, Iași;
Roșca, Al., 1981, *Creativitatea generală și specifică*, Editura Academiei, București;
Zlate, M., 1994, *Fundamentele psihologiei*, partea a III-a, Editura Hyperion, București;

CREATIVITATE PRIN ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE

*Prof. înv. primar Sîrbu Bianca-Lăcrămioara
Școala Gimnazială Buciumi, jud. Bacău*

„Creativitatea înseamnă a lua elemente cunoscute și a le îmbina în moduri unice”.

Jacque Fresco

Pornind de la ideea că activitățile extrașcolare vizează de regulă acele activități cu rol complementar orelor clasice de predare-învățare, aria lor fiind destul de largă - excursii și vizite la muzee, cinematografe, teatre, operă, balet, instituții publice sau alte obiective de interes comunitar sau activități artistice, cluburi tematice și echipe sportive, activități legate de protecția mediului- punctul de plecare este întotdeauna ceea ce ne transmite copilul,

activitățile spre care manifestă interes, pe care le face cu plăcere, în care se simte în largul său.

Comenius considera că instrucția trebuie să se bazeze pe regula marelui pedagog roman Quintilian: „lungă este calea prin reguli, scurtă și rodnică va fi prin exemple”, activitatea proprie a elevilor fiind considerată importantă și încurajată, deoarece Comenius era convins că „scrierea se învață scriind, vorbirea vorbind, cântarea cântând, calculul calculând, supunerea prin supunere, abținerea prin abținere, adevărul prin spunerea adevărului”, scopul activităților extrașcolare însemnând dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale, facilitarea integrării în mediul școlar, stimularea interesului pentru activități socio-culturale, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei.

Activitățile extrașcolare sunt activitățile care întregesc perioadele de învățare realizate la clasă, urmăresc lărgirea și adâncirea informației, cultivă interesul pentru diferite ramuri ale științei, atrag individul la viața socială, la folosirea timpului liber într-un mod plăcut și util, orientează elevii către activități utile care să întregescă educația școlară, contribuind la formarea personalității. De aceea, școala trebuie să fie deschisă spre acest tip de activitate care îmbracă cele mai variate forme. Aceasta reprezintă de fapt o modalitate prin care dascălul își oferă sprijinul în activitățile propuse și de elevi, pentru a-i ajuta să acționeze singuri, cu simț de răspundere, cu pricepere și eficacitate în direcțiile utile pentru ei și pentru colectivitate.

Varietatea activităților extrașcolare desfășurate cu elevii vor conduce la dezvoltarea creativității acestora prin contactul pe care îl au cu mediul înconjurător, cu diverși factori implicați în realizarea obiectivelor propuse, școlii revenindu-i sarcina de a stimula exprimarea potențialului creativ al fiecărui copil, de a încuraja inițiativele lui, ingeniozitatea și curiozitatea, de a favoriza stabilirea unor relații care să nu exagereze prin autoritate, oferindu-i elevului șansa de a lua singur decizii și de a cultiva încrederea în sine, într-o atmosferă de comunicare liberă. Urmăresc lărgirea și adâncirea informației, cultivă interesul pentru diferite ramuri ale științei, atrag elevul la folosirea timpului liber într-un mod plăcut și util, îi orientează către activități utile care să întregescă educația școlară, contribuind la formarea personalității, de aceea școala trebuie să fie deschisă spre acest tip de activitate care îmbracă cele mai variate forme. Creativitatea constă într-o structură caracteristică psihicului, care face posibilă realizarea unor producții, opere noi. Rezultatul procesului creator se explică prin creativitatea unei persoane, deci creativitatea are și sensul ei cel mai propriu, acela de a constitui o capacitate complexă a omului, o structură caracteristică psihicului care face posibilă opera creatoare.

Un bun prilej de dezvoltare a creativității prin intermediul activităților extrașcolare o reprezintă perioada destinată Programului Național „Școala Altfel”. Vizitele la muzee, monumente, și locuri istorice, case memoriale, teatru, ore de pictură, dans, oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viața și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare și creativitatea, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în timpul orelor de studiu. Vizitarea expozițiilor, ca și excursiile lărgesc orizontul elevilor, câmpul fanteziei și sunt prilejuri de nenumărate întrebări.

Pornind de la cele spuse de Pablo Picasso că: „Toți copiii sunt artiști, problema este cum să rămâi artist odată ce crești” noi, cadrele didactice, trebuie să-i determinăm pe cei mici să rămână artiști stimulându-le creativitatea și, apoi să o continuăm la școală prin practicarea unor jocuri specifice vârstei acestora, deoarece jocul este esența și rațiunea de a fi a copilăriei, jocul socializează, umanizează, prin joc se realizează cunoașterea realității, se exersează funcțiile psihomotrice și socioafective, el are rolul de a bucura, destinde, delecta, de a crea confort spiritual, de a compensa terapeutic tensiunea și neîmplinirile individuale.

Proiectele propuse în această săptămână vin în sprijinul intereselor și preocupărilor elevilor, dându-le posibilitatea să își manifeste talentul și creativitatea și în alt context decât cel curricular. Activitatea în afara clasei și activitatea extrașcolară oferă numeroase prilejuri pentru cultivarea imaginației, creativității, foarte potrivită pentru realizarea cu succes a obiectivelor propuse în domeniul dezvoltării creativității fiind șezătoarea. Ea reprezintă o formă atractivă, recreativă și dinamizatoare, iar ca formă de creativitate colectivă, ea creează cadrul propice elevilor de a se manifesta liber. Creativitatea este pionul principal în a ieși din tiparele obișnuite, factorul esențial pentru stimularea spiritului creator la elevi îl constituie relația educațională, iar în cadrul acesteia atitudinea învățătorului în clasă și în afara ei. Activitățile în aer liber au rolul de a îmbogăți cunoștințele elevilor despre viața plantelor și a viețuitoarelor, vizionarea în colectiv a filmelor este îndrăgită de copii, nu numai datorită fascinației pe care imaginea filmului o exercită asupra lor, ci și dorinței de a se afla în grupul prietenilor și colegilor cu care pot să facă schimb de impresii, vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru pentru copii, distractive sau sportive, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de activitate cum ar fi muzica, sport, poezie, pictură, realizarea acestor activități presupunând alegerea din timp a materialului de către cadrul didactic, abordarea creatoare a temelor de către acesta și, nu în ultimul rând, măiestrie pedagogică și dragoste pentru copii.

În concluzie, aș putea spune că activitățile extrașcolare cuprind mai multe forme de manifestare, interdisciplinară, intradisciplinară, pluridisciplinară, transdisciplinară, iar acest mod de abordare a educației oferă celor care învață nu numai cunoștințe, ci și elemente de interpretare, înțelegere, care conduc la dorința de perfecționare, iar creativitatea este una din cele mai utile abilități, indiferent de domeniul în care copilul își va dori să se dezvolte, realizând ceva creativ, nu are loc doar auto-exprimarea, ci se pun și bazele unor oportunități de a încerca noi moduri de gândire și de abordare a situațiilor în care se află.

Bibliografie

Cosmovici A., Iacob L., *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 2005, cap. *Creativitatea și cultivarea ei în școală*;

Crăciunescu, Nedelea, *Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar*, în „Învățământul primar” nr. 2, 3 / 2000, Editura Discipol, București.

DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE. JURNALUL REFLEXIV

Prof. înv. primar Știrbăț Adina
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău

Disciplina: Geografie

Clasa: a IV-a

Aria curriculară: Om și societate

Unitatea de învățare: România- Elemente de geografie regională

Nr. ore: 6

JURNALUL REFLEXIV = o metodă complementară de evaluare ce contribuie la îmbogățirea practicii evaluative, evitând rutina și monotonia; o strategie excelentă de evaluare pentru dezvoltarea abilităților metacognitive.

COMPETENȚE SPECIFICE vizate:

C.S.1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute;

C.S.3.2. Utilizarea semnelor și altor reprezentări convenționale;

C.S.4.2. Dobândirea interesului pentru înțelegerea rolului mediului înconjurător pentru viața și activitatea societății;

TEMA: Compunere tematică: „Delta, miracol al naturii” („Câmpiile și Delta Dunării”/2 ore)

Prezentarea, detaliat, a cel puțin 4 aspecte despre Delta Dunării legate de:

- ✓ localizarea pe hartă ;
- ✓ formarea Deltei Dunării;
- ✓ resurse/ bogății naturale;
- ✓ importanța economică și turistică a Deltei Dunării;

Realizarea unui proiect „Delta în miniatură” (materiale: polistiren, imagini decupate, obiecte din natură, animăluțe de jucărie sau din plastilină etc.) - 4 ore

1. CE AM INTENȚIONAT?

- ✓ controlarea acțiunilor desfășurate asupra sarcinii de învățare:
    - a) analiza planificării;
    - b) analiza demersului, metodelor pentru rezolvarea sarcinilor;
    - c) analiza rezultatelor obținute;
  - ✓ controlarea cunoașterii obținute:
    - a) analiza noțiunilor asimilate;
    - b) analiza lacunelor înregistrate;
    - c) analiza cauzelor lacunelor;
  - ✓ încurajarea exprimării ideilor și argumentelor personale;
  - ✓ să ofer posibilitatea elevilor să învețe atât din experiența personală, cât și cea a colegilor, în cadrul dezbaterilor de grup;
- Activități vizate pentru C.S.1.3:
- a) completarea unor texte lacunare cu termenii geografici corespunzători;
  - b) reformularea unor texte , cu păstrarea sensului termenilor învățați;
  - c) elaborarea unui text pe baza unei realități studiate sau a unei imagini, după un model dat;
  - d) elaborarea unui text pe baza unei structuri date, folosind termenii corespunzători;

- Activități vizate pentru C.S.3.2
  - a) utilizarea semnelor convenționale pe hărți;
  - b) citirea și înțelegerea altor reprezentări convenționale specifice (altitudine, limite, areale, zone de vegetație)
  - c) explicarea în cuvinte proprii, a legăturii dintre elemente și semnul convențional corespunzător;
  - d) realizarea unui text geografic pe baza citirii hărții și a semnelor convenționale;
- Activități vizate pentru C.S.4.
  - a) înțelegerea necesității protecției mediului înconjurător;
  - b) participarea la activitățile de conservare a mediului;
  - c) formarea unei atitudini civice referitoare la cunoașterea, conservarea și protecția mediului;
- 2. CE AM OBȚINUT?
  - ✓ dezvoltarea comunicării verbale a elevilor, responsabilizarea/ disciplinarea lor cu privire la notarea periodică a informațiilor pentru realizarea temei propuse (compunere + proiect);
- 3. CE REACȚII AU AVUT ELEVII?
  - ✓ și-au exprimat propriile nemulțumiri, dar și dorințele, satisfacțiile;
  - ✓ au acceptat mai greu punctele de vedere critice venite din partea colegilor;
- 4. CE FEEDBACK AM OFERIT EU?
  - ✓ în evaluare am urmărit progresul elevilor reflectat în achizițiile cognitive, emoționale, comportamentale, atitudinale și i-am încurajat pentru activitatea desfășurată;
- 5. CE AȘ FI PUTUT FACE MAI BINE?
  - ✓ să le ofer elevilor mai multe sugestii cu privire la elementele de suport vizual sau imaginile intuitiv - concrete la care să apeleze în realizarea propriei documentări;
- 6. CE ÎMI PROPUN PENTRU DATA URMĂTOARE?
  - ✓ realizarea unei excursii tematice pentru a veni în sprijinul unei documentări mai aprofundate a elevilor ;
  - ✓ vizite la muzee;

Bibliografie

- D., Ciolca, F., Andreescu, *Delta Dunării. Călător prin țara mea*, Editura „Ad Libri”;
- Ministerul Mediului și Pădurilor, „*Fauna și flora din rezervația biosferei Delta Dunării*”, volumul 2, „*Plante și pești*”.
- M. N., Neacșu, V. Reh, *Geografie, manual cl. a IV-a*, Editura CD Press, 2021;
- O., Mândruț, *Atlas geografic școlar*, Editura Corint, 2020;
- <https://www.didactic.ro/materiale-didactice/delta-dunarii-proiect-didactic>
- <https://www.didactic.ro/materiale-didactice/delta-dunarii-predare>

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI DIGITALE ȘI ABILITĂȚILE MEDIA

*Prof. înv. primar Tînjală Mariana
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău*

În era tehnologiei digitale, educația și abilitățile media au devenit esențiale pentru dezvoltarea personală și profesională a indivizilor. Cu tot mai multe aspecte ale vieții noastre influențate de mediul digital, învățarea și dezvoltarea abilităților în acest domeniu devin prioritare. În acest articol, vom explora importanța educației digitale și a abilităților media în societatea actuală.

Educația digitală este mai mult decât simpla utilizare a calculatorului sau a dispozitivelor mobile. Aceasta implică dezvoltarea unei înțelegeri profunde a mediului digital, inclusiv a conceptelor de securitate online, protecția datelor personale, discernământul digital și a capacității de a utiliza eficient resursele digitale pentru învățare și dezvoltare. Cu numeroasele amenințări și oportunități prezente online, educația digitală este esențială pentru protecția indivizilor și pentru promovarea unui comportament responsabil în mediul digital.

De asemenea, abilitățile media sunt cruciale într-o societate în care informațiile sunt la îndemâna noastră la fiecare click. Abilitățile media se referă la capacitatea de a analiza critic, interpreta și evalua informațiile din diferite surse media, inclusiv știri, filme, conținut online și reclame. Dezvoltarea acestor abilități ajută indivizii să evite manipularea informațională, să recunoască știrile false și să facă alegeri informate.

Un aspect important al educației digitale și a abilităților media este inclusivitatea. Este crucial ca toate categoriile de vârstă, clase sociale și medii să aibă acces la aceste resurse și să beneficieze de ele. În timp ce tinerii pot fi mai familiarizați cu mediul digital, este important să se ofere oportunități de învățare și dezvoltare digitală pentru toate grupurile de vârstă, inclusiv pentru adulții care pot fi mai puțin familiarizați cu noile tehnologii.

Educația digitală și abilitățile media joacă, de asemenea, un rol semnificativ în contextul profesional. În multe industrii, cunoașterea mediului digital este o competență cheie. De la lucrul cu instrumente de analiză de date la administrarea conturilor de social media și crearea de conținut online, abilitățile digitale sunt cerute din ce în ce mai mult. Indivizii care investesc în dezvoltarea acestor abilități au șanse mai bune de a-și îmbunătăți carierele și de a se adapta la schimbările din piața muncii.

În concluzie, educația digitală și abilitățile media sunt fundamentale în lumea actuală. Ele contribuie la protejarea indivizilor în mediul digital, la promovarea gândirii critice și la dezvoltarea competențelor necesare pentru succesul personal și profesional. Educația digitală și abilitățile media nu sunt doar avantaje, ci devin esențiale în societatea noastră din ce în ce mai conectată și digitalizată. Este important ca educația să integreze aceste aspecte în mod corespunzător pentru a pregăti viitoarea generație pentru provocările și oportunitățile mediului digital.

EDUCAȚIE ȘI DISTRACTIE LA VÂRSTA MICILOR EXPLORATORI

*Prof. învă. primar Tebeică Ana-Loredana
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Clasa pregătitoare este un moment crucial în viața copiilor, deoarece marchează prima lor experiență formală de a învăța la școală. Aceasta este plină de descoperiri, dezvoltare și pregătire pentru a aborda anii de școală primară. Pentru a face această experiență mai atractivă și eficientă, jocurile au un rol semnificativ în procesul educațional al clasei pregătitoare.

Importanța jocurilor în clasa pregătitoare:

1. Dezvoltarea abilităților sociale: Jocurile de echipă, cum ar fi de rol sau jocurile cooperative, pot ajuta copiii să învețe să colaboreze, să comunice și să creeze abilități sociale. Aceste abilități sunt esențiale pentru succesul lor pe toate vieții.

2. Învățare interactivă: Jocurile oferă o modalitate interactivă de învățare. Copiii pot explora concepte matematice, literare și științifice într-un mediu distractiv, ceea ce face învățarea mai plăcută și mai eficientă.

3. Dezvoltarea abilităților cognitive: Jocurile pot ajuta la dezvoltarea abilităților cognitive, precum rezolvarea problemelor, raționamentul și memoria. Aceste abilități sunt cruciale pentru succesul academic ulterior.

4. Pregătirea pentru învățarea formală: Prin jocuri, copiii pot dezvolta abilități precum recunoașterea literelor și cifrelor, dezvoltarea limbajului și dezvoltarea abilităților de oraș și scrierea, pregătindu-i astfel pentru nivelul școlar următor.

Exemple de jocuri potrivite pentru clasa pregătitoare:

1. Jocuri de asociere: Acestea pot fi jocuri care ajută copiii să asocieze litere cu obiecte sau să potrivească cifre cu cantități. De exemplu, potrivii literele cu imagini care să înceapă cu aceeași literă.

2. Jocuri de cuvinte și sunete: Jocurile care implică recunoașterea sunetelor și a cuvintelor ajuta la dezvoltarea abilităților de oraș și scriere. Acestea pot include jocuri cu puzzle-uri cu litere sau jocuri de ghicit cuvinte simple.

3. Jocuri de rol: Jocurile de rol ajută pe copii să-și folosească imaginația și să-și dezvolte abilități de comunicare. Ei pot juca roluri de profesori, doctori, pompieri etc., ceea ce le permite să-și exploreze lumea și să învețe despre diferite ocupații.

4. Jocuri matematice: Jocurile matematice pot ajuta la învățarea conceptelor de bază, cum ar fi adunarea, scăderea, compararea numerelor și geometria. Aceste jocuri pot include puzzle-uri cu forme sau jocuri cu zaruri pentru a învăța numerele.

5. Jocuri în aer liber: Activități în aer liber sunt, de asemenea, esențiale. Acestea îi ajută pe copii să-și volte abilități motorii, să descopere natura și să socializeze cu colegii lor.

Concluzie:

Jocurile au un rol semnificativ în dezvoltarea copiilor din clasa pregătitoare. Ele oferă o modalitate distractivă și eficientă de învățare, dezvoltând abilități esențiale și pregătind copiii pentru anii școlari viitori. Prin integrarea jocurilor în procesul educațional, copiii pot beneficia de o experiență mai bogată și mai captivantă în clasa pregătitoare.

„UN MEDIU CURAT, O VIAȚĂ SĂNĂTOASĂ” PRIN ACTIVITĂȚI PRACTICE CU ELEVII DIN CICLUL PRIMAR

*Prof. inv. primar Toma Mimi-Lenuța,
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău*

Mediul înconjurător și sănătatea sunt două daruri, iar dacă noi nu avem grijă de ele atunci cine o va face în locul nostru? Binele planetei se află în mâinile noastre, la fel și sănătatea și viitorul generațiilor următoare! Întrucât omul este parte a naturii, trebuie să o respecte așa cum se respectă pe sine și să acționeze în mod responsabil, atât pentru a-și asigura bunăstarea, dar și pentru a respecta și proteja mediul înconjurător.

Starea mediului înconjurător, ce depinde de fiecare dintre noi, ne afectează în mod direct viața și sănătatea noastră. Este nevoie de mai multă atenție și de mai multă responsabilitate din partea fiecăruia pentru a putea trăi într-un mediu curat, pentru a respira aer nepoluat, pentru a bea apă curată și pentru a putea folosi condițiile de viață sănătoase pe care ni le oferă natura. Nu trebuie să tratăm cu neglijență acest aspect important al vieții noastre, pentru că ignoranța și lipsa de preocupare vor duce la agravarea poluării mediului și, implicit, la distrugerea sănătății fiecăruia dintre noi și a celor dragi nouă.

Natura trebuie protejată și îngrijită. Dacă iubim curățenia și o întreținem, totul în jurul nostru va fi curat, vom respira aer de calitate, nepoluat, iar viața noastră va fi o viață sănătoasă și armonioasă. De aceea trebuie să-i învățăm și pe elevi cum pot proteja și ocroti natura, să devină de mici buni ecologiști, păstrând pământul curat.

În cadrul activității practice „Amenajarea spațiului verde din fața școlii” elevii au avut ocazia să aplice cunoștințele teoretice, să observe anumite surse de poluare a mediului și să înțeleagă importanța protejării mediului și a faptului că fiecare dintre noi putem contribui la păstrarea unui mediu curat. Astfel am desfășurat cu elevii două acțiuni: de colectare a deșeurilor din curtea școlii și de plantare a unor puieți, a unor plante decorative în rondourile amenajate în fața școlii.

Subiectul: Colectarea deșeurilor din curtea școlii

Categoria de lecție: de formare și exersare a deprinderilor de a strânge în mod selectiv deșeurile, atât pentru a recicla o parte din aceste deșeuri, cât și pentru a reduce poluarea aerului, cantitatea de energie și de materii prime necesare fabricării de noi produse.

Motivație: această lecție este importantă deoarece se lărgeste sfera de cunoștințe și reprezentări cu privire la deșeuri și a modalităților de colectare a acestora.

Obiective operaționale:

a) Cognitive. Pe parcursul acestei lecții elevii vor fi capabili:

- să definească conceptul de deșeu;
- să identifice tipurile de deșeuri produse și sursele acestora ;
- să prezinte importanța reciclării.

b) Procedurale. Pe parcursul acestei lecții elevii vor fi capabili:

- să investigheze descompunerea deșeurilor
- să recunoască efectele acumulării deșeurilor asupra mediului înconjurător;

c) Atitudinale. Pe parcursul acestei lecții elevii vor fi capabili:

- să găsească soluții posibile pentru managementul deșeurilor

Resurse materiale: mănuși de protecție din cauciuc/plastic, pungi de plastic, greble, mătură;

Resurse procedurale: observarea dirijată, conversația euristică, exercițiul, explicația, munca în perechi;

Desfășurarea lecției

Obiectiv operațional cognitiv: Pe parcursul situației de învățare elevii vor fi capabili să utilizeze conceptul de deșeu și să identifice tipurile de deșeuri produse;

Sarcina de lucru: Lucrați în perechi. Adunați în pungile de plastic toate obiectele aflate în spațiul verde din jurul școlii.

Conversație euristică: – Ce obiecte ați adunat în pungi? (...ambalaje din hârtie, cutii de suc, sticle sparte, lemn putred, conuri); – De cine credeți că au fost aruncate? (...de oameni, de copii); – De ce le-au aruncat? (...pentru că nu mai au nevoie de ele); – Unde trebuie aruncate aceste obiecte? (...la container, în coș); – De ce trebuie aruncate la container? (...se strică, miroso, se văd urât prin iară.); – Cum credeți că se numesc obiectele de care nu mai avem nevoie și pe care le aruncăm ? (...gunoaie).

Expunere: Obiectele de care oamenii nu mai au nevoie și pe care le aruncă se numesc deșeuri. Zilnic activitățile umane produc deșeuri. Acestea trebuie să fie colectate și depozitate în locuri special amenajate. Scopul depozitării este acela de a împiedica împrăștierea de către vânt a hârtiilor, plasticelor precum și de a reduce mirosul produs de deșeuri.

Deșeurile pot fi: din materiale neprelucrate (lemnul putred, frunzele, conurile, cotoarele de măr) sau din materiale prelucrate de om (sticla, ambalajele, cutii de suc).

Obiectiv operațional procedural: Pe parcursul situației de învățare elevii vor fi capabili să alcătuiască un jurnal al deșeurilor zilnice din propria gospodărie într-un tabel.

Sarcina de lucru: Alcătuiți acasă un jurnal al deșeurilor zilnice din propria gospodărie pe o perioadă de o săptămână după următorul model:

Jurnalul deșeurilor		
Ziua	Deșeul	Reprezentare (desen)
Luni	cutie carton, cutie de bere, hârtie, sfoară, coji de ouă, ceapă, cotor de măr, frunze de varză etc.	
Marti	pahare de plastic, sticlă, borcan, hârtie, anvelopă	

Obiectiv operațional procedural: Pe parcursul situației de învățare elevii vor fi capabili să investigheze descompunerea deșeurilor pe baza unei fișe de observații.

Sarcina de lucru: Lucrați în echipă a câte 5 elevi. Îngropați deșeuri din materiale diferite în spatele școlii marcând locurile respective pentru a le putea identifica. Timp de 4 săptămâni veți urmări descompunerea deșeurilor astfel: în fiecare săptămână veți dezgropa și reîngropa obiectele respective notând transformările produse asupra fiecărui obiect.

Săptămâna	Transformările produselor		
	Capace	Frunze	Hârtie
I			
II			
III			
IV			

În urma acestui experiment copiii pot evidenția posibilitățile diferite ale mediului de a descompune deșeurile după natura lor. Materialele naturale se descompun lent, pe parcursul lunilor sau anilor, iar masele plastice se descompun extrem de lent, pe parcursul a sute de ani. De aceea, deșeurile trebuie recuperate, refolosite sau reciclate pentru obținerea unor noi obiecte.

Obiectiv operațional atitudinal: Pe parcursul situației de învățare elevii vor fi capabili să conștientizeze importanța reciclării deșeurilor și să găsească soluții posibile pentru managementul deșeurilor pe baza unei conversații.

Propun elevilor întrebarea: Deșeurile sunt într-adevăr obiecte de care ne putem lipsi?(...) Răspunsurile elevilor sunt comentate și se concluzionează:

Aceste deșeuri pot fi refolosite, reciclate, pentru că materialele din care sunt confecționate nu sunt nelimitate, ele se consumă. Exemple: În scopul refolosirii, sticla se topește și din ea se fac sticle noi; fierul se retopește și se obțin alte obiecte; hârtia se poate recicla, economisind astfel materia primă din care se obține (lemn, stuf). Semnul reciclării este format din trei săgeți verzi, dar care se poate decora după imaginația fiecăruia.

Sarcina de lucru: Observați cu atenție ambalajele obiectelor. Identificați semnul reciclării și propuneți cât mai multe modalități de colectare a deșeurilor: - Să separăm sticlele! - Să separăm cutiile de conserve! - Să separăm ambalajele de la dulciuri!

Obiectiv operațional procedural: Pe parcursul situației de învățare elevii vor fi capabili să confecționeze diferite obiecte din deșeuri.

Sarcina de lucru: Observați cu atenție obiectele confecționate. Precizați din ce materiale sunt confecționate și care sunt sursele acestor materiale în cadrul fișei.

Fișă de observație		
Denumirea obiectului	Materialul din care este confecționat obiectul	Sursele materialelor din care este confecționat obiectul

Elevii vor recunoaște că din deșeurile pe care le-au colectat pot confecționa diferite obiecte. Exemplu: role din hârtie igienică - diverse animale, copăcei; ambalajul de ciocolată - mărtișoare; sticle de plastic - vase pentru flori, acvarii, resturi textile - flori.

Activitățile ce le-am desfășurat în afara clasei au venit în sprijinul elevilor ajutându-i să înțeleagă mai bine unele dintre aspectele naturii. Prin caracterul lor practic activitățile în afara clasei contribuie la formarea priceperilor și deprinderilor și la legătura dintre teorie și practică, fiind astfel o continuare a muncii din clasă. Ele măresc interesul elevilor pentru studiu, pentru cunoaștere. Curiozitatea copiilor conduce la acumularea de cunoștințe despre mediul înconjurător, despre sursele de poluare, despre măsurile de protecție a mediului, ceea ce contribuie la dezvoltarea capacității copiilor de a gândi logic și de a interpreta corect aspecte din jurul lor.

Cel mai greu într-o societate este să schimbi mentalitatea. Omul învață mai repede din propriile greșeli decât din cele ale semenilor, însă când este vorba de „reparat”, de suportat consecințele greșelilor altora, lucrurile se inversează. Astfel acțiunile de igienizare organizate cu elevii le însușesc acestora un sentiment de neacceptare față de cei care au provocat mizeria pe care o adună și implicit o neacceptare a atitudinii pe care au avut-o aceștia față de mediul înconjurător. Ei „suportă” de fapt pedeapsa reparatorie care ar trebui aplicată celor care au provocat mizeria, astfel că este clar că nu o să aibă o astfel de atitudine față de mediu. Copiilor le rămâne imprimată această deprindere și atitudine și este probabil să o transpună în comportamentul curent.

Bibliografie

Dulamă, Maria Eliza, *Metodologii didactice activizante: teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2008;

Huțanu, Elena, Crocnan Daniel Ovidiu, *Științe – clasa a IV-a – Manualul învățătorului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002

EFICIENȚA MANUALELOR DIGITALE

Prof. învă. primar Trandafir Florentina
Școala Gimnazială „Ioniță Sandu Sturdza” Săucești, jud. Bacău

MANUALUL DIGITAL atinge un nivel superior al procesului de predare-învățare-evaluare folosind instrumente TIC atât pentru elevi , cât și pentru cadrele didactice.

Termenul de „învățământ virtual” nu reprezintă înlocuirea învățământului tradițional cu forme și modalități de eliminare a rolului profesorului din procesul didactic, ci din contră trebuie să reprezinte forme și modalități moderne pentru a atinge un nivel superior al procesului de predare-învățare-evaluare prin instrumente TIC.

Manualul digital

Este o replică digitală a celui tipărit ce completează activitățile de învățare existente în versiunea tipărită cu activități multimedia interactive. Acestea oferă mai multă varietate elevilor, transformându-i în membri activi ai procesului de învățare. Iată câteva exemple de astfel de activități:

- animații;
- simulări;
- jocuri educaționale;
- ilustrații sau galerii de imagini;
- activități de evaluare complexe.

Beneficiile manualului digital pentru profesori:

Dascălii pot acum beneficia de experiența manualului digital, putând pune eficient în practică diverse modele de predare: de la modelul tradițional, centrat pe profesor, până la modele mai noi, cum ar fi cel centrat pe elevi sau clasa oglindită (flipped-classroom) – mai bine adaptate pentru lucrul colaborativ și centrat pe activitatea practică.

Manualul digital este în același timp o bibliotecă de activități de învățare de foarte bună calitate. Astfel, pentru profesori, manualele digitale sunt un real ajutor care reduc din sarcina lor și le permit să adopte un stil mai interactiv de predare.

Beneficiile manualului digital pentru elevi:

Pentru elevi, manualul digital reprezintă mediul natural în care aceștia sunt obișnuiți să lucreze și să acumuleze informații noi. În lumea de azi, competențele digitale sunt extrem de importante.

Manualul digital reprezintă un pas important spre învățarea adaptivă, în care ritmul nu mai este impus de profesor sau clasă. Acum fiecare elev poate parcurge activitățile de învățare în ritm propriu, iar asta permite o dezvoltare organică a cunoașterii la nivelul clasei.

Suportul oferit celor mici prin mijloace precum feedback vizual, feedback textual sau „hint”-uri face ca procesul de învățare să devină mult mai prietenos. Lecțiile devin jocuri educaționale, povești cu caracter informativ, așa încât obligația de a învăța se va transforma în motivație.

Conținutul manualului digital

Din punct de vedere al conținutului, manualul digital cuprinde integral manualul tipărit (ce are reprezentări statice), având complementar (în locul ilustrațiilor, tabelor, exercițiilor etc. de pe hârtie) elemente specifice precum: exerciții interactive, jocuri educaționale, animații, filme și simulări care, prin utilizare, aduc un plus de profit cognitiv. Manualele trebuie să îmbogățească procesul de predare-învățare-evaluare cu activități multimedia interactive, iar cel mai important element de noutate adus de manualele digitale

este reprezentat de activitățile multimedia interactive de învățare (AMII) ce pot avea următoarele clase de complexitate și care oferă o continuitate a acumulărilor/competențelor dobândite de elev pe întreaga durată de utilizare (atât individuală, cât și în activități de grup): static, animat, interactiv, complex (aplicații software complexe).

Astfel, prin manualul digital se atinge un nivel superior al procesului de predare-învățare-evaluare prin atributul de imersiune (*virtual reality* și *augmented reality*) pe care un eveniment de învățare continuu (manual digital) îl conferă procesului didactic, față de un eveniment de tip discret (RLO, Reusable Learning Objects) și față de experiența acumulată de elevi sau cadrele didactice în utilizarea de software educațional (lecții interactive) prin laboratoarele virtuale pentru fizică, chimie, biologie etc.

Concluzii

Pentru mine, ca învățătoare, aceste manuale reprezintă principalul suport al predării, învățării și evaluării eficiente. Plecând de la o abordare integrată a învățării, ele oferă sarcini de învățare creative, care se pretează diverselor metode activ-participative, care permit o învățare prin descoperire, prin joc, care îi captează pe elevi prin aceea că se referă la mediul lor de viață, la experiențele lor. Prin simbolurile utilizate, se sugerează îmbinarea judicioasă a diverselor modalități de organizare a activității didactice: individuală, grupală, frontală. Manualele mă ajută în realizarea diverselor tipuri de lecții, inclusiv a acelor mai greu de proiectat, adică de recapitulare, evaluare, reglare. Varianta digitală ne pune la dispoziție o diversitate de mijloace de învățământ organizate, sistematizate și deosebit de captivante. Aceste manuale mă determină atât pe mine, cât și pe elevii mei să lucrăm cu plăcere, eficient, dar și să simțim roadele muncii noastre.

Bibliografie

Adăscăliței, A., *Instruire asistată de calculator – Didactică informatică*, Colecția Collegium. Metodică, Iași: Polirom, 2007.

Vlada, M., *E-Learning și Software educațional*, în: CNIV- 2003, *Noi tehnologii de e-learning, Conferința Națională de Învățământ Virtual*, Editura Universității din București, 2003.

TRECUT ȘI PREZENT – LIANT ÎNTRE EDUCAȚIA FORMALĂ ȘI NONFORMALĂ

*Prof. Trișan Marcela
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Educația a însoțit istoria omenirii de la începuturile ei, și va continua să existe de-a lungul întregii evoluții a acesteia. Educația este considerată un fenomen social, întrucât conservă și transmite experiența de cunoaștere teoretică și practică, valorile culturii și civilizației de la o generație la alta.

În cursul existenței sale, fiecare persoană este supusă unor influențe educative multiple, care pot acționa concomitent, succesiv sau complementar, în forme variate. Unele acționează spontan, incidental, altele au un caracter organizat, sistematizat, provenite din partea școlii sau a altor instituții extrașcolare. Fiecare ființă umană învață în cele mai diferite contexte - la școală, acasă, în grupul de prieteni, prin joc, la locul de muncă, prin interacțiunea cu ceilalți. Altfel spus, putem învăța în orice context, în orice situație, în orice

moment. De aceea, asupra personalității copilului acționează variate categorii de influențe și acțiuni, fiecare având forță de modelare, însă cu efecte diferite.

Învățământul, ca sistem și proces, este interesat de cunoașterea și chiar dirijarea, organizarea în sens pozitiv a acestora, după gradul de manifestare și relaționare. Contribuția educației, prin toate formele ei - formală, informală și nonformală - la dezvoltarea personalității individuale este unanim recunoscută. Este evident faptul că în aceste condiții, pe fondul unei evoluții rapide a societății și implicit a educației și a cunoașterii, multe dintre cunoștințele și practicile valabile ieri, astăzi trebuie completate, îmbunătățite, iar mâine vor fi depășite, învechite. Nevoia de reactualizare, de redefinire a rolului educației și de pliere a acesteia pe cerințele și provocările prezentului, se fac tot mai simțite. În acest context, un loc aparte îl deține gândirea critică, care nu este o materie de studiu, ci un produs, este un nivel la care ajungem în momentul în care acționăm din obișnuință ca modalitate firească de interacțiune cu ideile și informațiile pe care le descoperim.

În prezent se constată o tendință de apropiere între educația formală și cea nonformală: prima tinde să devină tot mai flexibilă, mai adaptată nevoilor și motivațiilor specifice acestora, în vreme ce a doua se organizează din ce în ce mai riguros, urmărește o cât mai explicită recunoaștere publică, folosește metode probate și recunoscute de specialiști. Având în vedere acest aspect, ideea de a îngloba metode și activități nonformale în educația formală este binevenită și este cel mai eficient mod de asigurare a unui mediu propice exersării și cultivării diferitelor înclinații, aptitudini și capacități ale elevilor.

Astfel, pe lângă competențele și aptitudinile dezvoltate elevilor în cadrul învățării formale, intervin competențele complementare ca relațiile interpersonale, capacitatea de lucru în echipă, încrederea în sine, disciplina, responsabilitatea, capacități de planificare, coordonare și organizare/competențe de gestionare a proiectelor, capacitatea de a rezolva probleme practice ce țin de educația nonformală. Întrucât aceste competențe au relevanță crescută în dezvoltarea personală a individului, ele contribuie deopotrivă și la integrarea activă a individului în societate și pe piața muncii.

Educația nonformală însoțește cu succes formarea educațională. Dezideratele educației nonformale sunt în strânsă legătură cu realizarea următoarelor finalități: să lărgescă și să completeze orizontul de cultură, îmbogățind cunoștințele din anumite domenii, să creeze condiții pentru „desăvârșirea profesională sau inițierea într-o nouă activitate”, să sprijine alfabetizarea grupurilor sociale defavorizate, să contribuie la recreerea participanților precum și la petrecerea timpului liber, să asigure cadrul de exersare și de cultivare a diferitelor înclinații, aptitudini și capacități, de manifestare a talentelor. Raportul dintre educația nonformală și cea formală este unul de complementaritate atât sub aspectul conținutului, cât și în ceea ce privește formele și modalitățile de realizare.

Pentru a deveni cu adevărat o dimensiune permanentă a existenței umane, educația trebuie să aibă un caracter global, conjugând dimensiunile tradiționale ale educației cu „noile educații” și educația formală cu cea nonformală. Așa cum afirma Comenius - „Școlile trebuie să-și deschidă porțile spre lumea largă.” Evoluția spre „lifelong learning” și „learning society” înseamnă depășirea cadrului strict al transmiterii didactice și trecerea la o educație permanentă flexibilă, integratoare de variate niveluri și forme, inovativă și eficientă.

Bibliografie

- Văideanu, G, 1998, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București.
Cernea, Maria, 2000, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, Editura Discipol, București.

UTILIZAREA MANUALELOR DIGITALE – PERSPECTIVĂ PEDAGOGICĂ

*Prof. învă. primar Trofin-Radovici Lenuța
Școala Gimnazială „Grigore Tabacaru” Hemeiș, jud. Bacău*

Educația de calitate trebuie să asigure un echilibru cultural și valoric. Evoluția rapidă a tehnologiei este o realitate în zilele noastre în toate domeniile de activitate, inclusiv în sistemul de învățământ. Crearea unui context favorabil de învățare de calitate devine un imperativ al timpului. Educația dobândită astăzi în școală nu este suficientă pentru a face față avalanșei de schimbări cu care se confruntă umanitatea. Utilizarea manualului digital în școala primară contribuie la conștientizarea de către elevi a posibilității folosirii tehnologiei pentru propria formare, fiind o punte între lumea digitală a acestuia și școală.

Trecerea de la manualul clasic la cel digital se înscrie într-un curent mai larg, cel al digitalizării și al virtualizării culturale. Suporturile culturale actuale ca și mediul de transmitere a acestora nu aveau cum să nu fie influențate de inovările tehnologiilor de informare și de comunicare. În viziunea profesorului universitar Constantin Cucoș, introducerea manualelor digitale ridică și unele probleme pedagogice. Manualul digital nu trebuie înțeles ca o dublură sau un substitut al celui real, tipărit, obiectual, el mai evident decât cel clasic, se constituie nu într-un depozitar de informații, ci într-un instrument de învățare și de prelucrare/semnificare a acestora. Tehnologiile multimedia, mai ales cele interactive, pot juca un rol deosebit în descoperirea de noi cunoștințe și valori, într-o formă agreabilă, în consens cu interesele elevilor.

În unitățile de învățământ de stat sau particulare se utilizează manuale școlare și alte auxiliare didactice aprobate de Ministerul Educației. În toamna lui 2014, au fost introduse în școlile din România, la scară largă și în mod obligatoriu, primele manuale digitale. Integrarea lor în fluxul educațional și necesitatea asigurării mijloacelor tehnice care să permită utilizarea lor au reprezentat teme de dezbateri intense. Introducerea manualele digitale are la bază și dorința de a oferi materiale educaționale adaptate noilor generații de elevi (nativii digitali). Învățarea prin intermediul manualelor digitale favorizează structurile metacognitive, competențele de asociere și de integrare a cunoștințelor, pe orizontală sau verticală, intra sau interdisciplinare.

Manualele sunt cartea de vizită a unui sistem de educație. Situate în categoria instrumentelor de lucru suport pentru învățare, acestea sunt reflexia unei concepții a unui grup de lucru, situată necesar în prelungirea concepției curriculare în actualitate, exprimată prin documente de politici educaționale și prin documentele curriculare generate de Ministerul Educației. De aceea, două componente pot fi analizate atunci când vorbim de un manual școlar, în perspectiva comparațiilor între un manual convențional-tipărit și un manual digital: *o componentă de tip pasiv* – conținutul – decupajul din domeniul de cunoaștere, propus prin programa școlară și transpus în diverse maniere în manual și *o componentă activă* – sarcinile de lucru – ca modalitate concretă de a atinge obiectivele de învățare prin descoperire, exersare, reflecție, în acord cu modul în care se realizează cel mai eficient învățarea. Marele avantaj al manualelor digitale este că pot valorifica deplin componenta „activă”. Astfel, manualul se transformă dintr-un simplu instrument de suport într-un adevărat „mijloc de învățământ”, fiind expresia unei strategii didactice și având funcții pedagogice în adevăratul sens al cuvântului. Când vorbim de interactivitate în ce

privește materialele de învățare în format electronic, aceasta se referă la interactivitate didactică și trebuie înțeleasă ca un atribut al manualului de a interacționa cu cel care parcurge materialul, pentru a determina o schimbare în comportament (cognitiv, afectiv, psihomotor) sau pentru a contribui la formarea unei atitudini, concepții etc.

Cu noile manuale, tipărite și în format digital, orele de curs devin interactive, mai atractive și mai interesante, în același timp răspunzând la nevoia celor mici de a învăța prin joc, de pe tabletă, calculator, tablă interactivă sau chiar telefon, ele fiind foarte interesante pentru generația actuală de elevi digitali. Binomul manual tipărit – manual digital este gândit în așa fel încât să se completeze armonios, contribuind activ împreună la dezvoltarea profilului de formare al elevilor din ciclul primar. Manualul digital completează activitățile de învățare existente în versiunea tipărită cu activități multimedia interactive. Acestea nu le înlocuiesc, însă, pe cele tipărite, ci le completează prin diverse imagini (foto și video), jocuri de creativitate și nu numai. Acestea oferă mai multă varietate elevilor, transformându-i în membri activi ai procesului de învățare. Iată câteva exemple de astfel de activități: animații, simulări, jocuri educaționale, ilustrații sau galerii de imagini, activități de evaluare complexe.

Manualului digital aduce o serie de beneficii pentru profesori. Dascălii pot acum beneficia de experiența manualului digital, putând pune eficient în practică diverse modele de predare: de la modelul tradițional, centrat pe profesor, până la modele mai noi, actuale cum ar fi cel centrat pe elevi – mai bine adaptate pentru lucrul colaborativ și centrat pe activitatea practică. El este în același timp o bibliotecă de activități de învățare de foarte bună calitate. Astfel, pentru profesori, manualele digitale sunt un real ajutor care reduce din sarcina lor și le permit să adopte un stil mai interactiv de predare. Mai mult decât atât, manualul digital pune la dispoziție un suport dedicat și integrat pentru profesori, ajutându-i să-și structureze lecțiile, să creeze planuri pentru clasa și să organizeze orele în mod cât mai eficient.

Manual digital aduce o serie de beneficii și pentru elevi, reprezentând mediul natural în care aceștia sunt obișnuiți să lucreze și să acumuleze informații noi. În lumea de azi, competențele digitale sunt extrem de importante și ele trebuie deprinse de cât mai devreme, așa încât cei mici să fie pregătiți din timp pentru carierele viitorului. El reprezintă un pas important spre învățarea adaptivă, în care ritmul nu mai este cel impus de profesor sau de clasă. Acum fiecare elev poate parcurge activitățile de învățare într-un ritm propriu, iar acest lucru permite o dezvoltare organică a cunoașterii la nivelul clasei. În ceea ce privește folosirea manualului digital în cadrul activității din clasă și pentru studiul individual acasă, elevii îl consideră o sursă didactică utilă, ajutându-i prin exercițiile și explicațiile oferite, influențând pozitiv flexibilitatea și fluiditatea gândirii elevilor. Implicarea elevilor în activitățile de învățare, favorizată de utilizarea sistematică a metodelor interactive, a permis dezvoltarea competențelor în domeniul științe prin exersarea abilităților intelectuale și practice, asigurându-se astfel o învățare eficientă și o facilitare a achizițiilor de cunoștințe. Caracteristicile manualului digital permit gândirea de activități mereu diferite, făcând din elevi, autorii propriilor lecții, crescându-le stima de sine, responsabilitatea și totodată satisfacția profesorului dublate mereu de feedback-ul imediat al muncii pentru toți actorii.

Suportul oferit celor mici prin mijloace precum feedback vizual, feedback textual sau „hint”-uri face ca procesul de învățare să devină mult mai prietenos. Lecțiile devin jocuri educaționale, povești cu caracter informativ, așa încât obligația de a învăța se va transforma în motivație. Comparativ cu manualul tradițional, manualul digital, în concepția elevilor, reprezintă un mijloc didactic atractiv, aceștia fiind dornici de a experimenta și alte moduri

de a învăța. Se impune ideea conștientizării imperativului de a avea tehnologie capabilă să favorizeze dezvoltarea personalității copilului, cu respectarea nevoilor de formare încă din primii ani de școlarizare.

Bibliografie și resurse suplimentare

Bocoș M. D., Ionescu, M., *Tratat de didactică modernă*, ediția a II-a, Pitești: Paralela 45, 2017, p. 456.

Bondar, N., *Manualele digitale - instrumente de învățare interactivă*, în: *Creativitatea și dezvoltarea personală: dimensiuni psihologice și filozofice*, ediția a XI-a, Vol. II, 1 octombrie 2020, Iași. Iași, România: Editura Performantica, 2020, pp. 52-56.

Cucoș C., *Manualul digital – perspectiva pedagogică*, 2013, [citat 29.05.2021]. Disponibil: <http://tribunainvatamantului.ro/manualul-digital-constantin-cucos/>

<http://www.elearning.ro/manuale-digitale-catre-un-mediu-educational-avansat-tehnologic>
Țicău A., *Efecte ale utilizării manualului digital în învățământul primar*, IAȘI, 2017.

AUTOEVALUAREA ȘI APLICAREA ACESTEIA

*Prof. înv. primar Tufă Nadia
Școala Gimnazială „George Călinescu” Onești, jud. Bacău*

Autoevaluarea elevilor se referă la evaluarea făcută de elevi privind propria activitate școlară; prin acest proces elevii devin ei înșiși parte a propriei formări, pe care o observă, o analizează și o ajustează în funcție de progresul realizat și în funcție de dificultățile pe care le au de depășit. Autoevaluarea este definită ca fiind un proces educațional bazat pe implicarea elevilor în judecăți cu privire la propriile lor realizări și la rezultatele propriei învățări. Autoevaluarea este un instrument important pentru impulsivarea învățării în cazul elevilor, în special în situațiile în care este folosită în mod formativ. Autoevaluarea este în același timp o abilitate valoroasă de care elevii au nevoie în dezvoltarea lor școlară, dezvoltarea profesională și, mai târziu, în învățarea pe tot parcursul vieții. Autoevaluarea elevilor poate să cuprindă uneori și autonotarea, care este o formă de cuantificare numerică a eforturilor de autoevaluare. Prin intermediul autoevaluării elevii pot să își identifice lacunele, punctele slabe, cunoștințele incomplete sau insuficiente, pot să observe unde este necesar să își concentreze atenția în învățare, să își stabilească obiective realiste, să își îmbunătățească rezultatele, să își urmărească progresele, să conștientizeze momentul în care pot să treacă la o etapă sau un modul nou de învățare.

Efectul autoevaluării asupra învățării este unul benefic. În general, elevii instruiți pentru a se autoevalua (și nu doar încurajați în acest sens!) obțin rezultate școlare mai bune decât ale elevilor care sunt evaluați numai de către profesori. Numeroase studii demonstrează beneficiile autoevaluării, în același timp menționând necesitatea de a genera contextul potrivit acestui demers. Pentru a se ajunge la rezultate notabile, instruirea elevilor cu privire la autoevaluare trebuie să fie una temeinică, bazată pe criterii logice și stabile. Studiile sugerează necesitatea de a pilota un astfel de demers în fiecare nou context (școală, clasă, comunitate, tipologie de elev etc.), de a introduce strategia de autoevaluare în mod treptat și progresiv, de a măsura constant efectele și de a introduce abia apoi demersul la scară mai largă.

Exemplu de grila de autoevaluare și evaluare

1. **Numele și prenumele:** _____
2. **Data:** _____
3. **Disciplina:** comunicare în limba română/
limba și literatura română
4. **Clasa:** a II-a/ clasa a III-a
5. **Tema:** Redactarea unui text (după imagini/
pe baza unor expresii/ pe baza unor
întrebări)
6. **Criterii de respectat:** înlănțuirea logică a
enunțurilor, respectarea subiectului dat, iar conținutul să se refere la titlu, exprimare
corectă, îngrijită, cu folosire de expresii (3-5), așezarea în pagină (cel puțin 3
alineate, încadrarea titlului) și aspectul scrisului, scrierea semnelor de punctuație
potrivite, ortografie: scrierea corectă a cuvintelor cu cratimă
7. **Simbolul acordat** (de mine, de către colegul de bancă, de către doamna învățătoare)

Bibliografie

<https://brio.ro/adviser/autoevaluarea-elevilor/info/1>

PARTICULARITĂȚI ALE CITIRII TEXTELOR CU CONȚINUT ISTORIC LA CICLUL PRIMAR

*Prof. învă. preșcolar Tumuruș Maricela
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești, jud. Bacău*

Cu toate că istoria ca obiect de învățământ apare doar în clasa a IV-a, elevii ciclului primar sunt familiarizați cu modul de receptare a mesajelor transmise prin creații literare, pe teme de istoria patriei, și în primele trei clase, prin conținutul unor texte de citire și lectură. Fără a fi vorba de un curs sistematic de istoria patriei, elevii iau cunoștință, prin intermediul unor texte literare, de unele dintre cele mai semnificative momente din istoria milenară a poporului român. Prin conținutul a numeroase texte, ei află despre mărețele fapte de vitejie ale înaintașilor, cunosc figuri de eroi ai poporului român, unii deveniți legendari.

Asigurarea înțelegerii de către toți elevii a unor asemenea idei fundamentale este determinată de priceperea învățătorului de a integra noile cunoștințe în sisteme deja conturate atât prin ceea ce s-a acumulat la citirea textelor cu conținut istoric, la lecțiile speciale de istorie în clasa a IV-a, precum și la alte discipline de învățământ.

„Accesibilizarea” unor cunoștințe de istorie poate fi realizată și prin folosirea unui material ilustrativ adecvat, în special, prin apelarea la unele elemente de istorie locală. Nu

există localitate în țară care să nu ofere, într-o formă sau alta, vestigii ale trecutului poporului român.

Punerea elevilor în contact cu istoria poporului nostru, inclusiv prin analiza lecțiilor de citire cu conținut istoric, este un act cu puternică rezonanță cognitivă și afectivă, ce se va manifesta în întregul comportament al elevilor.

Metoda R. A. I.

- Este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare.
- Urmărește realizarea feed-back-ului printr-un joc de aruncare a unei mingi ușoare.

Desfășurare:

Elevul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din lecția predată, elevului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Elevul care nu știe răspunsul iese din joc, la fel ca și cel care este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare.

Avantaje:

- Dezvoltă gândirea critică;
- Permite autoevaluarea propriei activități;
- Este coparticipant la propria formare.

Exemplu:

„Moș Ion Roată și vodă Cuza”, de Ion Creangă - clasa a IV-a, limba și literatura română.

După predarea acestei lecții, elevii și-au adresat întrebări de tipul:

- Cine făcea parte din Divanul ad-hoc?
- Ce fel de om era moș Ion Roată?
- Ce l-a nemulțumit pe moș Ion Roată în timpul discuțiilor din Divan?
- Cine s-a ridicat împotriva lui?
- Ce a aflat domnitorul Cuza, peste ani, de la moș Ion Roată?
- Ce însușiri ale domnitorului sunt prezentate în text?
- Ce alte povești sau povestiri scrise de Ion Creangă cunoașteți?

Metoda Pălăriile gânditoare

- Această metodă corespunde diferitelor tipuri de gândire.

Desfășurare:

Pălăria albastră – e liderul, managerul, conduce jocul. E pălăria responsabilă cu controlul demersurilor desfășurate.

Pălăria albă – e povestitorul, cel ce redă pe scurt conținutul textului.

Pălăria roșie – e psihologul care își exprimă sentimentele față de personajele întâlnite.

Pălăria neagră – e criticul, e pălăria avertisment, concentrată în special pe aprecierea negativă a lucrurilor.

Pălăria verde – e gânditorul, care oferă soluții alternative.

Pălăria galbenă – e creatorul, simbolul gândirii pozitive și constructive, creează finalul.

Avantaje:

- Angajează intens toate forțele psihice de cunoaștere;
- Dezvoltă gândirea critică;
- Manifestă empatie față de anumite personaje.

Exemplu:

„Neguțătorul florentin” de Petre Ispirescu – clasa a IV-a, limba și literatura română.

Pălăria albă – povestește pe scurt textul lecturii.

Pălăria albastră – caracterizează marele voievod Vlad Țepeș ca fiind impunător, iute ca focul, în timp ce negustorul era fricos, suspicios, grijuliu pentru averea și viața sa.

Pălăria roșie – arată că domnitorul își iubea poporul pe care-l conducea și purta de grijă tuturor celor aflați în țara sa, inclusiv a neguțătorului florentin.

Pălăria neagră – critică atitudinea neguțătorului neavând încredere în oamenii și legile țării. El trebuia să se informeze despre țara condusă de Vlad Țepeș. Domnitorul trebuia să-și înfrâneze mânia explicându-i cu calm neguțătorului situația creată.

Pălăria verde – spune că neguțătorul ar fi putut să-și adăpostească averea la un han sau să-și ar fi putut plăti oameni care să-i apere avutul fără să-l deranjeze pe domnitor.

Pălăria galbenă – găsește alt final textului.

Metoda dramatizării

- Se bazează pe utilizarea mijloacelor și procedeele artei dramatice, constând în dramatizarea unui fragment literar, a unui fapt istoric, a unui eveniment actual.

- Elevii sunt puși în situația de a interpreta anumite personaje, rolurile acestora, trăind efectiv stările conflictuale, situațiile problemă în care acestea sunt implicate.

- Poate îmbrăca forma procesului literar prin care elevii sunt puși în postura de inculpați, acuzatori sau apărători ai personajelor din opera respectivă

Avantaje:

- Are mari valențe în direcția receptării și sensibilizării elevilor față de conținutul și mesajul operei literare.

- Formează și dezvoltă capacitățile operaționale și comportamentale.

- Transferă cunoștințele din planul teoretic în cel practic.

Bibliografie

Aebli Hans, *Didactica psihologică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973

Athanasiu A., *Scris și personalitate*, Editura Științifică, București, 1970

Blideanu E, Șerdean I., *Orientări noi în metodologia studierii limbii române la ciclul primar*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981

Brunescu V., *Învățătoria și reforma învățământului*, în *Revista învățământului primar*, nr. 6-7/ 1994

Berger Gaston, *Omul modern și educația sa. Psihologie și educație*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973

Șerdean I., *Elemente de creativitate prin studiul limbii române în școala primară*, în: *Învățământul primar* nr. 3/ 1996

Thomas J., *Marile probleme ale educației în lume*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977

Țopa Leon (coordonator), *Metode și tehnici de muncă intelectuală*, Editura Didactică și Pedagogică, București

PROIECT EDUCAȚIONAL „ZIUĂ EUROPEANĂ A LIMBILOR STRĂINE”

Prof. Ungureanu Mădălina-Petronela
Școala Gimnazială „Ion Rotaru” Valea lui Ion, jud. Bacău

Ziua Limbilor Europei este o manifestare care celebrează diversitatea lingvistică, plurilingvismul și învățarea limbilor străine pe durata vieții. Ziua Europeană a Limbilor are ca obiectiv să atragă atenția elevilor asupra importanței învățării limbilor străine și să îi sensibilizeze cu privire la existența și valoarea tuturor limbilor vorbite în Europa, sporind învățarea lor. Manifestarea a debutat în anul 2001, an care a fost declarat de Consiliul Europei drept *Anul european al limbilor vorbite*.

Proiectul educațional „**Ziua europeană a limbilor străine**” este un proiect destinat elevilor din ciclul primar și gimnazial, ce are ca scop principal conștientizarea de către elevi a importanței învățării unei limbi străine. Totodată, proiectul evidențiază experiența personală a elevilor în legătură cu studiul limbilor vorbite pe continentul european, în special a limbilor franceză, engleză și germană.

Proiectul s-a desfășurat în perioada 25-27 septembrie 2023 și a cuprins o serie de activități precum:

- confecționarea de ecusoane pe care elevii au scris în 6 limbi europene (română, franceză, engleză, italiană, spaniolă și germană) scurte prezentări despre ei;
- realizarea unor planșe, desene cu tema *Limbile în clasa mea*;
- confecționarea unor stegulețe în miniatură ale statelor europene;
- realizarea unor semne de carte pe care elevii au scris „Bună ziua!” în cât mai multe limbi europene;
- atelier de traducere
- scrierea pe baloane a formulilor de salut în limbile Europei;
- intonarea cântecelului «Les capitales d'Europe», despre capitalele țărilor europene;
- concurs pe echipe «Épeler les capitales», în franceză și engleză.

Acest proiect este un exemplu de bune practici în școala noastră pentru că ajută la creșterea calității actului educativ, prin faptul că stimulează elevii pentru utilizarea limbilor străine, îi ajută să se exprime într-o formă plăcută și creionează aprecierea de care se bucură studiul limbilor moderne în rândul elevilor noștri. Elevii s-au familiarizat cu limbile vorbite pe continentul european, și-au însușit formulele de salut specifice țărilor europene și și-au manifestat dorința de a învăța cel puțin o limbă străină pe parcursul vieții.

EDUCAȚIE DE CALITATE ÎN ORICE SITUAȚIE. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

*Înv. Urdea Maria-Magdalena
Școala Gimnazială Palanca, jud. Bacău*

Educația de calitate este fundamentală în dezvoltarea individuală și colectivă. Ea nu doar că furnizează cunoștințe și competențe esențiale, dar contribuie și la formarea caracterului, la dezvoltarea gândirii critice și la încurajarea inovației și creativității. Într-o lume în continuă schimbare, educația de calitate este cheia pentru pregătirea indivizilor să facă față provocărilor viitoare și să contribuie pozitiv la societate.

De asemenea, educația trebuie să fie incluzivă și accesibilă tuturor. Aceasta presupune adaptarea curriculei și a metodologiilor de predare pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor, inclusiv pentru cei cu dizabilități, cei din medii socio-economice defavorizate sau cei cu diferite stiluri de învățare.

Educația de calitate este definită prin capacitatea de a furniza un învățământ holistic, care să stimuleze dezvoltarea intelectuală, emoțională, socială și fizică a elevilor. O educație de calitate încurajează gândirea critică, creativitatea, curiozitatea și inovația. De asemenea, pune un accent puternic pe dezvoltarea abilităților de viață, precum comunicarea, colaborarea, reziliența și auto-eficacitatea.

Din perspectiva dezvoltării individuale, educația de calitate joacă un rol crucial. Ea oferă baza pentru dezvoltarea personală și profesională a indivizilor, le permite să atingă potențialul lor maxim și să devină membri activi și responsabili ai societății. Educația de calitate ajută la formarea unor cetățeni informați, critici și capabili să ia decizii înțelepte, atât pentru ei înșiși, cât și pentru comunitatea din care fac parte.

La nivel social, educația de calitate este un motor al progresului și al dezvoltării durabile. Prin promovarea egalității, incluziunii și diversității, educația de calitate contribuie la reducerea disparităților și la construirea unei societăți mai echitabile. Educația influențează direct creșterea economică, inovația și dezvoltarea socială, pregătind generații capabile să răspundă provocărilor globale, cum ar fi schimbările climatice, sărăcia și inegalitățile.

Colaborarea strânsă între școli și familii este crucială pentru succesul educațional al elevilor. Comunicarea regulată, participarea părinților la evenimente școlare și implicarea acestora în procesul educațional ajută la crearea unui mediu de susținere și încurajare pentru elevi. Atelierele pentru părinți, întâlnirile de părinte-profesor și programele de voluntariat în școli sunt exemple de moduri prin care familiile pot fi implicate activ în educație.

În concluzie, educația de calitate în orice situație necesită flexibilitate, inovație și un angajament continuu din partea tuturor actorilor implicați în procesul educațional. Prin adoptarea și adaptarea acestor bune practici, sistemul educațional nu doar că răspunde provocărilor actuale, dar pregătește și viitoarele generații pentru un viitor dinamic și în continuă schimbare.

CREȘTEREA EFICIENȚEI PREDĂRII ȘI ÎNVĂȚĂRII PRIN FOLOSIREA METODELOR ACTIV-PARTICIPATIVE

*Prof. înv. primar Vasiloiu Doinița
Școala Gimnazială „Emil Brăescu” Măgura, jud. Bacău*

„Nu toți educatorii pot să ajungă la calitatea de cercetător în sensul științific al termenului, dar o activitate de căutare a noi soluții pentru activitatea curentă realizează orice dascăl care se respectă.” - Rodica Mariana Niculescu

În ultimul timp există o necesitate a pregătirii copiilor pentru o viață activă și creativă, pentru o mai mare participare la rezolvarea multiplelor și complexe probleme ale societății. De aceea, este firesc ca educația lor să se bazeze pe metode activ-participative, aceasta fiind în esență preocuparea învățământului pentru formarea unei atitudini active, bazate pe curiozitatea intrinsecă de a cunoaște, dorința de a observa și explica, de a experimenta, de a construi, de a explora și de a descoperi, de a crea.

Metodele activ-participative stimulează participarea conștientă și activă a scopurilor în procesul instructiv-educativ, ajută copiii să caute, să cerceteze, să găsească singuri noile

cunoștințe, să afle singuri soluții la probleme, să prelucreze cunoștințele, să le sistematizeze, punând accent pe învățarea prin acțiune, pe manipularea în plan manual și mental a obiectelor, acțiunilor; sunt metode de interacțiune colectivă, facilitând colaborarea dintre copii; intensifică schimbul de idei și informații; aduc copii în contactul direct cu realitatea înconjurătoare, cu situații concrete de viață reală, care dau prilej de participare la rezolvarea problemelor practice din realitate și îi atrag în crearea de bunuri materiale; solicită cu eficacitate gândirea, imaginația, memoria și voința copiilor; imprimă actului de instruire un pronunțat caracter formativ-educativ.

Valoarea profesională a unui cadru didactic este determinată de stilul didactic ce îl definește, de modul de abordare a sarcinilor de învățare, de modul în care percepe și realizează situațiile de învățare, de arta de a comunica și relaționa cu copiii, prin efectele educative pe care le obține.

Modernizarea metodelor presupune:

- să se realizeze o revitalizare a metodelor tradiționale (expunerea, lucrul cu planșa, cu tabla, cu manualul etc.);
- să se găsească metode, procedee și mijloace de învățământ, ca: problematizarea, descoperirea, mijloacele audio-vizuale, instruirea asistată de calculator.

Spre deosebire de mijloacele clasice, cele moderne aduc un spor în ce privește cunoașterea, reușind să dea o imagine cât mai completă a obiectelor și fenomenelor analizate. Totodată ele contribuie la realizarea unei atmosfere deosebite în clasă, trezind interesul elevilor pentru lecție. Biblioteca școlii se va transforma, ea va deveni preponderent mediatică, putând găsi aici și culegeri electronice interactive. În condițiile dezvoltării accelerate a societății în care trăim, utilizarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale în școală a devenit o necesitate.

Formarea competențelor copilului prevăzute în programa școlară, nu depinde doar de metodele tradiționale de predare, ci și de folosirea eficientă a instruirii asistate de calculator. Prin intervenții bazate pe tehnologie înțelegem intervenții ale căror caracteristici fundamentale au fost practici bazate pe tehnologie, aici fiind incluse „intervenții pe computer sau video, programe multimedia, evaluare bazată pe tehnologie și înregistrări audio cuvânt cu cuvânt”. Folosirea suplimentară a computerului ca o modalitate de învățare este eficientă nu doar pentru familiaritatea intervenției de instruire, ci și pentru abilitatea elevilor de a ține parțial pasul cu prezentarea și pentru motivația adițională, inerentă în folosirea computerului.

În procesul instructiv-educativ cu copiii cu CES, utilizarea calculatorului și a softului educațional facilitează:

- adaptabilitate la nevoile / particularitățile psiho-fizice ale copiilor;
- abordarea materialului de studiat într-o manieră interactivă;
- stimularea motivației pentru învățare prin prezența componentei ludice;
- oferirea sentimentului de confort (ameliorarea imaginii de sine) copiilor cu CES.

În învățământul cu cerințe educative speciale, utilizarea calculatorului și a softului educațional se face în funcție de posibilitățile de învățare ale fiecărui copil, de interesul pe care acesta îl are pentru munca la calculator și nu în ultimul rând, se ține cont de vârsta pe care o are copilul cu CES. Lecțiile interactive pe suport electronic pot fi utilizate cu succes în învățământul special, dacă sunt proiectate special pentru elevii cu un anumit tip de deficiență sau dacă sunt personalizate, în funcție de cerințele fiecărui elev în parte. De exemplu, elevii cu autism reacționează mult mai eficient la stimulul verbal, dacă este inclusă o comandă ce conține numele elevului care parcurge o lecție electronică. Calculatorul poate stimula unele procese, poate antrena elevul în anumite jocuri, le poate dezvolta creativitatea.

Pentru a direcționa potențialul creativ al elevilor cu CES și a tuturor celorlalți elevi spre acele zone în care ei au șansele cele mai mari de manifestare eficientă, de realizare afectivă, este necesar:

- Să se utilizeze tehnologia în procesul de predare – învățare cu copiii cu CES și a elevilor claselor CP-IV;
- Să se utilizeze softuri educaționale specializate în învățare și terapii specifice;
- Să se proiecteze lecții în care să integreze tehnologia modernă.

În cazul elevilor cu dificultăți de învățare are unele avantaje: corectare instantanee, repetarea exercițiilor, individualizarea temelor și a ritmului de învățare, interacțiunea continuă cu elevul, evaluarea continuă a nivelului de învățare și a înțelegerii elevului, uniformitatea modului de prezentare, aplicare și evaluare și nu în ultimul rând, creșterea motivației. Cercetările lui Zhang (2000) demonstrează că, tehnologiile de acces oferă elevilor cu dificultăți de învățare sprijinul necesar pentru a se integra în școlile de masă și pentru a participa la orele din curricula generală. Ele ajută elevul să transfere sarcinile scrise în format clasic în format electronic, permit detalierea, organizarea și editarea sarcinilor de scriere și, nu în ultimul rând, îi motivează pe elevi să participe cu plăcere la realizarea sarcinilor de scriere. În cazul elevilor cu dificultăți de atenție, calculatorul este perceput ca un mediu interactiv, care le menține atenția și motivația, indiferent de gradul de dificultate al sarcinii. Softurile alese în procesul de instruire/învățare urmăresc atingerea unor obiective clare și sunt stabilite de către cadrul didactic cu care lucrează, pe înțelesul copilului și având în vedere un anumit interval de timp. Toți factorii implicați în educație trebuie să fie conștienți că integrarea instruirii asistate de calculator în procesul instructiv-educativ al elevilor cu dificultăți de învățare este o necesitate.

Pentru a valorifica potențialul real al fiecărui elev cu cerințe speciale este necesară o evaluare adecvată și elaborarea unui plan educațional individualizat, care să includă utilizarea tehnologiile de acces și a instruirii asistate de calculator în funcție de particularitățile și nevoile fiecărui elev cu cerințe speciale. Instruirea asistată de calculator alături de tehnologiile de acces nu exclud metodele tradiționale de predare învățare, ci doar le completează pentru ca întregul proces de învățământ să se adapteze nevoilor elevilor cu cerințe speciale. Aplicațiile bazate pe utilizarea calculatorului, cuplate cu un software nou și îmbunătățit și cu dispozitive mai bune de adaptare, ar putea fi de mare ajutor copiilor cu dizabilități, pentru finalizarea educației lor și pentru a deveni productivi în societatea din care fac parte. Învățarea „de la” calculatoare, ca abordare educațională a tehnologiei, poate lua multe forme, inclusiv introducerea de către profesor a unor subiecte noi și acordarea de oportunități de învățare individuală. Pe de altă parte, învățarea „cu ajutorul” calculatorului este folosirea calculatorului ca instrument de învățare. Prin această abordare, cadrele didactice au realizat beneficiile utilizării calculatorului, inclusiv accesul la Internet, ca mijloc de îmbunătățire a abilităților elevilor de rezolvare a problemelor.

Stimularea limbajului la elevii cu CES se realizează nu numai prin orele de stimularea limbajului, ci și prin orele de citire, cunoașterea mediului, dirigenție etc. De exemplu, o lecție multimedia de cunoaștere a mediului, cu jocuri interactive, cu fișe diferențiate de lucru, cu cântece și înregistrări video este mult mai eficientă decât combinația clasică a expunerii cu manualul și o planșă. Softurile educaționale se pot folosi cu succes în activitățile corectiv-recuperatorii desfășurate cu copiii. Astfel CD-uri cu povești românești și jocuri interactive, jocurile PitiClic pentru preșcolari și DubluClic pentru elevii din clasele CP-IV care au avizul MECI, jocurile logice folosind personaje din poveste, Cifrele, Literele, Animalele (domestice și sălbatice), Logopedics, sunt doar câteva din exemplele de softuri

educaționale care au fost folosite în activitățile cu copiii cu CES și care au contribuit la stimularea generală a cunoașterii și a comunicării, la dezvoltarea abilităților ludice în context interactiv precum și la optimizarea stărilor afectiv-motivaționale ale copiilor cu CES. Utilizând soft-urile educaționale ca măsură de recompensă a implicării active a copiilor în sarcina dată pe parcursul unui interval de timp, aceștia pot fi mai ușor dirijați spre comportamente dezirabile, decât dacă s-ar cere același lucru prin metode tradiționale.

Bibliografie

- Adăscăliței, A. (2007), *Instruirea asistată de calculator*, Iași, Editura Polirom.
- Alessi, S.M. & Trollip, S.R. (2001), *Multimedia for learning: Methods and development* (3rd ed., pp. 138-179), Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Bocos, M. (2002), *Instruire interactivă*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană.
- Cerghit, I. (2002), *Sisteme de instruire alternative și complementare – Stiluri și strategii*, București, Editura Aramis.
- Gherguț A.(2005), *Sinteze de psihopedagogie specială*, Iași, Editura Polirom.
- Ionescu, Miron & Mușata Bocoș (coord.)(2009), *Tratat de didactică modernă*, Pitești: Paralela 45.
- Miclea, M., Mihalca, L., Dohi I. Mosut, L., (2006), *Literele. Soft educațional*, ORDA – ISBN – 973-7973-22-4.
- Miclea, M, Mihalca,L., Mosut, L., I. Dohi. (2003), *Cifrele. Soft educațional*, ORDA.

ÎNVĂȚAREA INTERACTIV-CREATIVĂ

*Prof. înv. primar Vespan Mihaela
Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Bacău, jud. Bacău*

Învățare interactiv-creativă este un proces evolutiv, care are la bază receptivitatea față de experiențele noi, căutate și rezolvate prin explorare, deducție, analiză, sinteză, generalizare, abstractizare, concretizare, punând accentul pe realizarea conexiunilor între sensuri și solicitând o profundă implicare intelectuală, psihomotorie, afectivă și volițională. În cadrul învățării interactiv-creative, elevul descoperă, imaginează, construiește și redefiniște sensurile, filtrându-le prin prisma propriei personalități și solicitând procesele psihice superioare de gândire și creație. Ea apare ca urmare a eforturilor individuale și colective, al interacțiunii educatului cu ceilalți, bazându-se pe schimburile sociale în dobândirea noului.

Individul care învață activ este „propriul inițiator și organizator” al experiențelor de învățare, capabil să-și reorganizeze și să-și restructureze în permanență achizițiile proprii, în viziune sistemică. Dezvoltând acest tip de învățare activă, cadrele didactice stimulează elevii să devină capabili să elaboreze proiecte personalizate de învățare, să-și asume responsabilitatea desfășurării învățării, conștientizând, aplicând, (auto)evaluând, gestionând și dobândind progresiv autonomie în propria formare.

Multe studii demonstrează faptul că învățarea este mai eficientă atunci când elevii sunt implicați în acest proces. Strategiile de instruire care angajează elevii în procesul de învățare, stimulează gândirea critică, sporesc gradul de conștientizare și de responsabilitate din partea acestora.

Interactivitatea are la bază relațiile reciproce și se referă la procesul de învățare activă, în cadrul căreia, cel care învață acționează asupra informației pentru a o transforma într-una nouă, personală și interiorizată. În sens constructivist, cel ce învață re-construiește sensuri prin explorarea mediului înconjurător/educativ, rezolvând probleme și/sau aplicând informația dobândită în situații noi.

Principiile care stau baza construirii **strategiilor didactice interactive** sunt:

- 1) Elevii își construiesc propriile înțelegeri și interpretări ale instruirii;
- 2) Scopurile instruirii sunt discutate, negociate, nu impuse;
- 3) Sunt promovate alternativele metodologice de predare – învățare – evaluare;
- 4) Sarcinile de învățare vor solicita informații transdisciplinare și analize multidimensionale ale realității;
- 5) Evaluarea va fi mai puțin criterială și mai mult reflexivă, integrând metode alternative de evaluare;
- 6) Sunt promovate învățarea prin descoperire și rezolvarea de probleme.

Învățarea interactiv-creativă este un proces de creare de semnificații vis-à-vis de noua informare și de cunoștințele anterioare, de transformare a structurilor cognitive ale elevului, consecință a încorporării noilor achiziții (cunoștințe, priceperi și deprinderi), prin angajarea eforturilor intelectuale și psihomotorii de construire a cunoașterii.

Interactivitatea presupune interrelaționarea, directă sau mediată, cu ceilalți, cu profesorul și colegii și procese de acțiune transformativă asupra materialului de studiu. Creativitatea solicită procese de combinare, de conversie, de imaginare și restructurare continuă a datelor, prin situarea celui care învață și situații problematice care necesită rezolvare. Avem învățare creativă atunci când elevul dobândește o experiență nouă prin propriile puteri, descoperind-o și exersând-o în cadre problematice divergente. *Interactivitatea* presupune *creativitate*, iar creativitatea poate fi individuală sau de grup.

Instruirea interactivă, asociată tipului superior de învățare școlară interactivă și creativă, implică conjugarea eforturilor ambilor agenți educaționali (profesorul – elevii) în construirea cunoașterii. Relația profesor-elev se redimensionează. Educatul își asumă rolul de subiect, de agent al propriei formări, iar profesorul este ghidul său în demersurile întreprinse. Este dezirabil ca învățarea interactivă să determine, pe lângă implicarea activă a elevilor și plăcerea de a descoperi și de a învăța prin dezvoltarea inițiativelor personale. Acest fapt poate crea sentimentele pozitive – de încredere în propriul potențial, de dorință de cunoaștere, de împlinire, motivând activitățile de cunoaștere viitoare.

Învățarea interactiv-creativă este o formă specială a învățării școlare, apărută din necesitatea ținerii pasului școlii cu noile transformări existente și preconizate, în viața și activitatea social-umană, în complexitatea epocii contemporane.

Omul viitorului trebuie să fie un constructor de probleme și de sisteme ideative necesare rezolvării lor, transpunerii lor în plan ideativ și practic, găsind soluții optime și eficiente. El este omul faptelor pentru că ele conving, deci omul creator; este omul pentru care fapta nu vorbește este maxima conducătoare în viață.

În consecință, învățarea interactiv-creativă este necesară pentru a crea omul creativ, un constructor de idei care nu rămâne suspendat în sistemul sau ideativ, ci îl folosește pentru a elabora decizii și a rezolva problemele vieții prin acțiune. Acest tip de învățare nu se opune învățării școlare clasice, ci este o nouă calitate a acesteia prin obiectivele pe care le urmărește privind formarea personalității umane. Ea pune accentul pe *învățarea prin cercetare-descoperire, pe învățarea prin efort propriu*, independent sau dirijat; pune accent mai ales pe echipamentul intelectual operatoriu, pe *gândire și imaginație creatoare*.

Profilul elevului activ și creativ:

Activ și creativ este elevul care intervine efectiv în activitatea didactică și îi modifică variabilele, parametrii caracteristici: depune eforturi de reflecție personală, de gândire, efectuează acțiuni mintale și practice de căutare, cercetare, redescoperă noi adevăruri, reelaborează noi cunoștințe, conștientizând faptul că întotdeauna influențele și mesajele externe acționează prin intermediul condițiilor interne. Această perspectivă asupra elevului se opune celei tradiționale conform căreia el recepta în mod pasiv informațiile oferite de către profesor, urmând ca ulterior să le reproducă.

De *interactivitate* dă dovadă elevul care devine *coparticipant* alături de profesor al propriei formări și *coresponsabil* de realizarea și efectele procesului de învățare. Asumându-și rolul de *actor* în actul educativ, el își proiectează eficient proiectul de învățare personalizat, își construiește cunoașterea, asumându-și riscuri, conștientizând eforturile necesare, alegându-și strategiile de învățare, gestionându-și timpul și apelând la evaluări formatoare.

Pregătirea pentru o învățare autonomă valorizează motivația intrinsecă a educatului, dorința de a căuta, de a experimenta, de a descoperi, de a crea și de a inventa. Elevul activ-creativ realizează demersuri critice și creative, depune eforturi proprii înscrise în schimburi sociale, în scopul accederii la noua cunoaștere. Elevul activ și creativ dă dovadă de multă îndrăzneală în aprecierea critică a unui produs, de independență în abordarea și analiza problemelor, de spirit de contraargumentare, de libertate în manifestarea comportamentală generală. De multe ori, comportamentul lui la ore devine deranjant pentru unii profesori mai conservatori.

Profilul elevului creativ și dinamic se referă la acele trăsături care dovedesc capacitatea de a se detașa de informații, de a se mișca liber în sfera cunoștințelor, manifestând inițiativă și spirit independent. Persoanele creative au un nivel superior de aspirații, au interese variate, manifestă o vie și permanentă curiozitate, ieșind din șablon, punând în discuție probleme interesante. Elevul cu potențial creativ înalt are încredere în forțele proprii și este capabil de o corectă autoevaluare. În relațiile cu cei din jur manifestă comportamente controlate, vrând să ofere o bună imagine atât în fața profesorilor cât și în fața colegilor.

O atitudine specifică tinerilor și adulților cu potențial creator înalt, indiferent de domeniu, este interesul viu pentru orice informație, aceștia având un grad de activism foarte ridicat. Pentru oamenii înalt creativi nu există lucruri neinteresante, totul depinde de cine sunt privite, la ce tip de cunoștințe ale individului sunt raportate și mai ales modul cum sunt analizate, interpretate.

Strategiile didactice interactive sunt recunoscute drept modalități eficiente de stimulare a potențialului creativ atât individual cât și grupal, promovând o metodologie care exersează capacitățile cognitive superioare ale elevilor, dezvoltând inteligențele multiple.

Bibliografie

- Cerghit, Ioan (coordonator), *Perfecționarea lecției în școala modernă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983;
- Oprea, Crenguța, L., *Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, ed. a IV-a, 2009;
- Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*, Editura Polirom, Iași, 2009;
- Cristea, Sorin, *Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului*, Editura Didactică și Pedagogică, RA., București, 1994.

ROLUL „STIMULENTELOR” ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

*Prof. înv. primar Vîlcu Oana-Adina
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești, jud. Bacău*

Ne întrebăm deseori care sunt cele mai benefice modalități prin care profesorul pentru învățământ primar poate să rezolve problemele manifestate prin refuzul sau neglijarea executării sarcinii didactice de către elev, excluzând autoritarismul tradițional, conferit de funcția didactică.

Elevii pot fi făcuți să urmeze comportamentele cerute de către cadrele didactice, dacă le sunt oferite anumite „stimulente”. Câteva elemente sunt importante însă:

a) Stimulentele trebuie să fie văzute ca atare de către elevi și nu de către profesori. Pentru cadrele didactice o perspectivă conform căreia „dacă înveți o să fii mândru de ce ai realizat!” este stimulatorie, însă pentru elev poate să nu fie la fel. Pentru aceștia din urmă, ideea unui timp din ora de curs la dispoziția lor în care sunt liberi să facă ce vor poate fi mult mai ofertant. În același timp, stimularea trebuie să fie accesibilă fiecărui cursant; de obicei, cadrul didactic spune ceva de tipul „cine termină primul exercițiul acesta va fi recompensat cu...”, ceea ce nu are cum să fie stimulator pentru elevii mai slab pregătiți sau chiar pentru cei care reprezintă media clasei (deoarece toți aceștia știu din proprie experiență că șansa lor de a termina primii – în fața „premiștilor” clasei – este nulă).

b) Stimulentele pot fi aplicate conform „regulii bunicii” (mai întâi îți mănânci mâncarea și abia apoi primești și desertul). În acest mod elevii sunt mai motivați să facă ceea ce le solicită cadrul didactic.

c) Valoarea educațională a acestor stimulente. Îi oferim elevului o listă de stimulente din care poate să aleagă. În cadrul abordării neo-skinneriene regăsim câteva idei suplimentare pentru a motiva elevii, idei care ar trebui să se regăsească pe lista pe care le-o propuneți elevilor: să lucreze cu un coleg, să aibă timp liber la dispoziție, să fie scuzat la un test sau la o temă pentru acasă, să lucreze la un proiect special (din care numai așa poate să ajungă să facă parte).

De multe ori cadrele didactice sunt destul de neîncrezătoare la nivelul unora dintre aceste stimulente: „să îl las să nu facă nimic în timpul orei mele?” ori „cum să îi dau voie să nu dea o lucrare de control?” sunt cele mai frecvente interogații. Nu trebuie uitat că obține acest premiu ca urmare a realizării a ceea ce vă doriți dumneavoastră.

Mai mult decât atât, putem face ca aceste stimulente să fie obținute în urma unei liste mai extinse de comportamente dorite, nu doar unul singur.

Strategia „token economy” presupune ca persoana care face ceea ce cere cadrul didactic trebuie să primească puncte (și nu stimulentele respective); stimulentele sunt cotate într-o listă cu un număr de puncte și atunci când persoana acumulează un număr suficient de puncte, ea poate avea acces la stimulentele dorite.

În acest fel stimulentele își păstrează valoarea motivatoare, însă efortul elevului pentru a-l obține crește și crește și implicarea sa în acest proces. Obținerea stimulentei poate fi, desigur negociată.

În practică, literatura de specialitate dezvoltă mai multe etape sau pași în negociere. O caracterizare succintă ar putea numi patru astfel de etape:

- 1) pregătirea, desemnând ce vrea partea care propune negocierea;
- 2) dezbateră, privind ce vrea cealaltă parte; Uneori nu avem nimic de oferit, dar dorim de la celălalt ceva. Putem vorbi despre negociere în acest sens? Unii autori confirmă,

dar trebuie să folosim strategii speciale de negociere (cum ar fi tehnica momelii) că elevii pot fi făcuți să accepte un lucru după ce au fost momiți cu un altul (mult mai promițător decât cea de-a doua propunere);

3) propunerea, urmărind ce se poate negocia (și ce nu). Negocierea poate merge într-o direcție greșită dacă una dintre părți caută din răsuputeri să obțină ceea ce este de negociat de la cealaltă parte (luați exemplul unui lucru care este singura amintire ce i-a mai rămas unei persoane de la cineva drag care a murit – orice ați oferi la schimb șansele de a obține respectivul obiect sunt extrem de mici).

Prima regulă a negocierii este că totul este negociabil. O astfel de perspectivă devine cu atât mai importantă cu cât în anumite situații putem avea impresia că nu avem opțiuni sau posibilități de a alege. Alte câteva reguli specifice că negocierea este un proces permanent (nu se termină niciodată) și în fiecare moment în care vom negocia cu cineva procesul de negociere va fi diferit (chiar dacă am mai negociat cu persoana respectivă în trecut, între timp, prin prisma experienței de care a beneficiat acea persoană - și a experienței prin care am trecut noi înșine – va trebui să facem față unor noi condiții de negociere). Analizând cele două perspective ne putem întreba: totul este negociabil sau sunt și lucruri nenegociabile? Cred că răspunsul este variabil: în principiu există lucruri care nu sunt de negociat (puține la număr) ceea ce nu trebuie să ne împiedice să gândim procesul de negociere ca pe unul flexibil și posibil .

4) negocierea propriu-zisă sau „cu ce se poate face schimb”.

Negocierea este așadar un proces complex; atunci când se dezvoltă procesul de negociere partenerii trebuie nu doar să optimizeze elementele pozitive ale acesteia, ci și să se ferească de eventualele erori pe care le-ar putea face.

Bibliografie

H. L. Goodall, Jr. (1990), *Small Group Communication in Organizations*, Second Edition. Dubuque, IA.: William C. Brown Company,.

Iucu, R., B., (2006), *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*, Editura Collegium Polrom, Iași;

Panțuru, S. (2008), *Teoria și metodologia instruirii*, Editura Universității „Transilvania” din Brașov

IMPORTANȚA METODELOR INTERACTIVE ÎN DIDACTICA MODERNĂ

*Prof. Vitalyos Ștefan
Școala Gimnazială Nr.1 Negoiești, jud. Bacău*

Învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune, operatorie, deci pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității. „Activ” este elevul care „depune efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborarea a noilor cunoștințe. „Activismul exterior” vine deci să servească drept suport material „activismului interior”, psihic, mental, să devină un purtător al acestuia.

Experiențele de învățare în grup sunt marcate de dialog reflexiv, de stimularea atitudinii metacognitive (crearea de moduri alternative de gândire, oferind o bază rațională pentru negocierea interpersonală a sensurilor, o cale de a ajunge la înțelegerea reciprocă), de crearea de jurnale reflexive și de stimularea gândirii critice. Încrederea în procesul de învățare eficientă conduce la diminuarea controlului și la instaurarea unor relații de muncă degajate între educator și educat.

Noile orientări postmoderniste asupra științei educației solicită cu necesitate aplicarea unor strategii interactiv-creative în predarea și învățarea școlară. Clasele de elevi în viziune postmodernistă sunt privite de către Peter Appelbaum drept adevărate comunități de cercetare și inter-învățare, demonstrând importanța activismului și a interrelațiilor pentru progresul cunoașterii. Scopul nu este neapărat cel de a-i antrena pe elevi în formularea de răspunsuri la întrebările și problemele enunțate, ci mai mult, de a-i ajuta să descopere căile de a pune întrebări și de a analiza critic problemele.

Reușita activității didactice a unui profesor este asigurată și de varietatea de metode de predare-învățare-evaluare pe care le deține și pe care știe să le gestioneze corect și la momentul potrivit. Între acestea, metodele și tehnicile active și interactive au un loc important. În învățământul modern sunt promovate metodele interactive, a căror utilizare are numeroase valențe formative. Astfel, este de dorit ca implicarea activă și interactivă a elevilor și învățarea (inter)activă realizată de aceștia, să îi ajute să descopere plăcerea de a învăța, care poate da naștere sentimentelor pozitive – de încredere în propriul potențial, de dorință de cunoaștere, de împlinire.

Învățământul nou aduce o perspectivă actuală a educației, acest lucru presupune folosirea unor metode interactive la clasă, care să pună accent pe mecanismele gândirii, imaginației, inteligenței, și creativității. Problema principală a didacticii contemporane este aceea de a găsi formele, mijloacele, procedeele și strategiile, pentru a realiza un învățământ capabil să trezească la viață, mai mult decât până acum, forțele creatoare ale copiilor și să angajeze la învățătură întregul potențial spiritual. Prin aplicarea metodelor interactive, în cadrul orelor se creează condițiile optime pentru afirmarea individuală și în echipă a elevilor, receptivitate pentru experiențe noi, căutate și rezolvate prin dezvoltarea gândirii critice, deducție, analiză, evaluarea performanței proprii și creșterea motivației pentru învățare.

Metodele interactive au o eficiență mărită atunci când elevii lucrează în grup sau în echipe. Acest tip de învățare stimulează colaborarea între membrii grupului sau echipei atunci când sunt puși în fața unei situații problematice. Respectând regulile echipei, elevii își valorifică creativ propriile idei care ajută la rezolvarea situației impuse. Într-un grup, elevii pot să-și verifice nivelul de cunoștințe, iar încrederea reciprocă induce o stare psihică pozitivă. Se creează o relație de colaborare între elevi, iar aceasta duce la formarea unor trăsături de caracter cum ar fi: responsabilitatea, devotamentul, curajul, onestitatea.

Metodele interactive au în comun faptul că ele oferă un spor de idei și soluții, facilitează un transfer mai mare de cunoștințe și astfel fac să crească productivitatea muncii intelectuale, să creeze o stare de satisfacție, o senzație de succes. Marii pedagogi spun că folosirea metodelor diferite în procesul de învățare au ca rezultat diferențe în pregătirea elevilor. Cunoștințele sunt mai bine însușite de copii și mai accesibile dacă metodele folosite sunt atent alese, potrivit vârstei. Petrovici C. spune că „metodele interactive ajută cadrul didactic să imprime orei un caracter mai viu și mai atrăgător. Aducând varietate și idei noi, alungă monotonia plictiseala și oboseala elevilor și le trezește buna dispoziție și interesul pentru ceea ce învață. Elevii sunt astfel stimulați să înțeleagă mai bine conținutul lecției, stimulează formarea de opinii, sprijină munca în echipă și pune accentul pe formarea de

deprinderi și aptitudini durabile. Metodele interactive folosite în timpul activității are multiple valențe formativ-informative care se răsfrâng asupra viitoarei personalități ale copilului”.

Metodele interactive îi pun pe elevi în situații diferite de învățare. Aceste situații sunt deosebite deoarece noul, ineditul sunt factori motivanți de învățare. Fiecare membru al echipei reprezintă o individualitate, iar munca în echipă conduce la autocunoaștere și cunoaștere reciprocă. De aceea, un eventual eșec nu-l mai poate descuraja atât de mult pe elevul care lucrează în echipă. Este vital ca toți elevii din echipă să fie responsabili, să conștientizeze faptul că trebuie să-și ducă bine la îndeplinire sarcinile ce le revin, pentru ca rezultatele să fie cele mai bune. Un elev care gândește, care se mobilizează, descoperă, are spirit de inițiativă, caută, cercetează este un coechipier ideal pentru grup.

Pentru eficientizarea metodelor interactive ar fi indicat să organizăm spațiul în funcție de cerințe. Mobilierul și materialele folosite în metoda respectivă să fie așezate corespunzător. Copiii își gestionează spațiul în timpul derulării demersului metodei pentru a-și realiza cu succes sarcina. Dacă este nevoie ei pot modifica spațiul de învățare pentru a deveni funcțional stilului lor de învățare, se va da frâu liber creativității lor. Copiii se vor simți confortabil în acel spațiu, vor fi cooperanți cu colegii vor asculta activ și vor învăța să accepte părerile celorlalți. Profesoara va fi mereu atentă în desfășurarea și derularea demersului de învățare și va ajuta la menținerea ordinii și respectarea regulilor, va interveni și va atenționa copiii în momentul în care se vor încălca anumite reguli prestabilite.

Pentru un profesor este important să dețină un repertoriu metodologic complex, variat și adaptat. Metodele nu au însă o valoare în sine. Valoarea le este conferită de maniera în care profesorul le integrează în practica instruirii în armonie cu celelalte variabile ale spațiului de instruire (obiective, conținuturi, pregătirea elevilor, resursele de timp, mijloacele de învățământ). Strategiile didactice interactive de predare-învățare, corelate cu cele evaluative conduc împreună la eficientizarea activității desfășurate de profesor cu elevii săi.

Bibliografie:

Bocoș, M., (2002), *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, ediția a II-a, revăzută, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca;

Cerghit, I., (2006), *Metode de învățământ*, ediția a IV-a, Editura Polirom, Iași;

Găvenea, A., (1975), *Cunoașterea prin descoperire în învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București;

Oprea, C.L., (2009), *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, ediția a IV-a, București;

MODALITĂȚI DE CONSEMNARE A INFORMAȚIILOR CARE URMEAZĂ A FI UTILIZATE ÎN COMPUNERI

*Prof. înv. primar Vrăjmașu Mariana
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău, jud. Bacău*

Voi porni de la un exemplu...

După predarea lecției *Orășelul copiilor* li se cere acestora să găsească acele cuvinte care arată bucuria copiilor, care se referă la lumini, la îmbrăcăminte, la jucării etc. Se cere apoi să se enunțe propozițiile care arată nerăbdarea fetiței de a merge la spectacol, cele care

arată aspectele văzute, auzite etc. Treptat, exercițiile de analiză a sensului și a semnificațiilor se complică. Crește gama solicitanților de noi semnificații, de la nume care arată însușiri ale acestora până la cele care denumesc omonime, sinonime sau expresii sinonimice, expresii idiomatice, cum ar fi: *să te lingi pe degete*, însemnând *foarte gustoasă, s-a lins pe bot, pe aici ți-i drumul, ți-a venit de hac, a rămas cu buzele umflute* etc. Elevii sunt sfătuiți să le consemneze în caietul de cuvinte și expresii, să le folosească în compunerile lor, acolo unde se potrivesc. (Gherghina D., coord., 2004)

În această fază se recomandă o deosebită atenție acordată expresiilor artistice (expresiile frumoase), se comentează sensul lor, pentru a le reține și a le folosi în limbajul curent. La clasa a II-a, expresiile se scriu în caietul de cuvinte și expresii, pe lecții, lecturi sau din cărțile lecturate în afara clasei. La clasele mai mari (a III-a – a IV-a), aceste expresii se grupează pe diferite aspecte (toamna, vara, situații vesele sau triste, aspecte din natură etc.). Deoarece lecțiile de citire de la clasa a II-a sunt sărace în asemenea cuvinte, e necesar să se găsească cât mai des ocazii la lecțiile de limba română și compunere, după care se pun în discuție prin diverse procedee.

Un procedeu nou de dezvoltare a limbajului, a jocului liber, al fanteziei este analiza prin contrast. La început se evidențiază trăsăturile contrastive ale obiectelor sau imaginilor, după care acestea se verbalizează (de exemplu, se prezintă 8/10 atribute, cărora elevii trebuie să le precizeze atributul contrar). Ulterior, li se cere să construiască propoziții cu aceste cuvinte, prin care se mărește aria gândirii (de exemplu: *Omul harnic muncește cu sârguință; Omul lenș lenevește și nimic nu agonisește*). Mai este posibil să se solicite elevilor completarea propozițiilor cu atribute corespunzătoare. Exemplu: *Este timp frumos. Cerul este ... . (albastru, senin, clar)*. După completare li se cere să construiască o propoziție contrară primei propoziții. De exemplu: *Este timp curat. Cerul este... . (plumburiu, încărcat de nori amenințători etc.)*. Se pot propune și alte propoziții cu lacune: *Vara, zilele sunt... . (călduroase, lungi)*. Propoziția contrastivă: *Iarna, nopțile sunt... . (răcoroase, reci, scurte)*. După aceste forme simple de analiză contrastivă se trece la forme mai complicate, care pregătesc gândirea creativă, capacitatea propriei creații, aceste forme consemnându-se în liste speciale/caiet de expresii.

Noțiunea de text se poate preda, de asemenea, pe calea analizei contrastive, care este o formă a învățării prin descoperire. Se prezintă copiilor două grupe de propoziții, față în față; prima grupă cu propozițiile legate între ele prin înțeles; aceleași propoziții, în a doua grupă, sunt așezate dezordonat, încât să nu mai fie evident înțelesul. (www.edu.ro)

Grupa I de propoziții

*Gina, Sandu și Dan sunt școlari.
Ei merg bucuroși la școală.
La școală, ei au îndrăgit lectura.
Tatăl lor le cumpără cărți.
În timpul liber, ei le citesc cu
multă plăcere.*

Grupa a II-a de propoziții

*În timpul liber, ei citesc cu multă plăcere.
Ei merg bucuroși la școală.
Dan, Sandu și Gina sunt școlari.
Tatăl lor le cumpără cărți
La școală, ei au îndrăgit lectura.*

Se cere copiilor să citească atent propozițiile, să descopere și să scrie prin ce se deosebesc cele două grupe de propoziții: primele propoziții sunt legate între ele prin înțeles, a doua grupă de propoziții nu are înțeles, deși sunt aceleași ca în prima grupă. Unul dintre elevi citește ceea ce a descoperit. Se controlează cu gândirea colectivă a clasei și se fixează nota definitorie a textului (propoziții legate una de alta prin înțeles). În această etapă se poate

afirma ceea ce s-a descoperit și se precizează că prima grupă de propoziții poartă numele de text. În continuare, se cere elevilor să formuleze singuri definiția textului și să o scrie pe caiet. Se controlează cu definiția din carte pentru realizarea condiționării prin întărire. Dacă elevii lucrează cu ușurință și timpul permite, li se dau multe propoziții scrise, fără o ordine logică, pe care să le scrie astfel încât să se lege între ele prin înțeles. Chiar și tema pentru acasă poate fi dată în aceeași manieră. (www.didactic.ro) După învățarea ideii că titlul arată pe scurt cuprinsul unui text, se rezolvă un exercițiu aplicativ de dificultate crescută. Se prezintă elevilor (fie pe fișă, fie pe tablă) fragmente de propoziții (pe prima coloană) și partea corespondentă, scrise fără o ordine logică (pe a doua coloană). Cifrele din paranteză care însoțesc a doua coloană, ca și la exercițiul anterior, când s-au dat cuvinte pe baza cărora s-au elaborat propoziții, orientează copiii în descoperire. Li se cere să scrie propozițiile din prima coloană, completate cu expresiile din a doua coloană care corespund sensurilor, să citească apoi textul care s-a transformat și să-i dea un titlu. Copiii se angajează cu entuziasm la asemenea activități deși sunt dificile. Rezolvarea lor aduce satisfacții care influențează calitatea învățării.

Toate procedeele amintite mai sus ar rămâne fără valoare dacă nu s-ar cere elevilor să formuleze propoziții cu sens, exprimate frumos prin sinonime cu cele învățate și consemnate în caietul de cuvinte și expresii.

În privința modificării sfârșitului unei povestiri, un text care se pretează acestei metode creative este *Puiul*, de AL. Brătescu-Voinești. Este posibilă imaginarea unui sfârșit optimist, contrastând cu cel din lectura amintită. De fapt, copiii recurg la contrast neapărat nu datorită direcționării noastre, ci din propria modalitate de gândire, care le stimulează imaginația. De aceea, indiferent de felul compunerii, trebuie să acordăm mai multă atenție independenței elevilor în procesul de construire a textelor.

Desigur, nu trebuie să uităm că manualul este un instrument important, pe care îl putem folosi creator. De obicei, pentru povestirea unui text se folosește ca punct de sprijin planul de idei, care de multe ori este prezentat la sfârșitul lecturii sau la marginea textului. Totuși, acesta nu trebuie preluat mecanicist, ci este înțeles și reținut dacă este rezultatul activității intelectuale a elevilor, dacă rezultă din lectura și analiza fiecărui fragment, dacă se concentrează conținutul în propoziții generalizatoare asemănătoare cu cele din manual. Rolul institutorului/profesorului este, aici, de dispecer care reglează producția de idei a elevilor și întărește prin aprobare răspunsurile corecte.

Bibliografie

- Cerghit, I., (2006), *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
Dumitriu, Gh., (1998), *Comunicare și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București;
Gherghina, D., (2005), *Aproape totul despre compunerile școlare*, Editura Didactica Nova, Craiova;
Hussar, E., Aprodu, D., (coord.), (2008), *Școala incluzivă - școală europeană*, Editura Casei Corpului Didactic, Bacău;
Molan, V., Peneș, M., (1983), *Metodica desfășurării orelor de compunere-expunere*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
Stănciungelu, I., (2014), *Teoria comunicării*, Editura Tritonic, București.

PREDAREA - ÎNVĂȚAREA - EVALUAREA INTERACTIVĂ

*Prof. înv. primar Zaharia Costina-Iuliana
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău, jud. Bacău*

Conceptul de învățare interactiv-creativă are la bază receptivitatea față de experiențele noi, căutate și rezolvate prin explorare, deducție, analiză, sinteză, generalizare, abstractizare, concretizare, punând accentul pe realizarea conexiunilor între sensuri și solicitând o profundă implicare intelectuală, psihomotorie, afectivă și volițională.

În cadrul învățării interactiv-creative, elevul descoperă, inferează, imaginează, construiește și redefiniște sensurile, filtrând prin prisma propriei personalități și solicitând procesele psihice superioare de gândire și creație. Ea apare ca urmare a eforturilor individuale și colective, al interacțiunii educatului cu ceilalți, bazându-se pe schimburile sociale în dobândirea noului.

Individul care învață activ este „propriu inițiator și organizator” al experiențelor de învățare, capabil să-și reorganizeze și să-și restructureze în permanență achizițiile proprii, în viziune sistemică. Dezvoltând acest tip de învățare activă, cadrele didactice stimulează elevii să devină capabili să elaboreze proiecte personalizate de învățare, să-și asume responsabilitatea desfășurării învățării, conștientizând, aplicând, autoevaluând, gestionând și dobândind progresiv autonomie în propria formare.

„Învățarea activă este un mediu de învățare care permite elevilor să discute, să asculte, să citească, să scrie și să reflecteze asupra propriilor modalități de cunoaștere prin intermediul exercițiilor de rezolvare de probleme prin participări în cadrul grupurilor informale, prin simulări, jocuri de rol și alte activități, toate menite să-i solicite să aplice ceea ce învață.” (Meyer și Jones)

Interactivitatea are la bază relațiile reciproce și se referă la procesul de învățare activă, în cadrul căreia, cel care învață acționează asupra informației pentru a o transforma într-una nouă, personală și interiorizată. În sens constructivist, cel care învață re-construiește sensuri prin explorarea mediului înconjurător, rezolvând probleme și aplicând informația dobândită în situații noi.

Principiile care stau la baza construirii strategiilor didactice interactive sunt:

1. Elevii își construiesc propriile înțelegeri și interpretări ale instruirii;
2. Scopurile instruirii sunt discutate, negociate, nu impuse;
3. Sunt promovate alternativele metodologice de predare-învățare-evaluare;
4. Sarcinile de învățare vor solicita informații transdisciplinare și analize multidimensionale ale realității;
5. Evaluarea va fi mai puțin criterială și mai mult reflexivă, integrând metode alternative de evaluare;
6. Sunt promovate învățarea prin descoperire și rezolvarea de probleme.

Învățarea interactiv-creativă este un proces de creare de semnificații vis-a-vis de noua informare și de cunoștințele anterioare, de transformare a structurilor cognitive ale elevului, consecință a încorporării noilor achiziții (cunoștințe, priceperi, deprinderi), prin angajarea eforturilor intelectuale și psihomotorii de construire a cunoașterii.

Instruirea interactivă, asociată tipului superior de învățare școlară interactivă și creativă, implică conjugarea eforturilor ambilor agenți educaționali (profesor și elev) în construirea cunoașterii. Relația profesor – elev se redimensionează. Educatul își asumă rolul de subiect, de agent al propriei formări, iar profesorul este ghidul său în demersurile

întreprinse. Acest tip de învățare determină plăcerea de a descoperi și de a învăța prin dezvoltarea inițiativelor personale. Acest fapt poate crea sentimentele pozitive de încredere în propriul potențial, de dorință de cunoaștere, de împlinire, motivând activitățile de cunoaștere viitoare.

Învățarea interactiv-creativă este o formă specială a învățării școlare, apărută din necesitatea ținerii pasului școlii cu noile transformări existente și preconizate, în viața și activitatea social-umană, în complexitatea epocii contemporane. Omul viitorului trebuie să fie constructor de probleme și de sisteme ideative necesare rezolvării lor, transpunerii lor în practică, găsind soluții optime și eficiente. El este omul faptelor pentru că ele conving; deci omul creator, este omul pentru care fapta nu vorbește este maxima conducătoare în viață.

În consecință, învățarea interactiv-creativă este necesară pentru a crea omul creativ, un constructor de idei care nu rămâne suspendat în sistemul său ideativ, ci îl folosește pentru a elabora decizii și a rezolva problemele vieții prin acțiune. Acest tip de învățare nu se opune învățării școlare clasice, ci este o nouă calitate a acesteia prin obiectivele pe care le urmărește privind formarea personalității umane. Ea pune accent pe învățarea prin cercetare-descoperire, pe învățarea prin efort propriu, independent sau dirijat, pune accent mai ales pe gândire și pe imaginație creatoare, favorizând dezvoltarea atitudinilor și spiritului investigativ și inventiv, pe flexibilitatea și productivitatea gândirii, a curiozității organizate, a motivației complexe și a creativității. Nu sunt însă excluse preocupările pentru educarea memoriei și dezvoltarea calităților acesteia, deoarece fără aceste instrumente gândirea și imaginația creatoare nu ar dispune de material de proiectare.

Pentru R. Gagne, creația reprezintă tipul superior de învățare, care „constă în combinarea a două sau mai multe reguli însușite anterior, pentru a produce o nouă capacitate ce poate fi demonstrată ca depinzând de o regulă supraordonată.” Creația „presupune un asalt calitativ, o combinare a ideilor din sisteme de cunoaștere diferite, o folosire îndrăznească a analogiei ce depășește ceea ce se înțelege.”

Activ și creativ este elevul care „intervine efectiv în activitatea didactică și îi modifică variabilele, parametrii caracteristici: depune eforturi de reflecție personală, de gândire, efectuează acțiuni mintale și practice de căutare, cercetare, redescoperă noi adevăruri, reevaluează noi cunoștințe, conștientizând faptul că întotdeauna influențele și mesajele externe acționează prin intermediul condițiilor interne.” (Mușata Bocoș) Această perspectivă asupra elevului se opune celei tradiționale conform căreia el receptiv în mod pasiv informațiile oferite de către profesor, urmând ca ulterior să le reproducă.

De interactivitate dă dovadă elevul care devine coparticipant alături de profesor al propriei formări și coresponsabil de realizarea și efectele procesului de învățare. Asumându-și rolul de actor în actul educativ, el își proiectează eficient proiectul de învățare personalizat, își construiește cunoașterea asumându-și riscuri, conștientizând eforturile necesare, alegându-și strategii de învățare și gestionându-și singur timpul. Pregătirea pentru o învățare autonomă valorizează motivația intrinsecă a elevului, dorința de a căuta, de a descoperi, de a experimenta, de a crea și inventa.

Elevul creativ și inventiv dă dovadă de multă îndrăzneală în aprecierea critică a unui produs, de independență în abordarea și analiza problemelor, de spirit de contraargumentare, de libertate în manifestarea comportamentală generală. El se caracterizează prin spirit de independență în muncă, o gândire divergentă, fără bariere de ordin cognitiv, având o preocupare scăzută față de lucrul în echipe, având tendința de a-și construi un plan propriu de lucru, păstrând legătura cu un număr restrâns de prieteni.

Profilul elevului creativ și inventiv are în palmaresul său următoarele conduite, indicatori ai creativității individuale: își poate ocupa timpul fără a fi stimulat, merge dincolo de sarcinile trasate, întreabă insistent „de ce?”, „cum?”; îi place să povestească despre „invențiile” sale, găsește utilizări neobișnuite ale jucăriilor, nu se teme să încerce ceva nou, folosește toate tipurile observației; este curios, original, independent, nonconformist, plin de idei, experimentator, flexibil. Elevul creativ și dinamic se mișcă liber în sfera cunoștințelor, are un nivel superior de aspirații, iese din șablon, are interese variate, propune spre discuție probleme inedite, are încredere în forțele proprii și este capabil de o corectă autoevaluare. Acesta folosește timpul pentru a-și dezvolta personalitatea, este pe deplin implicat, trăind frenetic fiecare situație, are realizări deosebite, care îi sporesc potențialul creativ și satisfacțiile profesionale.

Pentru a stimula activismul și creativitatea elevilor, profesorul însuși trebuie să fie unul creativ și activ, să manifeste un comportament și o atitudine pozitivă în acest sens. Mușata Bocoș realizează un inventar a calităților unui cadru didactic creativ:

✓ **Pedagog** care nu impune informații științifice ci „construiește dispozitive de învățare”, practicând o pedagogie diferențiată și personalizată;

✓ **Proiectant, tutore, manager, moderator, organizator și gestionar** al conținuturilor, activităților și experiențelor de formare;

✓ **Mediator** al învățării elevului într-un cadru euristic;

✓ **Facilitator** al învățării și autoformării;

✓ **Consilierul** elevului care are nevoie de sprijin în învățare;

✓ **Partener** al elevului într-o relație educațională interactivă;

✓ **Coordonator** al muncii elevilor;

✓ **Animator, activizant și catalizator** al activității de formare, al comunicării, al interacțiunilor și al schimburilor interindividuale;

✓ **Scenograf**, pregătind decorul desfășurării învățării eficiente;

✓ **Actor** al demersurilor instructiv-educative;

✓ **Strateg** gânditor pentru a ajuta elevul în construirea cunoașterii prin restructurări continue;

✓ **Reflexiv** în timpul, înaintea și după acțiunea educațională, promovând gândirea reflexivă și predarea reflexivă;

✓ **Co-evaluator**, alături de elev al procesului și produsului învățării.

Școala trebuie privită din perspectiva viitorului, un viitor necunoscut. Ea trebuie văzută ca un „laborator viu”, care îi va pregăti pe copii încă de timpuriu să devină rezolvitori de probleme, creatori de nou și capabili să ia decizii optime în întâmpinarea situațiilor tot mai neobișnuite și inedite ale vieții sociale actuale și de perspectivă. Elevul de astăzi trebuie pregătit pentru o viață și o societate pe care încă nu o cunoaștem, de aceea acesta va trebui să învețe să se adapteze tot timpul. De aceea, consider că o fire creativă va reuși oricând, în orice lume, în orice societate.

Bibliografie

Cerghit, Ioan, *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, București, Editura Aramis, 2002

Meyer, Genevieve, *De ce și cum evaluăm*, Iași, Editura Polirom, 2000;

Oprea, Crenguța L., *Strategii didactice interactive*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2009

Partea a II-a
LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI JUDEȚEAN
„TRADIȚIA –
OGLINDA SUFLETULUI ROMÂNESC”,
ediția a II-a

LUNCANI - TRADIȚII DE ANUL NOU

Prof. înv. primar Ababei Camelia
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni

Printr-o întâmplare fericită am ajuns în satul Luncani, comuna Mărgineni, județul Bacău. M-am atașat, mai întâi, de copii apoi de locuri și locuitori. Particip la activități din viața socială, culturală, spirituală a acestei comunități. Satul Luncani are istoria sa, oameni care au marcat istoria dar și oameni care sunt protagoniștii evenimentelor actuale și trebuie să rămână în memoria urmașilor.

Sărbătorile de iarnă sunt marcate și în satul Luncani de obiceiuri și tradiții păstrate peste ani.

Un obicei frumos, practicat de locuitorii din Luncani, cu prilejul Anului Nou, este Plugușorul. Obicei agrar, cu adânci rădăcini în spiritualitatea românească, plugușorul este o colindă, o colindă agrară, cu elemente teatrale, având ca subiect munca depusă pentru obținerea pâinii. Plugușorul se recită din casă în casă în Ajunul Anului Nou. Este practicat de copii, adolescenți, chiar și de adulți. Recitarea textului este însoțită de sunetul clopoșeilor, al buhaiului, de pocnetul bicelor, de pocnitori și instrumente muzicale pentru a amplifica atmosfera zgomotoasă în care se desfășoară obiceiul.

La biserica din sat se face privegherea și slujba de toată noaptea. A doua zi, de Sfântul Vasile, se citesc Moliftlele pentru dezlegare de lucrările diavolești și rugăciuni de binecuvântare a anului care începe.

În dimineața Anului Nou, ca o continuare a Plugușorului, copiii umblă cu Sorcova. Ei aruncă semințe de grâu sau boabe de orez prin case și peste oameni. Folosesc sorcove făcute din flori de hârtie colorată, ornate cu beteață și recită Sorcova.

O altă sărbătoare de început de an este Boboteaza, unul dintre cele mai mari praznice creștine. Este sărbătoarea Botezului Domnului în Iordan, când se arată Sfânta Treime și se sfințește Aghiasma Mare. Cu câteva zile înainte de Bobotează, preotul colindă fiecare casă, însoțit de copii, cântând troparul sărbătorii și stropind cu aghiasmă oamenii și locul. Oamenii întâmpină preotul cu lumânare aprinsă, la poartă. Puțini copii mai umblă acum cu „Chiralesa” strigare pentru a vesti sosirea preotului pe la case.

După Bobotează, prăznuirea Sfântului Ioan Botezătorul încheie ciclul sărbătorilor de iarnă. Este una dintre cele trei sărbători dedicate acestui Sfânt în cursul anului. În această zi, oamenii merg la biserică, apoi cei care poartă acest nume, sărbătoresc în familie.

Prin fastul și diversitatea lor, sărbătorile de iarnă, au fost și sunt cele mai ample din cultura populară. În calendarul românilor, acest ciclu de sărbători este foarte important. Este cea mai lungă perioadă a anului când sărbătorile se țin lanț, cea mai bogată în semnificații și evenimente creștine, cea care îi leagă pe români de tradițiile populare și de locurile natale.

Bibliografie

Ababei Camelia, *Monografia Luncani*, Rovimed Publishers, 2010

Ababei Camelia, *Muzeul Satului - Comuna Mărgineni*, Rovimed Publishers, 2011

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ÎN SATUL BUNICILOR

*Prof. învă. primar Ababei Mihai-Codrin
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău*

Sărbătorile de iarnă având ca punct central Crăciunul, încep cu sărbătorile Sfinților Andrei și Nicolae, după care starea de spirit dominantă a oamenilor de altădată dar și de astăzi era și este bucuria, continuă cu Crăciunul și Anul Nou, care la noi, la români, este primit cu mai multă bucurie și fast decât în alte părți ale lumii, apoi se încheie cu Boboteaza și Sfântul Ion.

Crăciunul este sărbătoarea cea mai încărcată de obiceiuri, tradiții, rituri, practici, credințe. În așteptarea Crăciunului și Anului Nou, oamenii devin mai buni, mai generoși și mai optimiști.

În satul bunicilor mei, în nordul Moldovei, județul Botoșani, tradițiile și obiceiurile de Anul Nou sunt păstrate și duse mai departe de generația tânără. În ultima zi a lunii decembrie, după-amiaza, copiii merg cu Plugușorul și sunt răsplătiți cu bani, colaci, mere. La lăsatul întinericului, pe ulițe apar cetele de tineri care merg cu Plugul mare să ure pe la casele gospodarilor. Plugul mare este format din urători, căiuți, capră, cerb, doctor, țigancă, muzicanți și este condus de un căpitan. Flăcăii merg mai întâi la casele unde sunt fete de măritat. Tinerele trebuie să fie pregătite de musafiri, să invite urătorii în casă să îi servească cu bucate tradiționale și vin. Dansează câteva jocuri și merg la altă casă. Dacă, în trecut erau multe Pluguri, acum au rămas doar trei, deoarece sunt puțini tineri în sat.

Un alt obicei păstrat din vremuri străvechi, în sat, este Jocul ursului, având în centru un animal sacru, un personaj îmbrăcat în blană de urs și ornat cu canafi colorați. Ceata care umblă cu ursul, are un număr restrâns de participanți, ursul, jidanul și urătorul, este formată din membrii unei familii (Ursul lui Dănilă).

În această zonă, se spune că, la trecerea dintre ani, la miezul nopții, ușa casei trebuie să fie deschisă ca să iasă Anul Vechi și să intre Anul Nou, primul copil care vine cu Semănatul (Sorcova) este bine să fie băiat pentru ca anul să fie cu belșug, gospodinele adună boabele de grâu și porumb și le dau păsărilor și animalelor din gospodărie pentru a fi sănătoase în anul ce urmează.

În satul bunicilor mei, se mai păstrează aceste tradiții și obiceiuri datorită organizării, în fiecare an, a „Festivalului de datini și obiceiuri de iarnă”. Sunt implicați copiii și tinerii tuturor satelor din comună. Toți vin costumați în personaje, conform obiceiului, pe care îl prezintă.

Este un prilej de socializare, reîntâlniri, propuneri de alte activități comune, cum ar fi prezentarea obiceiurilor de iarnă la Botoșani.

Bibliografie

Gazetabt.ro

Botosaniexclusiv.ro

TRADIȚIILE CULINARE SPECIFICE COMUNITĂȚII CATOLICE (CEANGĂII) DIN BACĂU

*Prof. Benchea Claudia
Colegiul Tehnic „Anghel Saligny” Bacău*

Termenul „ceangăi” desemnează în general populația romano-catolică din Moldova, o populație neomogenă dispersată în bazinul mijlociu al Siretului, de la Pașcani până la confluența Trotușului cu – Șiretul, cu unele ramificații spre est, în județul Iași și spre vest, în județul Neamț.

În Moldova, ceangăii sunt români de religie romano-catolică, originari din Transilvania, concentrați în regiunea municipiilor Roman (grupul nordic) și Bacău (grupul sudic), vorbitori ai unui grai specific transilvănean - pe cale de dispariție, cu portul, tradițiile și obiceiurile specific românești. Ei reprezintă marea majoritate a ceangăilor (aproximativ 200.000 în 200 de localități).

Ceangăii au emigrat în Moldova la mijlocul secolului al XVIII-lea, într-o perioadă de imigrări masive ale românilor către Moldova și Țara Românească, din cauza condițiilor vitrege pe care trebuiau să le înfrunte în Transilvania feudală, unde erau lipsiți de drepturi și deposedați de pământuri.

O mică parte dintre ei, în special cei din grupul sudic, au menținut mai mult timp vorbirea secuiască, deoarece fuseseră supuși unui proces mai amplu de secuizare. Cu toate acestea, ceangăii de pe valea Siretului și-au păstrat portul, tradițiile, modul de viață specific românesc.

Denumirea de „ceangăi” este una externă acestor comunități, vehiculată mai mult de mediile academice. Ea are origine secuiască (de la secuiescul csangani = a se corci), deci cu înțeles de „corcitură”, motiv pentru care românii romano-catolici au refuzat acest apelativ și l-au considerat din totdeauna o ofensă. Ei își spun „români catolici” și nu acceptă să fie numiți ceangăi.

Comunitatea catolică din satul bunicilor mei, Valea Seacă, se află în sudul comunei Nicolae Bălcescu, la circa 10 kilometri sud-vest de Bacău și la 2,5 kilometri de satul reședință de comună, reunind între limitele sale cătunele Florești, Albeni, Frăsinoasa și Rujinca.

Ca atestare istorică, Valea Seacă este unul dintre cele mai vechi sate catolice din Moldova, fiind înscris în documente la 20 iunie 1453.

Paștele este cea mai importantă sărbătoare din an, iar oamenii se pregătesc pentru întâmpinarea celebrărilor sfinte, prin postul, în perioada numită și „Postul cel mare”, post care durează 40 de zile. În Săptămâna Mare se ține post, doar de carne, iar în Vinerea Mare este post și abstenență, însemnând că adulții eu voie să mănânce doar o dată și atunci nu pe săturate.

În Săptămâna Mare (a Paștelui) femeile fac curățenie în casa și în curți, apoi pregătesc mâncăruri tradiționale: mielul, pască, cozonac și ouă roșii (doar ouă roșii pentru a simboliza sângele lui Isus).

Aceste ouă sunt folosite în dimineața de după celebrarea Învierii, pentru „spălarea feței”. Se pun ouă (în funcție de numărul membrilor familiei) într-un bol cu apă și monezi. Fiecare, în funcție de momentul trezirii, se spală cu apă din bolul respectiv (își toarnă pe mâini și se spală pe față), iar copiii iau bănuții. De obicei ultimul copil, ia toți bănuții.

Tradiția spune că fiecare trebuie să-și clătească fața cu apă și să-și atingă obrazii cu apă „înroșită” de la ouă pentru a fi sănătos, iar bănuții au rolul de a purta noroc, de a avea un an plin de bogății.

PUTEREA COLACILOR

„La mama mea, coceam într-un cuptor optzeci de colaci o dată, vreo trei cuptoare.

Făceam pentru că erau copii mulți în sat și veneau cu uratul. Se dădea un colac la doi copii. Zicea: „Ai pereche?” [...]

Și ducem colacii acasă, și tari ne bucuram, îi înșiram pe-o ață și-i număram,ăștia-s ai mei,ăștia-s ai tăi, și îi puneam într-un cui și stăteau până la Bobotează acolo, pentru că în ajunul Bobotezei și postea și și mânca colac cu ceai. Zăceam: „să ne spălăm mâțele după atâta carne”.

CULTURA

În Valea Seacă există două școli generale, un dispensar, un cămin cultural.

Un rol important în viața comunității îl are biserica catolică, care organizează programe proprii de asistență socială și educativă. Tinerii urmează licee în municipiul Bacău, continuându-și studiile superioare în același oraș sau în Iași și București. Sub raportul culturii materiale, se înregistrează în comunitate două tendințe: una de conservare a valorilor etnografice tradiționale, iar o alta de sincronizare cu schimbările impuse de modernitate.

Costumul popular, arhitectura tradițională a caselor, elementele din registrul gospodăresc, pirostriile, ceaunul de mămăligă, masa rotundă cu trei picioare, războiul de țesut, lavițele acoperite cu lăicere, lada de zestre dovedesc o forță de conservare a tradiției nealterată de trecerea timpului.

Foto: Sărbătoarea din lada bunicii: fota, cămeșa, bundița, năframa (era pentru fetele demaritat, femeile căsătorite purtau batic)

Activități culturale desfășurate la școală cu elevele de la Colegiul Tehnic „Anghel Saligny” Bacău, în costum popular specific zonei.

Bibliografie

<http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Ceang%C4%83i>

Sursă orală - Pătraș Ana, localnică

BOGĂȚIA NOASTRĂ CEA NEPREȚUITĂ: TRADIȚIILE ȘI OBICEIURILE

*Prof. învă. primar Constantinescu Mariana
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău*

Motto: „...datinile, proverbele, muzica și poezia sunt arhivele popoarelor, iar cu ele se poate constitui trecutul lor îndepărtat. Căci nu există bucurii mai de preț ca averea de cuget și simțire inclusă și păstrată cu sfântă grijă de-a lungul vremurilor în adâncul sufletului românesc, al moșilor și strămoșilor noștri.”

Alexandru Vlahuță

În ansamblul culturii populare tradiționale, obiceiurile formează un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca lui din timpul anului și diferitele lui ocupații, relațiile cu semenii lui și cu întruchipările mitologice erau, în trecut, întreținute de obiceiuri. În folclorul nostru, unele obiceiuri au păstrat până astăzi forme ample de desfășurare, în care vechile rituri se îmbină cu acte ceremoniale, cu manifestări spectaculoase. Obiceiurile populare sunt, în mare parte, transmise prin tradiție. Dintre obiceiurile de iarnă, acelea care fac parte din ciclul Anului Nou, sunt deosebit de ample și pline de semnificație pentru cultura noastră populară. Județul Bacău este renumit pentru dănuirea obiceiurilor de iarnă, conservate admirabil mai ales pe Valea Trotușului, de la izvoarele din Munții Ciucului până la Comănești, Dărmănești, Doftana și Onești.

Dansul ursului, cel mai renumit în zona etnografică a Trotușului, evocă regenerarea naturii, trecerea anotimpurilor. În dans, desfășurat în ropotele tobelor, ursul moare, apoi reînvie - o evocare a puterii acestui animal, a capacității sale de a trece peste iarna grea, pentru a anunța primăvara. Cele mai vestite cete de Urși sunt în Dărmănești, Asău și Doftana.

Jocul Căiușilor evocă tinerețea și fertilitatea. În vechime, calul era considerat o pavăză contra duhurilor rele, apărător al gospodăriilor și bisericilor.

Jocul caprei, la origine un dans al fertilității, astăzi binedispune publicul. Turma caprelor (ele joaca de multe ori gârbovite, în cerc) este mânăta de un cioban, care are urări pline de haz, însoțite de cântecul fluierașilor .

Valea Trotușului este o zona bogata în tradiții, în această zonă au loc cele mai frumoase obiceiuri populare care au încântat localnicii an de an, din cele mai vechi timpuri: Plugul, Irozii, Jianul, Maskații, Jocul Ursului, Jocul Caprei etc. Dintre toate aceste datini, cele mai spectaculoase sunt jocurile cu măști, cel mai interesant și inedit fiind „Jocul Ursului”. La originea acestui obicei stă lupta ancestrală dintre om și fiarele naturii, îndeosebi ursul care cobora în gospodării cauzând pagube și, uneori, atacând omul. De aici se trag unele strigături ale jocului. Un alt filon al „Jocului Ursului” este reprezentat de ursarii care colindau satele cu urșii „tămăduitori” care îi călcau pe cei ce sufereau de dureri de spate și astfel îi vindecau.

În timp, Jocul Urșilor din Doftana, Dărmănești, Asău a evoluat de la un simplu obicei la un spectacol de mari proporții, reprezentând o mândrie pe plan local. Ceata urșilor este condusă de un căpitan fiind compusă din: urși, ursari, irozi, mascați și toboșari. Urșii sunt jucați de persoane îmbrăcate în blană de urs împodobită cu ținte, curele și canafi mari roșii. Ursarii sunt cei care conduc ursii printr-un lanț legat de capătul ciomegilor ce se prinde

apoi de capul ursului. Toboșarii dau ritmul jocului prin tobele gigantice prinse de trunchi pe care le bat cu doua bețe de lemn.

În orașul Dărmănești se păstrează tradițiile, cu precădere cele de Crăciun și de Anul Nou. Manifestările cele mai gălăgioase, de mare amploare, care se practicau în Dărmănești, în ajunul Anului Nou, în prima și a doua zi a Anului Nou, Ursul, Capra, Nunta, Mocănașii, Jianul aparțin teatrului folcloric. *Jocul Ursului* este punctul central de atracție al sărbătorilor din Bacău, Comănești, Dărmănești, Slănic și din cele mai multe sate de pe Valea Troțușului în ajunul Anului Nou. Semnificația veche a Jocului Ursului este de a celebra forța animalului care învinge iarna, regenerarea naturii (ursul este „bătut” și „moare”, după care „reînvie”), curgerea anotimpurilor. Toate cetele au fost și sunt însoțite de mulțimea măștilor frumoase (moșnegi, babe, anul nou, anul vechi, medici, preoți, vânători, miri, mirese, negustori, turci, ciobani etc), simbolizând profesii, vârste, origine etnică etc.

Jocul cu măști *Capra* cunoaște o largă răspândire în zonă, fiind cunoscute mai multe variante ale acestuia. Dintre acestea menționăm „Capra în picioare” de la Berzunți, o parodie după nunta țărănească. În satele Albele și Poiana, comuna Bârsănești, alaiul caprei ajunge până la 30 de personaje. Fiind tot o parodie după nunta țărănească, alaiul se compune din „frumoși” (mireasa, capra, căpitanul, arnăutul, doctorul) și „urâți”, care poartă pe cap măști zoomorfe. La Oituz, alaiul caprei este compus din 40-50 de mascați și are în frunte un flăcău care mânuiește capra. În câteva sate din zonă a pătruns și obiceiul denumit cerbul, fiind o variantă a caprei.

În Dărmănești și Solonț, dar și în satele limitrofe se întâlnește un obicei numit *Încontrarea irozilor*, la care iau parte flăcăi îmbrăcați în costume femeiești. Chiar dacă este de inspirație biblică, obiceiul irozilor nu cuprinde nimic religios. Acest obicei ne oferă, ca toate celelalte anterior prezentate, un inegalabil spectacol de sunet, mișcare ritmică și culoare.

Căiuții reprezintă un obicei care se practică în satele din partea de sud-est a zonei Troțușului.

Obiceiurile populare transmise din generație în generație sunt, fapte culturale complexe, menite, înainte de toate, să organizeze viața oamenilor, să marcheze momentele importante ale trecerii lor prin lume. Ele merită atenția omului contemporan pentru că ele trebuie cunoscute și valorificate. Cunoașterea lor trebuie făcută în profunzime pentru ca valorizarea să nu rămână numai la nivelul spectaculosului și al pitorescului, ci să scoată în evidență cât mai multe valențe adânc umane pe care manifestările tradiționale le încifrează.

Bibliografie

- Ichim, Dorinel, *Zona etnografică Troțuș*, Editura Sport-Turism, București, 1983;
Mihai, Pop, *Obiceiuri tradiționale românești*, București, 1976;
Secoșan, Elena; Petrescu, Paul, *Portul popular de sărbătoare din România*, București, 1984;
Tudor Pamfile, *Sărbătorile de iarnă*, Editura Saeculum I.O., București, 1997.

TRECUT ȘI PREZENT – LIANT ÎNTRE EDUCAȚIA FORMALĂ ȘI NONFORMALĂ

*Prof. inv. preșcolar Doroftei Elena
Școala Gimnazială „Alexandru Piru” Mărgineni*

Fiecare copil și fiecare ființă umană învață în cele mai diferite contexte - la școală, acasă, în grupul de prieteni, prin joc, la locul de muncă, prin interacțiunea cu ceilalți. Altfel spus, putem învăța în orice context, în orice situație, în orice moment. De aceea, asupra personalității copilului acționează variate categorii de influențe și acțiuni, fiecare având forță de modelare, însă cu efecte diferite.

Învățământul, ca sistem și proces, este interesat de cunoașterea și chiar dirijarea, organizarea în sens pozitiv a acestora, după gradul de manifestare și relaționare. Contribuția educației, prin toate formele ei - formală, informală și nonformală - la dezvoltarea personalității individuale este unanim recunoscută. Este evident faptul că în aceste condiții, pe fondul unei evoluții rapide a societății și implicit a educației și a cunoașterii, multe dintre cunoștințele și practicile valabile ieri, astăzi trebuie completate, îmbunătățite, iar mâine vor fi depășite, învechite. Nevoia de reactualizare, de redefinire a rolului educației și de pliere a acesteia pe cerințele și provocările prezentului, se fac tot mai simțite. În acest context un loc aparte îl deține gândirea critică, care nu este o materie de studiu, ci un produs, este un nivel la care ajungem în momentul în care acționăm din obișnuință ca modalitate firească de interacțiune cu ideile și informațiile pe care le descoperim.

În prezent se constată o tendință de apropiere între educația formală și cea nonformală: prima tinde să devină tot mai flexibilă, mai adaptată nevoilor și motivațiilor specifice acestora, în vreme ce a doua se organizează din ce în ce mai riguros, urmărește o cât mai explicată recunoaștere publică, folosește metode probate și recunoscute de specialiști. Având în vedere acest aspect, ideea de a îngloba metode și activități nonformale în educația formală este binevenită și, în același timp, este cel mai eficient mod de asigurare a unui mediu propice exersării și cultivării diferitelor înclinații, aptitudini și capacități ale elevilor.

Astfel, pe lângă competențele și aptitudinile dezvoltate elevilor în cadrul învățării formale, intervin competențele complementare ca relațiile interpersonale, capacitatea de lucru în echipă, încrederea în sine, disciplina, responsabilitatea, capacități de planificare, coordonare și organizare/competențe de gestionare a proiectelor, capacitatea de a rezolva probleme practice ce țin de educația nonformală. Întrucât aceste competențe au relevanță crescută în dezvoltarea personală a individului, ele contribuie deopotrivă și la integrarea activă a individului în societate și pe piața muncii.

Educația nonformală însoțește cu succes formarea educațională. Dezideratele educației nonformale sunt în strânsă legătură cu realizarea următoarelor finalități: să lărgescă și să completeze orizontul de cultură, îmbogățind cunoștințele din anumite domenii, să creeze condiții pentru „desăvârșirea profesională sau inițierea într-o nouă activitate”, să sprijine alfabetizarea grupurilor sociale defavorizate, să contribuie la recreerea și la destinderea participanților precum și la petrecerea organizată a timpului liber, să asigure cadrul de exersare și de cultivare a diferitelor înclinații, aptitudini și capacități, de manifestare a talentelor. Raportul dintre educația nonformală și cea formală este unul de

complementaritate atât sub aspectul conținutului, cât și în ceea ce privește formele și modalitățile de realizare.

Pentru a deveni cu adevărat o dimensiune permanentă a existenței umane, educația trebuie să aibă un caracter global, conjugând armonios și eficient dimensiunile tradiționale ale educației cu „noile educații” și educația formală cu cea nonformală. Așa cum afirma Comenius - „Școlile trebuie să-și deschidă porțile spre lumea largă.”

Evoluția spre „learning society” înseamnă depășirea cadrului strict al transmiterii didactice și trecerea la o educație permanentă flexibilă, integratoare de variate niveluri și forme, inovativă și eficientă.

Bibliografie

Văideanu, G, 1998, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București.

Cernea, Maria, 2000, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, Editura Discipol, București.

FARMECUL CRĂCIUNULUI DE ALTĂDATĂ

*Prof. învă. primar Gheorghică Cezarina
Școala Gimnazială „Mihail Andrei” Buhuși*

Crăciunul este sărbătoarea mea preferată din an, iar cele mai frumoase amintiri le am din copilărie când totul avea un farmec aparte. Când peste vârful brazilor împodobiti de sărbătoare iarna își scutură puf alb, eu sunt mereu cu gândul la acea perioadă din iarnă.

Pentru mine, Crăciunul copilăriei este locul unde aș vrea să mă transpun în orice moment. Este acel loc liniștit și cald, parfumat cu arome de colaci, vanilie și scorțișoară, unde îl așteptam pe Moș Gerilă. Bucuria, lipsa de griji, familia, emoțiile, făceau sărbătorile de iarnă speciale.

În fiecare an, seara de 24 Decembrie, Ajunul Crăciunului, era magică! Din bradul imens, ce abia încăpea în casă, ultimele crengi de jos erau tăiate frumos, pentru a se potrivi tulpina în suportul de metal confecționat de un meșter priceput. Instalația făcută de tata, electrician de meserie, cu becuțe vopsite în diverse culori, era prima care își ocupa locul printre crengile parfumate. Globulețe, mai mari sau mai mici, din sticlă, pictate frumos, presărate cu sclipici, legate cu ață cu mult timp înainte, erau ordonate și ele, în funcție de frumusețea lor. Urmau ghirlandele simple, lumânările prinse cu un cârlig metalic de crenguțe, ce luminează parcă și acum în ochii copilăriei mele.

Tacticoasă, tăiam celofan pentru a înveli portocalele procurate cu greu. Bombonelele de pom, învelite mai întâi cu hârtie albă, franjurată la capete, erau vedetele bradului. Staniolul color de deasupra strălucea în lumina becuțelor, făcând magie în toată casa. Nu pot să uit de nucile îmbrăcate în poleială pe care abia așteptam să le atârnam.

Din loc în loc, puneam și coșulețe din carton, învelite în hârtie creponată, pe care le recondiționam în fiecare an, pentru a arăta cât mai bine!

Un brad luminat și frumos împodobit nu putea fi lipsit de o stea mare, strălucitoare, magică, fixată în vârf, ce simboliza Nașterea Domnului. Era semnul pentru Moș că poate veni să aducă daruri.

Zăpada albă și pufoasă... de vată parcă era cea care făcea ca rămurelele verzi să-și păstreze frumusețea până la Bobotează, pe 6 ianuarie, când, cu mâhnire în suflet și cu gândul la anul ce va veni, bradul părăsea casa. Cu inima zvâcnind de bucurie, cu emoție în suflet, așteptam colindătorii cu bănuți, nuci, colăcei, covrigi și mere. Trăistuțele se umpleau repede de bunătați care parcă și-au păstrat și azi parfumul și gustul.

Din păcate, în ultima vreme, această sărbătoare parcă își pierde din farmec și intensitate! Vitrinele magazinelor, ferestrele caselor și blocurilor încep să fie împodobite odată cu venirea lunii cadourilor. Fel de fel de ornamente, unele mai colorate și mai interesante decât altele, se aștern pe rafturi, dornice să găsească un loc într-un brad verde, alb sau roz. Beculețele multicolore cântă colinde peste tot, dar parcă nu reușesc să atingă sufletele la fel ca cele care strălucesc în sufletele generației noastre! Se pare că nici fagurii, nucile fragede lipite cu cremă de ciocolată, cornulețele cu nucă și gem, turtele cu nucă și julfă, prăjiturile copilăriei noastre, nu prea își mai găsesc locul pe platouri. Ne e dor de aroma lor! Obiceiurile din străbuni, pe care le-am moștenit, din seara de Ajun de Crăciun, ar trebui să fie cele care fac inima să tresalte și să dea semnificația adevărată acestei sărbători. Cu cât bradul e mai proaspăt împodobit, chiar în prag de Ajun, colindele tradiționale, autentice promovate, semnificația religioasă a acestei sărbători nu se pierde. Depinde de noi cum ne implicăm în păstrarea autenticității și importanței acesteia pentru suflet.

Suntem fiii unui timp ce trece pe lângă noi în grabă, mângâindu-ne tot mai rar pe creștet cu clipe de tihnă. Noi înșine alergăm cu o viteză atât de mare, încât nu am putea spune dacă oamenii pe lângă care tocmai am trecut râdeau sau plângeau și asta pentru că n-am apucat să le zărim culoarea ochilor. Ne simțim copleșiți de dărnicia timpului ce și-a încetinit pasul atât cât să putem noi să ne privim în suflet și să depănăm amintirile copilăriei cu farmecul lor.

Iarna, la ferestrelor caselor primitive, încărcate de miremele dulci-amăruie ale gutuilor, apar chipuri buclăte și vesele de copii care ne fac să uităm de toate greutățile vieții și să spunem cât de frumoase sunt tradițiile poporului nostru!

În lumea asta contra cronometru, în care multe se măsoară cu scări de valoare întoarse, trebuie să-i învățăm pe tineri că lucrurile din jurul lor nu sunt aproape niciodată ce sunt sau cum par a fi. Rămânem slujitori fideli ai frumuseții adevărate a tradițiilor, dar e inevitabil să nu gândim și noi: „Ce vremi și ce oameni erau altădată.”

TURLUIANU, PLAI MIORITIC STRĂBUN

Prof. înv. primar Iojă Angela
Școala Gimnazială Berești-Tazlău

Proiectul *Satul meu – valori geografice, istorice și culturale*, „Turluianu, plai mioritic străbun” s-a desfășurat în Săptămâna „Școala Altfel”: 23-27 aprilie 2023, de Școala Gimnazială Nr. 1 Turluianu, structură a Școlii Gimnazială Berești-Tazlău. Proiectul educațional a avut ca punct de plecare necesitatea cunoașterii valorilor istorice, geografice și culturale locale, a tradițiilor și obiceiurilor satului Turluianu. Ne-am propus ca participanții să cunoască și să analizeze elementele semnificative ale istoriei și culturii din localitatea în care trăiesc, promovarea locurilor, obiceiurilor, tradițiilor locale.

Criteriul care a stat la baza alegerii acestui proiect a fost interrelaționarea preșcolarilor, elevilor, părinților, a membrilor comunității cu instituțiile locale de cultură. În derularea proiectului am avut alături de noi ca parteneri și colaboratori: biblioteca comunală, ansambluri folclorice, un club ecvestru și, bineînțeles, primăria, dispensarul comunal, poliția, pompierii. Dar, cel mai important partener a fost reprezentat de comunitatea locală care ne-a fost alături pe tot parcursul derulării proiectului.

Astfel, am implicat elevii în activități de documentare și cercetare individuală, pornind de la prezentarea și studierea monografiei satului, *Turluianu – istorie regăsită*, de Ioan Cozma, identificarea fotografiilor și documentelor foarte vechi, cu valoare istorică locală, cu ajutorul cărora s-a realizat expoziția de fotografii și documente, *Turluianu vechi și nou*. Expriamarea artistică a spiritului local a urmărit realizarea unui program artistic: recital folcloric, dansuri tradiționale.

Printre obiectivele urmărite au fost și *valorizarea spațiului tradițional și amenajarea atelierelor tradiționale tematice*, îndeplinite în cadrul activităților:

- ✓ amenajarea unui spațiu tradițional;
- ✓ recondiționarea unor obiecte tradiționale: război de țesut, vârtelniță, roți de lemn, vase lut, alte obiecte de artizanat (covoare, ștergare, lăicere) etc.;
- ✓ utilizarea spațiului cu uneltele necesare pentru: potcovit, bătut coasa, fierărie; tors/țesut/cusut/împletit/depănat la vârtelniță etc.

Informarea cu privire la activitatea propusă a fost parte esențială în proiectul nostru și s-a făcut prin promovarea pe site-ul școlii, rețelele sociale, realizarea sistemului de afișare, confecționarea invitațiilor. Implicarea comunității în proiectul educativ s-a realizat, pe întreaga săptămână a Școlii Altfel și prin inițierea elevilor în activități de țesut, cusut, cioplit, olărit de către părinți/bunici/cadre didactice care cunosc obiceiuri și tehnici tradiționale.

Punctual, s-au realizat următoarele obiective:

- ✓ utilizarea geografiei, istoriei, muzicii, literaturii ca instrument de expresie și acțiune în activități extracurriculare;
- ✓ sesiuni de comunicări științifice, creații artistice și literare conform obiceiurilor și tradițiilor locale;
- ✓ acțiuni de documentare și informare realizate de elevi prin cercetare directă, individuală și în echipe, accesând resurse diverse sau valorificând persoane-resursă din cadrul instituțiilor partenere sau a altor instituții locale;
- ✓ nevoia de informare a copiilor cu privire la cultura, tradițiile și obiceiurile locale;

✓ responsabilizarea tinerilor față de fenomenul vizat și creșterea nivelului conștientizării afective prin implicarea elevilor în activități precum imaginea trecutului și viitorului culturii și civilizației locale;

✓ atragerea și implicarea elevilor în viața culturală, în tradițiile și obiceiurile locului, pentru a-și valorifica energia, creativitatea și angajamentul, prin care pot contribui la mobilizarea și schimbarea socială pozitivă.

Duminică, 30 aprilie 2023, a reprezentat ziua diseminării proiectului, la care a participat aproape întreaga comunitate locală, colaboratorii și partenerii din proiect. Pe un deal din sat am expus toată munca pe care am desfășurat-o în timpul săptămânii: ateliere de lucru, demonstrații ale activităților tradiționale menționate anterior, expoziții, recitaluri folclorice, dansuri populare, spectacol cultural-artistic susținut de Asociația Club Sportiv Ecvestru „Costache Lupu”. Am avut alături de noi, pe durata întregii zile, un taraf tradițional de lăutari. Invitații și-au lăsat impresiile în Cartea de Onoare a activității, iar ecourile proiectului au ajuns pe site-uri de socializare și în mass-media locală și națională.

PĂSTRAREA TRADIȚIILOR STRĂMOȘEȘTI ȘI PROMOVAREA FOLCLORULUI LOCAL PRIN ACTIVITĂȚI ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE

*Prof. înv. primar Leureanu Adina
Școala Gimnazială „Mihai Drăgan” Bacău*

Tradițiile populare românești rămân tezaurul nostru cel mai de preț și trebuie să facem tot ce se poate pentru ca ele să se păstreze vii în mintea copiilor și a oamenilor.

Motto: „...datinile, proverbele, muzica și poezia sunt arhivele popoarelor, iar cu ele se poate constitui trecutul lor îndepărtat. Căci nu există bucurii mai de preț ca averea de cuget și simțire inclusă și păstrată cu sfântă grijă de-a lungul vremurilor în adâncul sufletului românesc, al moșilor și strămoșilor noștri.” Alexandru Vlahuță

Activitățile extrașcolare au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferind cele mai eficiente și oportune modalități de valorificare a tradițiilor, obiceiurilor și datinilor populare locale și naționale. Patrimoniul valoric național trebuie îmbogățit și transmis din generație în generație prin procesul educațional. Educația urmărește familiarizarea cu valorile naționale materiale și moral-spirituale; renașterea, valorizarea și perpetuarea tradițiilor; utilizarea potențialului educativ al datinilor și obiceiurilor calendaristice populare; formarea conștiinței naționale; educarea civismului, umanismului.

Și în cadrul școlii noastre, cadrele didactice, împreună cu elevii, au preocupări pentru păstrarea portului popular, a tradițiilor și a folclorului din zona noastră, știut fiind faptul că folclorul este singura școală care a existat și a continuat să existe ca izvor mereu viu și prezent, ne-am propus următoarele obiective:

- dezvoltarea interesului pentru cunoașterea, păstrarea și transmiterea portului popular românesc, a tradițiilor și obiceiurilor specifice poporului nostru;
- cunoașterea folclorului și prețuirea acestuia;
- dezvoltarea la elevi a respectului față de înaintași;
- identificarea și cunoașterea portului popular, a tradițiilor și folclorului din zona noastră;
- dezvoltarea la elevi a capacităților de a interpreta cântece populare românești;
- învățarea unor pași de dans popular;
- formarea unor trăsături morale pozitive folosind în joc proverbe, zicători, strigături;
- însușirea unor abilități de țesut, cusut, confecționare de măști;
- cunoașterea succesiunii sărbătorilor religioase și manifestările folclorice destinate lor.

Activități realizate:

- confecționarea unor panouri decorative pentru ornarea holurilor școlii și a sălilor de clasă;
- realizarea unor expoziții cu lucrări ale elevilor: ouă pictate, măști confecționate de elevi și părinți;
- participarea la șezători populare; de ziua mărtișorului când elevii deapănă și legende legate de Baba Dochia și de simbolul mărtișorului; de ziua Sfântului Andrei, de Joia mare etc.
- prezentarea de programe artistice la serbări școlare și ori de câte ori se ivesc prilejuri;
- colectarea de la locuitorii orașului a unor materiale și produse.

Prin aceste activități, urmărim să dezvoltăm atitudini valorice față de cultură, să le formăm elevilor o cultură moral-spirituală, o cultură națională. Activitățile școlare și extrașcolare de conservare și promovare a folclorului autohton dezvoltă un comportament motivat, cultivă sentimente de bunătate, caritate, toleranță respect, demnitate, de personalizarea individului și conturarea identității sale.

Șezătorile constituie un mijloc complex de educație, deoarece îi familiarizează pe copii cu unele elemente de folclor, contribuind astfel la dezvoltarea dragostei pentru tradițiile populare, le dezvoltă dragostea pentru frumos, pentru armonie, le cultivă răbdarea, stăpânirea de sine, spiritual de echipă. Datinile și obiceiurile populare ne reprezintă și constituie o adevărată „valută” a țării noastre, apreciată în lume, fapt care determină dorința de a cunoaște frumusețea și naturalețea obiceiurilor, a folclorului autentic, a portului popular și a graiului local. De asemenea au rolul de cunoaștere de către copii a specificului zonei și a frumuseților din jur. Elevii și fiecare participant își aduc contribuția cu o glumă, o ghicitoare, un cântec, interpretarea unor dansuri, dramatizarea unor povești. Șezătorile, fără un efort deosebit, constituie serbări în miniatură, organizate într-un cadru mai restrâns, dar cu o eficiență educativă mai mare. Șezătorile se pot organiza cu ocazia unui eveniment din viața poporului, a satului. Cu prilejul programelor distractive elevii iau cunoștință cu foarte multe realizări, dând posibilitatea verificării întregului material artistic însușit de elevi într-o anume temă, consolidând și perfecționând calitatea păstrării și reproducerii acestuia. În acest cadru, îi ajutam pe elevi să se obișnuiască cu publicul, să-și învingă emoțiile. Valoarea deosebită a șezătorilor este determinată, pe de o parte de conținutul educativ al materialului utilizat, cât și calitatea artistică a acestuia, iar pe de altă parte de modul de organizare și de antrenare a elevilor.

La final, elevii sunt răsplătiți cu produse specifice zonei: floricele de porumb, colăcei, turte, mere, gutui, nuci. Obiceiul șezătorii se păstrează la sate datorită unor oameni cu suflet mare, ce nu vor uita datinile și obiceiurile, transmise din generație în generație.

Folclorul reprezintă oglinda vie a existenței poporului român, o dovadă grăitoare a străvechii unități culturale a poporului român. Imensul tezaur folcloric al poporului nostru constituie o componentă valoroasă a acestei moșteniri. Valorificând cu copiii tradiția folclorică în cadrul diverselor activități școlare și extrașcolare realizăm un important act cultural și educativ. Prin varietatea folclorului, copiii pot să cunoască, să înțeleagă și să prețuiască mai mult trecutul glorios al poporului nostru.

Bibliografie

Revista *Învățământul primar*, nr. 3-4, 1999, Editura Discipol;

Mihai Pop, *Obiceiuri tradiționale românești*, Editura Univers, București, 1999;

Wikipedia – Enciclopedie liberă – Despre folclor.

OBICEIURI STRĂVECHI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ

*Prof. inv. primar Maștei Camelia
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Doftena*

Toate popoarele lumii se individualizează în raport cu celelalte națiuni, printr-o variată gamă de tradiții și obiceiuri, născute și perpetuate de zeci de generații și care greu pot fi modificate sau înlocuite.

La sfârșitul fiecărui an, în comuna Doftena, de Crăciun și Anul Nou, se păstrează și se practică obiceiuri și tradiții transmise din generație în generație.

Populația comunei depășește 11000 de locuitori, iar o mare parte sunt plecați la muncă în străinătate. Cu ocazia acestor sărbători de iarnă, foarte mulți se întorc acasă pentru a petrece împreună cele mai frumoase obiceiuri din comună. De la copil la om în vârstă, se știu, se păstrează, se practică, iar noi învățătorii le transmitem din generație în generație, le scoatem în evidență farmecul și importanța lor, și-i determinăm pe copii să nu le uite și să le ducă mai departe în această eră a informaticii.

Încă de la începutul lunii decembrie se fac repetiții, astfel că, în serile lungi de iarnă se aud bătăile tobelor, pregătindu-se astfel, atmosfera de sărbătoare de la sfârșitul anului.

De Crăciun se practică: „Colindul” și „Steaua”, iar de Anul Nou se practică: Jocul caprei, Jocul ursului, Jocul masașilor, Uratul.

Colindul este una din cele mai vechi tradiții și se respecta cu sfințenie. Băieții și fetele se adună pentru a pregăti numărul de colinde și traseul pentru a nu rămâne nicio casă necolindată.

A doua și a treia zi de Crăciun copiii umblă cu **Steaua**, un obicei străvechi care vrea să amintească steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei dragi.

Jocul caprei binedispune și este menit să aducă rodnicie, spor de animale, bogăția recoltelor.

Jocul ursului este cel mai spectaculos dintre toate jocurile, o explozie de culoare și mișcare, de zgomote infernale de tobe, fluiere, bici. Ceata urșilor este condusă de către un căpitan fiind compusă din: urși, ursari, irozi, mascați și toboșari. Urșii sunt jucați de persoane îmbrăcate în blană de urs împodobită cu canafi mari roșii. Ursarii sunt cei care conduc urșii printr-un lanț legat de capătul ciomegelor ce se prinde apoi de capul ursului. Sunt îmbrăcați în cămăși albe, pantaloni verzi și au pe cap pălării negre cu pene. Irozii sunt îmbrăcați cu cămăși albe, bete așezate în diagonală pe piept și spate, fuste roșii, coifuri din hârtie de diferite culori pe cap și săbii de lemn în mâini. Ei dansează pe fondul bătăilor de tobă în două tonuri diferite, duelându-se în mod simbolic. Toboșarii sunt îmbrăcați în bluze roșii, șapcă cu mărgelă și oglinzi, pantaloni negri prevăzuți pe partea laterală cu pamblici tricolore. Aceștia dau tonul jocului având tobele legate de trunchi.

În ajunul Anului Nou are loc și o **Paradă Mascaților**. În centrul comunei își fac apariția persoane costumate întruchipând diferite personaje din mitologie cu rolul de a stârni hazul și de a răspândi voia bună.

De asemenea, în centrul comunei are loc un spectacol de **urături**. Din cele șapte sate ale comunei vin cete de urători pentru a transmite mesaje și urări administrației publice locale.

Tradițiile și obiceiurile din comuna Dofteana nu vor dispărea niciodată datorită iubitorilor acestor locuri de a le păstra și de a le transmite din generație în generație, iar noi, cadrele didactice, participăm în an de an la *Festivalul de datini și obiceiuri* organizat cu o săptămână înainte de sărbători.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DIN STRĂBUNI

*Prof. inv. primar Matei Nicoleta
Școala Gimnazială „Ioana Radu Rosetti” Brusturoasa*

Se spune că un neam este recunoscut pentru istoria sa, pentru personalitățile sale, pentru frumusețile locurilor și pentru tradițiile care înfrumusețază fiecare motiv de sărbătoare. Neamul românesc este unul care se remarcă prin datinile și obiceiurile din fiecare zonă în parte.

Regiunea Moldovei este situată în partea de Est a României și cuprinde teritoriile a opt județe: Galați, Iași, Vaslui și parțial Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vrancea. De-a lungul timpului, acest ținut a fost marcat de invaziile popoarelor migratoare, apoi a intrat sub stăpânirea Regatului Ungar, a Regatului Polonez și a Imperiului Otoman. În 1859, Moldova și Țara Românească au fost unite într-un singur stat, numit ulterior România. În prezent, zona estică a țării beneficiază de o diversitate etnică redusă, aici locuind în proporție redusă maghiari (ceangăi), ruși-lipoveni și armeni. Din această cauză, obiceiurile și tradițiile din Moldova sunt unele dintre cele mai autentice, fiind puțin influențate de cultură altor popoare. În universul rural se păstrează valorile, datinile și meșteșugurile moștenite de la străbuni, astfel că pe ulițele satelor vei descoperi o lume fascinantă, plină de semnificații și povețe. Pitorescul peisajelor, artă populară, spectacolul sărbătorilor și modul de viață al moldovenilor te cuceresc fără doar și poate, dându-ți impresia că timpul s-a oprit în loc.

În Moldova, tradițiile sunt și acum vii. Aici, copii sunt învățați încă din pruncie ce înseamnă postul, colindul, Crăciunul, Anul Nou, într-un cuvânt, Sărbătorile de iarnă. Izul sărbătorilor se simte încă din noiembrie, în ziua de Lăsatul Secului, atunci când gospodării își reunesc familia, organizează ultima „masă de dulce”, urmând că de a doua zi să între în Postul Nașterii Domnului.

Crăciunul este sărbătoarea cea mai așteptată din an; copiii sunt nerăbdători să primească daruri, iar adulții se bucură de tradițiile specifice și de întâlnirile cu familia. Foarte multe obiceiuri sunt respectate în această perioadă, căci moldovenii nu au uitat de practicile bătrânilor și de vechile superstiții. Sărbătorile de iarnă încep pe 6 decembrie, când se celebrează ziua Sfântului Nicolae. Cu o seară înainte, cei mici își lustruiesc ghetuțele și le așază la gură sobei, la fereastră sau lângă ușa, sperând că Moșul să îi răsplătească pentru faptele bune. Bătrânul le aduce cadouri copiilor cuminiți, iar celor obraznici le lasă doar o nuieleușa. După această dată încep pregătirile pentru Crăciun: femeile fac curățenie, gospodăria este aprovizionată cu alimente pentru prepararea bucatelor tradiționale, bărbații caută cel mai frumos brad, iar tinerii pregătesc măștile și învață colinde.

În Ajun, cetele de colindători pornesc prin sat că să vestească nașterea Domnului. Grupuri de copii și tineri merg din casă în casă și le urează gazdelor sănătate, bucurie și prosperitate. Băieții mai mari se costumează și umblă cu Capra, Ursul, obicei adânc înrădăcinat în viața satului.

Înainte de Anul Nou, băieții merg cu Plugușorul, obicei menit să alunge iarnă și să aducă fertilitate pământului. Însoțit de strigături și pocnete din bici, ritualul anunță într-o manieră optimistă un an roditor și bogat. Pe 1 ianuarie, copiii umblă cu Sorcova, urându-le gazdelor sănătate și putere de muncă. Tradițiile de iarnă din Moldova au origini care se pierd în negura timpului, însă rămân întotdeauna actuale și încântătoare.

Bibliografie

- Cristea, G. M., *Sărbători și tradiții*, Editura Cartea Românească, 1982;
Larissa Sofron, Revista *Lumea satului*, nr. 24, 16-31 decembrie 2010;
Ion Ghinoiu, *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 2002;

EFICIENTIZAREA DEMERSULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV PRIN INTERMEDIUL PROIECTELOR EDUCAȚIONALE

Prof. Melincianu Gabriela
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1 Bacău,

Este cunoscut faptul că personalitatea copilului se dezvoltă printr-o gamă complexă de activități și prin interacțiuni multiple. Cu atât mai mult, elevul cu cerințe educative speciale are nevoie de o stimulare mult mai elaborată în plan psiho-motric, emoțional și aptitudinal comparativ cu ceilalți copii de vârstă biologică similară. Din experiența lucrului cu elevii cu CES, putem spune că activitățile extrașcolare/extracurriculare determină o schimbare semnificativă în plan emoțional, atitudinal și aptitudinal, relațional, comportamental. Lucrând cu entuziasm în activități variate, cu noi conținuturi și provocări de exprimare artistică, de descoperire dirijată a valorificării materialelor din mediul lor de viață, elevii își manifestă propriul lor potențial creative, încep să-și pună întrebări referitoare la modalitățile prin care ar putea să-și folosească aptitudinile personale în viața de zi cu zi. Precizăm că activitățile extrașcolare desfășurate într-un cadru nonformal, asigură elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar reducerea nivelului anxietății și maximizarea potențialului intelectual. Mai mult, concomitent cu transmiterea de cunoștințe se urmărește formarea unor capacități intelectuale indispensabile pentru înțelegerea fenomenelor privitoare la patrie, popor, ființă națională. Asemenea capacități vor deveni operante numai prin prelucrarea și explicarea informațiilor acumulate și prin implicarea nemijlocită în fapte și acțiuni concrete.

Dintre activitățile prin care se pot transforma cerințele și regulile morale cu încărcătură patriotică în mobiluri interne ale conduitei elevilor pot fi amintite următoarele: excursii la obiective și la mănăstiri; activități la biblioteca școlii; dramatizarea unor texte cu conținut istoric; serbări școlare; sărbătorirea unor evenimente sau omagierea unor personalități istorice în cadrul proiectelor educaționale; activități organizate în laboratorul de informatică al școlii; proiecte tematice, fotografii, desene, cântece cu subiect patriotic.

În acest sens, exemplificăm demersul *Proiectului educativ „ROMÂNIA-ȚARA MEA”* propus și desfășurat cu elevii școlii.

Scopul proiectului:

„Dezvoltarea sentimentelor de dragoste, respect și admirație pentru patrie-popor-personalități marcante din viața românilor”

S-au avut în vedere valori umane: oameni, patrie, popor, patriotism, curaj și spirit de jertfă, unire, unitate, exprimate prin activități cultural-artistice.

Obiectivul proiectului

Creșterea numărului elevilor (elevi și adolescenți) implicați în activități cultural-artistice din unitatea școlară

O1. Formarea unei orientări corecte despre timpul istoric și spațiul istoric/spațiul național, trecut istoric

O2. Cunoașterea de evenimente și personalități din diferite domenii ale activității umane

O3. Stimularea dorinței de cunoaștere a meleagurilor românești, oamenilor și realizărilor strămoșilor noștri

Obiectivele proiectului:

Stimularea/dezvoltarea structurilor psihoindividuale ale elevilor cu CES prin:
OG1 Organizarea de activități stimulative prin intermediul unor texte literare, legende și povestiri istorice cu suport imagistic, planșe, filmele educative;

OG2 Adecvarea conținutului informativ-formativ concomitent cu sărbătorirea unor evenimente existente la nivel local/național/comunitar.

Exemple de activități de învățare/Aplicații:

realizarea de materiale pentru fiecare elev; întocmirea de mesaje, afișe, postere; excursie, vizite la muzeu, în localitate și împrejurimi; vizionare de filme didactice; expoziții

Metodologie de intervenție:

Metode: de intervenție: conversația, demonstrația

de evaluare: lucrări de tip desene, colaje, afișe, fotografii.

Procedee: explicația, demonstrația.

Forme de organizare: frontal; pe grupe

Impactul proiectului educațional

Realizarea obiectivelor proiectului ajută pe elevi să devină:

- cetățeni activi și responsabili (de ceea ce spun și ceea ce fac);
- deschiși spre cultura națională, capabili să aprecieze valoarea libertății, respectarea înaintașilor, apărarea patriei.

Scurtă concluzie:

Realizarea obiectivelor proiectului prin activitățile organizate au urmărit transformarea cunoștințelor dobândite de către elevi în convingeri și atitudini pozitive, prin asocierea lor cu trăiri afective corespunzătoare, reprezentate de emoții, stări de spirit, sentimente, asigurând, astfel, acea adeziune intimă, internă, la ceva transmis din exterior.

Secvențe din activitățile desfășurate:

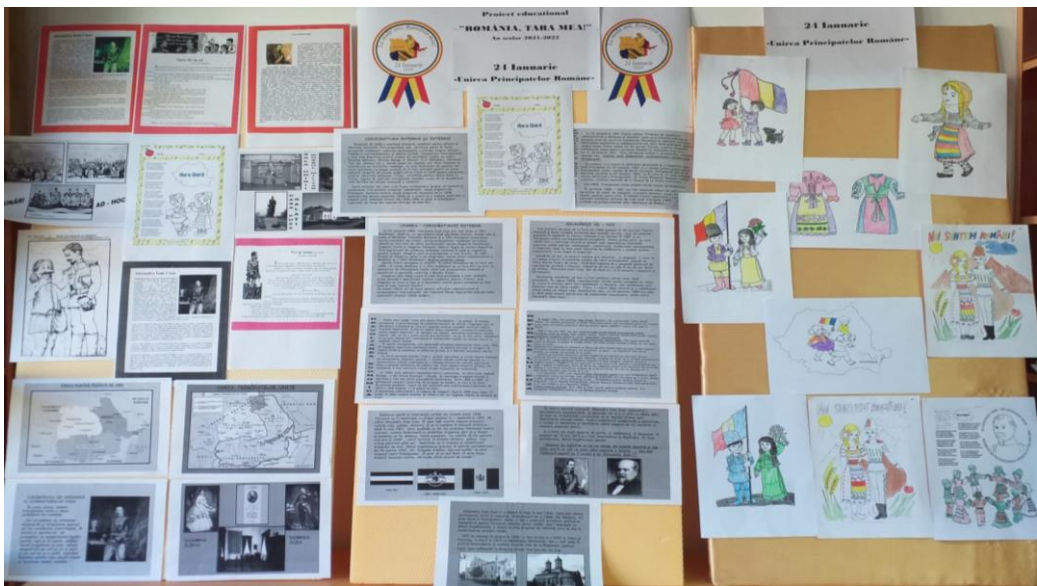
1 DECEMBRIE – ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

24 IANUARIE – UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE

În loc de încheiere:

Avantajele educației realizate prin intermediul activităților extracurriculare sunt multiple deoarece demersul didactic este realizat din perspectivă interdisciplinară, ceea ce favorizează formarea spiritului democratic, interesul pentru viața socială și politică; grija față de mediu, sănătate, problemele lumii contemporane, globalizare; educația pentru drepturile omului, pentru pace, comemorarea unor evenimente locale și naționale, paliere ce atrag participarea și sprijinul membrilor comunității.

Activitățile extracurriculare desfășurate oferă posibilitatea de cunoaștere a tuturor laturilor personalității elevilor, de formare și instruire, de valorificare a aptitudinilor, de pregătire ca viitori cetățeni responsabili pentru problemele comunității, pentru viață.

Bibliografie

- Adina Băran-Pescaru, *Parteneriat în educație*, Editura Aramis Print, București, 2004
Venera Cojocariu, Liliana Sacară, *Managementul proiectelor pedagogice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005
Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, *Metode interactive de grup. Ghid metodic pentru învățământul preșcolar*, Editura Arves, Craiova, 2002.
Vrașmaș, T., *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București, 2004.

RITUALUL BOTEZULUI ÎN SATUL MEU NATAL, DOFTEANA

*Prof. inv. primar Negrii Anca-Nicoleta
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Dofteana*

Nașterea unui copil a reprezentat din totdeauna un eveniment deosebit în viața unei familii. Copilul schimbă viața unui cuplu, făcându-l mai responsabil, iar toată atenția se va concentra asupra modului de creștere și educație al celui ce va însemna cea mai de preț avere. Fiecare locuitor al satului, indiferent de starea materială așteaptă cu bucurie și nerăbdare apariția pe lume a „moștenitorilor”. Pe timpul sarcinii femeia trebuie să mănânce tot ce pofteste, altfel se crede că poate pierde sarcina. Nu trebuie să fure sau să ia un lucru fără să spună deoarece pot apărea pe corpul copilului semnele lucrurilor furate. Se cumpără hăinuțele cu care se scoate copilul din maternitate spunându-se că cel care va oferi primele scutece va fi simpatizat mai mult de copil.

Fiecare lăuză trebuie să aibă o „moașă” care va veni timp de 40 de zile și va îmbăia copilul, va face masaj acesteia, va merge la preot în prima zi când s-a născut copilul pentru ca acesta să facă o rugăciune specială și aghiasmă, cu care se va stropi copilul și mama, iar până la botez nu are voie să iasă din curte.

În cele 40 de zile mama primește rudele și prietenii care vin în „rodin” aducând daruri celui mic.

La 40 de zile se oficiază „BOTEZUL”. Moașa pregătește copilul îmbrăcându-l cu hăinuțe curate și îl duce până în pragul Sf. Biserici unde este preluat de „nașă”. În pridvor intră lehuza căreia i se oficiază o slujbă specială (MOLIFTELE) atât pentru ea cât și pentru copil. Se intră apoi în Biserică unde este pregătită cristelnița pentru botez (înfășurată cu atlas alb, panglică roșie și flori). Aici are loc BOTEZUL, slujba aceasta având două părți.

Pe o masă, separat de cea pe care se află obiectele preotului, se așază copilul, se dezbracă și se miruiește de către preot, lumânarea fiind tot timpul aprinsă. Are loc așadar, prima parte a slujbei. În a doua parte a slujbei, copilul este introdus în cristelnița cu apă, iar când este scos din apa sfințită este așezat în hainele nașei, prima fiind „CRĂȘMUȚA”, o bucată de pânză albă care trebuie lăsată lângă copil până a doua zi când are loc scoaterea din mir. Se spune că dacă cel mic va murdări crășmuța, când va fi mare va face rușine părinților, așa că trebuie avut grijă ca aceasta să se păstreze curată. Copilul este îmbrăcat cu hainele nașei, ținut de către aceasta în brațe până la sfârșitul celei de-a doua părți a slujbei, iar lumânarea aprinsă în permanență în Sf. Biserică, în drumul spre casă însoțind pruncul și stinsă la pragul casei în momentul în care nașa dă copilul mamei spunând „Ți-am luat un păgân și ți-am adus un creștin”. A doua zi are loc „SCOATEREA DIN MIR”.

Într-un vas special, curat (o balie) se pune apă caldă pentru a se îmbăia copilul, iar în apă nașa adaugă mai multe lucruri care au fiecare o anumită semnificație. Se pun flori, (să fie frumos ca florile) bani, (să aibă parte de bogăție) miere, (să-i fie viața dulce) busuioc, (să-i suradă norocul) un ou, (să-i fie viața ușoară) se aprinde lumânarea de la botez și se picură ceară, iar aceasta se va ține aprinsă în timpul cât nașa îl va îmbăia, pentru ca ceea ce îi va ura sau îi va prezice nașa, să se adeverească. Cu o bucățiță din betele sfințite la botez de preot, nașa spală copilul pe tot corpul, făcându-i diferite urări: „să aibă ochii sănătoși, frumoși, pentru a vedea ce este bine și ce este rău, să audă numai lucruri bune, iar de cele rele să se ferească, să aibă mâini sănătoase, harnice care să facă numai lucruri bune, să aibă minte sănătoasă, ageră, iscusită, să poată pricepe lucrurile folositoare, să aibă picioare

sănătoase cu care să meargă numai pe drumul cel drept și bun în viață etc. Aceste urări sunt asemenea „ursitoarelor” care preziceau viitorul copilului, așa că nașa cu multă răbdare și calm, prezice un viitor cât mai bun și frumos. Copilul este scos din apă și îmbrăcat cu haine noi, albe aduse de nașa apoi este dus în fața invitaților care au pe masă „bucate”, dar nu au voie să servească până ce nașa nu „închină” copilul astfel: „Închin al meu fin și-al lui Dumnezeu creștin (se pronunță numele copilului și se ridică sub forma Sf. Cruci) în numele Tatălui, a Fiului și a Sf. Duh, amin (de trei ori).” I se urează din nou: „Să crească sănătos, frumos, să facă cinste părinților, să fie iubit de toată lumea, să ajungă om învățat, să aibă parte de un prinț sau de o prințesă care să aprecieze toată viața.

Urmează petrecerea, iar la sfârșitul acesteia este adus copilul de nașă care îl poartă pe la fiecare masă, pentru ca cei prezenți să ofere un dar părinților, iar copilul va primi „SOMN” adică un dar în bani, ce are ca semnificație „să doarmă bine”, pentru a crește mare. În urma nașei trebuie să vină moașa cu un cozonac scobit la mijloc în care se pun bani de către invitați ceea ce semnifică dorința de a avea copii. Lucrul acesta are o influență în ceea ce privește fertilizarea femeii.

La un an, nașii vin cu daruri la fin pentru „a-i lua din păr”. Se taie pentru prima dată după botez fire din părul copilului care se lipesc de doi bani de argint cu ceară curată în formă de cruce. Când copilul va ajunge la momentul căsătoriei, nașii de botez vor fi și nașii de cununie. Până se va ivi acel moment nașii sunt părinții spirituali, sunt modelul demn de urmat, iar finuțul îndrumat de părinți va purta respectul convenit și orice întâlnire cu nașii va fi așteptată cu mare nerăbdare și bucurie. Respectul pentru nași îl va însoți pe micuț toată viața, ca un model demn de urmat și transmis din generație în generație.

În loc de bibliografie: spusele bunicilor mei, Vasilică David și Anița, care au respectat cu sfințenie tradițiile satului Dofteana.

ÎNCHISTRAREA OUĂLOR PE VALEA CĂȘINULUI - O TRADIȚIE DISTINCTIVĂ ȘI PĂSTRĂTOARE DE PATRIMONIU

*Prof. învă. primar Purice Liliana
Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Onești*

Pentru trecătorul aflat în vizită pentru prima oară pe aceste meleaguri, aflate la marginea de apus a județului Bacău, gândul ce stăpânește sufletul nu poate fi decât unul. Nimic din ceea ce este frumos nu este străin acestor locuri. Un călător mai mistic ar putea spune că, în perindările sale pe pământ, Bunul Dumnezeu, prin suflare divină, a creat spre mângâierea unor oameni din Moldova, un ținut al lor, Valea Cașinului.

Închistrarea ouălor pe Valea Cașinului reprezintă o tradiție distinctivă și încântătoare care are loc într-o regiune specifică din România. Această practică tradițională implică decorarea ouălor cu ajutorul unui vechi proces numit „închistrit”, prin care se aplică un amestec de ceară topită și pigmenți naturali pentru a crea modele și desene intricate pe suprafața ouălor. Această tehnică unică de închistrare a ouălor reflectă bogăția culturală și creativitatea localnicilor din Valea Cașinului.

Tradiția închistrării ouălor pe Valea Cașinului are o istorie îndelungată, care se întinde de-a lungul mai multor generații. Acest ritual artistic este strâns legat de obiceiurile și credințele populare ale comunității din zonă. Practica închistrării ouălor a fost transmisă de la părinți la copii și a devenit o parte integrantă a identității culturale a acestei regiuni.

Închistrarea ouălor pe Valea Cașinului implică mai multe etape meticuloase și precise. În primul rând, se prepară ceara colorată utilizând ceară de albine și pigmenți naturali obținuți din plante și flori locale. Această ceară este topită și apoi aplicată cu atenție pe suprafața ouălor cu ajutorul unui instrument special numit „închizător”. Prin intermediul acestui instrument, artizanii creează modele și desene detaliate, acoperind anumite zone ale oului cu stratul de ceară colorată.

După aplicarea stratului de ceară, ouăle sunt scufundate într-un vas cu vopsea pentru a obține nuanțele de bază. Vopseaua pătrunde în zonele neprotejate de ceară, colorând oul. Acest proces se poate repeta de mai multe ori pentru a obține culori și nuanțe diferite. După ce ouăle sunt uscate, stratul de ceară este îndepărtat, revelând designurile elaborate și colorate.

Închistrarea ouălor pe Valea Cașinului are o semnificație profundă și simbolică pentru comunitatea locală. Oul este considerat un simbol al fertilității, vitalității și regenerării. Prin intermediul acestui proces artistic, artizanii adaugă motive tradiționale și simboluri specifice, cum ar fi flori, animale sau elemente geometrice, care reflectă valorile și credințele poporului din Valea Cașinului.

Tradiția închistrării ouălor pe Valea Cașinului are o importanță semnificativă în cadrul patrimoniului cultural românesc. Această practică unică și rafinată atrage atenția turiștilor și a pasionaților de artă populară. Festivalurile și expozițiile organizate pentru a promova și prezenta această tradiție oferă o oportunitate de a cunoaște și de a aprecia meșteșugul și frumusețea acestor ouă decorate.

Închistrarea ouălor pe Valea Cașinului reprezintă o tradiție distinctivă și păstrătoare de patrimoniu, reflectând creativitatea, meșteșugul și spiritualitatea comunității locale. Această practică ancestrală de decorare a ouălor reprezintă o modalitate unică de a transmite și de a păstra moștenirea culturală și valorile tradiționale. Prin continuarea și promovarea

tradiției închistrării ouălor, comunitatea din Valea Cașinului contribuie la conservarea și promovarea diversității culturale și artistice a României.

(Foto: Imagini din timpul activității derulate la clasa a III-a A, împreună cu două localnice de pe Valea Cașinului.)

TRADIȚIA - OGLINDA SUFLETULUI ROMÂNESC

*Prof. înv. primar Radu Elena
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Buhuși
Prof. înv. primar Frigură Cristina-Maria
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Buhuși*

Motto: „...datinile, proverbele, muzica și poezia sunt arhivele popoarelor, iar cu ele se poate constitui trecutul lor îndepărtat. Căci nu există bucurii mai de preț ca averea de cuget și simțire inclusă și păstrată cu sfântă grijă de-a lungul vremurilor în adâncul sufletului românesc, al moșilor și strămoșilor noștri.”

Alexandru Vlahuță

Poporul român, așezat de veacuri pe aceste meleaguri, a moștenit o bogată zestre spirituală. Bogăția lingvistică este cuprinsă în toate genurile literare ale creațiilor populare: doine, balade, basme, legende, proverbe, zicători și poezii.

Tradițiile românești constituie una dintre valorile inegalabile și incontestabile ale poporului român.

Cântecul, dansul, portul, obiceiurile, datinile și tradițiile populare românești se bucură de o largă apreciere internațională, pentru originalitatea, diversitatea, rigurozitatea și sinceritatea cu care transmit sentimente profund umane.

Variatatea folclorului românesc dezvăluie frumusețile artei populare, în care sunt înmănunchate sentimentele poporului nostru ce mărturisesc existența sa multimilenară, pe aceste plaiuri.

Activitățile extrașcolare au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferind cele mai eficiente și oportune modalități de valorificare a tradițiilor, obiceiurilor și datinilor populare locale și naționale.

Patrimoniul valoric național trebuie îmbogățit și transmis din generație în generație prin procesul educațional.

Educația urmărește familiarizarea cu valorile naționale materiale și moral-spirituale; renașterea, valorizarea și perpetuarea tradițiilor; utilizarea potențialului educativ al datinilor și obiceiurilor calendaristice populare; formarea conștiinței naționale; educarea civismului și al umanismului.

Obiceiurile și tradițiile populare sunt un domeniu important al culturii populare românești. Ele au rolul de a regla și consolida relațiile comunitare, fiind respectate cu strictețe de toți membrii societății.

Prin expoziții de fotografii vechi, se urmărește sensibilizarea copiilor și nu numai, pentru trecutul zonei natale, frumusețea portului, a locuitorilor.

În ceea ce privește activitățile extracurriculare/extrașcolare putem spune că, acestea, au ca scop valorificarea elementelor de tradiție locală și folclor cum ar fi : *Șezători literare, Sărbătorile pascale văzute prin ochi de copii, Bucuria Învierii, Mărțișorul literaturii romane - tradiție și simbol, Obiceiuri și tradiții de sărbătorile de iarnă, Să protejăm mediul în care trăim* și altele, precum și serbări școlare cu ocazia diferitelor evenimente.

Istoria unui oraș/sat este o filă unică din istoria țării ce înmănunchează câteva mii de astfel de file în care se relatează nu despre fapte de arme sau acțiuni diplomatice din vremuri de răscruce hotărâtoare pentru destinul neamului românesc, ci despre însăși existența sa neîntreruptă pe aceste meleaguri.

Istoria unui oraș vorbește despre oameni din truda cărora s-au născut pământurile roditoare, cântecele și bocetele, credințele și obiceiurile, despre forța lor nebanuită de a rezista furtunilor care s-au abătut de-a lungul secolelor asupra țării, despre identitatea lor spirituală inconfundabilă.

La fiecare generație de școlari ne vom propune activități de cunoaștere a unui „strop” din ceea ce este actual, din ceea ce a creat omul simplu cu iscusința și căldura sufletului său și a minții sale, pentru ca fiecare copil să poată ști de unde se trage, cine este, cum trebuie să fie ca membru al colectivității sociale și cum poate contribui la păstrarea valorilor materiale și spirituale ale țării sale.

Ce poate fi mai frumos decât realitatea palpabilă de a fi român? Nu degeaba limba ce-o vorbim a fost comparată cu „un fagure de miere”, „dulce, frumoasă și armonioasă”. Parcă nicăieri, în lume, graiul oamenilor nu sună mai frumos ca vorba românească. Vorba românului curge lin ca apa la șes, devenind aprigă, pătimașă numai în cazuri extreme.

Ce poate fi mai mândru ca portul nostru popular pe care sunt adunate toate trăsăturile țării și neamului românesc? Realizarea lor înseamnă pricepere, hărnicie, gust pentru frumos și util, iar motivele ornamentale folosite nu reprezintă decât frumusețea florilor multicolore

de pe pajiști, bogăția câmpiilor întinse pe care se unduiesc lanuri de grâu, îmbujorate cu maci roșii, asemenea obrazului românului obosit de muncă sau în zi de sărbătoare. Ce poate fi mai minunat decât șabacele (broderiile) albastre, asemenea apelor limpezi sau cerului senin, lucrate cu iglița la iile româncuțelor sau zăvelcile din lână de oaie, alese în război, oieritul reprezentând o ocupație milenară a locuitorilor acestui pământ darnic și binecuvântat de Dumnezeu! Într-o țară așa de frumoasă, se uită frumosul, care ne reprezintă și care numai rareori e băgat în seamă.

Rolul nostru al dascălilor, este de a-i face pe copii să învețe, să prețuiască și să respecte obiceiurile și tradițiile poporului în care s-au născut, să iubească meleagurile natale, portul românesc dar și sărbătorile care ne aduc în suflete multă bucurie.

Bibliografie

- Adascăliței Vasile, *Istoria unui obicei*, Editura Junimea, Iași, 1987
Buhociu Octavian, *Folclorul de iarna, zorile și poezia păstorească*, Editura Minerva, București, 1979
Fochi Adrian, *Doine și strigături*, Editura Academiei, București, 1968
Stancu Ilin, *Poezia obiceiurilor de iarna*, Editura Minerva, București, 1985

FOLCLORUL ÎNTR-O LUME INTERCULTURALĂ

*Prof. înv. primar Scutaru Andra
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău*

Folclorul copiilor este o parte din „*averea națională demnă de a fi scoasă la iveală cu un titlu de glorie pentru nația română*” (Alecsandri) – creația populară românească. Cunoașterea folclorului românesc încă din anii copilăriei îi determină pe elevi să-l aprecieze întreaga viață, să-l aprofundeze în timpul școlarității și după anii de școală, să-i aprecieze bogăția, varietatea și ținuta artistică, ceea ce, fără îndoială, este un act cu semnificații patriotice. Perpetuarea culturii tradiționale presupune trezirea interesului și a respectului tinerilor pentru valorile materiale și spirituale ale culturii tradiționale.

Studierea unor specii folclorice contribuie la dezvoltarea capacităților de comunicare, inventarul lingvistic al copiilor devenind mai bogat, mai nuanțat, mai expresiv. Cunoașterea culturii populare înseamnă pentru ei, în viața de școlar, înțelegerea profundă a literaturii culte naționale, a istoriei neamului; pentru viitorii adulți înseamnă formarea unei conștiințe naționale de fier, iar pe termen lung, pentru cultura românească, înseamnă evoluție. Așezați în spațiul carpato-danubiano-pontic, românii au venit în contact, de-a lungul timpului, cu numeroase civilizații. Imprumutând și asimilând formele altor neamuri la fondul popular românesc, românii au ajuns să aibă o comoară spirituală bogată.

Așadar acest pământ a fost leagăn, din vremi imemorabile, unei intense creații folclorice semnatară în plan spiritual al unui autentic act de permanență românească. Unul din elementele fundamentale care au determinat păstrarea entității noastre naționale este fără îndoială folclorul. Folclorul, reflectă o anumită viziune despre lume și viață, exprimă noianul de idei, sentimente, convingeri, pe care poporul le-a trăit și pentru a căror înfăptuire a luptat în decursul istoriei sale milenare. Imensul tezaur folcloric al românilor constituie o

componentă valoroasă a moștenirii culturale. Folclorul românesc, ca expresie artistică a conștiinței colective a românilor, este cel mai mare tezaur de obiceiuri, credințe, legende și sentimente păstrate din negura timpurilor până astăzi. Cuvântul folclor înseamnă laolaltă frumusețe, vechime și tradiție, bucuria de a cânta, striga și dansa, împreună băieți și fete, tineri și vârstnici. Este singura școală care a existat și continuă să existe ca izvor mereu viu și prezent, a străvechii unități culturale a poporului. Valorificând cu elevii tradiția folclorică în cadrul diverselor activități și în special în activitățile extracurriculare realizăm un important act cultural și educativ. De aceea cadrele didactice trebuie să facă accesibil drumul pe care copiii îl străbat în cunoașterea trecutului, a valorilor culturale și lingvistice ale poporului român, căci acestea hrănesc spiritual și asigură integrarea copilului în realitatea materială și socială drept condiție a existenței.

Din dorința de a transmite elevilor mei creații folclorice unice, am stat de vorbă cu bătrâni din diferite zone ale Bacăului și Vrancei (locul unde au trăit bunicii mei) și le-am consemnat în agenda personală. În rândurile ce urmează prezint aceste creații.

Are mama un dor pribeag

Are mama un dor pribeag
Ș-un odor în leagăn drag
Are mama un pușor și îi cântă-ncetișor.
Nani, nani, nani,
Puiul mamei,
Să nu crești cum vor dușmanii.
Vântul iernii din apus
Jalea-n țară ne-a adus
Codrul ni l-a desfrunzit
Câmpul ni l-a pustiit.
Să te faci voinic și mare,
S-alunghi dușmanii din țară,
Codrul iară să-nverzească
Câmpul iară să rodească.

(Ion Băjenaru, 86 ani, Pâncești - Bacău)

Vrânceanca

Frunzuliță, foi mărunte
Măi doruleț, măi
Sunt vrânceancă de la munte,
Sunt o frumușică fată
Babei Vrâncioaia nepoată.
Primăvara când sosește
Badea cu turma pornește
Pe cărare spre izvor
Cântând din fluier cu dor.
Eu te cânt și te-oi cânta

O, frumoasă Vrancea mea.
Te-am cântat și am să te cânt
Cât oi fi pe acest pământ.

(Furtună Maria, Comuna Străoane - Vrancea)

Cântec pentru fată

Nani, nani, pușor,
Floarea mamei de bujor,
Să crești mare și frumoasă
Ca luna de luminoasă.
S-ajungi mamă muncitoare
Cum nu e alta sub soare,
Harnică ca și albina.
Nani, nani, pușor
Floarea mamei de bujor.

(Despinescu Tinca, Comuna Măgirești - Vrancea)

O cunoaștere mai profundă și o receptare mai atentă a folclorului de către micuții căutători de frumos vor contribui în mod eficient la educația estetică a acestora, vor asigura legătura cu pământul pe care trăiesc, cu tradițiile locale, cu poporul și arta acestuia.

MARTIE, MĂRȚIȘOR...

*Prof. învă. primar Semeș Ana-Carmen
Școala Gimnazială „Scarlat Longhin” Doftana*

Primăvară, anotimpul renașterii, este bucurie și prilej de sărbătoare. Românii au oferit simboluri și semnificații fiind atenți la toate schimbările naturii. Lupta dintre bine și rău, dintre amortire și viață au fost reflectată în legende și povești. Culorile vii (roșul sângelui, verdele pădurii) s-au regăsit în iile și cămășile populare, în covoarele și catrințele țesute.

Fie că voinicul s-a jertfit pentru a birui iarna, fie că Dochia a fost pedepsită pentru răutatea ei, legendele primăverii sunt mereu despre reînvierea naturii amintind și de reînvierea lui Iisus, Paștele fiind cea mai mare sărbătoare a creștinătății.

Albul și roșu, puritatea dar și recele, se îmbină în mod plăcut ochiului, oferă energie firului de mărțișor. Dăruit de fete sau de băieți în funcție de zone, el este atenție, respect și dragoste.

În vremuri vechi era confecționat manual din fire de lână sau mătase, purtat la mână sau în piept. Era apoi legat de ramurile pomilor, pentru a fi ocrotiți de dăunători, pentru a avea rod bogat. Cel care nu avea în prima zi de primăvară mărțișor, era blamat de comunitatea și ghinionul îl urma tot anul.

Obiceiul s-a păstrat, e comercial acum, plasticul și grotescul uneori nu mai păstrează nimic din vechea sărbătoare. În acest sens, am încercat îmbinarea vechiului cu noul. Confecționarea mărișoarelor a devenit o activitate extrem de plăcută având două modalități de exprimare: una tradițională și una ecologică.

Cea tradițională valorifică cusăturile pe etamină, pictura și tăieturile pe mici bucăți de lemn. Copiii sunt îndrumați de bunici și mame, copiază modele din vechi albume.

Perspectiva ecologică a activității de confecționare a mărișoarelor a venit în întâmpinarea necesității revalorificării deșeurilor: nasturi, mărgele, resturi de pânză, fire, bucăți de lemn etc.

Asociația Părinților școlii noastre a colaborat eficient ajutând la promovarea produselor pe plan local și vinderea acestora. Din banii obținuți s-au premiat elevii olimpici, s-au achiziționat materiale pentru Școala de vară.

Liantul dintre prezent și trecut a fost descoperit, astfel tradiții de mii de ani pot fi transmise generațiilor ce vin. Educația ecologică, sustenabilă, găsește resurse de manifestare prin aducerea în prim-plan a vechilor obiceiuri. Creativitatea, munca în echipă, antreprenoriatul pot fi astfel dezvoltate și experimentate.

În activități extrașcolare sunt revigorate obiceiuri primind noi conotații, reîntorcându-ne iar și iar la rădăcini pentru a modela mlădițe.

ALBUM FOTO 2023

Membrii Asociației Învățătorilor din județul Bacău
în vizită la Muzeul Satului din București cu ocazia Zilei Educației, 5 octombrie 2023,
în fața școlii de 101 ani din Cernu, com. Poduri, jud. Bacău

Membrii fondatori ai Asociației Învățătorilor din județul Bacău
prezenți la Balul Învățătorilor 2023

**Membri ai Asociației Învățătorilor din județul Bacău
prezenți la Balul Învățătorilor 2023**

Anuarul Asociației Învățătorilor din județul Bacău

ISSN 2392 – 8336

ISSN-L 2392 – 8336